

Afgørelser – Reg. nr.: 03170.01

Fredningen vedrører: Fulden

Domme

Taksationskommissionen 30-04-1980

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 23-11-1979

Fredningsnævnet 20-03-1978

Kendelser

Deklarationer

TAKSATIONSKOMMISSIONEN>

TAKSATIONSKOMMISSIONEN
VEDRØRENDE NATURFREDNING

REG. NR. 03 170. 040

ADRESSE:
MALIEGADE 13, 1256 KØBENHAVN K
TLF. 01-11 95 65

Sag nr. 157. Fredning af arealer omkring Fulden.

Kendelse:

(Meddelt den 30. april 1980)

Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om erstatning i anledning af fredning af arealer omkring Fulden i Århus kommune er påklaget til taksationskommissionen vedrørende naturfredning af to af de af afgørelsen berørte 26 grundejere, lb.nr. 8 Mogens Aagaard Nielsen og lb.nr. 16 Johannes Sejersen.

Taksationskommissionen har den 12. april 1980 besigtiget de fredede arealer.

Under besigtigelsen var grundejerne bistået af landbrugskonsulent Ole Kirk, De samvirkende danske Landboforeninger, Landskontoret for Landboret.

Konsulent Kirk har for taksationskommissionen på begge grundejeres vegne nedlagt påstand om, at den almindelige arealerstatning beregnes efter en takst på 2.000 kr. pr. ha. Han har herved henvist til den værdiforringelse, fredningen medfører for ejendommene, og til at fredningserstatningerne

bør følge den almindelige udvikling i ejendomspriserne i opadgående retning.

Til det anførte har gårdejer Johannes Sejersén for sit vedkommende tilføjet, at en erstatning på 800 kr. pr. ha er mindre, end hvad andre lodsejere, som ikke burde stilles bedre, har opnået i erstatning under fredningen.

For Mogens Aagaard Nielsen har konsulent Kirk ligesom for overfredningsnævnet nedlagt påstand om en yderligere erstatning for forsinkelse af det påtænkte nybyggeri og for forgæves afholdte projekteringsomkostninger. Derimod påstås den af overfredningsnævnet fastsatte erstatning på 500 kr. for stiudlæg ikke forhøjet. Erstatningspåstanden vedrørende forsinkelse af nybyggeriet m.v. er for taksationskommissionen 150.000 kr. og svarer til ca. halvdelen af den af Landskontoret beregnede prisstigning for byggeriet, som er indtrådt i tiden fra 1975 til 1978. Konsulent Kirk har overfor kommissionen nærmere redegjort for de beregninger, der ligger til grund for påstanden, og har forevist forskellige af Landboforeningerne udarbejdede skitser til byggeriet.

Konsulent Kirk har henvist til, at bygningerne i henhold til det i 1975 indsendte projekt var beliggende ca. 100 m længere mod nord end den nu godkendte placering og på et sted, hvor det efter terrænets form ville være billigere at bygge. Det erkendes, at 1975-projektet omfattede også et stuehus, men gårdejer Aagaard Nielsen ville i givet fald have affundet sig med kun at opføre nye driftsbygninger og bevare det ældre stuehus. Naturfredningslovens byggeliniebestemmelser havde ikke været til hinder for opførelse af driftsbygninger. Da der efter det anførte ikke er identitet mellem de to byggeprojekter, må konsulent Kirk på ejerens vegne bestride, at det rejste erstatningskrav er et spørgsmål om forsinkelseserstatning efter naturfredningslovens § 19, stk. 3. Det gøres gældende, at der foreligger erstatningspligt efter almindelige

ekspropriationsretlige regler.

Taksationskommissionens bemærkninger:

Det tiltrædes, at den af overfredningsnævnet fastsatte almindelige arealerstatning er beregnet efter en takst på 800 kr. pr. ha. Taksationskommissionen er enig i de i overfredningsnævnets afgørelse herom anførte bemærkninger og skal blot tilføje, at den nævnte erstatningstakst svarer til, hvad der er givet i erstatning i andre, nyligt afgjorte sager om lidet tyngende fredning af almindelige landbrugsarealer.

Hvad angår det af gårdejer Mogens Aagaard Nielsen rejste særlige erstatningskrav, bemærkes, at kommissionen kan tiltræde, at det ikke er godtgjort, at der som følge af fredningssagen er afholdt forgæves projekteringsomkostninger. Der tilkommer derfor ikke i den anledning ejeren noget erstatningskrav.

Kommissionen må efter besigtigelsen og det i øvrigt oplyste ligeledes - uanset det af konsulent Kirk anførte - være enig med overfredningsnævnet i, at ejerens krav på erstatning for fordyrelse af byggeomkostningerne må afgøres efter reglerne i naturfredningslovens § 19, stk. 3, om forsinkelseserstatning. Spørgsmålet om der efter disse regler tilkommer ejeren et krav og i bekræftende fald kravets størrelse, er ifølge naturfredningslovens § 30, stk. 1, 2. pkt., unddraget taksationskommissionens prøvelse, hvorfor der ikke ved nærværende kendelse kan tages stilling til kravet.

Spørgsmålet om sagsomkostninger for taksationskommissionen afgøres som nedenfor anført.

Herefter bestemmes:

De erstatningsbeløb, der foreligger til prøvelse under denne taksationssag, fastsættes således:

Lb.nr. 8, gårdejer Mogens Aagaard Nielsen,
for fredning af dele af
matr.nr. 7 a, 9 a m.fl. Fulden,
almindelig arealerstatning 29.320 kr. ·
36,65 ha a 800 kr. pr. ha
erstatning for stiudlæg 500 kr.
ialt 29.820 kr.

Lb.nr. 16, gårdejer Johannes Sejersen,
for fredning af dele af
matr.nr. 15 a Fulden,
5,59 ha a 800 pr. ha, afrundet 4.500 kr.

Beløbene forrentes som bestemt ved overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979.

I godtgørelse for sagsomkostninger for taksationskommissionen tillægges der ejerne ialt 600 kr., der udbetales direkte til Landskontoret for Landboret.

J. Lunøe

Karl Nielsen

Karl E. Sørensen

OVERFREDNINGSNÆVNET>

23/11-79

År 1979, den 23. november, afsagde overfredningsnævnet følgende

a f g ø r e l s e

om fredning af arealer omkring Fulden i Århus kommune (sag nr. 2369/78).

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige fredningskreds har den 20. marts 1978 afsagt kendelse om fredning af ca. 326 ha omkring Fulden by i Århus kommune. Fredningen berører 36 lodsejere. Fredningen tilsigter især af hensyn til de landskabelige værdier i området og iøvrigt af hensyn til de videnskabelige og pædagogiske interesser for så vidt angår geologi, plantevækst og arkæologi, der er knyttet til området, at bevare dette i dets nuværende tilstand samt at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området.

Fredningsnævnets kendelse er i medfør af den dagældende naturfredningslovs § 25 forelagt overfredningsnævnet til efterprøvelse og er endvidere påklaget til overfredningsnævnet af 18 af de berørte ejere, det daværende fredningsplanudvalg for Århus amt samt Århus byråd.

En del af de ankende ejere, repræsenteret af De samvirkende danske Landboforeninger, har i første række ønsket fredningsnævnets kendelse helt ophævet eller deres arealer udtaget af fredningen, idet en fredning må anses for overflødig i betragtning af den almindelige lovgivning. I anden række har disse ejere ønsket forskellige ændringer af fredningsbestemmelserne. Navnlig er ønsket en opgivelse af de udlagte stier, idet spørgsmålet om fastlæggelse af stier gennem området må være et kommunalt anliggende, eller - hvis dette synspunkt ikke kan følges - dog en væsentlig begrænsning af kendelsens stisystem for at formindske de ulemper for landbrugsdriften, som stiernes placering eller den forventede færdsel på stierne vil medføre. Spørgsmålet om en særlig ridesti, der ifølge kendelsen kan anlægges med et omtrentligt angivet forløb efter fredningsnævnets godkendelse af dens nærmere udformning og forløb, er i denne forbindelse påstået hjemvist til fredningsnævnets fornyede behandling, da dette spørgsmål ikke har været drøftet med ejerne. For det tilfælde, at fredningen gennemføres, er der endvidere fremsat ønske om forskellige særtilladelser.

De øvrige ankende ejere har ønsket deres ejendomme udtaget af fredningen, eller de har foreslået forskellige ændringer af fredningsbestemmelserne eller fremsat ønske om særtilladelser.

Fredningsplanudvalget og byrådet har ønsket kendelsens tilladelse til, at der med fredningsnævnets godkendelse kan anlægges en ridesti gennem området, ændret til en definitiv ret for det offentlige til at etablere en ridesti med en placering og efter anlægskrav, som endeligt fastlægges i fredningsafgørelsen. Der er herved henvist til, at der agtes indrettet et større ridecenter på godset Vilhelmsborg vest for det fredede område, og at der allerede findes ridestier i de store kommunalt ejede skove øst for området. Århus Rideklub har støttet fredningsplanudvalgets og byrådets ønske og fremhævet nødvendigheden af at undgå ridende færdsel på de biltrafikerede veje i området.

I sagens behandling har deltaget 8 medlemmer af overfredningsnævnet.

Efter besigtigelse og møde med de interesserede i sagen skal overfredningsnævnet enstemmigt udtale:

Området er beliggende nær en storby og har betydelig landskabelig sammenhæng med de tilgrænsende områder mod nord, øst og syd, hvoraf en væsentlig del er i offentligt eje. Det tiltrædes herefter og iøvrigt af de grunde, der er anført i fredningsnævnets kendelse, at det omhandlede område, således som det er afgrænset i kendelsen, bør undergives fredning. Det tilføjes, at den almindelige lovgivning ikke findes i det foreliggende tilfælde at udgøre helt tilstrækkelig sikkerhed mod, at der foretages foranstaltninger i strid med ønsket om at bevare områdets nuværende landskabelige værdier. Det bemærkes herved, at fredningsbestemmelserne - navnlig efter de nedenfor omtalte ændringer - ikke findes at lægge hindringer af betydning i vejen for sædvanlig landbrugsmæssig udnyttelse af den landbrugspligtige jord under fredningen.

Byrådet har beføjelse til om fornødent efter ekspropriation at anlægge stier i området, og under hensyn til fredningens særlige betydning for beboerne i Århus kunne det være nærliggende at overlade byrådet det fulde ansvar for planlægningen og udførelsen af de anlæg i området, som er ønskelige af hensyn til befolkningens friluftsliv. Under hensyn til fredningens formål findes der imidlertid ikke at burde åbnes adgang for kommunen til at anlægge stier hvor som helst i området og med en udførelse, som helt er overladt til byrådets beslutning. Det findes på den anden side heller ikke hensigtsmæssigt, at kommende stianlæg, der antagelig måtte nødvendiggøre tilvejebringelse af lokalplan, tillige vil være afhængige af, at fredningsmyndighederne giver tilladelse hertil efter reglerne i naturfredningslovens §§ 34 og 34 a. Det findes herefter rigtigst, at spørgsmålet om adgang for offentligheden til færdsel i området ud over den allerede eksisterende i videst muligt omfang løses efter den afvejning af modstående hensyn og interesser, som sker under overfredningsnævnets

behandling af fredningssagen, og på en sådan måde, at eventuelle senere ønsker om en væsentlig udvidelse af den offentlige adgang vil nødvendiggøre rejsning af ny fredningssag, jfr. naturfredningslovens § 34 a.

Det tiltrædes således, at der som led i fredningen gives bestemmelser om offentlighedens adgang til færdsel ad eksisterende veje og nyudlagte stier, men der findes efter det for overfredningsnævnet fremkomne at burde foretages en del ændringer af bestemmelserne herom i fredningsnævnets kendelse:

1) Samsvej åbnes kun for gående færdsel.

2) Gangstien langs nordsiden af Giber å opgives for så vidt angår strækningen fra Fulden by til tilslutningsstedet for forbindelsesstien fra vejen "Kvægdriften". I stedet bestemmes, at fredningen ikke skal være til hinder for, at Århus kommune for egen regning etablerer en gangsti fra Samsvej langs det sydvestlige og sydøstlige skovbryn for den af I/S Moesgaard ejede skov matr.nr. 1 d, Moesgaard Hovedgård, til Moesgaard bro.

3) Med henblik på en sådan forlægning af den sydlige ende af "Kvægdriften" ved bebyggelsen på matr.nr. 10 g, Fulden By, at der kan opnås en mere rimelig afstand mellem færdselsarealet og bebyggelsen, bestemmes der afståelse af et ca. 250 m² stort areal af matr.nr. 10 d, sstd., i overensstemmelse med ejernes tilbud herom.

4) Gangstien fra Fulden By til Skalbjerger skal over matr.nr. 15 c, Fulden By, forløbe langs ejendommens nordlige skel og åen indtil overføringen over åen til kommunens ejendom.

5) Gang- og cykelstien langs skellet mellem på den ene side matr.nr. 7 c, 7 b og 13 e, Fulden By, og på den anden side matr.nr. 14 a, sstd., opgives under hensyn til den eksisterende offentlige sti over sidstnævnte ejendom.

6) Stien i det sydvestlige hjørne af fredningen mellem Beder bypark og Skalbjerger opgives som led i fredningen, men fredningen skal ikke være til hinder for, at Århus kommune for egen regning etablerer en stiforbindelse mellem disse punkter.

7) De stier, der ikke følger eksisterende markveje, må kun anlægges som naturstier. Det pålægges Århus kommune at anlægge disse stier og at vedligeholde samtlige arealer, der ved fredningen gøres tilgængelige for offentlig færdsel.

8) Navnlig under hensyn til det planlagte ridecenter på Vilhelmsborg kan der ikke afvises et behov for en særskilt ridesti, der kan forbinde ridecentret med skovene øst og sydøst for det fredede område. Det forløb af en ridesti, som er angivet på kortet, der hører til fredningsnævnets kendelse, vil medføre ikke ubetydelige ulemper for de berørte ejere. Alternative løsninger er ikke forelagt overfredningsnævnet, og det henstår derfor som uvist, om det angivne stiforløb må foretrækkes uanset de

ulemper, som det vil medføre. Det bestemmes derfor, at fredningen ikke skal være til hinder for, at der (over arealer, som ikke ejes af kommunen eller I/S Moesgaard) anlægges én - og kun én - ridesti gennem området på betingelse af, at beslutningen herom og om stiens placering træffes af byrådet i en lokalplan, efter at der er offentliggjort alternative forslag i medfør af kommuneplanlovens § 21, stk. 1, 2. punktum.

9) Fredningen skal ikke være til hinder for, at der anlægges gang-, cykle- eller ridestier på arealer, der ejes af kommunen eller I/S Moesgaard.

Fredningsbestemmelserne om landbrugsbyggeri findes at burde ændres, således at Landboforeningernes ønske i det væsentlige imødekommes, dog at der - som bestemt af fredningsnævnet - ikke må etableres drivhusgartnerier, medmindre fredningsmyndighedernes tilladelse hertil opnås.

I betragtning af karakteren af arealerne ved den nordøstlige ende af "Kvægdriften" og navnlig den eksisterende bebyggelse på disse arealer findes spørgsmålet om tilladelse til ombygninger eller opførelse af ny bebyggelse på de pågældende parceller at burde afgøres på grundlag af by- og landzoneloven. Hverken fredningen eller bygge- og beskyttelseslinierne efter naturfredningslovens kap. VI skal derfor være til hinder for ombygninger eller opførelse af ny bebyggelse inden for det delområde, som er vist på fredningskortet med særlig signatur.

Iøvrigt findes der at burde foretages visse ændringer af fredningsbestemmelserne dels som følge af de ændringer af naturfredningsloven, der er gennemført efter afsigelsen af fredningsnævnets kendelse, dels af overvejende redaktionel karakter.

Fredningsbestemmelserne for det på fredningskortet viste område er herefter:

§ 1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

§ 2. Arealernes drift og pleje m.v.

a. Det følger af § 1, at arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer og skovdrift på de eksisterende skovarealer kan fortsættes. Fredningen er ikke til hinder for, at der foretages sædvanlige driftsomlægninger, eller at hidtil dyrkede arealer overgår til græsning. Overgang til gartneridrft er derimod ikke tilladt.

b. Det følger endvidere af § 1, at arealerne ikke må tilplantes. Ny-anlæg af skov, juletræ- og pyntegrøntkulturer samt frugtplantager ved til-

plantning eller såning er således ikke tilladt. Tilplantning er dog tilladt i eksisterende haver.

c. Det følger ligeledes af § 1, at der ikke må etableres nye levende hegn, og at bestående levende hegn ikke må fjernes, men at udskiftning kan finde sted.

Heller ikke allétræer langs vejene må fjernes. Udgåede allétræer kan genplantes ved fredningsmyndighedernes foranstaltning og for det offentlige regning.

Ved glatføreforanstaltninger må der ikke anvendes midler, som kan skade allétræerne.

d. Det følger tillige af § 1, at vandløb og andre vandarealer inden for området skal bevares i deres nuværende tilstand. Der må således ikke foretages foranstaltninger, der ændrer vandstanden, vandløbenes forløb eller breddernes karakter, bortset fra normal vedligeholdelse og oprensning.

Rørlægning af åbne grøfter og vandløb må kun udføres efter tilladelse fra fredningsnævnet, medmindre rørlægningen finder sted i forbindelse med sti- eller vejoverføringer over vandløb og ikke ændrer vandløbets vandstand.

e. Forurening af naturen ved henlæggelse eller anbringelse af affald el.lign. må ikke finde sted.

f. På udyrkede arealer har fredningsmyndighederne ret til - efter forudgående forhandling med og uden udgift for vedkommende ejer - at fjerne selvsåede buske og træer og at foretage anden form for landskabspleje med henblik på at bevare den hidtidige tilstand. Fredningsmyndighederne har endvidere ret til at foretage nødvendig pleje af allétræerne.

§ 3. Terrænændringer.

Det følger af § 1, at ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden, opfyldning og planering samt fjernelse af stendiger og jordgærder, ikke er tilladt. Fredningen er dog ikke til hinder for genoprettelse af tilgroede eller opfyldte damme og mosehuller.

§ 4. Nye bedrifter.

Oprettelse af fjerkræ-, svine. eller pelsdyrfarme eller oprettelse af nye landbrug eller drivhusgartnerier er ikke tilladt.

§ 5. Bebyggelse m.v.

a. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område ikke må

opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

b. Hverken fredningen eller bestemmelserne i naturfredningslovens kap. VI er dog til hinder for bebyggelse inden for det på fredningskortet viste delområde ved den nordøstlige ende af "Kvægdriften".

c. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der på en landbrugs-ejendom efter tilladelse fra fredningsnævnet opføres ny bebyggelse, herunder ved tilbygning, eller foretages ombygning af eksisterende bebyggelse.

Fredningsnævnets tilladelse kræves dog ikke, når følgende 3 betingelser alle er opfyldt:

- 1) at bebyggelsen er erhvervsmæssigt nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom,
- 2) at bebyggelsen opføres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen eller er et læskur for kreaturer, og
- 3) at bebyggelsen ikke er til gartneridrift eller kræver godkendelse i medfør af miljøbeskyttelseslovens kap. 5.

I de tilfælde, hvor fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelse kun nægtes,

1) hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostning kan modsvare det af ejeren ønskede, eller

2) hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål, eller

3) hvis bebyggelsen er til gartneridrift eller kræver godkendelse i medfør af miljøbeskyttelseslovens kap. 5.

d. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der på skovarealer anbringes skure eller skurvogne til benyttelse under arbejdet i skoven.

e. Fredningen er iøvrigt ikke til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelser i eksisterende haver.

f. Inden for det fredede område må der ikke anbringes campingvogne o.lign., og teltslagning må ikke finde sted. Privatbesøgende hos grundejere

må dog campere eller slå telt op i umiddelbar nærhed af ejendommens bygninger.

g. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område heller ikke må etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Eksempelvis må der således ikke etableres campingpladser, motorbaner, skydebaner, oplagspladser eller lossepladser. Der må heller ikke anbringes plankeværker, mure, tårne o.lign. eller master, herunder master for luftledninger til strømforsyning. Anbringelse af master i forbindelse med lokal strømforsyning er dog tilladt efter fredningsnævnets godkendelse, og der må opsættes de faste hegn, som er nødvendige for en ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom.

§ 6. Veje.

Det følger af § 1, at der ikke må anlægges nye veje over de fredede arealer. Fredningen er dog ikke til hinder for anlæg af mindre, private veje, der følger det naturlige terræn. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der i forbindelse med en forlægning af landevejen Århus-Odder etableres nødvendige omlægninger af tilkørsler og veje til de fredede arealer langs landevejen.

§ 7. Offentlig adgang.

Udover den adgang for offentligheden, der måtte bestå i henhold til andet retsgrundlag, har offentligheden ret til gående færdsel ad stier og veje, således som det er vist på fredningskortet. Endvidere har offentligheden ret til umotoriseret kørsel ad "Kvægdriften", således som denne vejstrækning forudsættes at ville blive forlagt.

De herved udlagte nye stier, som ikke følger eksisterende markveje, må kun anlægges som naturstier. Både disse og de markveje, der åbnes for offentlig færdsel, kan anlægges i respektive udvides til en bredde af indtil 3 m. De omhandlede nye stier og markveje skal hegnes med enkel glat tråd, hvis det ønskes af ejeren af tilgrænsende arealer, og hvis kommunen tiltræder ønsket, eller fredningsnævnet finder det rigtigst, at ønsket efterkommes.

Det pålægges Århus kommune at anlægge de nye stier med eventuel hegning og - efter fredningsnævnets forudgående godkendelse - at opsætte den nødvendige cverførsel, hvor stien krydser åløb, kreaturhegn o.lign. Det pålægges endvidere kommunen at vedligeholde stierne, markvejene og "Kvægdriften" i det omfang, hvori dette nødvendiggøres af offentlighedens færdsel.

Fredningsnævnet kan i et ordensreglement fastsætte regler for offentlighedens færdsel ad de omhandlede nye stier og markveje.

§ 8. Afståelse.

Der afstås til Århus kommune det på fredningskortet viste areal på ca. 250 m² af matr.nr. 10 d, Fulden By. Det omhandlede areal må ikke anvendes til parkering.

§ 9. Anlæg iøvrigt i forbindelse med fredningen.

Fredningen er ikke til hinder for, at Århus kommune anlægger gang-, cykle- eller ridestier på arealer, der ejes af kommunen eller af I/S Moesgaard, eller at kommunen anlægger en gangsti fra Samsvej langs det sydvestlige og sydøstlige skovbryn for den af I/S Moesgaard ejede skov på matr.nr. 1 d, Moesgaard Hovedgård, til Moesgaard bro, eller at kommunen anlægger en sti mellem Beder bypark og Skalbjergh.

Fredningen er heller ikke til hinder for, at der over arealer, som ikke ejes af kommunen eller I/S Moesgaard, anlægges én - og kun én - ridesti, som kan forbinde ridecentret på Vilhelmsborg med Moesgaard og Fløjstrup skove. Det er dog en betingelse herfor, at beslutningen om anlæg af en sådan ridesti gennem området og om stiens placering træffes af byrådet i en lokalplan, efter at der er offentliggjort alternative forslag i medfør af kommuneplanlovens § 21, stk. 1, 2. punktum.

Fredningen er ikke til hinder for, at der efter fredningsnævnets forudgående godkendelse tilvejebringes parkeringsmuligheder inden for det fredede område og etableres de til områdets rekreative udnyttelse fornødne indretninger, herunder toiletbygninger m.v.

§ 10. Dispensationer.

En dispensation fra ovenstående fredningsbestemmelser kan meddeles, når det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål, jfr. naturfredningslovens § 34.

Det tiltrædes, at der er meddelt Århus kommune påbud om snarest at etablere en slørende beplantning omkring renseanlægget på matr.nr. 2 d, Langballe.

De særtilladelser (dispensationer) vedrørende enkelte ejendomme, som fredningsnævnet har meddelt i kendelsen af 20. marts 1978, tiltrædes med undtagelse af fredningsnævnets beslutning vedrørende opførelse af nye landbrugsbygninger på matr.nr. 7 a, Fulden By.

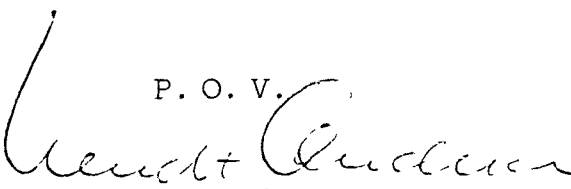
Om dette sidstnævnte spørgsmål bemærkes: Såfremt bebyggelsen anbringes og udformes i overensstemmelse med de skitser, som Landboforeningerne har forelagt overfredningsnævnet, og såfremt der udføres en passende slørende beplantning, findes der ikke at være en så stor forskel i landskabelig henseende mellem en place-

ring inden for det af fredningsnævnet anviste byggefelt på matr.nr. 7 a og den af ejeren ønskede placering på matr.nr. 9 a, sstd., øst for Samsvej, at hverken fredningen eller åbeskyttelseslinien efter naturfredningslovens § 47 a bør være til hinder for den sidstnævnte placering. Det er dog en betingelse for denne dispensation, at driftsbygningerne ikke opføres senere end beboelsesbygningen, og at detailprojekt godkendes af fredningsnævnet med hensyn til såvel bygningernes nøjagtige beliggenhed som deres ydre fremtræden.

De afslag, som fredningsnævnet har givet på ønsker om særtilladelser, tiltrædes med undtagelse af beslutningen vedrørende matr.nr. 11 i, Fulden By. Der findes således at burde meddeles ejeren af denne ejendom dispensation fra fredningen til en udvidelse af den eksisterende beboelsesbygning på ejendommen og til en fordobling af drivhusarealet på ejendommen under forudsætning af, at det yderligere drivhusareal anbringes på den nordlige del af ejendommen og efter fredningsnævnets godkendelse af placeringen.

Efter naturfredningslovens § 64 a bortfalder de ovennævnte særtilladelser (dispensationer), hvis de ikke er udnyttet inden 5 år fra datoen for overfredningsnævnets afgørelse.

P. O. V.

Bendt Andersen

overfredningsnævnets formand

År 1979, den 23. november, afsagde overfredningsnævnet følgende

a f g ø r e l s e

om erstatning i anledning af fredning af arealer omkring Fulden i Århus kommune (sag nr. 2369/78).

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige fredningskreds har den 20. marts 1978 afsagt kendelse om fredning af ca. 326 ha omkring Fulden by i Århus kommune og tilkendt fredningserstatninger til 26 af de 36 berørte grundejere med ialt 235.665 kr.

Det fremgår af fredningsnævnets kendelse, at fredningsnævnet har tilkendt erstatning med 800 kr. pr. ha for det tab, som de fastsatte fredningsbestemmelser generelt måtte antages at påføre de berørte ejere, dog at der ikke blev tilkendt erstatning for areal under fredskovspligt og heller ikke til ejerne af 8 mindre, allerede bebyggede ejendomme eller til Århus kommune og I/S Moesgaard. For nyudlæg af stier tilkendtes erstatning med 15 kr. pr. løbende meter sti over landbrugsmæssigt dyrket jord og 10 kr. pr. løbende meter sti gennem skov. For åbning af eksisterende markveje for offentlighedens færdsel tilkendtes 5-10 kr. pr. løbende meter vej. Til ejerne af 2 ejendomme tilkendtes et yderligere erstatningsbeløb i anledning af særlige forhold.

Fredningsnævnets kendelse er i medfør af den dagældende naturfredningslovs § 25 forelagt overfredningsnævnet til efterprøvelse, og erstatningsfastsættelsen er endvidere påklaget til overfredningsnævnet af 13 private ejere, hvoraf de 12 er repræsenteret af De samvirkende danske Landboforeninger.

Alle de ankende ejere har påstået den generelle erstatning på 800 kr. pr. ha forhøjet betydeligt.

Anders Olesen Loft som ejer af ejendommen under lb.nr. 15 og Jørgen Brandt Jensen som ejer af ejendommen under lb.nr. 23 har påstået tilkendelse af en yderligere erstatning, hvis deres ønske om ret til beplantning ikke efterkommes.

De af ejerne, der er berørt af stiudlæg og åbning af markveje for offentlighedens færdsel, har endvidere påstået erstatningen forhøjet til 20 kr. pr. løbende meter sti og vej. Mogens Aagaard Nielsen som ejer af ejendommen under lb. nr. 8 og Dorthe og Preben Hørsted som ejere af ejendommen under lb. nr. 12 har påstået den således beregnede erstatning for stiudlæg forhøjet med et yderligere beløb i anledning af de særlige ulemper, som den offentlige færdsel vil påføre landbrugsdriften.

Mogens Aagaard Nielsen (lb. nr. 8) har påstået sig tilkendt en yderligere erstatning på 50.000 kr. til dækning af forgæves afholdte udgifter til projektering af ny bebyggelse samt for forsinkelse af byggeriet.

Hans Baden Sørensen som ejer af ejendommen under lb. nr. 31 har påstået sig tilkendt en yderligere erstatning af betydelig størrelse, hvis fredningen vil gøre det umuligt for ham at genoptage drivhusgartneriet på ejendommen med opførelse af yderligere drivhuse.

I sagens behandling har deltaget 8 medlemmer af overfredningsnævnet.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Overfredningsnævnet har ved anden afgørelse af dags dato tiltrådt fredningen af det omhandlede område, men foretaget en del ændringer af fredningsbestemmelserne. Fredningen findes i hvert fald efter disse ændringer kun at medføre ulemper i beskedent omfang for arealernes fortsatte landbrugsmæssige drift som hidtil, og der findes herefter ikke grundlag for at fastsætte den generelle fredningserstatning til et større beløb end 800 kr. pr. ha.

En almindelig fredningserstatning fastsat efter denne takst findes i sig selv at indeholde fuldstændig erstatning for, at fredningen - foruden mere almindelige ulemper - udelukker en af ejeren ønsket tilplantning. Der kan derfor ikke tilkendes ejerne af ejendommene under lb. nr. 15 og 23 en yderligere erstatning i anledning af, at deres ønske om ret til tilplantning ikke er efterkommet. Det bemærkes herved, at allerede åbeskyttelseslinien efter naturfredningslovens § 47 a er til hinder for tilplantning af det pågældende areal under lb. nr. 23.

Som det fremgår af overfredningsnævnets afgørelse om fredningen, bortfalder en del af de stiudlæg m.v., som var bestemt af fredningsnævnet, herunder næsten hele stien over ejendommen under lb. nr. 8. På en strækning over ejendommen under lb. nr. 12 omlægges stiføringen med henblik på en formindskelse af ulemperne for ejendommens drift. Endvidere gives der ikke offentligheden ret til andet end gående færdsel ad Samsvej.

På det således ændrede grundlag og efter stiernes og de åbnede markvejes beliggenhed og hidtidige benyttelse findes erstatningen vedrørende stiudlæg

m.v. at burde fastsættes således:

Ejendommen under lb.nr. 8: 25 m ny sti, 30 m af Samsvej	500 kr.
Ejendommen under lb.nr. 9: 140 m ny sti, 500 m af Samsvej	3.000 kr.
Ejendommen under lb.nr. 12: 75 m ny sti, 310 m markvej	6.000 kr.
Ejendommen under lb.nr. 23: 60 m ny sti	900 kr.

Som det også fremgår af overfredningsnævnets afgørelse om fredningen, er et område omkring "Kvægdriften"s nordøstlige ende fritaget for fredningsbestemmelsernes forbud mod bebyggelse. Fredningen findes herefter ikke at påføre ejerne af disse ejendomme (lb.nr. 24-29) noget tab.

Om det af Mogens Aagaard Nielsen (lb.nr. 8) fremsatte særlige erstatningskrav bemærkes:

Landbrugsbygningerne er beliggende i Fulden by uden for fredningen. En udflytning af stuehuset til den af ejeren ønskede og af overfredningsnævnet nu tiltrådte placering på matr.nr. 9 a, Fulden By, var afhængig såvel af fredningsnævnets dispensation fra åbeskyttelseslinien efter naturfredningslovens § 47 a som af tilladelse oprindeligt fra det daværende fredningsplanudvalg efter den dagældende naturfredningslovs § 43, stk. 4, og siden 1. juli 1975 fra amtsrådet efter by- og landzonelovens § 7, stk. 2.

Kort før bekendtgørelsen af fredningssagens rejsning den 12. februar 1975 ansøgte ejeren bl.a. fredningsplanudvalget om tilladelse til udflytning af landbrugsbygningerne, herunder stuehuset, til den nu tilladte placering. Ansøgningen blev for så vidt angår stuehuset afslået endeligt ved fredningsstyrelsens skrivelse af 6. januar 1977.

Ejeren ansøgte herefter ved Landboforeningernes skrivelse af 24. januar 1977 fredningsnævnet om tilladelse til uanset fredningsforslaget at måtte udflytte alene driftsbygningerne til den ønskede placering. Under fredningsnævnets behandling af denne ansøgning, som ikke kunne tiltrædes af fredningsplanudvalget, udarbejdede Landboforeningerne for ejeren et ændret projekt til opførelse af nye landbrugsbygninger, herunder stuehus, med i princippet samme placering. Dette projekt blev sendt til fredningsnævnet den 30. januar 1978.

I fredningsnævnets kendelse af 20. marts 1978 blev det bestemt, at der ikke måtte opføres bebyggelse det pågældende sted, og der blev fastlagt et byggefelt andetsteds på ejendommen, inden for hvilket nye landbrugsbygninger med stuehus kunne opføres. Samtidig tilkendte fredningsnævnet ejeren en særlig erstatning på

20.000 kr. til dækning af forgæves afholdte udgifter til projektering af udflytningen af avlsbygninger samt for ulemper ved, at bygningerne ikke måtte anbringes på det af ejeren ønskede sted. Overfredningsnævnet har imidlertid nu meddelt principiel tilladelse til, at der opføres nye landbrugsbygninger, herunder stuehus, på det af ejeren ønskede sted.

Ejeren findes herefter ikke som følge af fredningssagen at have afholdt forgæves udgifter til projektering, hvorved iøvrigt bemærkes, at det fremsatte erstatningskrav er ganske udokumenteret.

Spørgsmålet om erstatning for den forsinkelse af byggeriet, som fredningssagen måtte have medført, må afgøres efter reglerne i naturfredningslovens § 19, stk. 3. Det er herefter en betingelse for tilkendelse af erstatning i den omhandlede anledning, at ejeren har lidt et tab ved ikke at have kunnet anvende ejendommen som hidtil i tiden mellem fredningssagens rejsning og overfredningsnævnets afgørelse. Denne betingelse er ikke opfyldt.

Der er herefter ikke grundlag for at tilkende Mogens Aagaard Nielsen erstatning ud over den generelle fredningserstatning med tillæg af erstatning for stiudlæg og åbning af en del af Samsvej.

Om det af Hans Baden Sørensen (lb.nr. 31) fremsatte særlige erstatningskrav bemærkes:

På ejendommen, der er en landbrugsejendom, og som har en størrelse af kun 2,06 ha, findes en beboelsesbygning og 2 drivhuse. Ejendommen er ved 16. alm. vurdering ansat til en grundværdi af 18.000 kr. pr. ha med tillæg af en bolig-merværdi på 30.000 kr. Ejeren har over for overfredningsnævnet oplyst, at ejendommen i tiden fra omkring 1950 til for få år siden har været drevet som erhvervs-gartneri, og at han har planer om at genoptage gartneridriften og bygge flere drivhuse samt foretage en tilbygning til beboelseshuset. Ved overfredningsnævnets afgørelse i fredningssagen er der givet tilladelse til en tilbygning til beboelseshuset og til en fordobling af drivhusarealet.

Fredningen findes herefter ikke at have påført ejeren et tab, der kan berettigede til erstatning udover det generelt tilkendte beløb på 800 kr. pr. ha. Det bemærkes herved, at det på grund af ejendommens ringe størrelse må antages at være muligt for ejeren at opnå tilladelse efter landbrugsloven til at frastykke beboelsen og et passende haveareal, mod at restejendommen sammenlægges med en landbrugsejendom. Udnyttes denne mulighed, vil parcellen med beboelsesbygningen - bl.a. på grund af den attraktive beliggenhed i et fredet område - repræsentere en værdi, der overstiger den nuværende ejendoms værdi som gartneriejendom under landbrugspligt.

For den besluttede afståelse til Århus kommune af ca. 250 m² af matr. nr. 10 d, Fulden By (lb.nr. 12), findes erstatningen at kunne fastsættes til 1.250 kr. Det påhviler efter naturfredningslovens § 22, stk. 2, Århus kommune snarest at lade arealet udstykke og afholde de dermed forbundne udgifter.

Det tiltrædes, at der ikke er tilkendt fredningserstatning til Århus kommune og I/S Moesgaard samt til ejerne af de mindre, bebyggede ejendomme under fredningen.

De af fredningsnævnet tilkendte erstatninger stadfæstes herefter med følgende ændringer:

Mogens Aagaard Nielsen (lb.nr. 8)	29.820 kr.
Johs. Lauritz Kjær Hansen (lb.nr. 9)	20.300 kr.
Dorthe og Preben Hørsted (lb.nr. 12)	9.800 kr.
Jens Peter Jakobsen (lb.nr. 17)	10.750 kr.
Jørgen Brandt Jensen (lb.nr. 23)	6.700 kr.
A.E. Skjødt Pedersen (lb.nr. 28)	0 kr.
Clara Johansen (lb.nr. 29)	0 kr.
Hans Baden Sørensen (lb.nr. 31)	11.650 kr.
Egon Nielsen (lb.nr. 32)	3.100 kr.

Der tillægges de af Landboforeningerne repræsenterede ejere et samlet omkostningsbeløb på 6.000 kr., der udbetales direkte til Landboforeningerne. I godtgørelse for advokatombudsninger tillægges der endvidere Hans Baden Sørensen 1.000 kr.

De tilkendte erstatninger forrentes efter reglen i naturfredningslovens § 19, stk. 4, 1. punktum, dog at afståelseserstatningen til ejerne af ejendommen under lb.nr. 12 først forrentes fra datoen for overfredningsnævnets kendelse.

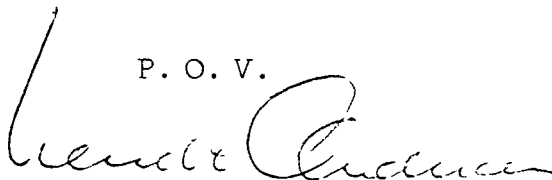
Da beboerne i Århus kommune har en væsentlig fordel af fredningen, findes det i medfør af den før 1. januar 1979 gældende naturfredningslovs § 33, stk. 3, at burde pålægges kommunen at udrede en del af erstatningen.

Det samlede erstatningsbeløb på 209.370 kr. med renter og de tilkendte omkostningsbeløb på ialt 6.000 kr. vil herefter være at udrede af staten med tre fjerdedele, af Århus amtskommune med en ottendedel og af Århus kommune med en ottendedel.

Overfredningsnævnets ovenstående afgørelse af erstatningsspørgsmålene i sagen kan påklages til Taksationskommissionen vedrørende naturfredning (adresse Amaliegade 13, 1256 København K.) af enhver ejer af arealer under fredningen, som har indbragt fredningsnævnets erstatningsfastsættelse for overfredningsnævnet, samt af miljøministeren, Århus amtsråd og Århus byråd. Klagefristen er 4 uger fra

den dag, overfredningsnævnets afgørelse er meddelt den pågældende. Størrelsen af de tilkendte omkostningsbeløb og afgørelsen over for Mogens Aagaard Nielsen i medfør af naturfredningslovens § 19, stk. 3, kan dog ikke påklages til Taksationskommissionen.

P. O. V.

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

FREDNINGSNÆVNET>

28/3-78

U D S K R I F T

af

K e n d e l s e s p r o t o k o l

for

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige fredningskreds.

-o-o-o-o-o-

År 1978, den 20.marts, afsagde Fredningsnævnet for Århus
amts sydlige fredningskreds i

F.S. 339/1974

angående fredning af arealer om-
kring Fulden, dele af Fulden og
Seldrup byer, Beder sogn, Lang-
balle by og Vilhelmsborg Hoved-
gård, Mårslet sogn, samt Beder by
og sogn, og del af Moesgaard Ho-
vedgård, Mårslet sogn,

følgende

K E N D E L S E :

Ved skrivelse af 10. december 1974 har Fredningsplanudvalget for Århus amt i henhold til §§ 10 og 11 i lov om naturfredning, lov-bekendtgørelse nr. 445 af 1. oktober 1972, nedlagt fredningspåstand vedrørende fredning af arealer omkring Fulden, Århus kommune, Århus amt, og ved skrivelse af 8. september 1975 har udvalget udvidet fredningspåstanden til også at omfatte de af I/S Moesgaard ejede arealer op til Moesgaards Allé.

Området, der ønskes fredet, omfatter en del af Giber å-dalen mellem Århus - Odder landevej i vest og Fløjstrup skov i øst, medens grænsen i nord går op til Moesgaards Allé og mod syd til den næsten udbyggede byzone i Beder.

Arealerne, der er omfattet af fredningspåstanden, ligger i landzone.

Bekendtgørelse om sagens rejsning er for den ved skrivelse af 10. december 1974 nedlagte påstand af Fredningsnævnet indrykket i Statstidende og Aarhus Stiftstidende den 12. februar 1975.

Bekendtgørelse om møde den 21. marts 1975 har samtidig været indrykket i nævnte blade, hvorhos de enkelte lodsejere har fået fredningspåstanden tilsendt og været indkaldt til mødet ved anbefalede skrivelser afsendt den 11. februar 1975.

Herudover har der været afholdt møder og besigtigelser med lodsejerne den 11. april 1975, den 18. april 1975, og den 3. oktober 1975, samt den 27. maj 1977.

De respektive panthavere har været tilvarslet til mødet den 21. marts 1975 ved anbefalede skrivelser afsendt den 11. februar 1975. Nogle panthavere mødte, men gjorde ikke krav gældende.

For så vidt angår den nedlagte tillægspåstand fremsendt ved skrivelse af 8. september 1975 er bekendtgørelse om tillægsfredningens rejsning af Fredningsnævnet indrykket i Statstidende den 10. december 1975, hvorhos tillægspåstand er fremsendt ved anbefalede skrivelser af 8. december 1975 til ejer og bruger.

Ved anbefalede skrivelser af 10. februar 1976 er den enkelte lodsejer og bruger samt panthavere m. fl. indkaldt til møde den 5. marts 1976, og indkaldelse til mødet i henhold til naturfredningslovens § 14 har været indrykket i Statstidende for den 12. februar 1976.

Under nævnte møde fremkom ikke krav fra panthaverne.

Fredningsplanudvalget har som begrundelse for fredningspåstanden anført, at Fulden-dalen er et meget intimt landskab, der rummer store variationer, at dalen ligger som et område helt med sit eget særpræg og som en meget værdifuld forbindelse mellem Vilhelmsborg-området med skove og store herregårdsmarker i vest og de vidtstrakte Moesgaard-Fløjstrup skove og kysten i øst, at dalen er en smeltevandsdal, gennem hvilken Giber å slynger sig, at åen, der i det væsentlige er ureguleret, har et naturligt forløb med store slyng gennem enge og skov, at fredningsområdet indeholder store videnskabelige og pædagogiske interesser, både for så vidt angår geologi, dyreliv, plantevækst og arkæologi, og at området gennem fredning vil kunne få stor betydning for friluftslivet.

Snævert omkring den eksisterende bebyggelse i Fulden landsby er fastlagt en partiel byplanvedtægt, der er godkendt af boligministeriet den 4. marts 1965, således at dette område nu er byzone efter By-og landzonelovens ikrafttræden.

Ved Overfredningsnævnets kendelse af 15. september 1959, tinglyst den 28. september 1959, er følgende matr. nr. af Fulden by, Beder sogn, blevet fredet: del af matr. nr. 9 a begrænset af indhegnet markvej mod nord og Giber å mod syd, dels de mellem den offentlige bivej nr. 4 mod syd og 300 meter-grænsen fra skov mod nord liggende lodder matr. nr. 10 a, 11 a, 6 a samt 8 c og dels den op til samme bivej grænsende del af den syd for vejen liggende lod af matr. nr. 6 a fra vejen og op til kanten af skråningen i hele loddens bredde.

Ved deklaration oprettet den 22. november 1957 mellem ejeren af matr. nr. 13 d Fulden by, Beder sogn, og Fredningsplanudvalget er

nævnte matr. nr. fredet. Deklarationen er tinglyst den 28. september 1959.

Ved Overfredningsnævnets kendelse af 12. maj 1964, tinglyst den 23. maj 1964, blev derhos matr. nr.e lo b og lo e Fulden by, Beder sogn, fredet.

Nævnte kendelser og deklaration indeholder generelle tilstandsfredninger. De pågældende arealer er ikke omfattede af nærværende kendelse.

Den af Fredningsplanudvalget nedlagte påstand omfatter et areal på ca. 359 ha, hvoraf ca. 32 ha er fredskovpligtig, medens ca. 218 ha er underkastet allerede gældende fredningsbestemmelser angående byggelinier ved å, fortidsminde, skov og landevej. Endvidere omfatter fredningen umatrikulerede arealer under offentlige veje.

Fredningspåstanden går i det væsentlige ud på, at de omhandlede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand og driftsform, og at der gives almenheden adgang til det fredede ad foreslåede stier.

Fredningsnævnets bemærkninger.

Fredningsnævnet er med Fredningsplanudvalget enig i, at det omhandlede område er fredningsværdigt, idet det på grund af dets landskabelige værdi og nære beliggenhed i forhold til Århus og Beder byer skønnes at have væsentlig betydning for almenheden.

Da de i naturfredningslovens § 1 nævnte betingelser findes at være opfyldte, har nævnet truffet bestemmelse om fredning som nedenfor anført, dog således at der sker en begrænsning af det fredede område, hvorved matr. nr.e 28 c, 29 a, 17 b, 18 b, 19 b, 20 a, 14 a, 13 c, 15 b, 14 b Fulden og Seldrup byer holdes uden for fredningen. Om fredningens territoriale afgrænsning henvises i øvrigt til vedlagte kort.

Efter henstilling fra Århus kommune har Fredningsplanudvalget nedlagt påstand om, at Fredningsnævnet bestemmer, at der kan anlægges en ridedsti fra Skalbjerger gennem det fredede område, hvorved der skaffes forbindelse mellem et projekteret ridecenter på Vilhelmsborg og Fløjstrup-skovene.

Fredningsnævnet har ikke kunnet imødekomme denne påstand, idet Fredningsnævnet ikke finder, at interessegruppen bag et sådant ønske er stor nok til, at det bør være et anliggende for Fredningsnævnet at formidle en sådan ridesti, men nærværende kendelse skal ikke være til hinder for, at der kan anlægges en sådan ridesti med et omtrentligt forløb som angivet på vedlagte kort. Dens nærmere udformning og forløb skal dog godkendes af Fredningsnævnet.

1. Fredningens omfang.

Det på vedlagte kort viste område omfattende de i den nedenfor anførte lodsejerfortegnelse nævnte ejendomme fredes herefter i overensstemmelse med de nedenfor anførte bestemmelser.

2. De almindelige fredningsbestemmelser.

§ 1. De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand. Landbrugsarealer i det fredede område må ikke udstykkes og frasælges til selvstændig landbrug, men kan udstykkes og frasælges til sammenlægning med anden landbrugsejendom.

§ 2. På de fredede arealer er ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder mergel-, grus- og lergravning, opfyldning eller planering ikke tilladt uden Fredningsnævnets godkendelse.

Uanset foranstående er fredningen ikke til hinder for

- a) gravning til ejendommens eget brug efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse,
- b) restaurering af tilgroede eller opfyldte damme og mosehuller og etablering af kunstige damme og søer under forudsætning af Fredningsnævnets godkendelse.

§ 3. Vandløb.

Inden for det fredede område må der ikke ud over normal oprensning foretages ændring af nogen art af vandløbenes areal og tilstand. Rørlægning af vandløb og afskærende spildevandsledninger skal godkendes af Fredningsnævnet.

§ 4. Byggeri m.v.

a) Bygninger til bestående landbrug.

Nye beboelsesbygninger må ikke opføres og tilbygninger til eksisterende beboelsesbygninger ikke foretages uden Fredningsnævnets godkendelse.

Nye driftsbygninger, tilbygninger til eksisterende driftsbygninger og ombygning af beboelsesbygninger og driftsbygninger, hvorved disses ydre ændres, må ikke iværksættes, før tegninger udvisende placering og udseende er godkendt af Fredningsnævnet.

Foranstående bestemmelser indfører alene en af hensyn til fredningens formål nødvendig censur med hensyn til bygningernes placering og udformning, men medfører ikke, at byggeri, der må anses at tjene en reel landbrugsmæssig udnyttelse af de pågældende ejendomme, kan hindres af Fredningsnævnet uden særlig fredningssag.

b) Eksisterende helårshuse.

Om- og tilbygninger vedrørende eksisterende, lovligt opførte helårshuse må ikke finde sted uden forud indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet, der kan meddele afslag, såfremt bygningen herved skønnes at ville få en uheldig indvirkning på landskabet. Beboelses- og driftsbygninger til landbrug, som overgår til anden anvendelse, henhører under denne bestemmelse.

c) Bebyggelse i øvrigt, anlæg og benyttelse.

Herudover er det ikke tilladt at opføre nogen art af bygninger, dog kan fornyelse (genopførelse) af eksisterende bygninger finde sted med Fredningsnævnets godkendelse.

Det er ikke tilladt at anbringe eller opsætte beboelsesvogne og campingvogne, boder, skure, master, tårne eller lignende. Sædvanlige læskure til kreaturer kan anbringes efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse, ligesom transportable læskure kan benyttes i forbindelse med arbejde i skove. Teltning må ikke finde sted.

Arealerne må ikke benyttes til losse- eller oplagspladser, motorbaner, lufthavn eller lignende.

Etablering af pelsdyr- og fjerkræfarme samt drivhusgartnerier er ikke tilladt.

Uanset foranstående kan master til lokal el-forsyning tillades --- af Fredningsnævnet. Endvidere tillades camping og teltning af ejernes privatbesøgende i umiddelbar nærhed af de respektive ejendommers beboelsesbygninger.

d) Forurening af naturen ved henlæggelse af affald eller andet må ikke finde sted. Bilkirkegårde må ikke indrettes, og udrangerede biler eller maskiner må ikke henstilles.

§ 5. Arealernes drift.

Arealer, som ikke hidtil har været udlagt som skov eller plantage, må ikke uden tilladelse fra Fredningsnævnet indtages til sådan anvendelse. Arealer uden for eksisterende haver må ikke tilplantes.

Fredningen skal ikke være til hinder for, at de eksisterende skovarealer drives efter sædvanlige forstmæssige principper.

§ 6. Hegn, Alleer m.m.

Med undtagelse af driftsmæssigt nødvendige hegn må hegn ikke opsættes eller plantes uden Fredningsnævnets godkendelse.

Udskiftning af levende hegn kan finde sted.

Allétræer langs vejene og bestående levende hegn må ikke fjernes uden Fredningsnævnets tilladelse. Udgåede allétræer skal kunne genplantes ved det offentliges foranstaltning og på det offentliges regning.

Stendiger og jordgårder må ikke fjernes.

Ved glatføreforanstaltninger må der ikke benyttes midler, som kan skade allétræerne.

§ 7. Veje.

Vejanlæg og vejreguleringer, bortset fra anlæg af mindre, private veje, som følger det naturlige terræn, kan kun ske efter Fredningsnævnets godkendelse.

§ 8. Landskabspleje.

Fredningsmyndighederne har ret til på de udyrkede arealer uden udgift for ejerne og efter forudgående forhandling med vedkommende ejer at fjerne selvsåede buske og træer samt til at foretage anden form for pleje, også af allétræer, med henblik på at bevare den oprindelige tilstand.

§ 9. Offentlig adgang.

Udover den adgang, der måtte bestå i henhold til andet grundlag end nærværende kendelse, gives der offentligheden adgang til gående færdsel ad de stier og veje, som ved særlig signatur er angivet på det kendelsen vedhæftede kort.

Endvidere er gående færdsel og umotoriseret kørsel tilladt ad Samsvej, Kvægdriften og ad vejen, der syd for matr. nr. 7 c, 7 b og 13 e Fulden og Seldrup byer ligger mellem den offentlige vej til Fulden og den offentlige vej til Lille Fulden, således som med særlig signatur angivet på vedhæftede kort. Det er oplyst, at de vestlige 270 m af vejen syd for matr. nr. 7 c er offentlig sti, og at Kvægdriften er gadejord.

Stierne og vejene kan om fornødent anlægges i en bredde af 2-3 meter. Anlægs- og vedligeholdelsesudgifter påhviler det offentlige. Egentlige nyanlæg af veje og stier skal forinden godkendes af Fredningsnævnet.

Ved stiers krydsning af åløb, kreaturhegn og lignende opsættes af vedkommende offentlige myndighed og på dennes bekostning den nødvendige overførsel efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse. Stier og veje kan eventuelt hegnes efter nærmere aftale med vedkommende lodsejer. Fredningsnævnet bestemmer i tilfælde af uenighed hegns placering og nærmere udformning.

§ 10. Anlæg i forbindelse med fredningen.

Kendelsen skal ikke være til hinder for, at der senere, i det omfang der måtte være behov derfor, tilvejebringes parkeringsmulighed.

på det fredede område og etableres de til områdets rekreative udnyttelse fornødne indretninger, herunder toiletbygninger m.v. efter aftale med Fredningsnævnet.

§ 11. Der kan af Fredningsnævnet i samarbejde med Fredningsplanudvalget udfærdiges et ordensreglement for det fredede område.

§ 12. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der i forbindelse med omlægningen af Århus-Odder landevej etableres den nødvendige omlægning af tilkørsler og veje til de fredede arealer langs landevejen.

§ 13. Påtaleretten ifølge fredningskendelsen udøves af Fredningsnævnet efter indhentet udtalelse hos Fredningsplanudvalget for Århus amt.

-o-o-o-o-o-

De enkelte ejendomme og Fredningsnævnets afgørelse vedrørende disse.

1. Otto Chr. Bay, Langballevej 109, 8320 Mårslet, del af matr. nr. 3 a Langballe by, Mårslet sogn, af areal 6,47 ha, hvoraf 4,81 ha er under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier vedrørende skov og landevej.

Ejeren, der har protesteret mod fredningen, har ønsket tilladelse til i det østlige hjørne af matr. nr. 3 a at lægge fyldjord på ca. 2000 m². Fredningsplanudvalget har ikke villet protestere herimod, såfremt der ikke fyldes op i større højde end 1 m og kun benyttes ren jord.

Fredningsnævnet godkender den ansøgte opfyldning på de af Planudvalget anførte vilkår.

Der tilkendes en erstatning på 5.200 kr. for den pålagte fredning.

2. A.M. Ryde, Oddervej 301, 8320 Mårslet, matr. nr. 1 e, 1 f, og 1 g Langballe by, Mårslet sogn, af areal henholdsvis 2,34 ha, 2,01 ha og 1,89 ha eller i alt 6,24 ha, hvoraf 4,77 ha er under naturfredningslovens kap. VI byggelinier vedrørende skov og landevej. Ejendommen er bebygget.

Ejeren har ønsket tilladelse til at udvide en eksisterende dam øst for boligen til det dobbelte, hvilket godkendes. Ejeren har forud

for fredningssagens rejsning plantet ca. 1000 grantræer på ejendommen.

Der tilkendes en erstatning på 5.000 kr. for den pålagte fredning

3. Holger Nørregaard, Oddervej 303, 8320 Mårslet, matr. nr. 1 o og 2 b Langballe by, Mårslet sogn, af areal henholdsvis 0,06 ha og 0,08 hæl-
ler i alt 0,14 ha, der alt er under naturfredningslovens kap. VI byg-
gelinier vedrørende skov og landevej. Ejendommen er bebygget.

Der tilkendes ingen erstatning for den pålagte fredning.

4. Poul Dalsgaard Svendsen, Langballevej 117, 8320 Mårslet, del af
matr. nr. 2 a Langballe by, Mårslet sogn, af areal 10,10 ha, hvoraf
8,46 ha er under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier vedrørende
skov og landevej.

Ejeren har protesteret mod fredningen.

Der tilkendes en erstatning på 8.100 kr. for den pålagte fredning.

5. Jørgen Gravenhorst, Oddervej 305, 8330 Beder, matr. nr. 2 c Lang-
balle by, Mårslet sogn, af areal 0,61 ha, der alt er under naturfred-
ningslovens kap. VI, byggelinier vedrørende skov og landevej. Ejen-
dommen er bebygget.

Der tilkendes ingen erstatning for den pålagte fredning.

6. Århus kommune, Stadsingeniøren, Rådhuset, 8100 Århus C.

matr. nr.	areal i ha	fredskov ha	under naturfred- ningslovens kap. VI, byggelinier ha
2 <u>d</u> Langballe by, Mårslet sogn,	1,26	0	1,26
del af 1 <u>b</u> Vilhelmsborg, Mårslet sogn,	5,29	2,43	2,86
1 <u>c</u> do.	9,84	6,58	3,26
del af 1 <u>c</u> Beder by og sogn	0,31	0,31	0
" " 3 <u>d</u> do.	1,08	1,08	0
13 <u>a</u> Fulden og Seldrup byer, Beder sogn,	12,82	0	8,89
38 do.	0,68	0	0,68

i alt 31,28 10,40 16,92

Matr. nr. 13 a Fulden og Seldrup byer, Beder sogn, er bebygget.

På matr. nr. 2 d Langballe ligger et renseanlæg. Fredningsnævnet

har i 1964 taget forbehold om at kunne forlange en slørende beplantning omkring anlægget (F.S. 64/1964).

Det pålægges Århus kommune snarest at etablere en slørende beplantning omkring renseanlægget. Om det over ejendommen udlagte stiareal på ca. 2000 m henvises til vedhæftede kort.

Der tilkendes ingen erstatning for den pålagte fredning.

7. Hans Chr. Sørensen, Fulden Byvej 13, 8330 Beder, del af matr. nr. 6 a Fulden-Seldrup byer, Beder sogn, af areal 16,72 ha, hvoraf 5,75 ha er under naturfredningslovens kap. VI og VII, byggelinier.

Ejeren har protesteret mod fredningen.

En del af matr. nr. 6 a er tidligere fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 15. september 1959.

Der tilkendes en erstatning på 13.400 kr. for den pålagte fredning.

8. Mogens Aagaard Nielsen, Fuldenvej 50, 8330 Beder,

matr. nr.	areal i ha	under naturfredningslovens kap. VI og VII, byggelinier, i ha
del af 7 a Fulden og Seldrup byer	10,11	1,42
del af 9 a do	18,52	9,88
10 i do	7,98	7,98
del af 24 b do	0,04	0,04
i alt 36,65		19,32

En del af matr. nr. 9 a er tidligere fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 15. september 1959.

Ejeren har protesteret mod fredningen og anført, at stianlægget over 9 a og 10 i vil betyde en alvorlig gene for hans landbrug.

Ejeren har ønsket at flytte stuehus og avlsbygninger ud fra Fulden by og anbringe dem på matr. nr. 9 a nord for byen på den anden side af Giber å. Ansøgning herom er indgivet inden fredningspåstandens bekendtgørelse i Statstidende den 12. februar 1975.

Mod Fredningsplanudvalgets indstilling meddelte Århus amt den 26. marts 1976 tilladelse til at flytte stuehuset ud til den ansøgte placering og tilkendegav samtidig, at en udflytning af driftsbygningerne ikke krævede zonemyndighedens tilladelse. Efter at Fredningsplanudvalget den 12. maj 1976 i medfør af naturfredningslovens § 43, stk. 4, havde modsat sig udflytningen af stuehuset, ankede ejeren planudvalgets afgørelse til miljøministeriet, fredningsstyrelsen, der den 6. januar 1977 stadfæstede Fredningsplanudvalgets nægtelse af at tillade den ansøgte udflytning af stuehuset. Under nævnte sag har ejeren anført, at en placering af avlsbygninger et sted og stuehus et andet sted ikke vil være hensigtsmæssig.

Efter miljøministeriets afgørelse har ejeren fastholdt sit ønske om at placere avlsbygninger på matr. nr. 9 a. Fredningsplanudvalget har udtalt sig imod, at avlsbygningerne tillades placeret på matr. nr. 9 a.

Fredningsnævnet har sammen med ejeren og Planudvalgets sekretariat drøftet andre muligheder, navnlig en placering af såvel stuehus som avlsbygninger på matr. nr. 7 a. Ejeren har erklæret at være uinteresseret i en sådan placering, medens Planudvalget har erklæret sig indforstået med en foreslået placering.

Under sagens behandling har Fredningsnævnet i forståelse med Fredningsplanudvalget godkendt, at ejeren fjerner et levende hegn mellem matr. nr. 9 a og 10 i.

Fredningsnævnet er med Fredningsplanudvalget enig i, at en placering af avlsbygninger på matr. nr. 9 a vil være landskabeligt uheldigt. Derimod finder Fredningsnævnet, at der på det område af matr. nr. 7 a, der er angivet med særlig skravering, kan anbringes såvel stuehus som avlsbygninger, uden at dette vil have afgørende uheldige virkninger på landskabet, og Fredningsnævnet bestemmer herefter, at ejeren her kan opføre såvel stuehus som avlsbygninger, forudsat at ejeren kan opnå øvrige nødvendige byggetilladelser. Bygningstegninger

og placering skal godkendes af Fredningsnævnet.

For den dekretede fredning tillægges der ejeren en erstatning på i alt 60.465 kr., nemlig 29.320 kr. for den generelle fredning, for anlæg af 733 m sti over matr. nr. 9 a og 10 i og færdsel ad denne 10.995 kr., for færdsel ad Samsvejen over 30 m 150 kr. samt for forgæves afholdte udgifter til projektering af udflytning af avlsbygninger og ulemper ved ikke at kunne anbringe bygningerne på matr. nr. 9 a 20.000 kr.

9. Johs.Lauritz Kjær Hansen, Fuldenvej 65, 8330 Beder,

matr. nr.	areal i ha	under naturfrednings- lovens kap.VI og VII, byggelinier, i ha
del af 8 a Fulden og Seldrup byer	18,81	9,43
del af 8 c do	0,05	0,05
10 c do	3,27	2,43
40 do	0,33	0,33
i alt		22,46
		12,24

Et areal af 0,84 ha af matr. nr. 10 c er fredskov.

En del af matr. nr. 8 c er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 15. september 1959.

Ejeren har protesteret mod fredningen og henstillet, at et eventuelt stiforløb øst for 10 c følger skellet.

På matr. nr. 8 a hviler fredningslinie for gravhøjen Markskelhøj.

Den færdselsret, der er givet almenheden ad "Kvægdriften" skal følge denne, som af ejeren henstillet, dog således, at der gennem skoven over matr. nr. 10 c kan anlægges en fodsti på ca. 140 m som angivet på vedhæftede kort.

Der tilkendes en samlet erstatning på 21.200 kr. for den pålagte fredning, nemlig 17.300 kr. for den generelle fredning, for anlæg af 140 m sti gennem skoven over matr. nr. 10 c og færdsel ad denne 1.400 kr. og for færdselsret på ca. 500 m af "Samsvejen" (matr.nr. 8 a) 2.500 kr.

Der ydes ikke erstatning for fredning af fredskoven.

10. Per Rasmussen, Fulden Byvej 39, 8330 Beder,

under naturfrednings-
lovens kap. VI, byg-
gelinier, i ha

matr. nr.	areal i ha	
del af 11 a Fulden og Seldrup byer	3,11	3,01
del af 10 a do	0,033	0,033
41 do	0,33	0,33
45 do	0,19	0,19
44 do	0,42	0,42
i alt		4,083 3,983

Matr. nr. 10 a og 11 a er delvis fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 15. september 1959.

Den del af matr. nr. 10 a, der er indbefattet under fredningspåstanden, hidrører fra det areal, der er overført til matr. nr. 10 a fra matr. nr. 9 a.

Ejeren har inden fredningssagens rejsning søgt om tilladelse til at udstykke matr. nr. 11 a, for at arealet kunne sælges til bebyggelse med drivhuse og et enfamiliehus. Ejers herom indgivne andragende blev ved byudviklingsudvalget for Århus-egnens afgørelse af 18. december 1971. Byudviklingsudvalgets afgørelse blev ved Boligministeriets afgørelse af 29. maj 1972 ophævet. Da Fredningsplanudvalget ønskede at hindre, at matr. nr. 11 a blev bebygget, rejste Fredningsplanudvalget fredningssagen.

Ejeren har fastholdt sit ønske om at få tilladelse til at opføre drivhuse på matr. nr. 11 a.

Fredningsnævnet finder ikke at kunne tillade, at der opføres drivhuse på matr. nr. 11 a.

For den pålagte fredning tilkendes en erstatning på i alt 23.300 kr., nemlig 3.300 kr. for den generelle fredning og 20.000 kr. for det tab, som ejeren har haft ved ikke at kunne sælge en del af matr. nr. 11 a til gartneri og for de forgæves udgifter, han har haft i forbindelse med at tilrettelægge et sådant salg.

11. Helga Marie Cecilie Pedersen, Fuldenvej 40, 8330 Beder.

matr. nr.			areal i ha	under naturfrednings- lovens kap. VI, byggelinier, i ha
del af 5 a	Fulden og Seldrup byer		6,43	6,43
5 c	do	do	0,63	0,63
			i alt	7,06

Ejeren har protesteret mod fredningen.

For den pålagte fredning ydes en erstatning på 5.650 kr.

12. Dorthe og Preben Hørsted, Guldsmædgade 28, 8000 Århus C.

matr. nr.			areal i ha	under naturfrednings- lovens kap. VI, byggelinier, i ha
del af 5 b	Fulden og Seldrup byer		3,89	3,80
10 d	do	do	2,37	2,37
15 c	do	do	0,68	0,68
			i alt	6,94

Ejeren har anført, at stiftorløbet over hans ejendom vil være meget generende.

Det af Fredningsnævnet godkendte stianlæg over 15 c kan ændres, såfremt ejeren måtte foretrække, at stien over 15 c får et andet forløb, der kan godkendes af Fredningsnævnet.

For den pålagte fredning ydes en erstatning på 7.550 kr., nemlig 5.550 kr. for den generelle fredning og for anlæg af ca. 30 m sti over 15 c og færdsel ad denne 450 kr. samt for færdsel på matr. nr. 5 b ca. 310 m ad bestående markvej 1550 kr.

13. Ejnar Petersen, Fuldenvej 64, 8330 Beder.

matr. nr.			areal i ha	under naturfrednings- lovens kap. VI, byggelinier, i ha
4 e	Fulden og Seldrup byer		0,58	0,58
del af 4 f	do		0,39	0,39
			i alt	0,97

Der ydes en erstatning på 800 kr. for den pålagte fredning.

14. Frede Veigaard, Kannevej 4, 8355 Ny Solbjerg,
matr. nr. 4 d Fulden og Seldrup byer, af areal 1,39 ha, der alt er un-
der naturfredningslovens kap. VI, byggelinier.

Der tilkendes en erstatning på 1150 kr. for den pålagte fredning.

15. Anders Olesen Loft, Ballevej 40, 8330 Beder,
matr. nr. 4 c Fulden og Seldrup byer, af areal 1,67 ha, der alt er un-
der naturfredningslovens kap. VI. byggelinier.

Ejeren har protesteret mod fredningen og anført, at han ønsker ad-
gang til at beplante med pyntegrønt, hvilket Fredningsplanudvalget har
protesteret imod. Fredningsnævnet kan ikke tillade den ansøgte beplantning.

For den pålagte fredning ydes en erstatning på 1350 kr.

16. Johs. Sejersen, Fuldenvej 119, 8330 Beder,
del af matr. nr. 15 a Fulden og Seldrup byer, af areal 5,59 ha, hvoraf
2,03 ha er under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier.

Ejeren har protesteret mod fredningen og anført, at han ønsker ad-
gang til at plante grantræer på den delvis tilplantede lod af matr. nr.
15 a. Fredningsplanudvalget har ikke villet protestere mod tilplantning
af nævnte lod i sin helhed på vilkår, at de eksisterende levende hegn
i skel om parcellen bevares.

Fredningsnævnet tillader herved, at den anførte lod tilplantes på
vilkår, at de eksisterende levende hegn i skel om parcellen bevares.

For den pålagte fredning ydes en erstatning på 4.500 kr.

17. Jens Peter Jakobsen, Beder Landevej 11, 8330 Beder,
matr. nr. 16 a Fulden og Seldrup byer, af areal 13,44 ha, hvoraf 12,96
ha er under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier. Ejendommen er
bebygget.

Ejeren har protesteret mod fredningen og anført, at navnlig stiad-
gang over hans jord vil være til væsentlig ulempe for ham.

Den nyanlagte sti over ejendommen i skellet mellem 16 a og 1 b,
hvilken sti kan udlægges i en bredde af indtil 3 m, skal hegnes af det
offentlige, såfremt ejeren forlanger det. I mangel af enighed afgør

Fredningsnævnet hegnets placering og beskaffenhed.

For den pålagte fredning ydes en erstatning på i alt 14.350 kr., hvoraf 10.750 kr. udgør erstatning for den generelle fredning, medens 3.600 kr. udgør erstatning for anlæg af 240 m sti og færdsel ad denne.

18. Ole Grimm, Landevejen 162, 8330 Beder, matr. nr. 27 Fulden og Seldrup byer, af areal 2,42 ha, der alt er under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier. Ejendommen er bebygget.

For den pålagte fredning tilkendes en erstatning på 1950 kr.

19. Karl Andersen, Blågårdsgade 29 A, 2200 København N, matr. nr. 16 b Fulden og Seldrup byer, af areal 0,05 ha, der alt er under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier. Ejendommen er bebygget.

Ejendommen ejes ifølge tingbogen af Jens Peter Jakobsen (lodsejer nr. 17), der utinglyst skal have overdraget den til Karl Andersen i 1942.

Der tillægges ingen erstatning for den pålagte fredning.

20. Ejnar Eske Øvlisen, Fuldenvej 106, 8330 Beder, del af matr. nr. 4 a Fulden og Seldrup byer, af areal 13,77 ha, hvoraf 8,95 ha er under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier.

Ejeren har protesteret mod fredningen.

Ejendommens bygninger og have (matr. nr. 15 b) er uden for fredning.

Der tilkendes en erstatning på 11.000 kr. for den pålagte fredning.

21. Martin Villads Pedersen, matr. nr. 17 b og 29 a Fulden og Seldrup byer, er udgået af fredningen.

22. I/S Moesgård v/ K. Ladefoged, Marselisborg Skovridergård, 8000 Århus C, og J. Arbjerg Pedersen, Rådhuset, 8100 Århus C,

matr.nr.	areal i ha	fred- skov	inden for natur- fredningslovens byggelinier, i ha
del af 1 a Moesgaard Hovedgård	62,70	0	25,89
del af 1 d smsts.	14,27	14,00	0,27
8 b Fulden og Seldrup byer	0,17	0	0,17
9 b do do	0,01	0	0,01
	<u>i alt 77,15</u>	<u>14,00</u>	<u>26,34</u>

Matr. nr. 1 a er bebygget.

Ejeren har protesteret mod fredningen og har herved anført, at ejendommen ejes af Århus amt og Århus kommune i forening, der har vedtaget en dispositionsplan for ejendommen. Denne plan har et sigte, der ikke på nogen måde strider mod de interesser, der søges værnet gennem fredningssagen, og en fredning er herefter overflødig og vil medføre en unødvendig dobbeltadministration.

Fredningsnævnet finder, at fredningspåstanden bør fremmes også vedrørende denne ejendom.

Der kan af Århus kommune efter Fredningsnævnets nærmere godkendelse anlægges en parkeringsplads på ejendommen.

På sydsiden af den eksisterende forpagterbolig på 1 a skal der af ejeren plantes birketræer med en indbyrdes afstand af 4 m.

For den pålagte fredning ydes ingen erstatning, heller ikke for færdselsretten ad "Samsvejen" og stien gennem Moesgaard have.

23. Jørgen Brandt Jensen, Bispelundvej 98, 8330 Beder,

matr. nr. areal i ha

7 c Fulden og Seldrup byer 6,31, hvoraf 1,70 ha er under byggelinie
for fortidsminde

del af 14 a do 0,95, der er under å- og skovbyggelinie,
i alt 7,26

På 7 c ligger gravhøjen "Markskelhøj".

Ejeren har protesteret mod fredningen. Han ønsker tilladelse til at plante grantræer på matr.nr. 14 a.

På matr. nr. 7 c anlægges fodsti fra den offentlige vej til "Markskelhøj".

Det kan ikke tillades ejeren at beplante matr. nr. 14 a med grantræer.

For den pålagte fredning tilkendes en erstatning på 6.900 kr., hvoraf 5.800 kr. udgør erstatning for den generelle fredning, medens 500 kr. udgør erstatning for færdselsretten ad den eksisterende markvej på 7 c for så vidt angår de 50 m af denne, der ikke er offentlig

vej, og 600 kr. udgør erstatning for anlæg og færdselsret ad fodstien ca. 60 m fra den offentlige vej til "Markskelhøj". For færdselsretten ad den del af markvejen, der er offentlig, ydes ingen erstatning.

24. Leif Adler Pedersen, Bispelundvej 36, 8330 Beder,

matr. nr. 10 h Fulden og Seldrup byer, af areal 0,53 ha, hvoraf 0,42 ha er fredskov, medens resten er under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier. Ejendommen er bebygget.

Der tilkendes ingen erstatning for den pålagte fredning.

25. Carlo Hugo Humeniuk, C. F. Jessensvej 11, 4., 8200 Århus N,

matr. nr. 11 h Fulden og Seldrup byer, af areal 0,09 ha, der alt er under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier. Ejendommen er bebygget.

Der tilkendes ingen erstatning for den pålagte fredning.

26. Birthe Ravn Knudsen, ifølge tingbogen Bertha Dahl Knudsen, Bispelundvej 40, 8330 Beder,

matr. nr. 11 b Fulden og Seldrup byer, af areal 0,30 ha, der alt er under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier. Ejendommen er bebygget.

Der tilkendes ingen erstatning for den pålagte fredning.

27. Kirsten Colliander og Bror Colliander, Banegårdsplads 2, 8000 Århus C

matr. nr.	areal i ha	under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier, i ha
11 g Fulden og Seldrup byer	0,04	0,04
11 k do do	0,02	0,02
i alt		0,06

Matr. nr. 11 g er bebygget.

Der tilkendes ingen erstatning for den pålagte fredning.

28. A. E. Skjødt-Pedersen, Marselis Boulevard 78, 8000 Århus C,

matr. nr.	areal i ha	under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier, i ha
11 d Fulden og Seldrup byer	0,12	0,12
11 e do do	0,16	0,16
i alt		0,28

Matr. nr. 11 d er bebygget. Ejeren ønsker adgang til at kunne op-

føre et hus på 11 e. Fredningsplanudvalget har protesteret herimod. Ejeren har henvist til, at han den 14. august 1944 af Fredningsnævnet for Aarhus Amtsrådskreds har modtaget meddelelse om, at nævnet har godkendt, at der til sin tid opføres et sommerhus på matr. nr. 11 e på vilkår, at nævnet godkender husets placering på grunden og tegningerne vedrørende huset. Den 15. januar 1957 meddelte Overfredningsnævnet ham, at der var godkendt fredningsplan på begge matr. nr.e.

Fredningsnævnet kan ikke tillade nogen bebyggelse på matr. nr. 11

Der tilkendes en erstatning på 500 kr. for den pålagte fredning.

29. Clara Johansen, ifølge tingbogen Elof Valdemar Johansen, Markvangen 19, 2820 Gentofte,

matr. nr. 11 f Fulden og Seldrup byer, af areal 0,15 ha, hvoraf hele arealet er under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier.

På arealet er opført 2 træhuse. Ifølge deklaration tinglyst 6. januar 1968 skal husene fjernes uden udgift for det offentlige, når ejeren og hans samlevende hustru er afgået ved døden. Hvis ejendommen forinden skifter ejer, skal husene fjernes senest den 24. maj 1982. Ifølge samme deklaration må der ikke fældes træer og buske på grunden uden Fredningsnævnets tilladelse.

For den pålagte fredning ydes en erstatning på 500 kr.

30. Marius Hansen, Fulden Byvej 57, 8330 Beder,

matr. nr.	areal i ha	under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier, i ha
10 g Fulden og Seldrup byer	0,17	0,17
11 1 do do	0,45	0,45
i alt		0,62

Matr. nr. 10 g er bebygget.

Ejeren har protesteret mod fredningen og fremhævet, at offentlig adgang ad vejen "Kvægdriften" vil påføre ham særlige ulemper på grund af vejens nære beliggenhed langs hans bolig.

For den pålagte fredning tilkendes en erstatning på 500 kr.

31. Hans B. Sørensen, Bispelundvej 44, 8330 Beder,
matr. nr. 11 i Fulden og Seldrup byer, af areal 2,06 ha, der alt er un-
der naturfredningslovens kap.VI, byggelinier. Ejendommen er bebygget.

For den pålagte fredning tilkendes en erstatning på 1650 kr.

32. Egon Nielsen, Bispelundvej 82, 8330 Beder,

matr. nr.	areal i ha	under naturfredningslovens kap.VI, byggelinier, i ha
7 b Fulden og Seldrup byer	1,65	1,38
13 e do do	2,21	2,21
i alt		3,59

Matr. nr. 7 b er bebygget. Ejeren har ønsket tilladelse til at plante ca. 10 rækker grantræer 6-7 m uden for den bestående hæk mod vest og nord. Fredningsplanudvalget har henstillet, at der forelægges en beplantningsplan. Fredningsnævnet er sindet at godkende en mindre beplantning på matr. nr. 7 b, men en beplantningsplan må forelægges til godkendelse.

For den pålagte fredning tilkendes en erstatning på 6.300 kr., hvoraf 3.100 kr. udgør erstatning for den generelle fredning, medens resten 3.200 kr. udgør erstatning for færdselsretten over en strækning på 320 m af markvejen syd for ejendommen.

33. Otto Herman Sigvald Møller Jensen, Bispelundvej 63, 8330 Beder,

matr. nr.	areal i ha	under naturfredningslovens kap.VI,byggelinier, i ha
12 c Fulden og Seldrup byer	3,72	1,96
39 do do	0,40	0,40
42 do do	0,33	0,33
43 do do	0,46	0,46
i alt		3,15

Matr. nr. 12 c er bebygget.

Ejeren har med Fredningsplanudvalgets godkendelse fået tilladelse til at opfylde en på ejendommen værende mergelgrav med ren fyldjord. Ejeren har endvidere ønsket tilladelse til at bygge et parcelhus syd

for de bestående bygninger og ønsker at være frit stillet med hensyn til tilplantning af matr. nr. 39, 42 og 43.

Fredningsnævnet kan ikke tage stilling til spørgsmålet om tilladelse til bebyggelsen, så længe der ikke foreligger nærmere oplysninger om placering og udformning.

Fredningsplanudvalget har intet at indvende mod en eventuel tilplantning af matr. nr.e 39, 42 og 43.

Fredningsnævnet tillader, at ejeren tilplanter matr. nr.e 39, 42 og 43.

For den pålagte fredning tilkendes en erstatning på 3.950 kr.

34. Jacob Richard Mortensen, Bispelundvej 85, 8330 Beder, matr. nr. 12 b Fulden og Seldrup byer, af areal 6,29 ha, der alt er under naturfredningslovens kap.VI,byggelinier. Ejendommen er bebygget.

Ejeren ønsker adgang til at kunne udskifte eksisterende frugtplantage helt eller delvis med juletræskultur.

Det tillades ejeren at foretage en sådan udskiftning til juletræskultur, såfremt træerne ryddes, når de har nået en højde af 3 m.

For den pålagte fredning tilkendes en erstatning på 5.050 kr.

35. Niels Sørensen og Jakob Sørensen, Bispelundvej 55, 8330 Beder,

matr. nr.	areal i ha			fredskov	under naturfredningslovens kap.VI, byggelinier, i ha	
12 <u>a</u>	Fulden og Seldrup byer	22,90		o		21,25
35 <u>a</u>	do do	2,63	2,63			o
i alt		25,53	2,63			21,25

Matr. nr. 12 a er bebygget.

Ejerne har protesteret mod fredningen og har ønsket tilladelse til at bygge et parcelhus i det sydvestlige hjørne af matr. nr. 12 a.

Fredningsnævnet kan først tage stilling til den ansøgte bebyggelse, når der foreligger nærmere oplysninger om denne.

For den pålagte fredning tilkendes en erstatning på 18.350 kr.

Der er ikke tilkendt erstatning for fredning af fredskoven.

36. Rigmor Nielsen, Bispelundvej 43, 8330 Beder,

matr. nr. 12 e Fulden og Seldrup byer, af areal 0,14 ha, der alt er under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier. Ejendommen er bebygget.

Der tilkendes ingen erstatning for den pålagte fredning.

37. Hardis og Villy Jensen, Skovmøllevej 75, 8330 Beder,

matr. nr. 12 d Fulden og Seldrup byer, af areal 8,69 ha, der alt er under naturfredningslovens kap. VI, byggelinier. Ejendommen er bebygget.

For den pålagte fredning tilkendes en erstatning på 7.000 kr.

-o-o-o-o-

Hvor der i nærværende kendelse er meddelt tilladelse til byggeri m.v., er det under forbehold af andre myndigheders eventuelle nødvendige godkendelse.

Da der ikke skønnes at finde forringelse sted af panthaveres eller servituthaveres retsstilling gennem den skete fredning, vil erstatningerne i det hele være at udbetale til ejerne.

Kendelsen vil være at tinglyse som servitutstiftende på de fredede ejendomme med fortrin forud for pantegæld.

Erstatningerne vil i medfør af lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. oktober 1975 af lov om naturfredning § 33 være at udrede med $\frac{3}{4}$ af statskassen og $\frac{1}{4}$ af Århus amtsfond.

Kendelsen vil i medfør af nævnte lovs § 25 være at forelægge Overfredningsnævnet. Dette fritager dog ikke den, der selv ønsker eventuel indsigelse behandlet, fra selv at indanke kendelsen for Overfredningsnævnet, hvilket skal ske inden 4 uger fra den dag, da Fredningsnævnets afgørelse er meddelt den pågældende, jfr. lovens § 24.

T h i b e s t e m m e s :

De i foranstående kendelse nævnte ejendomme fredes i overensstemmelse med det foran anførte og således som vist på vedhæftede kort.

Erstatningerne udgør følgende beløb:

1. Otto Chr. Bay	5.200 kr.
2. A. M. Ryde	5.000 "
3. Holger Nørregaard	0 "
4. Poul Dalsgaard Svendsen	8.100 "
5. Jørgen Gravenhorst	0 "
6. Århus kommune v/stadsingeniøren	0 "
7. Hans Chr. Sørensen	13.400 "
8. Mogens Aagaard Nielsen	60.465 "
9. Johs.Lauritz Kjær Hansen	21.200 "
10. Per Rasmussen	23.300 "
11. Helga Marie Cecilie Pedersen	5.650 "
12. Dorte og Preben Hørsted	7.550 "
13. Ejnar Pedersen	800 "
14. Frede Veigaard	1.150 "
15. Anders Olesen Loft	1.350 "
16. Johs. Sejersen	4.500 "
17. Jens Peter Jakobsen	14.350 "
18. Ole Grimm	1.950 "
19. Karl Andersen, iflg. tingbogen Jens Peter Jakobsen	0 "
20. Ejnar Eske Øvlisen	11.000 "
21. udgår af fredningen	
22. I/S Moesgaard v/ K.Ladefoged og J. Arbjerg Pedersen	0 "
23. Jørgen Brandt Jensen	6.900 "
24. Leif Adler Pedersen	0 "
25. Carlo Hugo Humeniuk	0 "
26. Birtha Ravn Knudsen, iflg. tingbogen Bertha Dahl Knudsen	0 "
27. Kirsten Colliander og Bror Colliander	0 "
28. A. E. Skjødt Pedersen	500 "
29. Clara Johansen, iflg. tingbogen Elof Valdemar Johansen	500 "

30. Marius Hansen	500	kr.
31. Hans B. Sørensen	1.650	"
32. Egon Nielsen	6.300	"
33. Otto Herman Sigvald Møller Jensen	3.950	"
34. Jakob Rikard Mortensen	5.050	"
35. Niels og Jacob Sørensen	18.350	"
36. Rigmor Nielsen	0	"
37. Herdis og Villy Jensen	7.000	"

De tilkendte erstatninger, der i alt andrager 235.665 kr., forrentes fra kendelsens dato, og indtil beløbet kan hæves, med en årlig rente, der er 1 % højere end den af Danmarks Nationalbank fastsatte diskonto, der er gældende på nævnte dato.

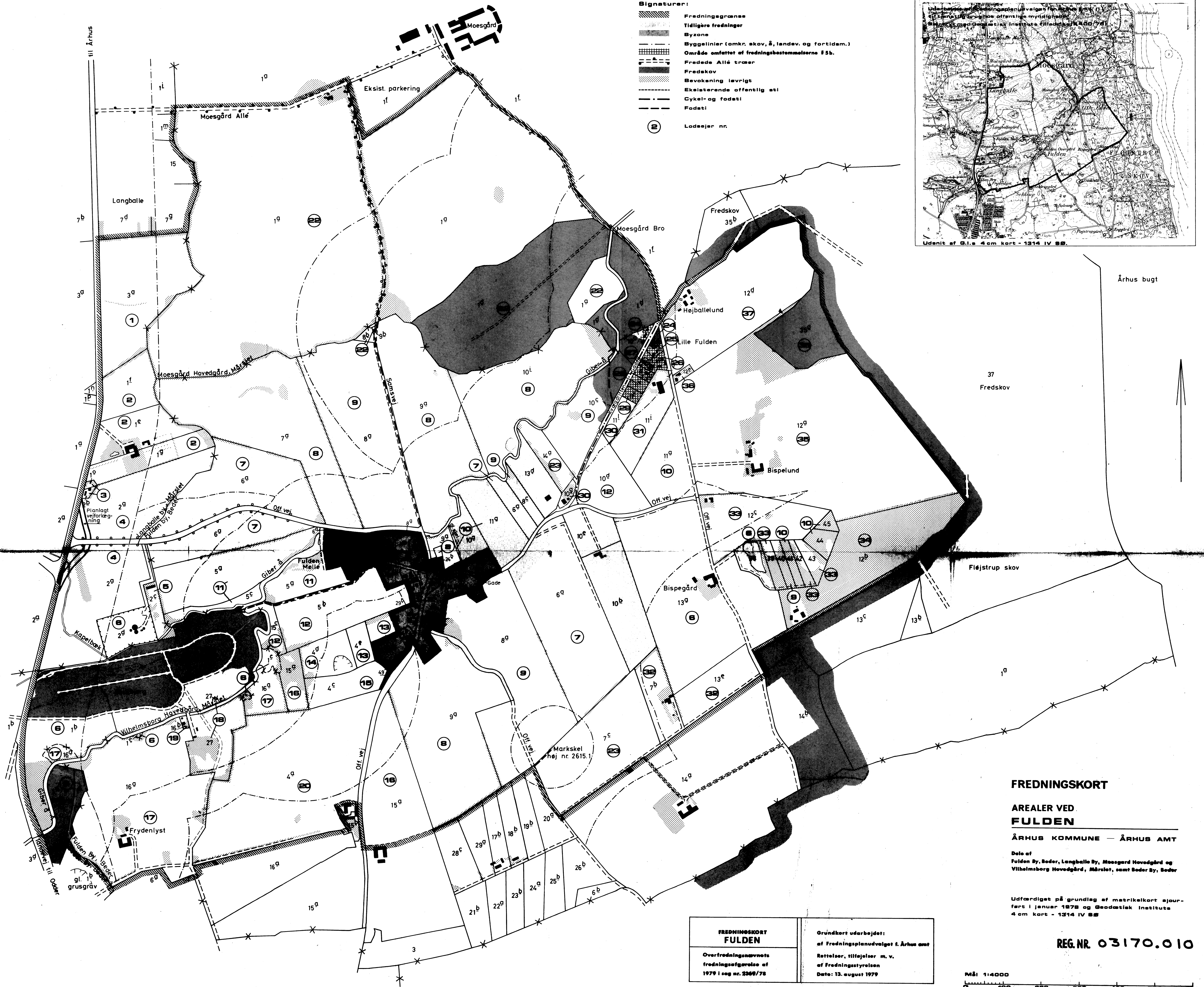
G. Gravesen
(sign.)

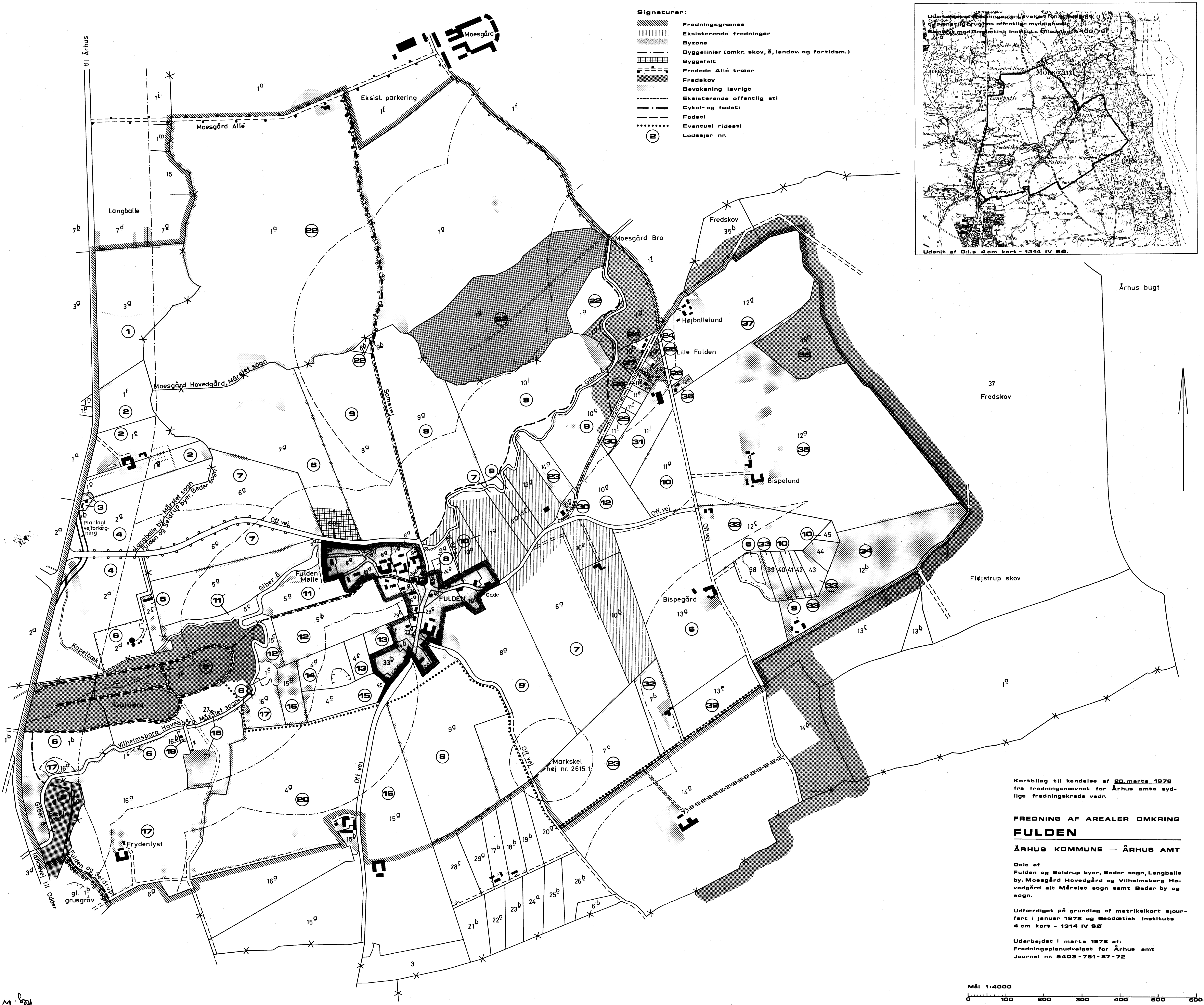
L. Thorup
(sign.)

Kaj Hansen
(sign.)

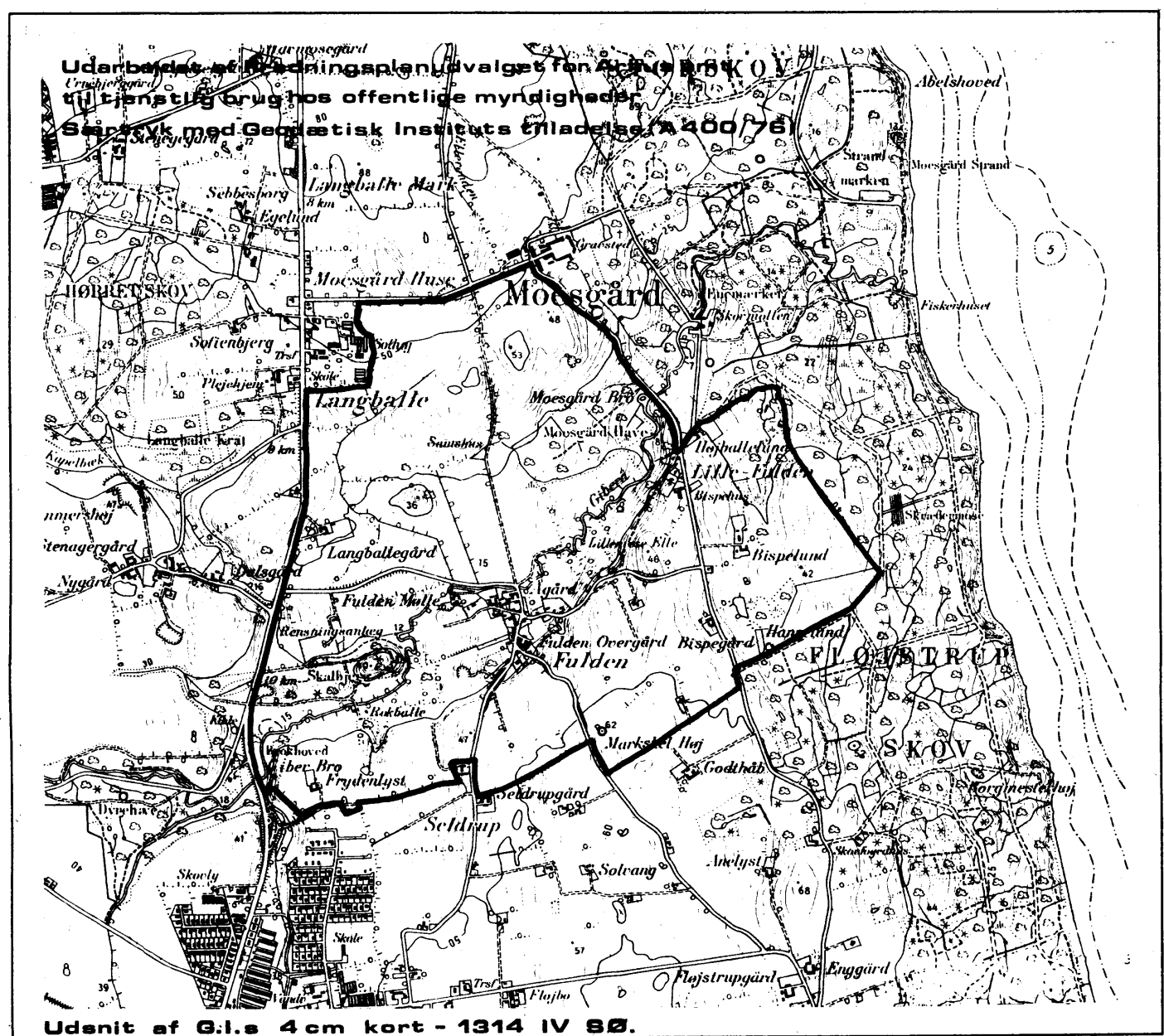
/IC.

KORT>

- Signaturer:**
- Fredningsgrænse
 - Eksisterende fredninger
 - Byzone
 - Byggelinier (omkr. skov, å, landev. og fortidam.)
 - Byggefelt
 - Fredede Allé træer
 - Fredskov
 - Bevoksning lavrigt
 - Eksisterende offentlig sti
 - Cykel- og fodsti
 - Fodsti
 - Eventuel ridesti
 - Lodsejer nr.

Kortbilag til kendelse af 20. marts 1978
fra fredningsnævnet for Århus amts syd-
lige fredningskreds vedr.

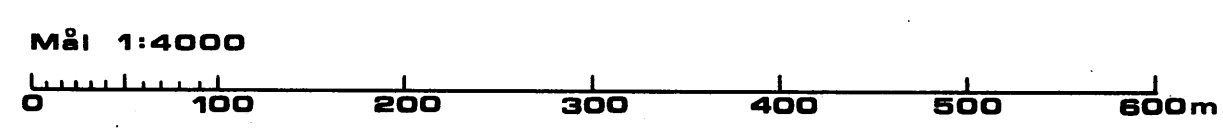
FREDNING AF AREALER OMKRING FULDEN

ÅRHUS KOMMUNE — ÅRHUS AMT

Dels af
Fulden og Seldrup byer, Beder sogn, Langballe
by, Moesgård Hovedgård og Vilhelmsborg Ho-
vedgård alt Måralet sogn samt Beder by og
sogn.

Udfærdiget på grundlag af matrikelkort ajour-
ført i januar 1978 og Geodætisk Instituts
4 cm kort - 1314 IV 88

Udarbejdet i marts 1978 af:
Fredningsplanudvalget for Århus amt
Journal nr. 5403-751-87-72

Reg. m. 3

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 03170.01

Dispensationer i perioden: 13-08-1987 - 15-05-2007

24 AUG. 1987

UDSKRIFT
af
forhandlingsprotokollen
for
NATURFREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS SYDLIGE FREDNINGSKREDS

REG. NR. 3170

Den 13. august 1987 behandledes nævnet

Sag nr. 112/1987

angående ansøgning om tilladelse
til udbygning af Beder renseanlæg,
der er beliggende på et areal, der
er omfattet af Fulden-fredningen.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen,
det amtsvalgte medlem, lærer Viggo Thing, det kommunevalgte medlem,
lærer Kent Christensen, og sekretæren, retsassessor Otto Bisgaard.

For amtsfredningskontoret mødte landinspektør P.H. Knuhtsen.

For Dansk Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Søren
Højager.

Endvidere mødte arkitekt Mogens Klinge, Henning Ettrup,
Kurt Hansen, Århus Kommune, og Leif Bodemann, Skovforvaltningen.

Sagens bilag er til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

Amtsfredningskontoret har intet haft at indvende mod det
ansøgte.

Der var i Fredningsnævnet enighed om i medfør af naturfredningslovens § 34 at meddele dispensation til den ansøgte udvidelse af renseanlægget som beskrevet i skrivelse af 3. august 1987 med tilhørende projektmateriale. Fredningsnævnet forbeholder sig besigtigelse af arealet om 3 år med henblik på at stille krav om supplerende beplantning.

Jørgen Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Efter naturfredningslovens § 53 og § 47 kan fredningsnævnets afgørelser indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm) af bl.a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og anerkendte foreninger og institutioner samt af skovejeren ved dispensation fra skovbyggelinien.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse efter dispensation må ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage indgivet, må tilladelsen eller dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige fredningskreds, den 18 AUG. 1987

Jørgen Jensen

UDSKRIFT
af
forhandlingsprotokollen
for:
NATURFREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS SYDLIGE FREDNINGSKREDS

REG. NR. 3170
M. 4. 89
Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
4 APR. 1989

Den 9. marts 1989 behandlede Nævnet

Sag nr. 159/1988

angående ansøgning om tilladelse til ombygning af ejendommen matr. nr. 7 b og 13 e Fulden by, Beder, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1979 og af skovbyggelinien.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, lærer Viggo Thing, det kommunevalgte medlem, lærer Kent Christensen, og sekretæren, retsassessor Otto Bisgaard.

For By- og Landskabskontoret mødte landinspektør Bente Andersen.

Ejeren, Henrik Larsen, var mødt.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Søren Højager. Sagens bilag var til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

By- og Landskabskontoret har indstillet, at afgørelse træffes efter besigtigelse af ejendommen.

Der var i Fredningsnævnet enighed om at meddele dispensation fra naturfredningslovens § 47 og i medfør af naturfredningslovens § 34 at meddele tilladelse til en ombygning i overensstemmelse med det forelagte projekt, dog således at der ikke sker forlængelse af tagkonstruktionen, og at der i den sydlige gavl kun etableres 1 eller 2 gavlvinduer i lighed med husets øvrige vinduer.

Jørgen Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Efter naturfredningsloven kan Fredningsnævnets afgørelser indbringes for Overfredningsnævnet (afr: Stolsmarken 15, 2870 Hørsholm) af bl.a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og anerkendte foreninger og institutioner.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den klageberettigede.

En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før klagefristens udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen eller dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige fredningskreds, den

Jørgen Jensen

30 MRS. 1989

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 1311/12-0001

Akt nr. 40

-BIL-

Foto venter

UDSKRIFT
af
forhandlingsprotokollen
for
NATURFREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS SYDLIGE FREDNINGSKREDE

REG. NR. 3170.0

Den 11. maj 1989 behandlede Nævnet

Sag nr. 51/1989

angående ansøgning om tilladelse til
at etablere en fisketrappe ved
Fulden Mølle, der er omfattet af
Overfredningsnævnets kendelse af 23.
november 1979.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det
amtsvalgte medlem, lærer Viggo Thing, det kommunevalgte medlem,
lærer Kent Christensen, sekretæren, retsassessor Otto Bisgaard og
overassistent Ingrid Thykier.

For By- og Landskabskontoret mødte landinspektør Bente Andersen.
Sagens bilag var til stede.

Nævnet gennemgik sagen.

By- og Landskabskontoret har intet haft at indvende mod det
ansøgte.

Der var i Fredningsnævnet enighed om i medfør af
naturfredningslovens § 34 at meddele tilladelse til det ansøgte.

Jørgen Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Efter naturfredningsloven kan Fredningsnævnets afgørelser indbringes
for Overfredningsnævnet (adr. Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm) af bl.a.
ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og anerkendte foreninger
og institutioner.

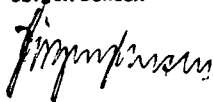
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den klage-
berettigede.

En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før klagefristens
udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen eller dispensationen ikke
udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet. Tillade-
lsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra dens
meddelelse.

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige fredningskreds, den

30 MAJ 1989

Jørgen Jensen

Udskrift sendt til:

Ansøger

Kommune

Århus Amt

Danmarks Naturfredningsforening

Skov- og Naturstyrelsen

Miljøministeriet

Skov- og Naturstyrelsen 7. 1303/12-45

J.nr. SN

BH.

Akt. nr.

Foto-venter

1.5.6/89

U d s k r i f t
af
forhandlingsprotokollen for
Naturfredningsnævnet for
Århus Amts sydlige Fredningskreds.

Den 25. oktober 1990 traf Nævnet afgørelse i
Sag nr. 103/90 angående ansøgning om tilladelse til at
 oprense og uddybe to vådområder på ejen-
 dommen matr. nr. 10 a og 11 a Fulden by,
 Beder, der er omfattet af Fuldenfredningen
 af 23. november 1979.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget
Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte
medlem, lærer Viggo Thing, og suppleanten for det kommunevalgte
medlem, Vagn Juhl Larsen.

Der forelå skrivelse af 30. august 1990 fra Århus Amtskommune,
der har anbefalet det ansøgte.

Der var i Fredningsnævnet enighed om at meddele tilladelse til
det ansøgte i overensstemmelse med Århus Amtskommunes skrivelse
af 30. august 1990, jfr. naturfredningslovens § 34.

Jørgen Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Efter naturfredningsloven kan Fredningsnævnets afgørelser
indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Slotsmarken 15, 2970
Hørsholm) af bl.a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og
anerkendte foreninger og institutioner.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den
klageberettigede.

En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før
klagefristens udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen eller
dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af
Overfredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er
udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige Fredningskreds, den 25.
oktober 1990.

Jørgen Jensen
Jørgen Jensen.

19 NOV. 1990

U d s k r i f t
af
forhandlingsprotokollen for
Naturfredningsnævnet for
Århus Amts sydlige Fredningskreds.

Den 8. november 1990 traf Nævnet afgørelse i
Sag nr. 14/1990 angående ansøgning om tilladelse til at
etablere en sø på ejendommen matr. nr. 6 a
Fulden by, Beder, der er omfattet af Over-
fredningsnævnets kendelse af 23. november
1979.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det
amtsvalgte medlem, lærer Viggo Thing, og sekretæren,
retsassessor Otto Bisgaard.

Det kommunevalgte medlem og suppleanten for dette var forhindret
i at møde.

For Landskabskontoret mødte arkitekt M.H. Thiesen.

Ejeren, Jens Sørensen, var mødt.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte H.
Wilcken.

Endvidere mødte Peter Skriver, Århus kommune.

Sagens bilag var til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

Landskabskontoret har intet haft at indvende mod det ansøgte.

Der var i Fredningsnævnet enighed om at meddele tilladelse til
etablering af en sø som ansøgt i medfør af naturfredningslovens
§ 34. Det er et vilkår for tilladelsen,

at projektet omfatter mindst de 5 største (østligste) gamle
damme,

at bredhældningen ikke overstiger 1:5,

at der ikke etableres øer,

at udsætning og fodring af fisk og fugle ikke finder sted, og

at der ikke etableres forbindelse til Kapelbækken eller Giber Å.
og

at det opgravede jord benyttes til opfyldning af huller og
grøfter og i øvrigt udspreddes i et tyndt lag på markerne
nord og vest for dammene, samt eventuelt opfyldes i de yder-
ste damme mod øst og vest.

Det er endvidere et vilkår for tilladelsen, at perioden fra
arbejdets påbegyndelse til arbejdets afslutning ikke over-
skrider 4 måneder, og at ejeren giver meddelelse til Århus
Amtskommune, når arbejdet er afsluttet.

Jørgen Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Efter naturfredningsloven kan Fredningsnævnets afgørelser
indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Slotsmarken 15, 2970
Hørsholm) af bl.a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og
anerkendte foreninger og institutioner.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den
klageberettigede.

En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før
klagefristens udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen eller
dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af
Overfredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er
udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige Fredningskreds, den 14.
november 1990.

Jørgen Jensen.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks
Skov- og Naturstyrelsen samt Naturfredningsforening og Skov- og Naturstyrelsen.

nr. SN 1211/12-0035

JUS
TH

19 NOV. 1990

U d s k r i f t

af

forhandlingsprotokollen for
Naturfredningsnævnet for
Århus Amts sydlige Fredningskreds.

Den 8. november 1990 traf Nævnet afgørelse i
Sag nr. 112/1987 angående Beder Renseanlæg, der er beliggen-
de på et område, der er omfattet af Over-
fredningsnævnets kendelse af 23. november
1979.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det
amtsvalgte medlem, lærer Viggo Thing, og sekretæren,
retsassessor Otto Bisgaard.

Det kommunevalgte medlem og suppleanten for dette var forhindret
i at møde.

For Landskabskontoret mødte arkitekt M.H. Thiesen.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte H.
Wilcken.

Sagens bilag var til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

I Nævnets afgørelse af 13. august 1987 har Nævnet forbeholdt sig
at stille krav om supplerende beplantning.

Der var i Fredningsnævnet enighed om at godkende den foretagne
beplantning, som dog bør suppleres for den del, der er gået ud.

Jørgen Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Efter naturfredningsloven kan Fredningsnævnets afgørelser
indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Slotsmarken 15, 2970
Hørsholm) af bl.a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og
anerkendte foreninger og institutioner.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den
klageberettigede.

En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før
klagefristens udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen eller
dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af
Overfredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er
udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige Fredningskreds, den 14.
november 1990.

J. Jensen
Jørgen Jensen.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks
Miljøministeriet Naturfredningsforening samt Skov- og Naturstyrelsen.

J.nr. SN 1211/12-0035
Akt. nr. 1

l.v.s.

U d s k r i f t

af

forhandlingsprotokollen for
Naturfredningsnævnet for
Århus Amts sydlige Fredningskreds.

modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

2 SEP 1991

Den 22. august 1991 traf Nævnet afgørelse i
Sag nr. 76/1991 angående opstilling af campingvogn og oplæg
m.v. på ejendommen matr. nr. 12 c Fulden
by, Beder, der er omfattet af Overfred-
ningsnævnets kendelse af 23. november 1979.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det
amtsvalgte medlem, lærer Viggo Thing, det kommunevalgte medlem,
civilingeniør Uffe Rasmussen, og sekretæren, overassistent
Ingrid Thykier.

For Landskabskontoret mødte landinspektør Bente Andersen.

Ejeren, Otto Hermann Jensen, var mødt.

Endvidere mødte Lisbeth Møller, Inge Rix og Poul Kamper.

Sagens bilag var til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

Landinspektør Bente Andersen forelagde sagen. Hun bemærkede, at
Århus Amtskommune kunne anbefale, at campingvognen blev bevaret
i to år som beboelse på ejendommen, idet ejeren ville mene at
kunne renovere ejendommens beboelseshus i løbet af 2 år.

Der var i Fredningsnævnet enighed om at dispensere fra
Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1979, således at
Fredningsnævnet gav tilladelse til, at campingvognen forblev
stående på ejendommen og benyttes i to år.

Jørgen Jensen
Jørgen Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Efter naturfredningsloven kan Fredningsnævnets afgørelser
indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Slotsmarken 15, 2970
Hørsholm) af bl.a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og
anerkendte foreninger og institutioner.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den
klageberettigede.

En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før
klagefristens udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen eller
dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/12-0035
Akt. nr.

211

17 JUNI 1992

U d s k r i f t
af
forhandlingsprotokollen for
Naturfredningsnævnet for
Århus Amts sydlige Fredningskreds.

Den 16. juni 1992 traf Fredningsnævnet afgørelse i
Sag nr. 33/1992 angående ansøgning om tilladelse til gene-
tablering af vådområde på ejendommen matr.
nr. 1 b Vilhelmsborg Hovedgård, Mårslet,
der er omfattet af Overfredningsnævnets
kendelse af 23. november 1979 og åbeskyt-
telseslinie.

I sagen, der har været behandlet skriftligt; har deltaget
Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte
medlem, lærer Viggo Thing, og det kommunevalgte medlem, adjunkt
Vagn Juhl Larsen.

Der forelå ansøgning af 14. april 1992 fra Århus kommunes
Naturforvaltning.

Landskabskontoret har anbefalet det ansøgte på nærmere anførte
vilkår.

Fredningsnævnet meddelte efter naturfredningslovens § 34 og § 47
a tilladelse til det ansøgte på vilkår, at det opgravede
materiale udsprede i lag, der højst må være 30 cm på
udbringningstidspunktet.

Jørgen Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Efter naturfredningsloven kan Fredningsnævnets afgørelser
indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Slotsmarken 15, 2970
Hørsholm) af bl.a. ansøgeren, amtsrådet, kommunalbestyrelsen og
anerkendte foreninger og institutioner.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den
klageberettigede.

En tilladelse eller dispensation må ikke udnyttes før
klagefristens udløb. Er klage indgivet, må tilladelsen eller
dispensationen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af
Overfredningsnævnet. Tilladelsen bortfalder, såfremt den ikke er
udnyttet inden 5 år fra dens meddelelse.

Fredningsnævnet for Århus amts sydlige Fredningskreds, den 16.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 124/12-0085
Akt. nr. 4

BH

U D S K R I F T

AF

forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 18/3 1993 traf Fredningsnævnet afgørelse i
Sag nr. 9/1993 angående ansøgning om tilladelse til
 at tilplante et areal på ejendommen
 matr. nr. 13 a Fulden by, Beder, der
 er omfattet af Fulden-fredningen.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, suppleanten for det amtsvalgte medlem, Per Blendstrup, det kommunevalgte medlem, Vagn Juhl Larsen, og sekretæren, overassistent Ingrid Thykier.

For Århus Amts Landskabskontor mødte ekspeditionssekretær E.H. Mikkelsen.

Ejerne, Cecilie Skov og Peter Skriver, var mødt.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Søren Højager.

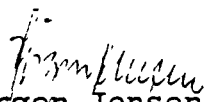
Endvidere mødte fra Stadsarkitektens kontor Uffe Bak.

Sagens bilag - herunder ansøgning af 17. januar 1993 fra ejerne - var til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

Århus Amt, Landskabskontoret har under hensyn til fredningens formål ikke kunnet anbefale en dispensation fra fredningen.

Der var i Fredningsnævnet enighed om ikke at kunne meddele dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50 til den ansøgte beplantning, da det strider mod fredningens formål.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.

Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

ad 1211/12-0035

akt 5

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 24/6 1993
Sag nr. 72/1993

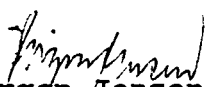
traf Fredningsnævnet afgørelse i
angående ansøgning om tilladelse til
opgravning af ø i Rokballe mølledam
på ejendommen matr. nr. 27 Fulden
by, Fulden, der er omfattet af Over-
fredningsnævnets kendelse af 23. no-
vember 1979 om fredning af arealer
omkring Fulden.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget
Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det
amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det
kommunevalgte medlem, Vagn Juhl Larsen.

Sagens bilag - herunder ansøgning af 14. marts 1993 - var til
stede.

Århus Amt, Landskabskontoret har anbefalet det ansøgte på
vilkår, at det opgravede materiale udsprede på de
tilgrænsende arealer i et lag på max 30 cm.

Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50
dispensation til det ansøgte på det af Landskabskontoret
angivne vilkår.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til
Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og
forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den
pågældende klageberettigede.

Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der
videresender klagen til Naturklagenævnet.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.

Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre
Naturklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Natur-
fredningsforening samt Skov- og Naturstyrelsen.

201 Miljøministeriet, J. nr.
29 JUNI 1993

1211/12 - -0035

JUS
JH

Den 30. september 1993 traf Fredningsnævnet afgørelse i
Sag nr. 82/1993 angående oplag m.m. på ejendommen
matr. nr. 12 c Fulden by, Beder, der
er omfattet af Fulden-fredningen.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det
amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, det
kommunevalgte medlem, Vagn Juhl Larsen, og sekretæren,
retsassessor Grethe Opstrup.

For Århus Amt, Natur og Miljø, mødte ekspeditionssekretær
E.H. Mikkelsen.

Ejeren, Otto Hermann Jensen, var mødt og oplyste, at han
ønsker at renovere ejendommen og derfor har byggematerialer
liggende. Han ønsker alene at bibeholde campingvognen på
grunden, til renoveringen er tilendebragt. Han er villig til
at fortsætte den igangværende oprydning samt flytte
campingvognen, så den ikke er synlig fra vejen.

For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite mødte Søren
Højager.

Endvidere mødte Jesper Friis, Stadsingeniørens kontor og
Frank Nissen, Bygningsinspektorat Syd.

Sagens bilag var til stede.

Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.

E.H. Mikkelsen redegjorde for sagen.

Søren Højager, Danmarks Naturfredningsforening, oplyste om
baggrunden for politianmeldelsen.

Fredningsnævnet konstaterede, at der siden besigtigelsen den
22. august 1991 er sket megen oprydning på ejendommen. Da
ejeren har erklæret sig indforstået med at fortsætte
oprydningen, meddelte Fredningsnævnet i medfør af
naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til bibeholdelse af
campingvognen til 1. oktober 1995 på vilkår, at denne inden
1. maj 1994 flyttes til arealerne bag bygningen. Inden samme
frist skal arealerne foran bygningen være ryddet, dog således
at stolper og snoretræk skal være fjernet inden 15. november
1993. Hele ejendommen skal være ryddeliggjort inden 1.
oktober 1995. Det er en betingelse for dispensationen, at der

Ministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/12-0035
Akt. nr. 7

Jus
JH

ikke tilføres ejendommen nyt oplag.

J. Jensen
Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.

Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt samt Skov- og Naturstyrelsen.

Mårslet 30. pt.

Tilslæberrättiget i henhold til den danske Deklaration
af Landbrugsministeriet, Slottet, d. 19, 1870.

Dato: Den 27. januar 1970

Ib Møller

Sv. E. Wichmann

Som endelig skødehaver tiltræder jeg nærværende de-
klaration.

"Vilhelmsborg", Mårslet, den 27/1 1970.

K. G. Hvid

3
3
3
3

Kr.

"

"

"

Indført i dagbogen for
Århus by- og herredsret

17 FEB 1970

LYST

AKT NR. 535

Kr.

Amer: Formid hæfter servitut og gæld.

Karen Moustesgård

fm.

/H
BB

Genspartens rigtighed bekræftes.

Århus by- og herredsret
tinglysningsafdelingen.

cfv/ku

Karen Moustesgård
re-assessor

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

den 19/09-95

Møller & Grønborg
Arkitekter og Planlæggere AS
v/Poul H. Poulsen
Beder Landevej 2
8330 Beder

REG. NR. 3170.01.

Vedr. j.nr. 72/95 - tilladelse til indretning af tegnestue i eksisterende bygning, matr.nr. 1 r Vilhelmsborg Hovedgård, Mårslet.

Arkitektfirmaet har den 10. maj 1995 ansøgt om tilladelse til indretning af tegnestue i eksisterende bygning, herunder at der i eksisterende port isættes glasdør med sideparti, at der i tagfladen mod syd isættes tagvinduer, og i gavlene isættes sidehængte vinduer samt flugtvejsvinduer i gavl mod vest.

I henhold til de på ejendommen den 17. februar 1970 tinglyste bestemmelser, må bygningsændringer hvorved den nuværende bygnings ydre ændres, kun ske efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Fredningsnævnet har ikke fundet det påkrævet at foretage besigtigelse. På baggrund af det fremsendte materiale, herunder at de ønskede ændringer i bygningens ydre må anses for begrænsede, skal Fredningsnævnet meddele godkendelse af de ønskede bygningsændringer.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der haren væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

AD 1211/12-0001

AKT 154

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelsen, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K

Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomite v/Søren Højager, Mejlsøvænget 4, 8381 Mundelstrup.

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand

Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them

Jan Fredin, Skanderborgvej 38, 8000 Århus C

Århus Kommune, Magistratens 2.afdeling, Rådhuset, 8100 Århus.

Landbrugsministeriet, Slotsholmsgade 10, 1216 København K

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

11/08-97

X
Mogens og Ole Aagaard Nielsen
Fuldenvej 50
8330 Beder

Modtager:
Skov- og Naturstyrelsen

2. AUG. 1997

REG. NR. 3170.01.

Vedr. j.nr. 40/1997 - opførelse af løsdriftsstald for kreaturer på ejendom matr.nr. 10 i Fulden by, Beder.

Den 10. april 1997 fremsendte Århus Amt, Natur og Miljø, en fra Dem igennem Århus Kommune modtaget sag om tilladelse til opførelse af et læskur/løsdriftsstald på 75 m2 til kreaturer på ovennævnte landbrugsejendom. Løsdriftsstalden ønskes placeret på et engareal langt fra gårdens bygninger som vist på vedhæftede oversigtskort.

Området er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden.

Den 4. juni 1997 foretog Fredningsnævnet besigtigelse.

Under besigtigelsen anførte Århus Amt, at et primitivt læskur på ca. 50 m2 ville være acceptabelt, men fandt at en løsdriftsstald som ansøgt ville være i strid med fredningens intentioner, da bygningen ikke opføres i umiddelbar tilknytning til de øvrige landbrugsbygninger.

Under besigtigelsen redegjorde De nærmere for planerne, herunder at ejendommen på længere sigt skal drives som et deltidslandbrug, og at det vil være meget arbejdskrævende, såfremt kreaturerne skal opstaldes i vinterhalvåret i de eksisterende bygninger på gården. Løsdriftsstalden vil blive opført således, at der er tre lukkede sider. Kreaturerne skal kunne gå ude året rundt, og det er derfor vigtigt, at de hele tiden har adgang til læ, foder og tørt underlag. Det er hensigten i løsdriftsstalden at etablere et fangegitter. Såfremt der alene opføres en bygning på 50 m2, vil der skulle køres foder ud hver dag, og dette vil ikke være driftsøkonomisk hensigtsmæssigt. De henviste endvidere til, at bygningen ikke vil kunne ses fra vejen. Såfremt der ikke kan meddeles tilladelse til opførelse af en bygning på engarealerne, vil disse formodentlig blot ligge uudnyttede hen, og arealet vil efter kort tid springe i ukrudt og trævækst. De har endelig anført, at en bygning med udformning som angivet, vil kunne fjernes, såfremt den ikke længere skal anvendes.

ad 50 1996-12-12-0042

Fredningsnævnets afgørelse:

Da det ansøgte findes at tjene rimelige landbrugsøkonomiske formål, og da bygningen opføres på et areal som ikke vil være synligt, finder Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, at kunne meddele tilladelse til det ansøgte, dog foreløbig for en periode på 10 år og således, at bygningen skal nedrives, såfremt De inden dette tidspunkt ophører med dyrehold på det pågældende areal. Det er et vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning, således at bygningen opføres i rødbrune plader med gråt eternittag.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-751-6-96)

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K

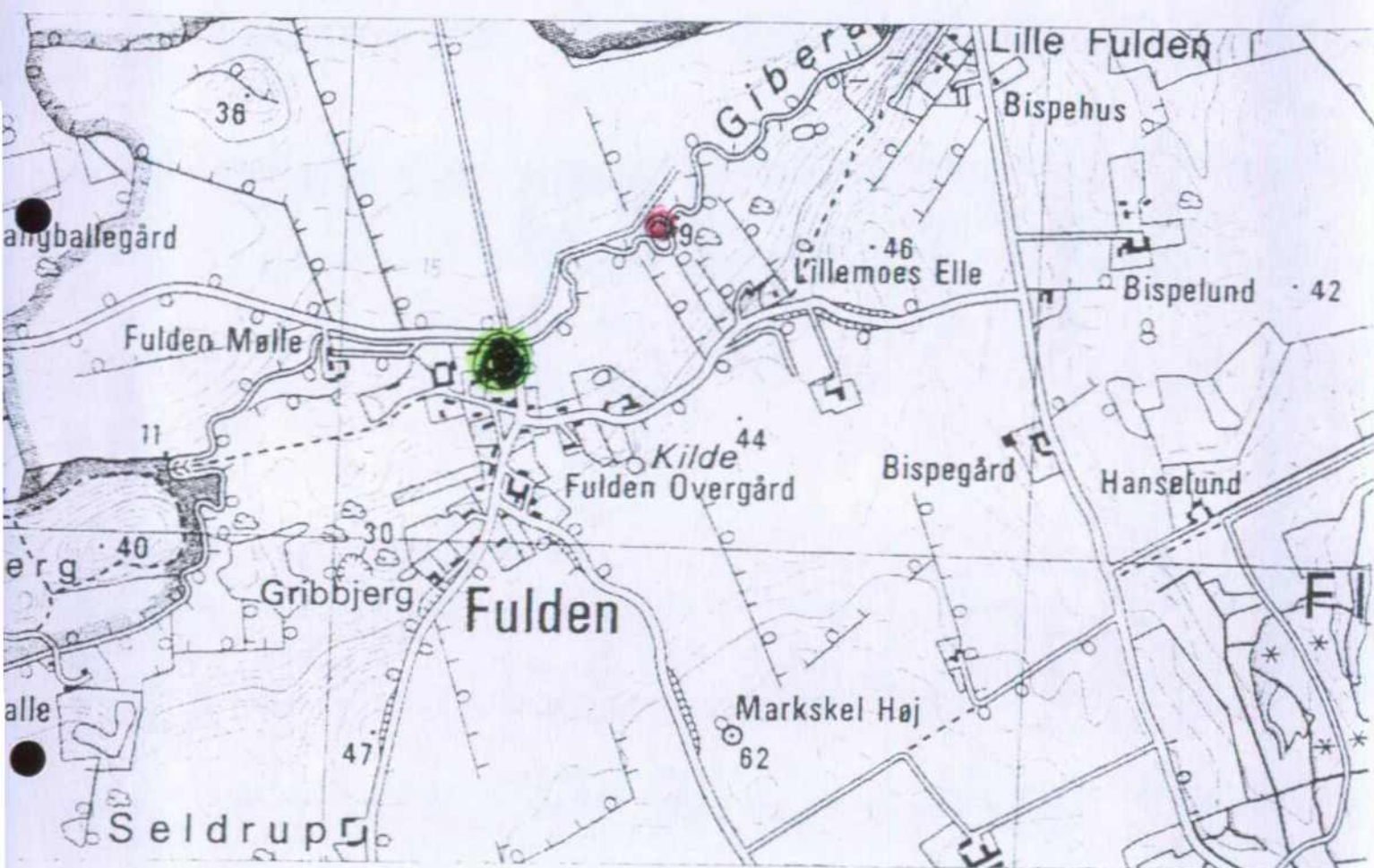
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Mundelstrup

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them

Jan Fredin, St. Torv 10, 8000 Århus C

Århus Kommune, Att. Leif Hornum, Rådhuset, 8000 Århus C (j.nr. 5473/96)

- Placering af Læskur
- gårdens øvrige bygninger

Danmark 1:25.000 (4cm)

Målförhold 1:10 000

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

19/08-97

Jens Sørensen
Fulden Byvej 13
8330 Beder

REG. NR. 3170.0.1

Modtager
Skov- og Naturstyrelsen
3. AUG. 1997

Vedr. j.nr. 93/1997 - etablering samt lovliggørelse af 2 vandhuller på matr.nr. 6 a Fulden by, Beder.

Den 28. juli 1997 fremsendte Århus Amt en fra Natur- og Miljøkontorets Sø- og Moseafdeling den 16. juli 1997 meddelt tilladelse til på ovennævnte ejendom at lovliggøre et ca. 100 m² stort vandhul og at etablere et nyt ca. 300 m² stort vandhul.

Førstnævnte vandhul er etableret på et lavt areal langs nordsiden af Kabel Bæk ca. 400 meter vest for Fulden Mølle. Etablering af et nyt vandhul ønskes på et lavt areal langs nordsiden af Giber Å ved Fulden Mølle.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden. Efter fredningsbestemmelserne må der bl.a. ikke ske terrænændring indenfor det fredede område.

Da de to vandhuller ikke er i strid med fredningens formål og samtidig vil bidrage positivt til områdets naturværdi, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til bevaring af det etablerede vandhul og til etablering af det nye vandhul på vilkår:

- at der ikke etableres øer i vandhullet
- at det opgravede materiale fjernes/udspredes i et lag på højst 30 cm på det omgivende areal
- at der etableres svage bredhældninger (mindre end 1:10)
- at arealerne omkring vandhullerne friholdes for beplantning og
- at det udyrkede areal omkring det 100 m² store vandhul ikke opdyrkes.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks

ads 1996-121/92-0042

Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Bøfer

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-751-7-97)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomite v/Søren Højager, Mejløvænget 4,
8381 Mundelstrup
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jan Fredin, St. Torv 10, 8000 Århus C
Århus Kommune, Rådhuset, 8100 Århus

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

**Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00**

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

10/12-97

Arkitekt Per Kristensen
Grønnegade 77 B
8000 Århus C

11 DEC. 1997

REG. NR. 3170.01.

**Vedr. j.nr. 67/1997 - opførelse af nye bygninger på landbrugsejendommen
"Anelyst", Fulden.**

Den 18. juni 1997 fremsendte Århus Amt en fra Dem modtaget ansøgning, hvor De for P. J. Lindberg søger om godkendelse af et skitseforslag til opførelse af nye bygninger på landbrugsejendommen matr.nr. 10 b og 10 e Fulden by, Beder. De gamle bygninger ønskes nedrevet og i stedet ønskes opført nye bygninger, som et 4-længet gårdanlæg. Der ønskes etableret et hestetræningscenter på ejendommen og i forbindelse hermed en ridebane.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden.

Fredningsnævnet afholdt besigtigelse den 5. november 1997, hvor sagen blev drøftet.

De og P.J.Lindberg redegjorde nærmere for planerne. Stuehuset er drejet lidt i forhold til de øvrige længer, hvilket dels er et spørgsmål om at undgå lugtgener og dels en løsning valgt ud fra et arkitektonisk synspunkt. De anførte, at der er lagt vægt på, at den nye bebyggelse skal ligge inden for allerede eksisterende skærmende beplantning, og byggeriet vil ikke blive mere fremtrædende end i dag. Byggeriet vil holde sig indenfor de eksisterende højdegrænser, og der er ved materialevalget taget hensyn til fredningen. Således vil taget skulle udføres i lærketræ, der farvemæssigt vil fremtræde som et stråtag.

Der vil ikke blive anvendt hvid indhegning af ridebanen, men derimod en svelle-begrænsning. Der bliver ikke springanlæg, og der er ikke planer om at etablere lyanlæg ved ridebanen.

Parkering vil ske på gårdspladsen samt eventuelt nord for nordlængen af ejendommen.

Det er hensigten at opretholde og vedligeholde eksisterende, slørende beplantning samt at etablere supplerende randbeplantning i samarbejde med Hedeselskabet efter godkendelse fra Fredningsnævnet.

Århus Amt anførte, at Amtet i princippet kan anbefale, at der meddeles tilladelse til det

adsn 1996-1211/12-0042

ansøgte, men Amtet finder dog, at størrelsen af driftsbygningerne bør overvejes nærmere.

Århus Kommune er generelt positivt indstillet over for ansøgningen, idet man lægger vægt på, at der ikke sker væsentlige terrænændringer, samt at der er tale om en fornuftig kombination af tradition og fornyelse. Dog finder kommunen, at det ansøgte byggeri forekommer at være stort.

De anførte i relation til størrelsen, at det har været væsentligt at skabe en smuk helhed, således at "knopskydning" undgås i takt med, at behovet for mere plads stiger. De anførte, at det er vanskeligt at undvære ret meget af det ansøgte.

På forespørgsel fra Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité oplyste De, at materialer fra de nedrevne bygninger skal sorteres, hvorefter noget skal bruges til befæstninger, mens det øvrige materiale fjernes og placeres på kontrolleret losseplads. Eventuelle opgravede materialer vil blive fjernet fra ejendommen. Det fulde ansøgte areal - herunder også værelser og folkerum - skal indgå erhvervsmæssigt som et led i driften.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité anførte, at en trætagbeklædning forekommer atypisk for en landbrugsejendom, og at bølgeeternit, tegl eller lignende ville være mere naturligt. Lokalkomitéen kunne principielt tiltræde, at der meddeles tilladelse til det ansøgte, dog således at der stilles en række vilkår, og at stuehuset placeres vinkelret på driftsbygningerne på normal vis.

Fredningsnævnets afgørelse:

Det ansøgte byggeri findes ikke at ville blive væsentligt fremtrædende i det fredede landskab. Skitseforslaget er en kombination af traditionelt byggeri og fornyelse, samtidig med at der er lavet en "helhedsløsning", der indikerer, at der ikke skulle opstå behov for yderligere bebyggelse.

På denne baggrund kan Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation til det ansøgte byggeri på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger og skitser, og at der opretholdes og vedligeholdes en slørende beplantning omkring byggeriet. Eventuel supplerende randbeplantning skal forelægges Fredningsnævnet til godkendelse.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for

sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

J.P. Lindberg, Skæring Strandvej 60, 8250 Egå.

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-751-10-96)

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Mundelstru

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand

Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them

Jan Fredin, Store Torv 10, 8000 Århus C

Århus Kommune, Rådhuset, 8100 Århus, Att. Jon Due.

E.H.Mikkelsen, Vestermøllevej 214, 8380 Trige

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

23/12-97

Århus Kommune
Magistratens 2. afdeling
Bygholm allé 2
8260 Viby J

REG. NR. 3170-01

Vedr. j.nr. 130/1997 - opførelse af carport på ejendommen matr.nr. 2 c Langballe by, Mårslet - Fulden-Fredningen. - Kommunens j.nr. 5907-97.

Den 7. november 1997 fremsendt Århus Amt en fra kommunen modtaget ansøgning, hvor Ole Gravenhorst, Fuldenvej 20, 8330 Beder, søger om tilladelse til at opføre en 49 m² stor carport i tilknytning til beboelseshuset på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden.

Da carporten opføres i direkte tilknytning til den øvrige bebyggelse på ejendommen, som er omgivet af eksisterende bevoksning, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre

adsw/1996-1211/12-0042

klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Ole Gravenhorst, Fuldenvej 20, 8330 Beder

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-751-8-97)

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K

Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomiteé v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Mundelstrup

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand

Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them

Jan Fredin, St. Torv 10, 8000 Århus C

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

27/08-98

Michael Just
Klostergade 28
8000 Århus C

REG. NR. 3170. 01.

Vedr. j.nr. 70/1998 - udvidelse og renovering af bebyggelsen på ejendommen matr.nr 12 b Fulden by, Beder, beliggende Bispelundsvej 85, Beder.

Den 1. juli 1998 fremsendte Århus Amt en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til udvidelse og renovering af bygningerne på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden.

Den samlede bebyggelse på ejendommen, som er noteret som frugtplantage/gartneri, er på 423 m², hvoraf beboelsen udgør 138 m².

Udvidelsen skal ske ved en sammenbygning af den nuværende beboelse med en af driftsbygningerne. Arealet på tilbygningen er på cirka 50 m² i grundniveau med udnyttet tagetage. Efter udvidelsen vil arealet på beboelseshuset udgøre ca. 238 m².

Renoveringen omfatter udskiftning med vinduer med hvide bondehusvinduer, nye garageporte i drifts-/garagebygningen og pålægning af nyt stråtag med 6 kviste på såvel stuehuset som driftsbygningen. Taghøjden på det nye tag vil overalt være den samme højde som det nuværende tag, og farven på bebyggelsen vil blive som hidtil, svensk gul.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Da den ansøgte udvidelse og renovering ikke findes at stride mod fredningens formål meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår:

- at den eksisterende bevoksning omkring bygningerne opretholdes og vedligeholdes, således at bygningsanlægget ikke kan ses udefra,
- at der alene påsættes kviste på stuehuset,
- at der ikke isættes vinduer/døre på drifts-/garagebygningens nordside
- at højden på det nye stråtag ikke på noget sted bliver højere end det nuværende tag, og
- at farven på ejendommen fortsat bliver svensk gul.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-751-9-98)

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K

Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomite v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Mundelstrup

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand

Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Jan Fredin, St. Torv 10, 8000 Århus C

Århus Kommune, Magistratens 2. afd., Bygholms Allé 2, 8260 Viby J.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

28. Apr. 1998

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

23/03-99

REG. NR. 3170.01

Århus Kommune
Magistratens 2. afdeling
Skovvangsvej 97
8200 Århus N

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
24 MRS. 1999

Vedr. j.nr. 15/1999 - udtynding, beskæring og fældning af allétræer ved Moesgård
- Deres j.nr. 01.05.10.P28.

Den 4. marts 1999 fremsendte Århus Amt en fra kommunen modtaget ansøgning om tilladelse til at beskære rådne og udgåede grene samt fælde udgåede og farlige træer langs Bispelundvej samt tilladelse til at bortskære rådne og syge grene af træerne langs Moesgård Allé.

Træerne langs Bispelundvej er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 og delvist af deklaration tinglyst på ejendommen den 27. juli 1943. Træerne langs Moesgård Allé er omfattet af fredningskendelse af 1. februar 1932.

Nævnet foretog besigtigelse den 17. marts 1999, hvor kommunens repræsentanter foreviste en del af de træer langs Bispelundvej, der ønskes fældet. Kommunen oplyste, at man vil genplante nye asketræer på den måde, at man planter 8-10 små planter og løbende udvælger de mest levedygtige træer. I øvrigt vil kommunen genplante træer de steder på Bispelundvej, hvor der er opstået huller i alléen. I rønnealléen på Moesgård Allé ønskes alene fjernet udgåede grene.

Århus Amt har anført, at man ikke vil udtale sig imod det ansøgte. For så vidt angår Bispelundvej bør tilladelsen dog betinges af, at der foretages supplerende beplantning på begge sider af vejen for at bevare karakteren af en egentlig allé.

Danmarks Naturfredningsforening har tilsluttet sig amtets udtalelse.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Da de 9 udpegede træer langs Bispelundallé på grund af deres alder og tilstand må antages at være til fare for trafikken, meddeler Nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til at fjerne disse træer fra Bispelundallé samt til at beskære rådne og udgåede grene på vilkår, at der foretages genplantning og i øvrigt supplerende beplantning på begge sider i Bispelundallé de steder, hvor der er opstået huller i alléen. Nævnet meddeler endvidere tilladelse til at fjerne udgåede grene fra træerne langs Moesgård Allé.

ad 1936-1211/12-0042

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-751-1-99)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomite v/E.H.Mikkelsen
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Jan Fredin, St. Torv 10, 8000 Århus C

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

06/09-99

Michael Just
Klostergade 28
8000 Århus C

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 7 SEP. 1999

REG. NR. 3170.01.

Vedr. j.nr. 78/1999 - udvidelse og renovering af bebyggelse på matr.nr. 12 b Fulden by, Beder, beliggende Bispelundsvej 85, 8330 Beder.

Den 28. august 1998 meddelte Fredningsnævnet tilladelse til opførelse af en ca. 50 m² stor tilbygning til helårsbeboelsen på ovennævnte ejendom på nærmere angivne vilkår.

Den 26. juli 1999 har Århus Amt fremsendt et fra Dem modtaget ændret projekt, hvorefter der nu ønskes tilladelse til opførelse af en tilbygning på ca. 20 m², der ønskes opført mellem bolig og udhus.

Der skal fortsat foretages renovering af boligen, således at der isættes bondehusvinduer og at ejendommen forsynes med stråtag.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Da ejendommen ikke er synlig over store afstande, og da der er tale om en mindre tilbygning i forhold til det tidligere ansøgte, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår:

- at den eksisterende bevoksning omkring bygningerne opretholdes og vedligeholdes, således at bygningsanlægget ikke kan ses udefra,
- at at der alene påsættes kviste på stuehuset,
- at at højden på det nye stråtag ikke på noget sted bliver højere end det nuværende tag, og
- at farven på ejendommen fortsat bliver svensk gul.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks

AD 1996-1211/12-0042

AKT 8

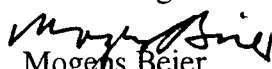
Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-751-9-98)

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Mundelstrup

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand

Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Jan Fredin, St. Torv 10, 8000 Århus C

Århus Kommune, Naturforvaltningen, Skovvangsvej 97, 8200 Århus N

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

Michael Just
Klostergade 28
8000 Århus C

Ansøgt af: Michael Just
Skov- og Naturstyrelsen

28/07-00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
31 JULI 2000

**Vedr. j.nr. 47/2000 - plantning af allé og læhegn langs matr.nr. 12 b og 13 a
Fulden by, Beder, samt lovliggørelse af allerede plantet allé lang grusvej.**

Natur og Miljøkontoret har den 15. maj 2000 fremsendt en fra Dem, modtaget ansøgning om tilladelse til lovliggørelse af allerede plantet allé langs grusvejen ned til ejendommen beliggende Bispelundvej 85, Fulden, samt til plantning af læhegn og sølvvrøn langs Bispelundvej nord for indkørslen til ejendommen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 28. juni 2000.

I forbindelse hermed redegjorde ejeren af ejendommen, Jan Sæther, nærmere for baggrunden for den ønskede tilladelse og bemærkede, at ansøgningen er begrundet med, at Bispelundvej er meget trafikeret, hvilket stresser de heste, som græsser på marken langs vejen. Her ud over vil beplantningen give hestene mulighed for at stå i skygge.

Århus Amt, Natur og Miljø, v/Hanne Øster, redegjorde for amtets syn på sagen og bemærkede, at den allerede plantede allé ikke vurderes at ødelægge udsigten i området, idet denne allé ligger umiddelbart op ad skovbrynet til Fløjstrup Skov. Derimod vil plantning af læhegn samt træer langs Bispelundvej stride mod fredningsbestemmelserne, hvorefter formålet med fredningen er, at bevare det fredede område i den tilstand, som området havde ved fredningens gennemførelse. Landskabsoplevelsen vil derfor blive ændret, såfremt der meddeles tilladelse til beplantning langs Bispelundvej.

Århus Kommune erklærede sig enig med amtet.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite bemærkede, at man ikke havde indvendinger mod, at der meddeles efterfølgende tilladelse til den allerede plantede allé langs grusvejen ligesom man kan anbefale, at der meddeles tilladelse til plantning af sølvvrøn langs Bispelundvej, hvorimod plantning af et læhegn langs Bispelundvej ikke findes at kunne tillades.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Miljø- og Energiministeriet

J.nr SN 1996-1211/12-0042

31 JUL 2000

Århus Amt 9

Når henses til at den allerede plantede allé af sølvørn langs grusvejen ned til ejendommen ligger umiddelbart op ad skovbrynet til Fløjstrup Skov, findes alene ikke at ødelægge udsigten i området, eller det landskabelige helhedsindtryk, hvorfor der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddels dispensation til den allerede plantede allé af sølvørn langs grusvejen ned til ejendommen.

Derimod finder Fredningsnævnet, at plantning af læhegn samt af sølvørn langs Bispelundvej vil begrænse udsigten fra Bispelundvej ned over marker og vandhul, hvilket vil ændre landskabsoplevelsen i området og dermed stride mod formålet med fredningen. Fredningsnævnet meddeler derfor afslag på denne del af ansøgningen.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Jan Sæther, Bispelundvej 85, Fulden, 8000 Århus C
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-751-5-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Mundelstrup
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Jan Fredin, St. Torv 10, 8000 Århus C.
Århus Kommune, Naturforvaltningen, Skovvangsvej 97, 8200 Århus N

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

25/09-01

Bygningsinspektorat Syd
Bygholms Allé 2
8260 Viby J
(j.nr. 5657.01-0004)

Vedr. j.nr. 81/2001 - lovliggørelse af udvidelse af beboelse i udhus på matr.nr. 16 a Fulden by, Beder, beliggende Beder Landevej 11, 8330 Beder.

Den 11. september 2001 har Århus Amt, Natur og Miljø, fremsendt en fra kommunen modtaget ansøgning om tilladelse til udvidelse af beboelse i udhus på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden.

Det eksisterende stuehus, der er på 130 m², er i en meget dårlig stand og har i flere år stået ubenyttet hen. Nye ejere overvejer at nedrive huset og opføre et nyt på stedet. Inde i haven nordøst for stuehuset er der et gammelt kampestenshus. Denne bygning har tidligere været en landbrugsbygning, men er for ca. 12 år siden indrettet til beboelse. Det var dengang meningen at indretningen skulle være midlertidig, mens stuehuset blev renoveret, men bygningen har været anvendt som bolig for ejendommen siden, og stuehuset har stået og forfaldet.

Ved fremsendelsen har Amtet oplyst, at et andet udhus er påbegyndt indrettet til værelser, toilet, gildestue m.m., men denne renovering er stoppet, og bygningen fungerer indtil videre alene som udhus. Amtet har anført, at denne bygning betragtes som udhus, indtil der eventuelt søges om en ændret anvendelse heraf.

Kampestenshuset er stort set ikke synlig, før man er inde i haven, og beliggenheden vurderes at være velegnet til indretning af beboelse. Der skal fortsat kun være tale om én samlet beboelse på ejendommen. Amtet har anført, at bygningen er renoveret med mørk brune cementtagsten isat velux-vinduer. Vinduerne i kampestensmuren er omgivet af en ramme af brune mursten og sålbænkene er ligeledes af mursten. Vinduerne er som i det oprindelige stuehus.

Ved sagens fremsendelse har Amtet anbefalet, at Fredningsnævnet lovliggør den indrettede boligdel som en del af den samlede bolig på ejendommen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da de foretagne ændringer ikke findes at stride mod fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til bibe-

Ad: 2001 124/12 - 007

holdelse af kampestenshuset indrettet som bolig.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

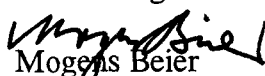
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Asta Marianna Nielsen, Beder Landevej 11, 8330 Beder
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-751-6-01)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomiteé v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Mundelstrup
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Jan Frødin, St. Torv 10, 8000 Århus C

14 JAN. 2004

3170.01

Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Landbrugets ByggeRådgivning
att. arkitekt Inger Kafton
Niels Finsensvej 20
7100 Vejle

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 - 4000
CVR-nr. 11 98 62 93

lwg

13. januar 2004

Vedrørende journal 103/2003 - Ansøgning om tilladelse til opførelse af stuehus, garage samt driftsbygning på ejendommen matr. nr. 12 a, Fulden By, Beder, beliggende Bispelundvej 55, Fulden, 8330 Beder.

Fredningsnævnet har den 16. december 2003 fra Århus Amt modtaget Deres ansøgning på vegne Anne og Jens Henrik Sloth om tilladelse til opførelse af et nyt stuehus på 225 m², garage på 70 m² samt en driftsbygning på 512 m² på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 8. januar 2004.

Det er oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom på ca. 23 ha. og at nybygningerne skal erstatte ejendommens eksisterende bygninger, som nedrives med undtagelse af 2 ældre kampestensbygninger.

Stuehuset vil blive opført med facade af røde, blødstrøgne teglsten, evt. med vandskurede gesimser. Tagbeklædningen vil blive mørke, ikke-glaserede tegl, og alle nedløb og tagrender vil blive udført i zink.

Vinduer, døre og porte vil blive af kernetræ.

Driftsbygningen vil blive opført i betonelementer med tilslag i afdæmpet farve, og med trempel og gavltrekanter i træ, ligeledes i afdæmpet farve.

Tagbelægning vil blive enten stål- eller bølgeeternitplader i en mørk farve.

Driftsbygningen vil indeholde maskinhus, værksted og tørreri til brug for landbrugsdriften.

Stuehuset ønskes placeret hvor den nuværende bebyggelse ligger, mens driftsbygningen ønskes placeret ca 90 m nord for det nye stuehus.

Vedrørende driftsbygningens placering nord for stuehuset, i stedet for i umiddelbar tilknytning til stuehuset, har ansøgerne særligt anført overfor nævnet, at driftsbygningen vil blive mindre synlig i

1211/12-0007

området, idet den bliver placeret væsentlig lavere, set både i forhold til stuehuset og til vejen. Herved vil helhedsindtrykket blive smukkere og og i øvrigt historisk mere korrekt.

Beplantningen omkring driftsbygningen vil blive bevaret.

Anne og Jens Henrik Sloth er endvidere indforstået med eventuelt at etablere yderligere beplantning til afskærmning af driftsbygningen.

I forbindelse med driftsbygningen er det nødvendigt at etablere en arbejdsvej, der skal gå fra bygningen ud mellem eksisterende række træer vest for bygningen og med tilslutning vinkelret på den eksisterende grusvej på ejendommen.

Århus Amt, Natur & Miljø, har meddelt, at amtet ikke kan anbefale, at der gives tilladelse til etablering af driftsbygningen i den ønskede afstand fra stuehuset. Amtet finder, at driftsbygningen skal placeres i umiddelbar tilknytning til stuehuset. Amtet har særlig anført, at en afstand af 90 m mellem stuehus og driftsbygning er for stor, idet landbrugsbyggeriet derved trækkes ud i et område, der i dag er ubebygget.

Repræsentanten for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har under besigtigelsen meddelt, at lokalkomitéen kan anbefale, at der gives tilladelse til det ansøgte. Repræsentanten har særlig lagt vægt på, at driftsbygningen ved en placering som ansøgt vil syne mindst muligt i området.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet finder, at den ansøgte bebyggelse på ejendommen, med nyt stuehus og garage hvor nuværende bygninger er placeret, og med placering af driftsbygning ca. 90 m nord for stuehuset, i et væsentlig lavere niveau, giver et harmonisk helhedsindtryk, og derfor ikke vil stride mod fredningens landskabsbevarende formål.

Nævnet meddeler på denne baggrund tilladelse til det ansøgte i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på følgende vilkår:

1. at projektet udføres i overensstemmelse med det fremsendte materiale af 28. november 2003, samt det i øvrigt oplyste.
2. at den eksisterende bebyggelse på ejendommen nedrives, bortset fra 2 kampestensbygninger, og
3. at den slørende beplantning omkring driftsbygningen bibeholdes, ligesom der etableres yderligere, tilsvarende, beplantning mod vest.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

Anne og Jens Henrik Sloth, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

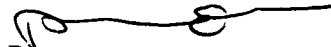
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra dato, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi af denne afgørelse er sendt til:

Anne og Jens Henrik Sloth, Hyllestedgård, Viborgvej 199, 9670 Løgstør.

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-751-23-03).

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø.

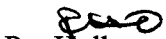
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Mundelstrup.

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand.

Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå.

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Per Hovgaard, Niels Bohrs Vej 28, 8260 Viby J.

Århus Kommune, Rådhuset, 8100 Århus C.

Per Holkmann Olsen

Fredningsnævnet for Århus Amt

Mads Borg
Bispelundvej 44
8330 Beder

SCANNET
Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
15 JUNI 2004

lvs

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C
Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4000
CVR 11 98 62 93

Den 14. juni 2004

Vedrørende journal nr. 53/04 – ansøgning om tilladelse til etablering af en driftsbygning samt tilbygning til det eksisterende stuehus på matr. nr. 11 i, Fulden By, Beder, beliggende Bispelundvej 44, 8330 Beder.

Fredningsnævnet har den 29. april 2004 fra Århus Amt modtaget Deres ansøgning om tilladelse til etablering af en driftsbygning samt en tilbygning til det eksisterende stuehus på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er en landbrugsejendom på ca. 2 ha. På ejendommen findes et stuehus med et grundareal på 63 m² og et samlet boligareal på 120 m² samt udhusbygninger på ca. 50 m². Endvidere forefindes der et gammelt drivhusfundament.

Til stuehuset ønskes etableret en tilbygning på 84 m², således at det samlede grundareal bliver på 150 m² og det samlede boligareal på 240 m².

Tilbygningen etableres som en forlængelse af det eksisterende stuehus. Bygningen vandskures, og tagbeklædningen bliver sort tagpap. På stuehusets facader mod øst og vest etableres et gennemgående vinduesparti, ligesom der etableres et lignende vinduesparti i gavlen mod syd.

Til erstatning for den eksisterende udhusbygning samt drivhusfundamentet etableres en driftsbygning på 275 m² med et halvtag på 20 m² – i alt 295 m². Driftsbygningen skal benyttes som løsdriftstald for 10-12 islandske heste, til opbevaring af landbrugsmaskiner og til en garage på 65 m².

Driftsbygningen etableres i samme niveau som stuehuset, og placeres maksimalt 20 m herfra. Bygningen får træbeklædning af lærk og tag af sort tagpap med en hældning på 20°.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Århus Kommune.

Fredningen er en tilstandsfredning, og af § 1 fremgår, at "det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand".

I henhold til fredningens bestemmelser om bebyggelse m.v. er, jf. § 5 c, gældende:

"Fredningen er (heller) ikke til hinder for, at der på en landbrugsejendom efter tilladelse fra fredningsnævnet opføres ny bebyggelse, herunder ved tilbygning, eller foretages ombygning af eksisterende bebyggelse. Fredningsnævnets tilladelse kræves dog ikke, når følgende tre betingelser alle er opfyldt:

Skov- og Naturstyrelsen

J.nr. SN 2001 - 1211/12 - 0007
Akt. nr. 7

- 1 At bebyggelsen er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom,
- 2 At bebyggelsen opføres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen eller er et læskur for kreaturer, og
- 3 At bebyggelsen ikke er til gartneridrift eller kræver godkendelse i medfør af miljøbeskyttelseslovens kap. 5"

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 18. maj 2004.

Under besigtigelsen oplyste De supplerende, at driftsbygningen bliver opført parallelforskuet i forhold til eksisterende udhusbygninger/fundament. Der er tale om en forskydning ca. 10 m mod syd og nogle meter mod vest. Endvidere oplyste De, at De er indstillet på, at der etableres en pæn slørende beplantning ud mod vejen.

Vedrørende de gennemgående vinduespartier på øst- og vestfacaden af stuehuset oplyste De, at disse ønskes for at få mere lys ind i ejendommen. Endvidere var De af den opfattelse, at partierne faldt godt ind i området. De oplyste, at glaspartierne er 2,40 m brede.

Under mødet ansøgte De samtidig om tilladelse til at isætte større vinduer i stuehuset end oprindelig ansøgt. De ønsker således at isætte 3-fags sprossede vinduer i stedet for 2-fags sprossede vinduer. Årsagen hertil er, at de eksisterende vinduer i stuehuset er 1,50 x 1,20 m, hvilket svarer til et 3-fagsvindue. Det vil herefter virke mere naturligt at fortsætte med denne størrelse ved nybyggeriet.

Århus Amt, Natur & Miljø, har ved brev af 27. april 2004 bl.a. anført, at ejendommen må karakteriseres som fritidslandbrug og ikke som en decideret landbrugsejendom, hvorfor der ikke er tale om erhvervsmæssige nødvendige driftsbygninger.

Amtet har imidlertid i brevet anbefalet, at der gives tilladelse til det ansøgte. Amtet har dog udtrykt betænkelighed vedrørende de gennemgående glaspartier, der ønskes etableret på stuehuset mod øst og vest. Amtet har i den forbindelse særligt anført, at da ejendommen ligger åbent og synligt i landskabet, og da de nævnte glaspartier er atypiske set i relation til de nærliggende huse, vil glaspartierne virke forstyrrende i området. Glaspartierne bør derfor reduceres.

Danmarks Naturforenings lokalkomité har henholdt sig til amtets indstilling i sagen og anført, at der bør være så lidt modernisme som muligt ved nybygningen. Samtidig har lokalforeningen anført, at det er en gevinst for området, at de gamle udhusbygninger fjernes.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnet finder ikke, at det ansøgte vedrører erhvervsmæssig nødvendige driftsbygninger, og der kræves derfor dispensation fra fredningsbestemmelserne for tilladelse til gennemførelse af det ansøgte.

Fredningsnævnet lægger vægt på, at der for så vidt angår driftsbygning er tale om størrelse og placering svarende stort set til tidligere eksisterende drivhusbygning, og at driftsbygningen opføres i en afstand af maksimalt 20 m fra stuehuset.

Da såvel driftsbygning som udvidelse af stuehus endvidere findes at være af rimelig størrelse og tilpasset landskabet på stedet, meddeler Fredningsnævnet dispensation til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på følgende vilkår:

- at byggeriet udføres i overensstemmelse med de ved brev af 27. februar 2004 fremsendte tegninger og det i øvrigt oplyste,

- at de gennemgående glaspartier i øst- og vestfacaden på stuehuset reduceres således, at der etableres et ikke-glasparti ved etageadskillelsen. Størrelsesmæssigt skal dette parti være lignende adskillelsen i vinduespartiet på sydgavlen på stuehuset.
Der skal benyttes refleksfrit glas.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

For behandling af klager, der indbringes for Naturklagenævnet, betales et gebyr på 500 kr.

Gebyret skal indbetales til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

Såfremt Naturklagenævnet ikke ved modtagelsen af en klage har modtaget gebyret, fastsætter Naturklagenævnet en frist for indbetalingen af beløbet. Indbetales gebyret herefter ikke inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Kopi er tilsendt:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-751-6-04)

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Dansk Ornithologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst

Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Per Hovgaard, Niels Bohrs Vej 28, 8260 Viby J

Århus Kommune, Rådhuset, 8100 Århus C, v/Søren Dalsgård.

Fredningsnævnet for Århus Amt

Århus Kommune
Magistratens 2. afd.
Bygholms Allé 2
8260 Viby J

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
15 JUNI 2004

Los
Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C
Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4000
CVR 11 98 62 93

SCANNET

Den 14. juni 2004

Vedrørende journal nr. 66/04 – ansøgning om tilladelse til etablering af et forsinkelsesbassin på Beder Renseanlæg, matr. nr. 2 d Langballe By, Årslev, beliggende Fuldenvej 18, 8330 Beder.

Fredningsnævnet har den 10. maj 2004 fra Århus Amt modtaget kommunens ansøgning om tilladelse til etablering af et forsinkelsesbassin på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Århus Kommune.

Efter fredningens bestemmelser må der inden for det fredede område ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse.

Det er oplyst, at det eksisterende forsinkelsesbassin på renseanlægget skal erstattes med et nyt med størrelse 28 m x 35 m.

Der er tale om et åbent, rektangulært bassin. Bassinet etableres inden for det afgrænsede område, hvor Beder Renseanlæg ligger.

Århus Amt, Natur & Miljø, har anbefalet, at der gives tilladelse til det ansøgte, idet amtet har fundet, at bassinet er tilpasset det eksisterende anlæg.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har meddelt, at foreningen ingen bemærkninger har til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Under hensyn til, at det ansøgte forsinkelsesbassin må anses for nødvendigt og etableres inden for det afgrænsede område, hvor Beder Renseanlæg ligger, findes den ansøgte udvidelse af det eksisterende anlæg ikke at stride mod fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet meddeler dispensation til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger og det i øvrigt oplyste.

Klagevejledning

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211/12 - 3337
Akt. nr. 8 Bll.

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

For behandling af klager, der indbringes for Naturklagenævnet, betales et gebyr på 500 kr.

Gebyret skal indbetales til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

Såfremt Naturklagenævnet ikke ved modtagelsen af en klage har modtaget gebyret, fastsætter Naturklagenævnet en frist for indbetalingen af beløbet. Indbetales gebyret herefter ikke inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Klageberettigede er:

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

P. Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-751-12-04)

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst

Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Per Hovgaard, Niels Bohrs Vej 28, 8260 Viby J

Fredningsnævnet for Århus Amt

Stine og Ole Aagaard Nielsen
Fuldenvej 50
8330 Beder

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

22 OKT. 2004

SCANNET

WJ

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77

Fax 86 19 71 91

E-mail:

post@aarhus.byret.dk

Direkte: 86125911 - 4001

CVR 11 98 62 93

Den 21. oktober 2004

Vedrørende journal nr. 107/04 – klage over etableret p-plads/vigeplads på ejendommen matr.nr. 9d Fulden By, Beder, samt kørsel med "markfræs" på samme matr.nr., beliggende Fuldenvej 50, 8330 Beder.

Fredningsnævnet har den 8. juli 2004 via Århus Amt modtaget henholdsvis Miljøcenter Østjylland I/S og Århus Kommunes anmeldelse vedrørende en etableret p-plads/vigeplads på ovennævnte ejendom, samt kørsel med "markfræs" på samme matrikel.

Anmelderen Erik Jacobsen har klaget over, at der køres "markfræs" på matriklen én gang om ugen med 3-4 biler i en periode på ca. 1 ½ måned efter høst. Desuden har han klaget over, at der er sket opfyldning af et areal på matriklen, og dermed etableret en større p-plads, som benyttes til parkeringsareal for lastvogne.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Århus kommune.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 7. oktober 2004.

De har oplyst, at p-pladsen/vigepladsen er et areal, der gennem mange år har fungeret som vigeplads, formentlig fra før fredningens gennemførelse, på grund af dårlige oversigtsforhold på stedet. De har alene rettet vigepladsen til og stabiliseret med stabilgrus. I den forbindelse er der tilført ca. 4 m³ havejord.

De har endvidere oplyst, at pladsen benyttes i forbindelse med tilkørsel af korn og halm til den længe på ejendommen, der ligger helt ud til vejen. Pladsen benyttes også til lejlighedsvis parkering af en lastbil (ca. 25 gange om året).

Vedrørende det anmeldte "markfræs" på matriklen samt eventuel støj fra lastbilen bemærker Fredningsnævnet, at disse aktiviteter ikke kan reguleres med fredningen på stedet.

Århus Amt, Natur & Miljø, har vedrørende vigepladsen og benyttelsen af denne som p-plads for en lastbil ca. 25 gange om året anbefalet, at der gives dispensation hertil. Amtet har efter tilsyn på stedet vurderet, at der er behov for vigepladsen.

Anmelder Erik Jacobsen har protesteret mod vigepladsen, herunder mod den opfyldning, der er sket af området.

2001-1211/12-0007
9

Århus Kommune og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité er ikke kommet med bemærkninger til sagen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Ifølge fredningskendelsen må almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer inden for det fredede område fortsætte. Samtidig er det anført, at ændringer i terrænet ikke er tilladt.

Fredningsnævnet finder, at den etablerede vigeplads på matriklen er nødvendig i forbindelse med tilkørsel af korn/halm til den landbrugsbygning, der ligger tættest på Fuldenvej, og at vigepladsen er fornuftig af hensyn til oversigtsforholdene på stedet.

I den forbindelse findes opfyldning af terrænet med ca. 4 m³ havejord af være af underordnet betydning.

Herefter og da en benyttelse af vigepladsen som p-plads for en lastbil ca. 25 gange om året ikke findes at være i strid med fredningens formål, meddeler nævnet dispensation til vigepladsen samt til den begrænsede benyttelse af denne som p-plads for lastbil, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1. Det bemærkes, at der ikke på baggrund af fredningsbestemmelserne kan gribes ind overfor gener i form af markfræs og motorstøj.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,

ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,

lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Miljøcenter Østjylland I/S, Østergade 9, 8370 Hadsten

Stine og Ole Aagaard Nielsen, Fuldenvej 50, 8330 Beder

Århus Amt, Natur & Miljø
Lyseng Allé 1
8270 Højbjerg

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 25. juli 2005.

Vedrørende journal nr. 11.01.2005-65 Ansøgning om tilladelse til etablering af stryg og ændring af dam ved Fulden Mølle.

Århus Amt, Natur & Miljø, v/ afdelingen for Landskab og Ådale, har den 27. juni 2005 søgt om tilladelse til etablering af stryg samt ændring af eksisterende mølledam ved Fulden Mølle på ejendommen matr. nr. 5 a Fulden By, Beder, beliggende Fuldenvej 40, 8330 Beder. Ejendommen ejes af Andelsforeningen Fulden Mølle, samme adresse.

Fulden Mølle ligger ved Giber Å. Ved møllen er der et stemmeværk på ca. 1 m, der dog ikke længere er i brug. Opstrøms stemmeværket ligger en del af den oprindelige mølledam, som på grund af tilsanding ikke længere har søkarakter, men mere karakter af et vådområde med øer og strømløb.

I 1991 blev der, efter Fredningsnævnets godkendelse, etableret en fisketrappe ved møllen, men den giver kun passage for fisk med gode svømme- og springevner. Andre fisk og åens øvrige fauna kan ikke passere.

I 2004 blev den nedstrøms liggende fisketrappe ved Skovmøllen erstattet af en faunapassage i form af et stenstryg, hvilket i væsentlig grad har forbedret faunaens muligheder for opstrøms passage til Fulden Mølle.

Da der opstrøms Fulden Mølle er særdeles gode miljømæssige forhold, ønsker Århus Amt at fjerne fisketrappen og erstatte den med en egentlig faunapassage i form af et stenstryg på ca. 140 m.

Det nye stryg begrænses mod syd af en smal jorrdæmning, der adskiller stryget fra den resterende del af mølledammen (amtet har hertil henvist til ansøgningens bilag 2 og 3).

Mølledammen begrænses fra nuværende ca. 1200 m² til fremover ca. 700 m², og vil fremover ikke være en del af Giber Å. Det aflejrede materiale oprensnes så vanddybden i gennemsnit bliver på ca. 1 m i dammen. Det oprensede materiale indbygges i dæmningen mellem dam og stryg eller udplaneres på de tilgrænsende arealer indenfor matriklen.

For at bevare den kulturhistoriske helhed, som bygninger og mølledam udgør, bevares vandspejlet i dammen i samme højde som det er i dag.

Dette gøres ved at etablere en permanent vandtilførsel på 20 l/sek. til dammen fra Giber Å opstrøms stryget. Denne vandmængde svarer til den nuværende tilledning fra Giber Å til det oprindelige turbineløb, som dammen også efterfølgende får afløb til.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Århus Kommune.

Fredningens formål er at bevare området, samt at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området.

Af § 2 fremgår, "at vandløb og andre vandarealer inden for området skal bevares i deres nuværende tilstand. Der må ikke foretages foranstaltninger, der ændrer vandstande, vandløbenes forløb eller breddernes karakter, bortset fra normal vedligeholdelse og oprensning".

Af § 3 fremgår, "at ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden, opfyldning og planering samt fjernelse af stendiger og jordgærder, ikke er tilladt. Fredningen er dog ikke til hinder for genoprettelse af tilgroede eller opfyldte damme og mosehuller".

Der kan dispenseres fra fredningen såfremt dette ikke strider mod fredningens formål.

Giber Å er udpeget som habitat område nr. 234, hvor følgende relevante områder i forhold til det ansøgte skal beskyttes:

- Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks,
- vandløb med vandplanter og
- elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld.

Amtet har anført, at gennemførelse af projektet i forhold til Giber Å vil skabe fri passage for vandløbsfaunaen i åen til de højt målsatte vandløbsstrækninger ovenfor stemmeværket. Angående søen vild de miljømæssige forhold i denne forbedres ved en oprensning.

I forhold til det udpegede habitatområde vurderes, at det ansøgte ikke er problematisk, når blot projektet udføres uden for paddernes yngletid.

Stemmeværket har ikke været i brug i en årrække, og har alene haft den funktion at opretholde vandstanden i mølledammen.

Da såvel stemmeværkets bygværker som turbineløb og størstedelen af mølledammen bevares med gennemstrømmende vand og med frit vandspejl, finder amtet, at det kulturhistoriske helhedsindtryk af Fulden Mølle ikke ændres ved gennemførelse af projektet.

Amtet anmoder på denne baggrund om at Fredningsnævnet meddeler dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Projektet er nærmere beskrevet i "Udkast til godkendelse af projekt for etablering af en faunapassage ved Fulden Mølle i Giber Å, Århus Kommune", dateret 1. juni 2005.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite har overfor Fredningsnævnet tiltrådt amtets indstilling.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnets afgørelse træffes på baggrund af det foreliggende skriftlige materiale. Efter den foreliggende beskrivelse af projektet finder nævnet ikke, at kulturhistoriske helhedsindtryk af Fulden Mølle vil blive ændret af betydning. Da det endvidere må antages, at der vil ske en bedring af søens miljømæssige forhold og en betydelig bedring i forholdene for vandløbsfaunaen, finder nævnet, at projektet ikke strider mod fredningens formål. Projektet ses heller ikke at være problematisk for habitatområdet. Der meddeles derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til udførelse af det beskrevne projekt.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet, uden at der er indgivet klage.

Tilladelsen bortfalder hvis den ikke er udnyttet indenfor tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi af denne afgørelse er tilsendt:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-751-8-05)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Fredningsnævnet for Århus Amt

SCANNET

Mads Borg
Bispelundsvej 44
8330 Beder

Modtaget i
Skov og Naturstyrelsen

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91

E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Den 16. november 2005.

Vedr.- j. nr. 11.01.2005-68 – ansøgning om tilladelse til om- og tilbygning til stuehuset på ejendommen matr. nr. 11 i Fulden by, Beder, beliggende Bispelundvej 44, 8330 Beder.

Fredningsnævnet har den 4. oktober 2005 fra Århus Amt, Natur & Miljø, modtaget Deres ansøgning om tilladelse til om- og tilbygning til stuehuset på ovennævnte ejendom.

Fredningsnævnet har tidligere ved afgørelse af den 14. juni 2004 givet tilladelse til en om- og tilbygning af boligen på ejendommen samt til en driftsbygning (journal nr. 53/04).

Der blev dengang givet tilladelse til en tilbygning til stuehuset mod syd på 84 m². Midt på stuehuset skulle etableres et gennemgående vinduesparti mod henholdsvis øst og vest. Fredningsnævnet gav tilladelse hertil under forudsætning af, at disse vinduespartier blev adskilt ved en etageadskillelse. Der blev endvidere stillet krav om refleksfrit glas.

De har nu søgt om tilladelse til i stedet at opføre 2 tilbygninger til stuehuset mod henholdsvis syd og nord. Tilbygningerne er på hver 54 m². Tilbygningen mod syd reduceres derfor med ca. 4 meter i forhold til det tidligere projekt. I stedet bygges der til mod nord med ca. 7 meter. Mod nord skal der etableres en garage på 30 m².

I tilladelsen af 14. juni 2004 var det forudsat, at en del af driftsbygningen – ca. 65 m² – blev benyttet til garage. Dette areal ønskes nu inddraget til driften. Den samlede driftsbygning til ejendommen bliver herved på 295 m².

I stedet for gennemgående vinduesparti midt for på huset ønskes nu opført 2 mindre kviste beklædt med zink samt tagvinduer. Det samlede boligareal efter ombygningen er af Bygningsinspektoret, Århus Kommune, beregnet til 245 m².

Stuehuset vandskures, og taget kommer til at fremstå med sort tagpap i lighed med det første projekt.

2005-1211/12 - 0007
11

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Århus Kommune.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 26. oktober 2005.

Under besigtigelsen oplyste De, at både driftsmæssige hensyn og skattemæssige hensyn har ført til, at De ikke længere ønsker garagen på 65 m² i driftsbygningen, men derimod ønsker garagen i forlængelse af stuehuset. Samtidig er stuehusets boligareal skåret ned. Ændringerne i projektet medfører, at det bebyggede areal bliver ca. 26 m² større en oprindelig forudsat.

Vedrørende vinduespartiet i facaden mod syd anmodede De om tilladelse til et gennemgående vindue i stedet for det oprindeligt ansøgte vinduesparti på husets langside, som krævedes adskilt ved etageadskillelsen.

Århus Amt, Natur & Miljø, har anbefalet, at der gives dispensation til de ansøgte ændringer. Det nu fremsendte projekt af stuehuset er harmonisk og tilpasset de eksisterende forhold på ejendommen samt det omgivende landskab. Dispensation til garagen på 30 m² i tilknytning til stuehuset bør gives under forudsætning af, at garagen på 65 m², som er opført som en del af driftsbygningen, i stedet benyttes i forbindelse med ejendommens drift som landbrug.

Amtet har endvidere anført, at da glaspartierne er væsentligt reduceret i forhold til det tidligere godkendte projekt, bør det overvejes, om der stadig bør stilles krav om anvendelse af refleksfrit glas.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite har tilsluttet sig amtets indstilling i sagen og tillige anført, at der er begrænset indsigt til ejendommen udefra.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

De ansøgte tilbygninger til stuehuset findes at være tilpasset de eksisterende forhold på ejendommen samt det omgivende landskab og at fremstå harmonisk. På denne baggrund meddeler nævnet dispensation til opførelse af tilbygningen som ansøgt, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på følgende vilkår:

1. at garagen på 65 m², som oprindeligt blev opført som en del af driftsbygningen, inddrages til benyttelse i forbindelse med ejendommens drift som landbrug, og
2. at det ansøgte opføres i overensstemmelse med tegningsmaterialet af 17. maj 2005 og de i øvrigt meddelte oplysninger.

Da glaspartierne i det nu fremsendte projekt er væsentligt reducerede i forhold til det tidligere projekt, og da det eneste større glasparti på ejendommen er i facaden mod syd, hvortil der ikke er indsigt udefra, besluttede Fredningsnævnet, at det tidligere stillede krav om anvendelse af refleksfrit glas bortfalder.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-751-6-04)

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst

Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Per Hovgaard, Niels Bohrs Vej 28, 8260 Viby J

Århus Kommune, Magistratens 2. afd. Bygningsinspektoratet, Kalkværksvej 10, Postboks 539, 8100 Århus C (j.nr. 5040.04-0008)

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 3170.01

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Vikki Vermod og Henrik Rasmussen
Beder Landevej 11
8330 Beder

SCANNED

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen

16 MRS. 2006

E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Den 15. marts 2006.

Vedr.- j. nr. 11.01.2005-55 – ansøgning om tilladelse til opførelse af nyt stuehus og en garage på ejendommen matr. nr. 16 a Fulden By, Beder, beliggende Beder Landevej 11, 8330 Beder.

Århus Amt, Natur & Miljø, har afgivet indstillinger til Fredningsnævnet ved breve af 10. juni og 19. september 2005. Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 26. oktober 2005 og Århus Amt har herefter afgivet indstillinger til Fredningsnævnet i breve af 19. december 2005 og 5. januar 2006.

Ejendommen er en landbrugsejendom på ca. 18 ha.

Ejendommen fremstår overordnet som en firlænget gård, med flere mindre bygninger placeret i tilknytning hertil.

Det eksisterende stuehus har ikke været benyttet i ca. 20 år og er saneringsmodent.

En kampestensbygning benyttes i dag som bolig.

Amtet havde i oprindelig indstilling indsigelser mod den ønskede placering og udseendet af det nye stuehus, bl.a. på baggrund af, at stuehusets placering på det ønskede sted vil ændre helhedsindtrykket af den oprindelige firelængede gård i væsentlig grad og i uheldig retning. Omvendt har De bl.a. anført, at pladsen mellem udhuse og eksisterende stuehus er for smal, og at en god løsning efter Deres opfattelse alene kan opnås ved at flytte det nye stuehus til en placering nord for kampestensbygningen.

Der var ikke indsigelse mod den ønskede placering af garage, der ønskes opført overfor kampestensbygningen.

Ved Fredningsnævnets besigtigelse den 26. oktober 2005 blev bygningernes placering og udseende drøftet, og det blev aftalt, at De skulle fremsende et nyt projekt vedrørende det ansøgte stuehus. Stuehuset skulle være bedre afstemt med den øvrige bebyggelse på ejendommen.

Århus Amt modtog den 8. november og 5. december 2005 nye tegninger af stuehus og garage.

Der søges om opførelse af et stuehus med et grundareal på ca. 160 m² og et boligareal på ca. 259 m² samt en garage på 80 m².

SUS-121-00441
1

Begge bygninger kommer til at fremstå med murede facader og sort engoberet (mat) tag med en hældning på 45 grader. Bygningerne opføres uden afhvalmede gavle.

Kampestensbygningen på ejendommen, der nu benyttes til bolig, ønskes fremover anvendt til kontor og gæsteværelser. Boligarealet er her på 86 m².

Det samlede boligareal på ejendommen bliver herefter på ca. 345 m².

Karnappen mod nord var i de nye tegninger ændret i forhold til det oprindelige projekt, og trukket frem i en spids.

Stuehuset ønskes fortsat opført ca. 25 m nord for det eksisterende, saneringsmodne stuehus, idet De finder, at det nye stuehus bliver for "klemt", hvis det skal placeres der, hvor det gamle ligger.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Århus Kommune.

Fredningen "tilsigter især af hensyn til de landskabelige værdier i området....., at bevare dette i dets nuværende tilstand samt at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området."

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om bebyggelse på landbrugsejendomme gælder, at "Fredningen er heller ikke til hinder for, at der på en landbrugsejendom efter tilladelse fra fredningsnævnet opføres ny bebyggelse, herunder ved tilbygning, eller foretages ombygning af eksisterende bebyggelse."

"Fredningsnævnets tilladelse kræves dog ikke, når følgende 3 betingelser alle er opfyldt:

- 1) at bebyggelsen er erhvervsmæssig nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom,
- 2) at bebyggelsen opføres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen eller er et læskur for kreaturer, og
- 3) at bebyggelsen ikke er til gartneridrift eller kræver godkendelse i medfør af miljøbeskyttelseslovens kap. 5."

I de tilfælde, hvor fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelse kun nægtes,

- 1) hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostning kan modsvare det af ejeren ønskede, eller
- 2) hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål, eller
- 3) hvis bebyggelsen er til gartneridrift eller kræver godkendelse i medfør af miljøbeskyttelseslovens kap. 5."

Amtet har i oprindelig indstilling anført, at det ansøgte kræver tilladelse fra Fredningsnævnet, idet det ansøgte stuehus og garagen ikke er erhvervsmæssig nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom, idet der allerede er en helårsbolig i kampestensbygningen.

På baggrund af senere drøftelser mellem Dem og amtet og på baggrund af de nu foreliggende tegninger har amtet i indstillingen af 19. december 2005 vurderet, at det ansøgte stuehus og garage ifølge det nye projekt stort set er i harmoni med den øvrige bebyggelse på stedet.

Amtet ønskede dog, at den store karnap mod nord burde ændres, og fremstå med en lige afskæring, hvor vinduernes udformning bliver tilpasset hertil, i lighed med karnappen mod syd, der har en sådan udformning. Herved vil stuehuset komme til at fremstå som et længehus, hvor respekten for dette stadig bevares.

I forhold til det første projekt, bliver stuehusets linjer forenklet, i overensstemmelse med driftsbygningerne på ejendommen.

Angående husets placering har amtet anført, at det ved tilsynet viste sig, at pladsen mellem driftsbygningerne og kampestenshuset, der ønskes bevaret, bliver knap, med den bredde et moderne stuehus har i dag.

Amtet har på denne baggrund i brevet af 19. december 2005 indstillet til Fredningsnævnet, at der meddeles dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det ansøgte, under forudsætning af at karnappen mod nord ændres som ønsket af amtet.

I brev af 5. januar 2006 har amtet meddelt, at De i brev af 3. januar har ændret karnappen i overensstemmelse med amtets bemærkninger, og amtet har herefter anbefalet, at der gives tilladelse til det ansøgte stuehus som nævnt i amtets brev af 19. december 2005 med den "tilrettede" karnap, hvoraf tegning er forelagt Fredningsnævnet.

Sagen har herefter været forelagt nævnets medlemmer samt repræsentanten for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, der alle har tiltrådt den seneste indstilling fra amtet, herunder at karnappen mod nord skal udformes som beskrevet ved Deres brev af 3. januar 2006.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnet finder, at det ansøgte kræver tilladelse fra Fredningsnævnet, idet der eksisterer helårsbolig på ejendommen, hvorfor opførelse af ny bolig ikke kan anses for at være erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Det må tiltrædes, at helhedsindtrykket af den lukkede firelængede gård vil blive ændret betydeligt med placeringen af et nyt stuehus i betydelig afstand fra det eksisterende og fra driftsbygningerne. Imidlertid må det tillægges afgørende vægt, at det eksisterende stuehus er ubrugeligt og må nedrives, og at der ikke ville kunne rejses indsigelse mod opførelse af et nyt stuehus med samme placering. Et nyt, tidssvarende, stuehus vil kræve et større grundareal end det nuværende. En placering samme sted som det nuværende vil derfor indebære, at afstand til kampestenshuset og driftsbygninger vil blive meget lille. Hertil kommer, at gårdspladsen, og indkørslen til denne, ved en sådan løsning fortsat vil være af begrænset og uhensigtsmæssig størrelse.

Det er Fredningsnævnets opfattelse, at opførelse af nyt stuehus, som ønsket, nord for eksisterende stuehus, og længere mod nord end kampestensbygningen, sammenholdt med opførelse af garagebygning modsat kampestensbygningen, vil indebære en betydeligt mere harmonisk løsning. Da Fredningsnævnet endvidere kan tiltræde, at nybygningernes udseende efter forhandlingerne mellem ansøger og Århus Amt, Natur & Miljø, er i fornuftig harmoni med eksisterende bebyggelse, meddeler nævnet hermed i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 stk. 1, tilladelse til det ansøgte, således som projektet forelå ved den seneste indstilling fra amtet den 3. januar 2006.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Amtet har henledt opmærksomheden på, at det ansøgte endvidere kræver tilladelse efter planlovens § 35 og byggetilladelse fra kommunen.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-751-5-05)

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst

Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Per Hovgaard, Niels Bohrs Vej 28, 8260 Viby J

Århus Kommune, Magistratens 2. afd. Bygningsinspektoratet, Kalkværksvej 10, Postboks 539, 8100 Århus C (j.nr. 2202.05-0008)

15 MAJ 2007
REG. NR. 3170.01Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus CNiras Konsulenterne
Åboulevarden 80
8100 Århus C

SCANNED

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Den 15. maj 2007.

Vedrørende FN j. nr. 11.01.2006-104, ansøgning om tilladelse til til- og ombygning på Skovmøllevej 75, 8220 Beder.

Århus Amt modtog den 14. juni 2006 en ansøgning fra Niras konsulenterne på vegne Lars Bjerrehave, Amsterdam, omtilladelse til til- og ombygning på matr. nr. 12 d Fulden by, Beder, med adressen Skovmøllevej 75, 8220 Beder.

Ejendommen administreres af advokat Claus Zinck, Store Torv 10, 8000 Århus C.

Ejendommen er en landbrugsejendom på 8,7 ha. På ejendommen er der, foruden 3 driftsbygninger, et stuehus med et grundareal på 90 m² og et boligareal på ca. 150 m². Desuden findes der en forvalterbolig på ejendommen med et grundareal på ca. 90 m².

Bygningerne fremstår med røde mursten og/eller kampesten og med tage af skifer, eternit eller zinkplader.

Stuehuset ønskes renoveret, og kommer til at fremstå med røde murstensfacader og nyt skifertag. Vinduerne bliver som på det oprindelige stuehus. På taget etableres en kvist på hver side og større vandrette vinduespartier nær tagrygningen. Boligarealet øges ikke ved ombygningen.

Forvalterboligen, der fremstår med røde mursten og kampesten, ønskes ligeledes renoveret og får herefter et boligareal på ca. 150 m². Boligen, der kommer til at fremstå med kampesten for neden og røde mursten for oven, skal benyttes af ansøgers mor.

Forvalterboligen ønskes, med en forbindelsesgang på ca. 10 m², forbundet med den østligste driftsbygning, der ombygges til bolig. Driftsbygningen fremstår nu i kampesten og får efter ombygningen samme udtryk som den renoverede forvalterbolig. Den samlede bebyggelse mod øst får et grundareal på 205 m² og et boligareal på 310 m².

Bebyggelsen får et mere moderne udtryk end stuehuset på ejendommen, idet vinduerne bliver mindre opdelte, forbindelsesgang fremstår med en afrundet udestue af glas, og der etableres et stort vindue i gavlen mod syd. Der etableres ligesom på stuehuset vandrette vinduespartier nær tagrygningen.

SAS-121-00141

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Århus Kommune.

Fredningens formål er at bevare de landskabelige værdier i området samt fremme offentlighedens adgang til dette. "Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand".

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om bebyggelse gælder, at der ikke må opføres ny bebyggelse samt foretages ombygning af eksisterende bygninger.

For landbrugsejendomme er der dog visse lempelser ved opførelse af nødvendige driftsbygninger.

Efter fredningskendelsens § 10 kan der meddeles dispensation fra fredningen, såfremt det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Århus Amts vurdering i brev af 8. september 2006

Amtet har i indstilling af 8. september 2006 angivet, at der på ejendommen oprindeligt er to boliger, hvor stuehuset i høj grad renoveres i overensstemmelse med dets oprindelige udseende. Amtet fandt dog de vandrette vinduesflader nær kippen atypiske og fremmed i forhold til den oprindelige bolig på stedet og fandt, at glaspladerne ville bryde tagfladen på en uheldig måde. Amtet foreslog derfor, at der i stedet eventuelt kunne etableres flere kviste eller lodrette tagvinduer.

Forvalterboligen renoveres og sammenbygges med den østligst beliggende driftsbygning. Det samlede boligareal bliver derved på 310 m², hvilket er et forholdsvis stort boligareal. Amtet angav, at det i den forbindelse må vurderes, hvorvidt en bolig på maksimalt 250 m² bør accepteres, men at dette dog må ses i relation til, at stuehusets boligareal kun er på ca. 150 m².

Amtet har endvidere i brevet anført, at den nye forvalterbolig som nævnt får et mere moderne udtryk end stuehuset på ejendommen med de større vinduer, en forbindelsesgang i glas med en afrundet udestue, et stort vindue i gavlen mod syd og vandrette vinduespartier nær tagrygningen. Amtet fandt overordnet, at dette mere moderne udtryk er tilpasset til ejendommen, idet det i høj grad tilstræbes at benytte de oprindelige materialer på stedet samt gennemføre renoveringen med respekt for ejendommens oprindelige udseende.

Dog fandt amtet, at de vandrette vinduesflader nær tagrygningen også her er fremmed og atypisk i relation til den oprindelige bebyggelse på stedet.

Amtet anbefalede herefter Fredningsnævnet at meddele dispensation fra fredningen til det ansøgte, under forudsætning af, at de nævnte vandrette vinduesflader udelades.

Der blev herefter af Niras Konsulenter fremsendt nyt tegningsmateriale, der blev forelagt amtet. Amtet meddelte i brev af 9. november 2006, at det af de nu fremsendte tegninger fremgår, at de vandrette vinduesflader er fjernet og nogle steder erstattet med lodrette tagvinduer. Amtet anførte, at det nu fremsendte projekt findes harmonisk og anbefalede, at Fredningsnævnet meddeler dispensation fra fredningen til projektet.

Ud over det foran beskrevne indsendtes ansøgning om tilladelse til en mindre ombygning af det eksisterende udhus mod vest. Udhuset ønskes forhøjet med ca. ½ m af såvel praktiske som harmoniske årsager, og tilbygningen sker med kampesten i lighed med de materialer bygningen fremstår i i dag.

Amtet anbefalede i brev af 15. september 2006, at Fredningsnævnet meddeler dispensation også til denne ombygning, idet ejendommen vil fremstå mere harmonisk, når de to bygninger på hver side af stuehuset får samme højde.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.

Det bemærkes i denne forbindelse, at indstillingerne fra amtet før årsskiftet blev forelagt de daværende medlemmer af nævnet og af Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite. Indstillingerne blev i det hele tiltrådt af de pågældende medlemmer. Seneste godkendelse forelå imidlertid først efter årsskiftet, og der er herefter afventet udpegning af det nye nævns medlemmer og meddelelse fra Danmarks Naturfredningsforening om medlemmer af lokalkomiteerne.

Såvel det kommunalvalgte medlem af nævnet som repræsentanten for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite har fortsat disse funktioner og det hidtidige amtsrådsvalgte medlem af nævnet er suppleant for det ministerieudpegede nye medlem af nævnet.

Afgørelse træffes derfor på baggrund af de allerede foreliggende skriftlige tiltrædelser.

Idet Århus Amts indstillinger i brevene af 8. september, 15. september og 9. november 2006 kan tiltrædes, findes det ansøgte, som projektet er forelagt i oktober 2006, at medføre en mere harmonisk ejendom, hvorfor det ansøgte ikke findes at stride mod fredningens formål.

Der meddeles derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 tilladelse til udførelse af det ansøgte, således som det er forelagt i oktober 2006.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,

ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

offentlige myndigheder,

lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Advokat Claus Zinck, Store Torv 10, 8100 Århus C

Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

✓ Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst

Suppleant for det ministerudpegede medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Eva Tørnæs, Engskovvænget 82, 8541 Skødstrup

Århus Kommune, Magistratens 2. afd. Bygningsinspektoratet, Kalkværksvej 10, Postboks 539,
8100 Århus C

Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Niras Konsulenterne
Åboulevarden 80
8100 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Den 15. maj 2007.

Vedrørende FN j. nr. 11.01.2006-104, ansøgning om tilladelse til til- og ombygning på Skovmøllevej 75, 8220 Beder.

Århus Amt modtog den 14. juni 2006 en ansøgning fra Niras konsulenterne på vegne Lars Bjerrehave, Amsterdam, omtilladelse til til- og ombygning på matr. nr. 12 d Fulden by, Beder, med adressen Skovmøllevej 75, 8220 Beder.

Ejendommen administreres af advokat Claus Zinck, Store Torv 10, 8000 Århus C.

Ejendommen er en landbrugsejendom på 8,7 ha. På ejendommen er der, foruden 3 driftsbygninger, et stuehus med et grundareal på 90 m² og et boligareal på ca. 150 m². Desuden findes der en forvalterbolig på ejendommen med et grundareal på ca. 90 m².

Bygningerne fremstår med røde mursten og/eller kampesten og med tage af skifer, eternit eller zinkplader.

Stuehuset ønskes renoveret, og kommer til at fremstå med røde murstensfacader og nyt skifertag. Vinduerne bliver som på det oprindelige stuehus. På taget etableres en kvist på hver side og større vandrette vinduespartier nær tagrygningen. Boligarealet øges ikke ved ombygningen.

Forvalterboligen, der fremstår med røde mursten og kampesten, ønskes ligeledes renoveret og får herefter et boligareal på ca. 150 m². Boligen, der kommer til at fremstå med kampesten for nede og røde mursten for oven, skal benyttes af ansøgers mor.

Forvalterboligen ønskes, med en forbindelsesgang på ca. 10 m², forbundet med den østligste driftsbygning, der ombygges til bolig. Driftsbygningen fremstår nu i kampesten og får efter ombygningen samme udtryk som den renoverede forvalterbolig. Den samlede bebyggelse mod øst får et grundareal på 205 m² og et boligareal på 310 m².

Bebyggelsen får et mere moderne udtryk end stuehuset på ejendommen, idet vinduerne bliver mindre opdelte, forbindelsesgang fremstår med en afrundet udestue af glas, og der etableres et stort vindue i gavlen mod syd. Der etableres ligesom på stuehuset vandrette vinduespartier nær tagrygningen.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Århus Kommune.

Fredningens formål er at bevare de landskabelige værdier i området samt fremme offentlighedens adgang til dette. "Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand".

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om bebyggelse gælder, at der ikke må opføres ny bebyggelse samt foretages ombygning af eksisterende bygninger.

For landbrugsejendomme er der dog visse lempelser ved opførelse af nødvendige driftsbygninger.

Efter fredningskendelsens § 10 kan der meddeles dispensation fra fredningen, såfremt det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Århus Amts vurdering i brev af 8. september 2006

Amtet har i indstilling af 8. september 2006 angivet, at der på ejendommen oprindelig er to boliger, hvor stuehuset i høj grad renoveres i overensstemmelse med dets oprindelige udseende. Amtet fandt dog de vandrette vinduesflader nær kippen atypiske og fremmed i forhold til den oprindelige bolig på stedet og fandt, at glaspladerne ville bryde tagfladen på en uheldig måde. Amtet foreslog derfor, at der i stedet eventuelt kunne etableres flere kviste eller lodrette tagvinduer.

Forvalterboligen renoveres og sammenbygges med den østligst beliggende driftsbygning. Det samlede boligareal bliver derved på 310 m², hvilket er et forholdsvis stort boligareal. Amtet angav, at det i den forbindelse må vurderes, hvorvidt en bolig på maksimalt 250 m² bør accepteres, men at dette dog må ses i relation til, at stuehusets boligareal kun er på ca. 150 m².

Amtet har endvidere i brevet anført, at den nye forvalterbolig som nævnt får et mere moderne udtryk end stuehuset på ejendommen med de større vinduer, en forbindelsesgang i glas med en afrundet udestue, et stort vindue i gavlen mod syd og vandrette vinduespartier nær tagrygningen. Amtet fandt overordnet, at dette mere moderne udtryk er tilpasset til ejendommen; idet det i høj grad tilstræbes at benytte de oprindelige materialer på stedet samt gennemføre renoveringen med respekt for ejendommens oprindelige udseende.

Dog fandt amtet, at de vandrette vinduesflader nær tagrygningen også her er fremmed og atypisk i relation til den oprindelige bebyggelse på stedet.

Amtet anbefalede herefter Fredningsnævnet at meddele dispensation fra fredningen til det ansøgte, under forudsætning af, at de nævnte vandrette vinduesflader udelades.

Der blev herefter af Niras Konsulenter fremsendt nyt tegningsmateriale, der blev forelagt amtet. Amtet meddelte i brev af 9. november 2006, at det af de nu fremsendte tegninger fremgår, at de vandrette vinduesflader er fjernet og nogle steder erstattet med lodrette tagvinduer.

Amtet anførte, at det nu fremsendte projekt findes harmonisk og anbefalede, at Fredningsnævnet meddeler dispensation fra fredningen til projektet.

Ud over det foran beskrevne indsendtes ansøgning om tilladelse til en mindre ombygning af det eksisterende udhus mod vest. Udhuset ønskes forhøjet med ca. ½ m af såvel praktiske som harmoniske årsager, og tilbygningen sker med kampesten i lighed med de materialer bygningen fremstår i i dag.

Amtet anbefalede i brev af 15. september 2006, at Fredningsnævnet meddeler dispensation også til denne ombygning, idet ejendommen vil fremstå mere harmonisk, når de to bygninger på hver side af stuehuset får samme højde.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.

Det bemærkes i denne forbindelse, at indstillingerne fra amtet før årsskiftet blev forelagt de daværende medlemmer af nævnet og af Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite. Indstillingerne blev i det hele tiltrådt af de pågældende medlemmer. Seneste godkendelse forelå imidlertid først efter årsskiftet, og der er herefter afventet udpegning af det nye nævns medlemmer og meddelelse fra Danmarks Naturfredningsforening om medlemmer af lokalkomiteerne.

Såvel det kommunalvalgte medlem af nævnet som repræsentanten for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite har fortsat disse funktioner og det hidtidige amtsrådsvalgte medlem af nævnet er suppleant for det ministerieudpegede nye medlem af nævnet.

Afgørelse træffes derfor på baggrund af de allerede foreliggende skriftlige tiltrædelser.

Idet Århus Amts indstillinger i brevene af 8. september, 15. september og 9. november 2006 kan tiltrædes, findes det ansøgte, som projektet er forelagt i oktober 2006, at medføre en mere harmonisk ejendom, hvorfor det ansøgte ikke findes at stride mod fredningens formål.

Der meddeles derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 tilladelse til udførelse af det ansøgte, således som det er forelagt i oktober 2006.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,

ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

offentlige myndigheder,

lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

“ **Kopi er tilsendt:**

Advokat Claus Zinck, Store Torv 10, 8100 Århus C

Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

∞ Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst

Suppleant for det ministerudpegede medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Eva Tørnæs, Engskovvænget 82, 8541 Skødstrup

Århus Kommune, Magistratens 2. afd. Bygningsinspektoratet, Kalkværksvej 10, Postboks 539,
8100 Århus C

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, ØSTLIG DEL

Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77

Fax 86 19 71 91

E-mail:

{ HYPERLINK

Asta Marianna Nielsen

Agernvej 125

8330 Beder

"mailto:pho@domstol.dk" }

CVR 11 98 62 93

Den 10. juli 2009.

Vedrørende j. nr. 8901-01.2008.33, ansøgning om tilladelse til tilbygning til sommerhus på matr. nr. 16 b Fulden, Beder, med adressen Beder Landevej 1 A, 8330 Beder.

Århus Kommune, Natur og Miljø, har modtaget ansøgning fra Bygningsinspektoratet på vegne Dem om tilladelse til etablering af en tilbygning på 4 m² til eksisterende sommerhus/fritidshus på 30 m². Højden på tilbygningen kommer ikke til at overstige højden på det eksisterende sommerhus, der oplyses at være ca. 60 år gammelt.

Tilbygningen vil blive opført i samme stil som det eksisterende sommerhus med sort træbeklædning og tag beklædt med sort tagpap.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Århus Kommune.

Fredningen er en tilstandsfredning, hvor det af § 1 fremgår, at ”det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand”

I henhold til fredningens bestemmelser om bebyggelse m.v. er, jf. § 5 e gældende, at fredningen ikke er ”til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelser i eksisterende haver”.

Kommunens vurdering:

Overordnet vurderer kommunen, at den beskedne tilbygning er af en sådan størrelse og udformning, at den har en landskabelig acceptabel placering i området.

Natur og Miljø anbefaler derfor Fredningsnævnet at give dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Århus Kommune, Natur og Miljø, har den 12. marts 2008 givet dispensation fra Naturbeskyttelseslovens §§ 16 og 17 (åbeskyttelseslinien og skovbyggelinien) til etablering af den ønskede tilbygning.

Efter det oplyste er afgørelsen efter §§ 16 og 17 ikke påklaget.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnets formand træffer afgørelse på baggrund af det foreliggende skriftlige materiale og formandens besigtigelse af ejendommen.

Nævnet kan tiltræde, at den beskedne tilbygning er af en sådan størrelse og udformning, at den har en landskabelig acceptabel placering i området.

På denne baggrund meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til opførelse af tilbygningen som beskrevet i ansøgningen.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,

ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

offentlige myndigheder,

lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse sendes pr. mail til:

Asta Marianna Nielsen, Agernvej 125, 8330 Beder, { [HYPERLINK "mailto:asta@duenielsen.dk"](mailto:asta@duenielsen.dk) }

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk"](mailto:dn@dn.dk) }

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst, { [HYPERLINK "mailto:Soeren.Hoejager@skolekom.dk"](mailto:Soeren.Hoejager@skolekom.dk) }

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk"](mailto:blst@blst.dk) }

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk"](mailto:blstnatur@blst.dk) }

Århus Kommune, Teknik og Miljø, Vandmiljø og Landbrug, Valdemarsgade 18, 9000 Århus C, {
HYPERLINK "mailto:nm@aarhus.dk" } og Keld Henriksen, { HYPERLINK
"mailto:kh@nat.aarhus.dk" }

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, ØSTLIG DEL

Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77

Fax 86 19 71 91

E-mail:

{ HYPERLINK

Fonden "Giberhytten"
Steen Jonsson Agger
Skovgårdsvænget 416
8310 Tranbjerg
"mailto:pho@domstol.dk" }

CVR 11 98 62 93

Den 2. september 2009.

Vedrørende j. nr. 8901-01.2008.50, ansøgning om tilladelse til tilbygninger på matr. nr. 13 d Fulden By, Beder, beliggende Fulden Byvej 55, 8330 Beder.

Århus Kommune, Natur og Miljø, har for Fredningsnævnet forelagt ansøgning om tilladelse til at opføre tilbygning til overnatningsbygning/spejderhytte på ejendommen, der ejes af Fonden "Giberhytten".

Projektet drejer sig om opførelse af en tilbygning på 24 m² til eksisterende overnatningsbygning. Endvidere søges om tilladelse til at etablere overdækket terrasse på ca. 40 m² mellem eksisterende bygninger.

Ejendommen er omfattet af Fulden-fredningen.

Af bestemmelserne fremgår, at "det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand".

Fredningen er ikke til hinder for at der på landbrugsejendom efter tilladelse fra Fredningsnævnet opføres ny bebyggelse, herunder ved tilbygning, eller foretages ombygning af eksisterende bebyggelse.

Fredningen er heller ikke til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelser i eksisterende haver.

Århus Kommune har ved sagens fremsendelse til nævnet udtalt, at der er tale om et overnatningssted/spejderhytte og ikke en landbrugsejendom. Yderligere kan to projekterede tilbygninger med et samlet areal på 64 m² ikke betegnes som mindre drivhuse, havehuse m.v. Overordnet vurderer kommunen derfor, at de projekterede tilbygninger er af en sådan størrelse, at de ikke er tilpasset landskabet i området, hvorfor det anbefales nævnet ikke at give dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Nævnet besigtigede ejendommen den 15. juli 2009.

Det oplystes, at der har været skovbørnehave på stedet i over 40 år, 5 dage om ugen.

Ekstra bygning blev opført, da der blev optaget piger i FDF.

For 4 år siden er bygningerne indgået under selvejende institution for at kunne bevare stedet, hvis FDF må opgive grundet medlemsnedgang.

Der udlejes til andre FDF – grupper og til private.

Der er nu behov for bad og toilet samt overdækning mellem bygningerne for at man gå tørskoet mellem bygningerne.

Projektet udføres som vist på tegningerne i ansøgningsmaterialet.

Repræsentanten for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite kunne fuldt ud tilslutte sig dispensation.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Med bemærkning, at der er behov for toilet- og badefaciliteter og henset til, at bygningerne ligger skjult i området findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler tilladelse til udførelse af projektet.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse sendes pr. mail til:

Steen Jonsson Agger, Skovgårdsvænget 416, 8310 Tranbjerg, { [HYPERLINK "mailto:sja@ofir.dk"](mailto:sja@ofir.dk) }

Adv. Thomas Heintzelmann, Interlex advokater, Strandvejen 94, 8000 Århus C., { [HYPERLINK "mailto:THH@interlex.dk"](mailto:THH@interlex.dk) }

Århus Kommune, Teknik og Miljø, Valdemarsgade 18, 8000 Århus C, { [HYPERLINK "mailto:nm@aarhus.dk"](mailto:nm@aarhus.dk) }

og Keld Henriksen { [HYPERLINK "mailto:kehe@aarhus.dk"](mailto:kehe@aarhus.dk) }

Århus Kommune, Bygningsinspektoratet, Kalkværksvej 10, Postboks 539, 8100 Århus C., { [HYPERLINK "mailto:byg@pob.aarhus.dk"](mailto:byg@pob.aarhus.dk) }

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk"](mailto:dn@dn.dk) }

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk"](mailto:blst@blst.dk) }

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk"](mailto:blstnatur@blst.dk) }

Det ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, { [HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com"](mailto:jytte.heslop@gmail.com) }

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Eva Tørnæs, Engskovvænget 82, 8541 Skødstrup, { [HYPERLINK "mailto:evatornes@webspeed.dk"](mailto:evatornes@webspeed.dk) }

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst, { [HYPERLINK "mailto:Soeren.Hoejager@skolekom.dk"](mailto:Soeren.Hoejager@skolekom.dk) }

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, ØSTLIG DEL

Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:

{ HYPERLINK

Århus Kommune
Natur og Miljø
Valdemarsgade 18
8100 Århus C
"mailto:pho@domstol.dk" }

CVR 11 98 62 93

Den 28. september 2009.

Vedrørende j. nr. 8901-01.2008.41, spørgsmål om beskæring og eventuel fældning af fredede træer ved Moesgård.

Den 3. april 2008 har Århus Kommune, Natur og Miljø, Vandmiljø og Landbrug, indbragt spørgsmål om beskæring og fældning af fredede træer ved Moesgård:

”Beskæring og fældning af fredede træer ved Moesgård

Århus kommune er i øjeblikket i gang med udarbejdelse af en ny lokalplan der skal være grundlag for opførelse af et nyt museum ved Moesgård, lokalplanforslag nr. 822 for Nyt Moesgård Museum.

Projektet er komplekst, da området blandt andet rummer fredninger og landskabelige og naturmæssige hensyn der skal samordnes med aktiviteter omkring det nye museum. Ikke mindst giver de trafikale forhold udfordringer, der skal løses hensigtsmæssigt og med respekt for de givende omstændigheder.

I forbindelse med en forudgående analyse ved undersøgelse af forskellige alternative muligheder til anvisning af et nyt bybustrace, fandt Natur og Miljø det nødvendigt, at få en nærmere vurdering af 2 asketræer og de store fredede sølvpopler langs Samsvej nærmest krydset Moesgård Alle og Ny Moesgårdvej.

Vurderingen der blev foretaget af Skov og Landskab, Københavns Universitet, viser at de gamle popler har akut risiko for grenbrud og stor risiko for at vælte.

Asketræerne, hvoraf det ene betragtes som selvsået og udenfor det gamle allé system, er under de nuværende omstændigheder ikke i fare for at vælte, men tilstanden er ikke vedvarende og med de anlægsarbejder der skal ske omkring træet er betingelserne meget ringe.

I projektplanerne for området er der indarbejdet etablering af en ny allé på strækningen fra krydset Moesgård Allé og Ny Moesgårdvej til den kandelaberklippede lindeallé.

Den nye allé tilpasses de eksisterende få træer der er tilbage af den gamle allé på strækningen, hvoraf to af træerne er en stor gamle poppel og en ask der er meget beskadiget.

Det vil blive smukkere og være mere helstøbt, hvis de to træer kom væk. Poplen har mod alle odds overlevet de fleste af de øvrige træer i alleen på trods af at skovfogden fra Skørping i 1932 ikke gav poplerne en lang levetid.

Natur og Miljø vil gerne anbefale, at de to træer kan fældes, så en ny allé kan få en god start.

”Vurdering

Med udbygning af et nyt museum i området ved Moesgård, indebærer projektet afledte trafikale løsninger, et forventet mere intensivt besøgsniveau, og et arbejde med en plan til sikring af, at området fortsat kan fremtræde med en karakter der understøtter områdets Herregårdsmiljø og landskab. Herunder er det nødvendigt at foretage forebyggende foranstaltninger i forhold til projektet og problemstillinger der kan opstå i forhold til blandt andet kommende vedligeholdelsesarbejder.

En usikkerhed omkring kommende vedligeholdelsesarbejder der eventuelt kan betragtes som mere omfattende end væsentlige med nedskæring af store grene og fældning, samt en forebyggelse med henblik på sikkerheden i forhold til en mere intensiv benyttelse af området, ønskes der en afgørelse der rummer mulighed for om nødvendigt at fælde de udpegede træer der viser sig i farezone.

Ligeledes ønskes der en afklaring af om muligheden for at genskabe en ny helstøbt allé fra krydset Moesgård Allé og Ny Moesgårdvej til den gamle kandelaberklippede lindeallé.”

Århus Kommune, Teknik og Miljø, har den 22. december 2008 meddelt nævnet følgende:
”.....

Baggrund

Århus Kommune har haft fremlagt forslag til lokalplan nr. 822 – Nyt Moesgård Museum med tilhørende kommuneplantillæg og miljøvurdering i sommeren 2008. Vi forventer, at byrådet vedtager lokalplanen endeligt i januar 2009. Lokalplanen giver mulighed for, at Moesgård Museum kan opføre nye bygninger samtidig med, at universitetet overtager hele det gamle bygningskompleks. Det vil medføre en øget trafik til og fra området. Byrådet har 2004 vedtaget en helhedsplan for Moesgård-området, hvori det vælges at lægge det nye Moesgård Museum tæt på det eksisterende bygningsanlæg og med tilkørsel via Moesgård Allé.

Allerede i dag kan store køretøjer som busser vanskeligt passere hinanden på Moesgård Allé, fodgængere og cyklister har ikke gode vilkår, og alléen belastes af den omfattende trafik. Trafik og Veje har overvejet forskellige løsninger som det fremgår af det følgende. Alle løsninger forudsætter dispensation fra den gældende fredning af alléen eller Fulden-fredningen eller begge.”

”Trafikplan for området

De overordnede planer for trafikken for Moesgård-området er indeholdt i helhedsplanen: ”Et nyt museum og udvidelse af eksisterende golfbane i området ved Moesgård” fra november 2002, vedtaget af byrådet 2004.

Hovedintentionerne i trafikplanen er især:

- at der etableres en ny vejforbindelse mellem Oddervej og Ny Moesgårdvej nord for golfbanen med henblik på at aflaste Ny Moesgårdvej og Sandmosevej (golfbanevejen).
- at Moesgård Allé er hovedadgangsvejen til Moesgård Museum
- at Ny Moesgårdvej på strækningen syd for den eksisterende vej til golfbanen hovedsagelig skal anvendes af den kollektive trafik (linie 6) samt af gående og cyklende.

Moesgård Allé

I forbindelse med udarbejdelsen af helhedsplanen blev det vurderet hvordan trafikafviklingen og trafiksikkerheden kunne forbedres på Moesgård Allé på strækningen fra Oddervej til Ny Moesgårdvej. 3 mulige projekter blev skitseret:

- a. At den eksisterende vej, som forløber gennem alléen anvendes som sti og at der etableres en ny vej syd for.
- b. At den eksisterende vej ensrettes mod vest og at der anlægges en ny vejdel syd for denne (evt. med allé-træer) med ensrettet trafik mod øst - samt en sti syd herfor.
- c. Hvis træernes tilstand er dårlig eller hvis et nyt vejanlæg med ny beplantning kan indpasses på en tilfredsstillende måde i landskabet kan der etableres en helt ny allé med sti.

Alle udgifter forudsættes afholdt af Århus Kommune.

Træer langs Moesgård Allé

Natur og Miljø har oplyst, at træerne langs Moesgård Allé er fredede (kendelse fra 1932) samt at den vestligste strækning er omfattet af Fulden-fredningen (1979). Ved ændringer skal Fredningsnævnet give dispensation.

Træbeplantningen har forskellig karakter. Den vestligste del fra Oddervej omfatter enkelte træer af blandet art og uden allé-karakter. Herefter følger den gamle seljerøns-allé i et pænt sammenhængende forløb. Beplantningen på strækningen videre frem til Ny Moesgårdsvej har skovkarakter og med resterende allé-træer der ikke fremtræder sammenhængende. Indenfor lokalplanområdet – på strækningen fra Ny Moesgårdvej til Bispelundsvej bevares den kandelaberklippede linde-allé.

Der foreligger en helt ny tilstandsrapport vedr. træerne i alléen (dec. 2008). Rapportens konklusion understøtter den umiddelbare vurdering af at alléen er i kraftig forfald, og at træernes tilstand forværres indenfor de nærmeste år, hvor det forudses at mange af træerne vil vælte. Rapporten rummer en mulig kortsigtet plejestrategi, der dog ikke giver garanti for en forlængende lang levetid. Samlet anbefales at hele alléen fældes trods det æstetiske tab.

Natur og Miljø vurderer, at alléen kan bevares i en lang årrække med en god pleje – men kun hvis trafikken på den eksisterende strækning reduceres til et minimum, således at der kun er trafik i én retning eller den alene benyttes som sti. Dette fordrer anlæg af en ny vej for trafik mod øst mellem Oddervej og Ny Moesgårdvej – eller et komplet nyt vejanlæg, hvor alléen fældes og erstattes af en ny træbeplantning.

Århus Kommune, Trafik og Veje, har den 15. januar 2009 meddelt teknisk udvalg, at der i forbindelse med lokalplan 822 drøftes 2 løsningsforslag vedrørende regulering/ombygning af Moesgård Allé. En løsning, hvor den eksisterende allé anvendes til biltrafikken i vestlig retning, mens der syd herfor etableres en ny kørebane til den østgående biltrafik samt en fællessti. En anden løsning er at anlægge en helt ny allé med en fællessti.”

Fredninger

Alleerne og træerne er omfattet af :

Fredningsnævnes kendelse af 1. februar 1932

Deklaration, lyst 27.07.1940

Deklaration, lyst 06.11.1943

Der er tale om fredning af alléer og diger.

Fælles for fredningskendelsen og deklARATIONERNE er, at Fredningsnævnet skal godkende væsentlige beskæringer og fældninger af træerne i alleerne.

Endvidere er det store sammenhængende område omfattet af Fulden-fredningen, Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979.

Uddrag af fredningskendelse af 1. februar 1932 omfattende Moesgård Allé fra Oddervej til Moesgård samt Bispelundvej og del af Skovmøllevej fra Bispelundvej mod sydøst, med Fredningsnævnet som påtaleberettiget:

”Det bestemmes derfor, at de nævnte alléer, hvis vedligeholdelse må påhvile Mårslet kommune, bør bevares således at træerne ikke må fjernes eller kappes i væsentligt omfang uden samtykke af fredningsnævnet.”

Uddrag af deklaration af 27. juli 1943 omfattende del af Ny Moesgårdvej fra Moesgård Allé mod syd samt Bispelundvej og del af Skovmøllevej fra Bispelundvej mod sydøst med fredningsnævnet som påtaleberettiget:

”Træerne må ikke fældes og kun beskæres i det omfang, det er fornødent for at bevare dem, eller for de tilstødende markers drift eller for færdslen fra vejen, og da kun efter indhentet tilladelse fra Naturfredningsnævnet for Århus Amt. Ingen af de fredede stengærder, sten eller træer må derhos undergraves eller på nogen måde, for eks. ved for nær pløjning eller gravning, ødelæggelse af barken på træerne, eller på anden måde udsættes for en behandling, der kan medføre deres ødelæggelse eller forringelse.”

Uddrag af deklaration af 6. november 1940, omfattende Ny Moesgårdvej nord og syd for Moesgård Allé samt Bispelundvej syd for Moesgård Allé, med Århus Kommune som påtaleberettiget (ikke Fredningsnævnet):

”.... og 3 e, Langballe By, Maarslet Sogn, mig og efterfølgende ejere af de nævnte arealer til ingensinde at forlange andre forandringer foretaget ved træerne end uvæsentlige beskæringer til fjernelse af grene, der er særlig generende for de til vejene stødende jorder. Dette skal også gælde, selv om de pågældende vejstrækninger skulle blive nedlagt som offentlige biveje, og selv om vejarealerne, efter at vejene er nedlagte som offentlige biveje, af Maarslet Sogneråd skulle blive overdraget til den eller dem, der måtte eje de ovennævnte tilstødende jorder, ligesom Århus Kommunes ejendomsret over træerne i øvrigt selvfølgelig også i så fald må respekteres. I tilfælde af, at vejarealerne overtages af ejeren eller ejerne af de tilstødende jorder, skal Århus Kommune dog når som helst have adgang til træerne for at foretage fornøden pasning og fjernelse deraf.”

Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1979, Fulden-fredningen har også bestemmelser om allétræer, veje m.m.:

Fredningens formål:

§1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

Om pleje og drift:

c. Det følger ligeledes af § 1, at der ikke må etableres nye levende hegn, og at bestående levende hegn ikke må fjernes, men at udskiftning kan finde sted.

Heller ikke allétræer langs vejen må fjernes. Udgåede allétræer kan genplantes ved fredningsmyndighedernes foranstaltning og for det offentliges regning.

Ved glatføreforanstaltninger må der ikke anvendes midler, som kan skade allétræerne.

Om pleje:

f. På udyrkede arealer har fredningsmyndighederne ret til – efter forudgående forhandling med og uden udgift for vedkommende ejer – at fjerne selvsåede buske og træer og at foretage anden form

for landskabspleje med henblik på at bevare den hidtidige tilstand. Fredningsmyndighederne har endvidere ret til at foretage nødvendig pleje af allétræerne.

Om veje:

§ 6. Veje

Det følger af § 1, at der ikke må anlægges nye veje over de fredede arealer. Fredningen er dog ikke til hinder for anlæg af mindre, private veje, der følger det naturlige terræn. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der i forbindelse med en forlægning af landevejen Århus-Odder etableres nødvendige omlægninger af tilkørsler og veje til de fredede arealer langs landevejen.

Om anlæg i øvrigt:

§ 9. Anlæg i øvrigt i forbindelse med fredningen.

Fredningen er ikke til hinder for, at Århus kommune anlægger gang- cykle – eller ridestier på arealer, der ejes af kommunen eller af I/S Moesgaard, eller at kommunen anlægger en gangsti fra Samsvej langs det sydvestlige og sydøstlige skovbryn for den af I/S Moesgaard ejede skov på matr. nr. 1 d. Moesgaard Hovedgård, til Moesgaard bro eller at kommunen anlægger en sti mellem Beder bypark og Skalbjerger.

Fredningen er heller ikke til hinder for, at der over arealer, som ikke ejes af kommunen eller I/S Moesgaard, anlægges én – og kun én – ridesti, som kan forbinde ridecentret på Vilhelmsborg med Moesgaard og Fløjstrup skove. Det er dog en betingelse herfor, at beslutningen om anlæg af en sådan ridesti gennem området og om stiens placering træffes af byrådet i en lokalplan, efter at der er offentliggjort alternative forslag i medfør af kommuneplanlovens § 21, stk. 1, 2. punktum. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter fredningsnævnets forudgående godkendelse tilvejebringes parkeringsmuligheder inden for det fredede område og etableres de til områdets rekreative udnyttelse fornødne indretninger, herunder toiletbygninger m.v.”

Fredningsnævnet besigtigede området den 27. april 2009

Der blev herunder redegjort for lokalplan nr. 822, herunder etableringen af nye vejanlæg og behovet for fældning af fredede træer.

Repræsentant for Planlægning og Byggeri fremhævede blandt andet, at de nuværende vejanlæg mangler kapacitet, og at der forventes en øget trafik fremover. Ca. 25 % af de nuværende fredede træer har det dårligt. Uanset, om en ny vej ned til Moesgaard Museum etableres, hvor den eksisterende er, eller ved siden af (i Fulden-fredningen), vil det kræve tilladelse fra Fredningsnævnet. Det er byrådets ønske, at der etableres en ny vej med en ny allé. Lokalplanen blev vedtaget i februar 2009, og byrådet var i den forbindelse bekendt med fredningen af området.

Ny Moesgaard Museum skal være færdig i 2013. Den nye allé ønskes gerne etableret, inden museet er færdiggjort. Byggeriet ønskes startet op om ca. 1½ år og vil tage ca. ¾ år.

Direktør Jan Skamby Madsen oplyste, at Moesgaard Museum ønsker en løsning, hvor der etableres en ny vej med en ny allé og ikke en parallelvej til den eksisterende vej.

Repræsentant for Vandmiljø og Landbrug redegjorde for den undersøgelse, der er foretaget af de fredede træer. Jo større belastning, træerne udsættes for, jo hurtigere vil det gå med ødelæggelsen af træerne. Der har været drøftet to muligheder:

1. Etablering af en helt ny allé mod Moesgaard med stor afstand mellem træerne.
2. Etablering af et nyt trasse til kørespor mod øst, således at der i stedet for en traditionel allé bliver to veje og i alt 3 rækker træer. Da den nordligste række træer har det bedst, er der taget udgangspunkt i en løsning, hvor den nordligste række træer bevares, og den sydligste række fjernes.

Der har også været overvejet muligheden for at etablere vigepladser på de steder, hvor ødelagte træer allerede er fjernet for det tilfælde, at de øvrige træer ikke kan tillades fjernet. Man kan skabe en allé, selv om vejen bliver bredere. Valget af trætype og denne trætypes kronestørrelse er afgørende for at kunne skabe en allé modsat blot en vej mellem nogle træer.

På strækningen fra den nye adgangsvej til det nye museum op til Ny Moesgaardvej var der oprindeligt mange elmetræer, som i dag er døde og fjernet på grund af elmesyge. Der er ikke allépræg på strækningen længere.

Vedrørende beskæring af grene/fjernelse af træer i krydset Moesgaard Allé - Ny Moesgaardvej er det kommunens vurdering, at træerne er under nedbrydning. Man vil gerne beskære sølvpoplerne, d.v.s. fjerne grene og eventuelt hele træer, hvis der er behov for det.

Seljerønalléen er uden for lokalplanen.

Repræsentanten for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité bemærkede at det er et stærkt ønske, at fredninger bevarer. Der er kun mulighed for at dispensere fra en fredning, hvis det ikke strider mod fredningens formål. Foreningen mener, at der skal undersøges andre mulige løsninger. Den foreliggende ansøgning kan ikke imødekommes som en dispensationssag, da det er hele alléen, der ønskes ændret/fjernet. Foreningen er indforstået med, at grene, der vurderes at være til fare for færdslen i området/grene, der er i risiko for at falde ned, selvfølgelig skal fjernes. At fjerne hele træer strider mod fredningen.

Repræsentant for Vandmiljø og Landbrug henviste til, at man skal se på baggrunden for fredningen. Det er alléen som element, der er fredet, ikke de enkelte træer. Man kan derfor godt vedligeholde en allé ved at fjerne træer.

Kommunen ønsker svar på, om de nærmere beskrevne popler må beskæres, og nævnets principielle stillingtagen til, om alléen på strækningen Ny Moesgaardvej til den kandelaberklippe allé kan fjernes og en ny allé etableres.

Bilag indsendt til Fredningsnævnet:

- Illustrationsplan for hele det nye projekt Nyt Moesgård Museum jf. forslag til lokalplanudkast nr. 822,

- Udsnit af strækningen Moesgård Allé og krydset Ny Moesgårdvej / Moesgård Allé /Samsvej med indtegnet omhandlede træer,

- Vurdering fra Skov og landskab, Københavns Universitet, v/ Simon Skov - Tilstandsrapport af alléen samt oversigtskort med nummererede træer – svarende til tilstandsrapportens.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Formålet med fredningen er grundlæggende at alléerne skal bevarer.

Der er efter bestemmelserne i deklARATIONERNE og fredningskendelserne mulighed for at fjerne selvsåede buske og træer og mulighed for at beskære træer i det omfang det er nødvendigt for at bevare dem. Udgåede allétræer må genplantes, og der må foretages den nødvendige pleje af alléerne. Derimod må allétræer ikke fjernes.

Der må endvidere ikke anlægges nye veje i det fredede område.

Fredningsnævnet finder ikke, at der kan dispenseres fra disse bestemmelser.

Træer der må anses for at være til fare kan beskæres, eller om nødvendigt fjernes, men en fjernelse af allétræer i øvrigt med henblik på anlæg af ny allé – på samme sted eller parallelt med

eksisterende - samt anlæg af nye veje i området, findes at være så væsentlige ændringer, at det kræver behandling under en ny fredningssag.

Nævnet kan derfor ikke meddele dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse sendes pr. mail til:

Århus Kommune, Natur og Miljø, Vandmiljø og Landbrug, Valdemarsgade 18, 8000 Århus C, {
HYPERLINK "mailto:nm@aarhus.dk" }

Susanne Dyrland Nielsen, samme, { HYPERLINK "mailto:sd@nat.aarhus.dk" }

Hanne Kirstine Øster, samme, { HYPERLINK "mailto:hkoe@aarhus.dk" }

Århus Kommune, Trafik og Veje, Grøndalsvej 1, 8260 Viby J, { HYPERLINK
"mailto:tov@aarhus.dk" }

Bent Fredshavn, samme, { HYPERLINK "mailto:befr@aarhus.dk" }

Århus Kommune, Planlægning og Byggeri, Kalkværksvej 10, 8100 Århus C, { HYPERLINK
"mailto:pob@aarhus.dk" }

Peter Christoffersen, samme, { HYPERLINK "mailto:pech@aarhus.dk" }

Moesgård Museum, Moesgård Allé 20, 8270 Højbjerg, { HYPERLINK
"mailto:moesgms@hum.au.dk" }

Henrik Fode, Århus Bymuseum, Carl Blochs Gade 28, 8100 Århus C, { HYPERLINK
"mailto:hf@bymuseet.dk" }

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, { HYPERLINK
"mailto:dn@dn.dk" }

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst, {
HYPERLINK "mailto:Soeren.Hoejager@skolekom.dk" }

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { [HYPERLINK](#)
"mailto:blst@blst.dk" }

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { [HYPERLINK](#)
"mailto:blstnatur@blst.dk" }

Det ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, { [HYPERLINK](#) "mailto:jytte.heslop@gmail.com" }

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Eva Tørnæs, Engskovvænget 82, 8541 Skødstrup,
evatornes@webspeed.dk

22 OKT. 2010

NATURKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8, 2400 København NV
Tlf.: 7254 1000 Fax: 7254 1001
E-mail: nkn@nkn.dk Web: www.nkn.dk
CVR: 18210932

Lett Advokatfirma
att. Claus Pedersen
Rådhusgården
Vesterallé 4
8000 Århus C

- 6 OKT. 2010

J.nr. NKN-121-00267
ltp

Århus Kommune har den 26. august 2010 meddelt Deres klienter Pernille Lindberg og Claus Bertelsen påbud om at standse byggearbejderne, herunder udgravningsarbejderne på ejendommen matr.nr. 1e, Langballe By, Mårslet beliggende Fuldenvej 9A og 9B i Beder. De har samme dag påklaget afgørelsen til Naturklagenævnet.

Ejendommen ligger i et område, der er omfattet af Fulden-fredningen, Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1979.

Det fremgår af sagen, at kommunen den 9. juni 2009 meddelte Deres klienter byggetilladelse til genopførelse af en sidelænge på 300 m² med henblik på genskabelse af et firelænget gårdanlæg samt til opførelse af en maskinhal på 760 m² til opbevaring af foder, hø og halm samt maskiner, som i dag står i lånte lokaler. Byggeriet er iværksat.

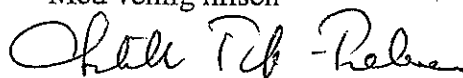
Kommunen er efterfølgende blevet opmærksom på, at ejendommen ligger i et fredet område og har den 19. august 2010 anmodet fredningsnævnet om at behandle sagen hurtigt. Standsningspåbuddet er meddelt med henblik på fredningsnævnets stillingtagen til byggeriet.

Fredningsnævnet har den 13. september 2010 efter omstændighederne meddelt dispensation til byggeriet.

Naturklagenævnet vil herefter ikke foretage yderligere i sagen.

Det bemærkes, at fredningsnævnets tilladelse ikke må udnyttes før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet. Det fremgår af naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Lisbeth Toft-Petersen'.

Lisbeth Toft-Petersen

fuldmægtig

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, ØSTLIG DEL

Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77

Fax 86 19 71 91

E-mail:

{ HYPERLINK

Karsten Thorlund
Arkitekt Kristine Jensens Tegnestue
Mejlgade 50, BB st
8000 Århus C
"mailto:pho@domstol.dk" }

CVR 11 98 62 93

Den 28. januar 2011.

Vedrørende j. nr. 8901-01.2010.81, spørgsmål eventuel fældning af fredede træer ved Moesgård.

Århus Kommune har den 11. juni 2010 modtaget en ansøgning fra Karsten Thorlund, Arkitekt Kristine Jensens Tegnestue, Mejlgade 50, BB st. 8000 Aarhus C. om tilladelse til at fælde 14 træer og plante en lindeallé på ejendommen matr. Nr. 1 a Moesgaard Hovedgård, Mårslet, på Moesgård Allé, strækningen fra Ny Moesgårdvej til den gamle lindeallé fra omkring smedjen til Bispelundvej.

Aarhus Kommune har anført, at strækningen er omfattet af fredningsnævnskendelse af 1. februar 1932.

Fredningens formål er at bevar alléerne ved Moesgård.

Ifølge fredningsbestemmelserne gælder, at alléerne skal bevares således at træer ikke må fjernes eller kappes i væsentligt omfang uden fredningsnævnets tilladelse. Ifølge fredningen er der tale om forskellige træer som lind, ask, eg, poppel og tjørn.

Aarhus Kommune finder, at de træer der ønskes fældet ikke i dag har karakter af en allé. Med plantningen af en ny allé på strækningen vil der skabes en sammenhæng mellem seljerønalléen, der går fra Oddervej til Ny Moesgårdsvej, og den gamle kandelaberklippede lindeallé tæt ved bygningerne på Moesgård.

Under besigtigelse den 8. september 2010 anmodede nævnet kommunen om at undersøge, om nogle af de gamle træer på på strækningen kan bibeholdes samtidig med, at der plantes en ny allé på strækningen.

Karsten Thorlund har dertil oplyst, at idéen med nyetableret allé på strækningen vil gå tabt, hvis nogle af de gamle træer bibeholdes, hvorfor ansøgningen fastholdes.

Den 18. november 2010 har Aarhus Kommune fremsendt følgende til fredningsnævnet:

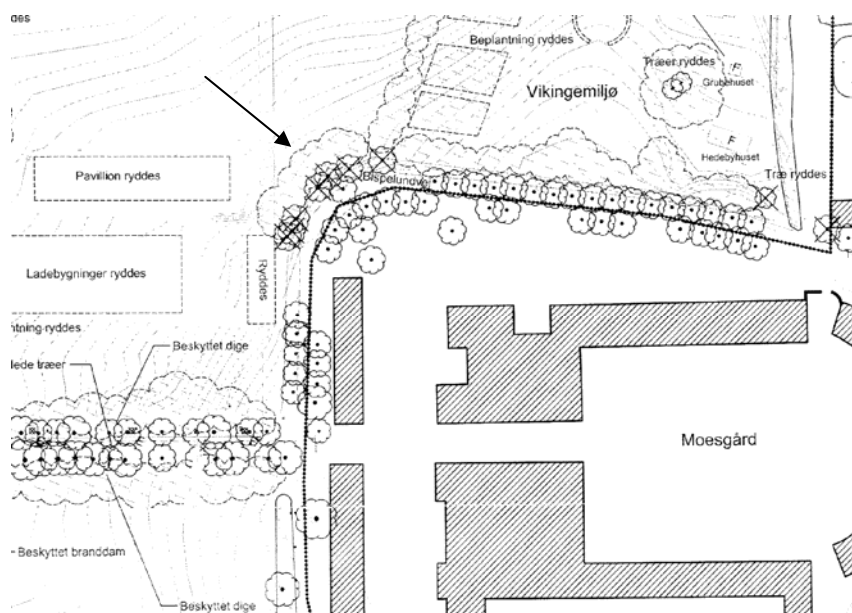
Århus Kommune fremsendte den 22. juni 2010 ansøgning fra Karsten Thorlund, Arkitekt Kristine Jensens Tegnestue, Mejlgade 50, BB st., 8000 Århus C om tilladelse til at fælde 14 træer og plante en lindeallé på ejendommen matr. nr. 1a, Moesgaard Hovedgård, Mårslet. Ansøgningen skal ses som led i opførelse af et nyt museum nord for det eksisterende Moesgård Museum.

Da byggeriet skal igangsættes nu anmodes om en afgørelse fra Fredningsnævnet.

I forbindelse med behandling af den ovenfor nævnte ansøgning, ønskes tillige behandlet, at fælde træerne i svinget nordvest for Moesgård (ved pilen på luftfoto nedenfor):

Træer med X ønskes fældet:

De pågældende træer er omfattet af samme deklaration fra 1. februar 1932, som træerne i ansøgningen fremsendt den 22. juni 2010. Træerne i svinget det pågældende sted, har ikke karakter af en allé men mere karakter af en selvsået bevoksning.

Fredningsnævnet har tidligere (j.nr. 8901-01.2008.41) behandlet spørgsmålet om bl. a fældning af træer på strækningen efter følgende indstilling fra Aarhus Kommune:

Den 3. april 2008 har Århus Kommune, Natur og Miljø, Vandmiljø og Landbrug, indbragt spørgsmål om beskæring og fældning af fredede træer ved Moesgård:

”Beskæring og fældning af fredede træer ved Moesgård

Århus kommune er i øjeblikket i gang med udarbejdelse af en ny lokalplan der skal være grundlag for opførelse af et nyt museum ved Moesgård, lokalplanforslag nr. 822 for Nyt Moesgård Museum.

Projektet er komplekst, da området blandt andet rummer fredninger og landskabelige og naturmæssige hensyn der skal samordnes med aktiviteter omkring det nye museum.

Ikke mindst giver de trafikale forhold udfordringer, der skal løses hensigtsmæssigt og med respekt for de givende omstændigheder.

I forbindelse med en forudgående analyse ved undersøgelse af forskellige alternative muligheder til anvisning af et nyt bybustrace, fandt Natur og Miljø det nødvendigt, at få en nærmere vurdering af 2 asketræer og de store fredede sølvpopler langs Samsvej nærmest krydset Moesgård Alle og Ny Moesgårdvej.

Vurderingen der blev foretaget af Skov og Landskab, Københavns Universitet, viser at de gamle popler har akut risiko for grenbrud og stor risiko for at vælte.

Asketræerne, hvoraf det ene betragtes som selvsået og udenfor det gamle allé system, er under de nuværende omstændigheder ikke i fare for at vælte, men tilstanden er ikke vedvarende og med de anlægsarbejder der skal ske omkring træet er betingelserne meget ringe.

I projektplanerne for området er der indarbejdet etablering af en ny allé på strækningen fra krydset Moesgård Allé og Ny Moesgårdvej til den kandelaberklippe lindeallé.

Den nye allé tilpasses de eksisterende få træer der er tilbage af den gamle allé på strækningen, hvoraf to af træerne er en stor gamle poppel og en ask der er meget beskadiget.

Det vil blive smukkere og være mere helstøbt, hvis de to træer kom væk. Poplen har mod alle odds overlevet de fleste af de øvrige træer i alleen på trods af at skovfogden fra Skørping i 1932 ikke gav poplerne en lang levetid.

Natur og Miljø vil gerne anbefale, at de to træer kan fældes, så en ny allé kan få en god start.

”Vurdering

Med udbygning af et nyt museum i området ved Moesgård, indebærer projektet afledte trafikale løsninger, et forventet mere intensivt besøgsniveau, og et arbejde med en plan til sikring af, at området fortsat kan fremtræde med en karakter der understøtter områdets Herregårdsmiljø og landskab. Herunder er det nødvendigt at foretage forebyggende foranstaltninger i forhold til projektet og problemstillinger der kan opstå i forhold til blandt andet kommende vedligeholdelsesarbejder.

En usikkerhed omkring kommende vedligeholdelsesarbejder der eventuelt kan betragtes som mere omfattende end væsentlige med nedskæring af store grene og fældning, samt en forebyggelse med henblik på sikkerheden i forhold til en mere intensiv benyttelse af området, ønskes der en afgørelse der rummer mulighed for om nødvendigt at fælde de udpegede træer der viser sig i farezone.

Ligeledes ønskes der en afklaring af om muligheden for at genskabe en ny helstøbt allé fra krydset Moesgård Allé og Ny Moesgårdvej til den gamle kandelaberklippede lindeallé.”

Århus Kommune, Teknik og Miljø, har den 22. december 2008 meddelt nævnet følgende:
”.....

Baggrund

Århus Kommune har haft fremlagt forslag til lokalplan nr. 822 – Nyt Moesgård Museum med tilhørende kommuneplantillæg og miljøvurdering i sommeren 2008. Vi forventer, at byrådet vedtager lokalplanen endeligt i januar 2009. Lokalplanen giver mulighed for, at Moesgård Museum kan opføre nye bygninger samtidig med, at universitetet overtager hele det gamle bygningskompleks. Det vil medføre en øget trafik til og fra området. Byrådet har 2004 vedtaget en helhedsplan for Moesgård-området, hvori det vælges at lægge det nye Moesgård Museum tæt på det eksisterende bygningsanlæg og med tilkørsel via Moesgård Allé.

Allerede i dag kan store køretøjer som busser vanskeligt passere hinanden på Moesgård Allé, fodgængere og cyklister har ikke gode vilkår, og alléen belastes af den omfattende trafik. Trafik og Veje har overvejet forskellige løsninger som det fremgår af det følgende. Alle løsninger forudsætter dispensation fra den gældende fredning af alléen eller Fulden-fredningen eller begge.”

”Trafikplan for området

De overordnede planer for trafikken for Moesgård-området er indeholdt i helhedsplanen: ”Et nyt museum og udvidelse af eksisterende golfbane i området ved Moesgård” fra november 2002, vedtaget af byrådet 2004.

Hovedintentionerne i trafikplanen er især:

- at der etableres en ny vejforbindelse mellem Oddervej og Ny Moesgårdvej nord for golfbanen med henblik på at aflaste Ny Moesgårdvej og Sandmosevej (golfbanevejen).
- at Moesgård Allé er hovedadgangsvejen til Moesgård Museum
- at Ny Moesgårdvej på strækningen syd for den eksisterende vej til golfbanen hovedsagelig skal anvendes af den kollektive trafik (linie 6) samt af gående og cyklende.

Moesgård Allé

I forbindelse med udarbejdelsen af helhedsplanen blev det vurderet hvordan trafikafviklingen og trafiksikkerheden kunne forbedres på Moesgård Allé på strækningen fra Oddervej til Ny Moesgårdvej. 3 mulige projekter blev skitseret:

- a. At den eksisterende vej, som forløber gennem alléen anvendes som sti og at der etableres en ny vej syd for.
- b. At den eksisterende vej ensrettes mod vest og at der anlægges en ny vejdel syd for denne (evt. med allé-træer) med ensrettet trafik mod øst - samt en sti syd herfor.
- c. Hvis træernes tilstand er dårlig eller hvis et nyt vejanlæg med ny beplantning kan indpasses på en tilfredsstillende måde i landskabet kan der etableres en helt ny allé med sti.

Alle udgifter forudsættes afholdt af Århus Kommune.

Træer langs Moesgård Allé

Natur og Miljø har oplyst, at træerne langs Moesgård Allé er fredede (kendelse fra 1932) samt at den vestligste strækning er omfattet af Fulden-fredningen (1979). Ved ændringer skal Fredningsnævnet give dispensation.

Træbeplantningen har forskellig karakter. Den vestligste del fra Oddervej omfatter enkelte træer af blandet art og uden allé-karakter. Herefter følger den gamle seljerøns-allé i et pænt sammenhængende forløb. Beplantningen på strækningen videre frem til Ny Moesgårdvej har skovkarakter og med resterende allé-træer der ikke fremtræder sammenhængende. Indenfor lokalplanområdet – på strækningen fra Ny Moesgårdvej til Bispelundsvej bevares den kandelaberklippede linde-allé.

Der foreligger en helt ny tilstandsrapport vedr. træerne i alléen (dec. 2008). Rapportens konklusion understøtter den umiddelbare vurdering af at alléen er i kraftig forfald, og at træernes tilstand forværres indenfor de nærmeste år, hvor det forudses at mange af træerne vil vælte. Rapporten rummer en mulig kortsigtet plejestrategi, der dog ikke giver garanti for en forlængende lang levetid. Samlet anbefales at hele alléen fældes trods det æstetiske tab.

Natur og Miljø vurderer, at alléen kan bevares i en lang årrække med en god pleje – men kun hvis trafikken på den eksisterende strækning reduceres til et minimum, således at der kun er trafik i én retning eller den alene benyttes som sti. Dette fordrer anlæg af en ny vej for trafik mod øst mellem Oddervej og Ny Moesgårdvej – eller et komplet nyt vejanlæg, hvor alléen fældes og erstattes af en ny træbeplantning.

Århus Kommune, Trafik og Veje, har den 15. januar 2009 meddelt teknisk udvalg, at der i forbindelse med lokalplan 822 drøftes 2 løsningsforslag vedrørende regulering/ombygning af Moesgård Allé. En løsning, hvor den eksisterende allé anvendes til biltrafikken i vestlig retning, mens der syd herfor etableres en ny kørebane til den østgående biltrafik samt en fællessti. En anden løsning er at anlægge en helt ny allé med en fællessti.”

Fredninger

Alleerne og træerne er omfattet af :

Fredningsnævnes kendelse af 1. februar 1932

Deklaration, lyst 27.07.1940

Deklaration, lyst 06.11.1943

Der er tale om fredning af alléer og diger.

Fælles for fredningskendelsen og deklARATIONERNE er, at Fredningsnævnet skal godkende væsentlige beskæringer og fældninger af træerne i alleerne.

Endvidere er det store sammenhængende område omfattet af Fulden-fredningen,

Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979.

Uddrag af fredningskendelse af 1. februar 1932 omfattende Moesgård Allé fra Oddervej til Moesgård samt Bispelundvej og del af Skovmøllevej fra Bispelundvej mod sydøst, med Fredningsnævnet som påtaleberettiget:

”Det bestemmes derfor, at de nævnte alléer, hvis vedligeholdelse må påhvile Mårslet kommune, bør bevares således at træerne ikke må fjernes eller kappes i væsentligt omfang uden samtykke af fredningsnævnet.”

Uddrag af deklARATION af 27. juli 1943 omfattende del af Ny Moesgårdvej fra Moesgård Allé mod syd samt Bispelundvej og del af Skovmøllevej fra Bispelundvej mod sydøst med fredningsnævnet som påtaleberettiget:

”Træerne må ikke fældes og kun beskæres i det omfang, det er fornødent for at bevare dem, eller for de tilstødende markers drift eller for færdslen fra vejen, og da kun efter indhentet tilladelse fra Naturfredningsnævnet for Århus Amt. Ingen af de fredede stengærder, sten eller træer må derhos undergraves eller på nogen måde, for eks. ved for nær pløjning eller gravning, ødelæggelse af barken på træerne, eller på anden måde udsættes for en behandling, der kan medføre deres ødelæggelse eller forringelse.”

Uddrag af deklaration af 6. november 1940, omfattende Ny Moesgårdvej nord og syd for Moesgård Allé samt Bispelundvej syd for Moesgård Allé, med Århus Kommune som påtaleberettiget (ikke Fredningsnævnet):

”.... og 3 e, Langballe By, Maarslet Sogn, mig og efterfølgende ejere af de nævnte arealer til ingensinde at forlange andre forandringer foretaget ved træerne end uvæsentlige beskæringer til fjernelse af grene, der er særlig generende for de til vejene stødende jorder. Dette skal også gælde, selv om de pågældende vejstrækninger skulle blive nedlagt som offentlige biveje, og selv om vejarealerne, efter at vejene er nedlagte som offentlige biveje, af Maarslet Sogneråd skulle blive overdraget til den eller dem, der måtte eje de ovennævnte tilstødende jorder, ligesom Århus Kommunes ejendomsret over træerne i øvrigt selvfølgelig også i så fald må respekteres. I tilfælde af, at vejarealerne overtages af ejeren eller ejerne af de tilstødende jorder, skal Århus Kommune dog når som helst have adgang til træerne for at foretage fornøden pasning og fjernelse deraf.”

Overfredningsnævnets kendelse af 23. november 1979, Fulden-fredningen har også bestemmelser om allétræer, veje m.m.:

Fredningens formål:

§1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

Om pleje og drift:

c. Det følger ligeledes af § 1, at der ikke må etableres nye levende hegn, og at bestående levende hegn ikke må fjernes, men at udskiftning kan finde sted.

Heller ikke allétræer langs vejen må fjernes. Udgåede allétræer kan genplantes ved fredningsmyndighedernes foranstaltning og for det offentliges regning.

Ved glatføreforanstaltninger må der ikke anvendes midler, som kan skade allétræerne.

Om pleje:

f. På udyrkede arealer har fredningsmyndighederne ret til – efter forudgående forhandling med og uden udgift for vedkommende ejer – at fjerne selvsåede buske og træer og at foretage anden form for landskabspleje med henblik på at bevare den hidtidige tilstand. Fredningsmyndighederne har endvidere ret til at foretage nødvendig pleje af allétræerne.

Om veje:

§ 6. Veje

Det følger af § 1, at der ikke må anlægges nye veje over de fredede arealer. Fredningen er dog ikke til hinder for anlæg af mindre, private veje, der følger det naturlige terræn. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der i forbindelse med en forlægning af landevejen Århus-Odder etableres nødvendige omlægninger af tilkørsler og veje til de fredede arealer langs landevejen.

Om anlæg i øvrigt:

§ 9. Anlæg i øvrigt i forbindelse med fredningen.

Fredningen er ikke til hinder for, at Århus kommune anlægger gang- cykle – eller ridestier på arealer, der ejes af kommunen eller af I/S Moesgaard, eller at kommunen anlægger en gangsti fra Samsvej langs det sydvestlige og sydøstlige skovbryn for den af I/S Moesgaard ejede skov på matr. nr. 1 d. Moesgaard Hovedgård, til Moesgaard bro eller at kommunen anlægger en sti mellem Beder bypark og Skalbjerger.

Fredningen er heller ikke til hinder for, at der over arealer, som ikke ejes af kommunen eller I/S Moesgaard, anlægges én – og kun én – ridesti, som kan forbinde ridecentret på Vilhelmsborg med Moesgaard og Fløjstrup skove. Det er dog en betingelse herfor, at beslutningen om anlæg af en sådan ridesti gennem området og om stiens placering træffes af byrådet i en lokalplan, efter at der er offentliggjort alternative forslag i medfør af kommuneplanlovens § 21, stk. 1, 2. punktum. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter fredningsnævnets forudgående godkendelse tilvejebringes parkeringsmuligheder inden for det fredede område og etableres de til områdets rekreative udnyttelse fornødne indretninger, herunder toiletbygninger m.v.”

Fredningsnævnet besigtigede området den 27. april 2009

Der blev herunder redegjort for lokalplan nr. 822, herunder etableringen af nye vejanlæg og behovet for fældning af fredede træer.

Repræsentant for Planlægning og Byggeri fremhævede blandt andet, at de nuværende vejanlæg mangler kapacitet, og at der forventes en øget trafik fremover. Ca. 25 % af de nuværende fredede træer har det dårligt. Uanset, om en ny vej ned til Moesgaard Museum etableres, hvor den eksisterende er, eller ved siden af (i Fulden-fredningen), vil det kræve tilladelse fra Fredningsnævnet. Det er byrådets ønske, at der etableres en ny vej med en ny allé. Lokalplanen blev vedtaget i februar 2009, og byrådet var i den forbindelse bekendt med fredningen af området.

Ny Moesgaard Museum skal være færdig i 2013. Den nye allé ønskes gerne etableret, inden museet er færdiggjort. Byggeriet ønskes startet op om ca. 1½ år og vil tage ca. ¾ år.

Direktør Jan Skamby Madsen oplyste, at Moesgaard Museum ønsker en løsning, hvor der etableres en ny vej med en ny allé og ikke en parallelvej til den eksisterende vej.

Repræsentant for Vandmiljø og Landbrug redegjorde for den undersøgelse, der er foretaget af de fredede træer. Jo større belastning, træerne udsættes for, jo hurtigere vil det gå med ødelæggelsen af træerne. Der har været drøftet to muligheder:

1. Etablering af en helt ny allé mod Moesgaard med stor afstand mellem træerne.
2. Etablering af et nyt trase til kørsel mod øst, således at der i stedet for en traditionel allé bliver to veje og i alt 3 rækker træer. Da den nordligste række træer har det bedst, er der taget udgangspunkt i en løsning, hvor den nordligste række træer bevares, og den sydligste række fjernes.

Der har også været overvejet muligheden for at etablere vigepladser på de steder, hvor ødelagte træer allerede er fjernet for det tilfælde, at de øvrige træer ikke kan tillades fjernet.

Man kan skabe en allé, selv om vejen bliver bredere. Valget af trætype og denne trætypes kronestørrelse er afgørende for at kunne skabe en allé modsat blot en vej mellem nogle træer.

På strækningen fra den nye adgangsvej til det nye museum op til Ny Moesgaardvej var der oprindeligt mange elmetræer, som i dag er døde og fjernet på grund af elmesyge. Der er ikke allépræg på strækningen længere.

Vedrørende beskæring af grene/fjernelse af træer i krydset Moesgaard Allé - Ny Moesgaardvej er det kommunens vurdering, at træerne er under nedbrydning. Man vil gerne beskære sølvpoplerne, d.v.s. fjerne grene og eventuelt hele træer, hvis der er behov for det.

Seljørnalléen er uden for lokalplanen.

Repræsentanten for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite bemærkede at det er et stærkt ønske, at fredninger bevares. Der er kun mulighed for at dispensere fra en fredning, hvis det ikke strider mod fredningens formål. Foreningen mener, at der skal undersøges andre mulige løsninger. Den foreliggende ansøgning kan ikke imødekommes som en dispensationssag, da det er hele alléen, der ønskes ændret/fjernet. Foreningen er indforstået med, at grene, der vurderes at være til fare for færdslen i området/grene, der er i risiko for at falde ned, selvfølgelig skal fjernes. At fjerne hele træer strider mod fredningen.

Repræsentant for Vandmiljø og Landbrug henviste til, at man skal se på baggrunden for fredningen. Det er alléen som element, der er fredet, ikke de enkelte træer. Man kan derfor godt vedligeholde en allé ved at fjerne træer.

Kommunen ønsker svar på, om de nærmere beskrevne popler må beskæres, og nævnets principielle stillingtagen til, om alléen på strækningen Ny Moesgaardvej til den kandelaberklippe allé kan fjernes og en ny allé etableres.

Bilag indsendt til Fredningsnævnet:

- Illustrationsplan for hele det nye projekt Nyt Moesgård Museum jf. forslag til lokalplanudkast nr. 822,

- Udsnit af strækningen Moesgård Allé og krydset Ny Moesgårdvej / Moesgård Allé /Samsvej med indtegnet omhandlede træer,

- Vurdering fra Skov og landskab, Københavns Universitet, v/ Simon Skov - Tilstandsrapport af alléen samt oversigtskort med nummererede træer – svarende til tilstandsrapportens.

Den 28. september 2009 traf fredningsnævnet følgende afgørelse om den ønskede omfattende ændring af Moesgård Allé:

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Formålet med fredningen er grundlæggende at alléerne skal bevares.

Der er efter bestemmelserne i deklARATIONERNE og fredningskendelserne mulighed for at fjerne selvsåede buske og træer og mulighed for at beskære træer i det omfang det er nødvendigt for at bevare dem. Udgåede allétræer må genplantes, og der må foretages den nødvendige pleje af alléerne. Derimod må allétræer ikke fjernes.

Der må endvidere ikke anlægges nye veje i det fredede område.

Fredningsnævnet finder ikke, at der kan dispenseres fra disse bestemmelser.

Træer der må anses for at være til fare kan beskæres, eller om nødvendigt fjernes, men en fjernelse af allétræer i øvrigt med henblik på anlæg af ny allé – på samme sted eller parallelt med eksisterende - samt anlæg af nye veje i området, findes at være så væsentlige ændringer, at det kræver behandling under en ny fredningssag.

Nævnet kan derfor ikke meddele dispensation til det ansøgte.

Efter den fornyede ansøgning om fældning af træer har nævnet besigtiget området den 18. januar 2011.

Det er herunder på ny anført, at bevarelse af de få gamle træer på strækningen vil modvirke synet af en ny sammenhængende allé, og at de gamle træer vil have en negativ indflydelse på nyplantede, idet de vil tage kraften fra de nyplantede. Derudover er flere af træerne ved krydset Moesgård Allé / Ny Moesgårdsvej og ved busholdepladsen ved smedjen beskadiget ved påkørsel, ligesom i hvert fald et af asketræerne er toptørt.

For så vidt angår træerne i svinget nordvest for Moesgård er anført, at der alene er et enkelt træ tilbage fra den oprindelige allé – resten er selvsået og består dels af forskellige større træer af forskellige træarter og dels af en del mindre vækster.

Der ønskes derfor fældning af det selvsåede, således at der opnås harmoni med allétræerne på den modsatte side af vejen.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har protesteret mod at der meddeles dispensation fra fredningsbestemmelserne. Allérne har ikke være vedligeholdt med løbende nyplantning til erstatning for mistede allétræer. Denne forsyndelse bør ikke føre til, at der nu fældes yderligere, men at der må plantes mellem de tilbageværende træer i samme forløb som disse.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Formålet med fredningen er grundlæggende at alléerne skal bevares.

Der er efter bestemmelserne i deklARATIONERNE og fredningskendelserne mulighed for at fjerne selvsåede buske og træer og mulighed for at beskære træer i det omfang det er nødvendigt for at bevare dem. Udgåede allétræer må genplantes, og der må foretages den nødvendige pleje af alléerne. Derimod må allétræer ikke fjernes eller kappes i væsentligt omfang uden fredningsnævnets tilladelse.

Der må endvidere ikke anlægges nye veje i det fredede område.

Ved fredningsnævnets afgørelse i 2009 fandtes der ikke mulighed for at dispensere fra den da foreliggende ansøgning, idet der var tale om et så omfattende projekt med udvidelse eller omlægning af eksisterende vejstrækning mellem Oddervej og Museet og etablering af ny allé på samme sted som nu eller parallelt med eksisterende i forbindelse hermed, hvorfor dette omfattende projekt fandtes at måtte kræve en ny fredningssag.

Med den nu mere begrænsede ansøgning vedrørende fældning af resterende træer og nyplantning på strækningen fra Ny Moesgårdsvej til den gamle lindeallé finder nævnet, at der kan tages stilling hertil som dispensationsafgørelse, ligesom ansøgningen om fældning ved svinget nordvest for Moesgård kan afgøres som dispensationsafgørelse.

2 medlemmer af nævnet, Jytte Heslop og Per Holkmann Olsen, finder, at der må lægges afgørende vægt på, at der i forbindelse med bygningen af nyt museum skal skabes fornuftige og forsvarlige tilkørselsforhold og at der i forbindelse hermed på strækningen fra Ny Moesgårdsvej til den gamle lindeallé bør plantes en ny sammenhængende allé med ensartet bevoksning.

Disse medlemmer af nævnet finder, at der på denne måde kan genskabes det historiske islæt med en lang allé ved Moesgård, hvilket er i overensstemmelse med fredningens formål.

Et medlem af nævnet Eva Tørnæs, finder at fældning af de gamle træer strider mod fredningens bestemmelser og finder derfor ikke at der kan meddeles dispensation til det ansøgte, men at der må plantes nye allétræer mellem de bestående.

Afgørelse træffes efter stemmeflertal og der meddeles derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 dispensation til det ansøgte, således at der på strækningen fra Ny Moesgårdsvej til den gamle lindeallé kan foretages fældning af de eksisterende gamle træer og nyplantes allé, og således at til- og frakørselsforhold ved ny vej fra Moesgårds Allé til den nye museumsbygning sikres som projekteret.

For så vidt angår beplantningen ved svinget nordvest for Moesgårds nuværende bygninger finder nævnet, at der kan meddeles tilladelse til fældning af selvsået bevoksning, der ikke harmonerer med de gamle allétræer på modsat side af vejen.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse sendes pr. mail til:

Århus Kommune, Natur og Miljø, Vandmiljø og Landbrug, Valdemarsgade 18, 8000 Århus C, {
HYPERLINK "mailto:nm@aarhus.dk" }

Hanne Kirstine Øster, samme, { HYPERLINK "mailto:hkoe@aarhus.dk" }

Lisbeth Roi Madsen, samme, { HYPERLINK "mailto:lrn@aarhus.dk" }

Moesgård Museum, Moesgård Allé 20, 8270 Højbjerg, { HYPERLINK
"mailto:moesgms@hum.au.dk" }

Jan Skamby, Moesgård Museum, { HYPERLINK "mailto:madsen@hum.au.dk" }

Annette Dam, Moesgård Museum, { HYPERLINK "mailto:frakad@hum.au.dk" }

Karsten Thorlund, Arkitekt Kristine Jensens Tegnestue, Mejlgade 50 BB, st. 8000 Århus C., {
HYPERLINK "mailto:kj@kristinejensen.dk" }

Århus Kommune, Trafik og Veje, Grøndalsvej 1, 8260 Viby J, { HYPERLINK
"mailto:tov@aarhus.dk" }

Bent Fredshavn, samme, { HYPERLINK "mailto:befr@aarhus.dk" }

Århus Kommune, Planlægning og Byggeri, Kalkværksvej 10, 8100 Århus C, { HYPERLINK
"mailto:pob@aarhus.dk" }

Peter Christoffersen, samme, { HYPERLINK "mailto:pech@aarhus.dk" }

Henrik Fode, Århus Bymuseum, Carl Blochs Gade 28, 8100 Århus C, { HYPERLINK
"mailto:hfb@bymuseet.dk" }

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk"](mailto:dn@dn.dk) }

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst, { [HYPERLINK "mailto:Soeren.Hoejager@skolekom.dk"](mailto:Soeren.Hoejager@skolekom.dk) } og Poul-Henrik Knuhtsen, { [HYPERLINK "mailto:knuhtsen@hotmail.com"](mailto:knuhtsen@hotmail.com) }

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk"](mailto:blst@blst.dk) }

Det ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, { [HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com"](mailto:jytte.heslop@gmail.com) }

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Eva Tørnæs, Engskovvænget 82, 8541 Skødstrup, evatornes@webspeed.dk

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, ØSTLIG DEL

Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:

{ HYPERLINK

Århus Kommune
Natur og Miljø
Valdemarsgade 18
8100 Århus C
"mailto:pho@domstol.dk" }

CVR 11 98 62 93

Den 28. januar 2011.

Vedrørende j. nr. 8901-01.2011.8, spørgsmål om gennembrud af diger ved Moesgård.

Århus Kommune har den 5. november 2010 meddelt følgende dispensation til Arkitekt Kristine Jensens Tegnestue:

Afgørelse

Århus Kommune, Natur og Miljø giver hermed dispensation i medfør af Museumslovens § 29 a, stk. 1, jævnfør § 29 j, stk. 2, til 4 gennembrud (gennembrud A, B, C og D på skitse nedenfor) i beskyttede diger på ejendommen matr. nr. 1 a Moesgård Hgd., Mårslet og ejendommen matr. nr. 1 i smst..

Endvidere meddeles dispensation iht. deklARATIONEN af 31. oktober 1940 tinglyst på ejendommen matr.nr. 1 a, Moesgård Hgd., Mårslet den 6. november 1940 til fældning af træer på en 15 m lang strækning ved 1 af de 4 gennembrud til etablering af busvej (gennembrud A på skitse nedenfor).

Det forudsættes, at det ansøgte udføres, som beskrevet i ansøgningsmaterialet.

Ansøgning

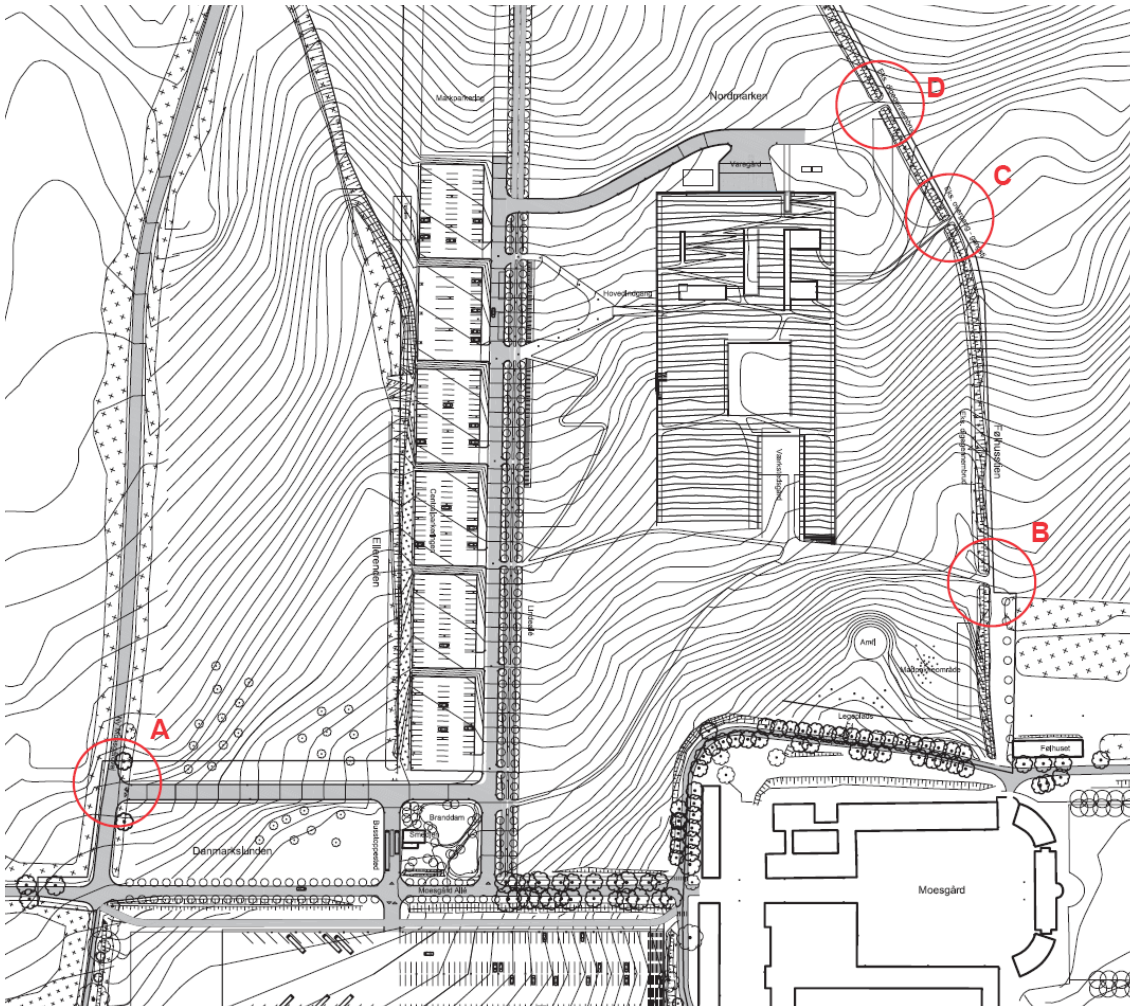
Århus Kommune, Natur og Miljø har den 21. juni 2010 modtaget jeres ansøgning om 4 digegennembrud på ejendommen matr. nr.1 a, Moesgård Hgd., Mårslet og ejendommen matr. nr. 1 i smst.

Digegennembrud kræver dispensation iht. Museumslovens § 29 a, stk. 1

Endvidere kræver fældning af træer for etablering af ny busvej dispensation fra deklARATIONEN tinglyst den 6. november 1949, hvor Århus Byråd er påtaleberettiget. I henhold til deklARATIONEN er træerne langs Ny Moesgårdvej beskyttet, og fældning og beskæring kræver derfor en dispensation fra Århus Kommune.

De ansøgte digegennembrud og fældning af træer er en forudsætning for at give adgang til det nye museum, som skal opføres ved Moesgård.

Gennembrud D skal være 6 m bred, og er i dag et eksisterende mindre gennembrud på diget.

I henhold til vejledningen om beskyttede diger står der om dispensationer til digegennembrud:

Åbninger til gennemkørsler

Der bør som hovedregel gives tilladelse til åbninger til gennemkørsler (digegennembrud) i beskyttede diger, hvis f. eks. dyrkning af et tilkøbt areal indebærer kørsel på landevej eller en betydelig omvej. Dog bør antallet af gennembrud eller disses bredde og placering vurderes i hvert enkelt tilfælde. Placeringen bør ikke ødelægge strukturer som kryds og hjørner, hvor diger mødes, eller sløre uregelmæssige forløb hos gamle diger. Et digegennembrud vil altid reducere digets funktion som spredningsvej og ledelinje. Bredden af

Beskyttelsen af træerne ved gennembrud A er tinglyst ved deklaration tinglyst den 6. november 1940, med Århus Byråd som påtaleberettiget:

3292 11. 40.

D e k l a r a t i o n .

I Anledning af, at der mellem Aarhus Byraad og Maarslet Sogneraad er oprettet Overenskomst angaaende Fredning af de paa den gamle Odder Landevej fra Skovfogedhuset til Samhuset staaende Træer samt angaaende Træerne paa den saakaldte Kildevej fra Moesgaard Alle mod Oiber Aa til Sogneskillet mod Beder-Malling Kommune, saaledes at Ejendomsretten over de paa de paagældende Vejstrækninger staaende Træer er overgaaet til Aarhus Kommune, forpligter underskrevne Godejerinde, Enkefru Bothilde Dahl, "Moesgaard", der ejer Arealerne paa begge Sider af de nævnte Vejstrækninger, nemlig af Matr.Nr. 1 d, 2 b 2 g, 1 a, 2 a, 2 a, 2 d og 1 g, "Moesgaard Hovedgaard", Maarslet Sog og 3 g, Langballe By, Maarslet Sogn, mig og efterfølgende Ejere af de nævnte Arealer til ingensinde at forlange nogen af de paagældende Træer fjernet eller at forlange andre Forandringer foretaget ved Træerne end uvæsentlige Beskæringer til Fjernelse af Grene, der er særlig generende for de til Vejene stødende Jorder.

Dette skal ogsaa gælde, selv om de paagældende Vejstrækninger skulde blive nedlagt som offentlige Biveje, og selv om Vejarealerne, efter at Vejene er nedlagte som offentlige Biveje, af Maarslet Sogneraad skulde blive overdraget til den eller dem, der da maatte eje de ovennævnte tilstødende Jorder, ligesom Aarhus Kommunes Ejendomsret over Træerne iøvrigt selvfølgelig ogsaa i saa Fald maa respekteres. I Tilfælde af, at Vejarealerne overtages af Ejeren eller Ejerne af de tilstødende Jorder, skal Aarhus Kommune dog naarsomhelst have Adgang til Træerne for at foretage fornøden Pasning og Fjernelse deraf.

Begrundelse for afgørelsen

Området omkring Moesgård rummer mange diger, som er med til at fortælle områdets historie og med til at give variation i landskabet.

Følhusstien forløber langs diget mod øst, hvorved diget kan opleves helt tæt på af gående på stien. Gennembrudene vil skabe adgang mellem Følhusstien og det nye museum.

Der er ved afgørelsen lagt vægt på, at der er tale om gennembrud i diger i et omfang, så digerne fortsat vil fremstå tydeligt i landskabet.

Begge diger fremstår i dag med tæt beplantning. Højdemæssigt varierer digerne.

Digets værdi som spredningskorridor vurderes ikke at påvirkes væsentligt af gennembrudene, idet der fortsat vil være naturområder op ad diget.

Gennembrud A placeres således, at de mest markante træer på strækningen bevares.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité påklagede afgørelsen til Naturklagenævnet, der traf afgørelse den 14. december 2010.

Den 12. januar 2011 indbragte Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité herefter sagen for fredningsnævnet med angivelse af, at Naturklagenævnet havde henvist til, at klagen skulle behandles i fredningsnævnet.

Ved mail af 17. januar 2011 har Aarhus Kommune, Vandmiljø og Landbrug, ved hanne Kristine Øster anført følgende:

Naturklagenævnet skriver:

"hvorvidt der iøvrigt måtte gælde" - hermed mener jeg kun de skriver, at såfremt der er en fredningsdeklaration, skal Fredningsnævnet træffe afgørelse.

Der er Aarhus Kommune bekendt nedenfor stående fredningsdeklarationer for allérne omkring Moesgård. Nederst i dokumentet er et håndtegnet kort, der viser hvor deklarationerne gælder.

Den pågældende deklaration fra 1943 er godsejerinden, der herved fraskrives retten til at forlange træerne langs vejene på de pågældende strækninger fjernet. Det er Århus Byråd og Mårslet sogneråd der har indgået aftalen om at bevare træerne (fredede dem). Århus Byråd er eneste påtaleberettiget. 3 år senere laves for en del af samme vejstrækninger en fredningsdeklaration, hvor Fredningsnævnet er påtaleberettiget, men den gælder ikke strækningen langs Ny Moesgårdsvej.

Inden sommerferien sendte Århus Kommune deklarationen til vurdering ved By- og Landskabsstyrelsen, som gav dette svar:

Deklaration lyst 6.11.1940 vedr. vejtræer langs visse vejstrækninger omkring gl. Odder Landevej og Kildevej ses ikke at være en fredningsdeklaration i den forstand, at påtaleretten skulle tilkomme fredningsnævnet. Det forekommer utvivlsomt, at påtaleretten tilkommer Århus Byråd, som angivet i servitutdokumentet. Deklarationen ses således heller ikke at være optaget i Det Centrale Fredningsregister.

Ovenstående er baggrund for, at vi i Århus Kommune har dispenseret fra den pågældende deklaration.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har anført, at fredningsnævnet må anses for at være påtaleberettiget efter deklarationen og at tilladelse til digegennembrud bør nægtes.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet findes ikke at være påtaleberettiget efter deklarationen om digerne og finder ikke, at der i øvrigt foreligger fredningsbestemmelser, hvorefter nævnet har kompetence til at afgøre spørgsmålet og digegennembrud, hvorfor sagen afvises fra fredningsnævnet.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse sendes pr. mail til:

Århus Kommune, Natur og Miljø, Vandmiljø og Landbrug, Valdemarsgade 18, 8000 Århus C, {
HYPERLINK "mailto:nm@aarhus.dk" }

Hanne Kirstine Øster, samme, { HYPERLINK "mailto:hkoe@aarhus.dk" }

Lisbeth Roi Madsen, samme, { HYPERLINK "mailto:lrn@aarhus.dk" }

Moesgård Museum, Moesgård Allé 20, 8270 Højbjerg, { HYPERLINK
"mailto:moesgms@hum.au.dk" }

Jan Skamby, Moesgård Museum, { HYPERLINK "mailto:madsen@hum.au.dk" }

Annette Dam, Moesgård Museum, { HYPERLINK "mailto:frakad@hum.au.dk" }

Karsten Thorlund, Arkitekt Kristine Jensens Tegnesteue, Mejlgade 50 BB, st. 8000 Århus C., {
HYPERLINK "mailto:kj@kristinejensen.dk" }

Århus Kommune, Trafik og Veje, Grøndalsvej 1, 8260 Viby J, { HYPERLINK
"mailto:tov@aarhus.dk" }

Bent Fredshavn, samme, { HYPERLINK "mailto:befr@aarhus.dk" }

Århus Kommune, Planlægning og Byggeri, Kalkværksvej 10, 8100 Århus C, { HYPERLINK
"mailto:pob@aarhus.dk" }

Peter Christoffersen, samme, { HYPERLINK "mailto:pech@aarhus.dk" }

Henrik Fode, Århus Bymuseum, Carl Blochs Gade 28, 8100 Århus C, { HYPERLINK
"mailto:hfb@bymuseet.dk" }

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk"](mailto:dn@dn.dk) }

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst, { [HYPERLINK "mailto:Soeren.Hoejager@skolekom.dk"](mailto:Soeren.Hoejager@skolekom.dk) } og Poul-Henrik Knuhtsen, { [HYPERLINK "mailto:knuhtsen@hotmail.com"](mailto:knuhtsen@hotmail.com) }

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk"](mailto:blst@blst.dk) }

Det ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, { [HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com"](mailto:jytte.heslop@gmail.com) }

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Eva Tørnæs, Engskovvænget 82, 8541 Skødstrup, evatornes@webspeed.dk

FREDNINGSNÆVNET FOR MIDTJYLLAND, ØSTLIG DEL

Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:

{ HYPERLINK

Århus Kommune
Natur og Miljø
Valdemarsgade 18
8100 Århus C
"mailto:pho@domstol.dk" }

CVR 11 98 62 93

Den 28. januar 2011.

Vedrørende j. nr. 8901-01.2010.158 ansøgning om tilladelse til etablering af vandhul ved Moesgård.

Ansøgning

Århus Kommune ansøger om tilladelse til etablering af vandhul på ejendommen matr. nr. 1 l Moesgård Hgd., Mårslet, beliggende syd for den eksisterende p-plads ved Moesgård Museum.

Fredningen

Ejendommen ligger inden for Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden.

Fredningens formål er

§ 1. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om terrænændringer gælder det:

§ 3. Terrænændringer.

Det følger af § 1, at ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden, opfyldning og planering samt fjernelse af stendiger og jordgærder, ikke er tilladt. Fredningen er dog ikke til hinder for genoprettelse af tilgroede eller opfyldte damme og mosehuller.

Vandhullet ønskes etableret på arealet markeret med orange cirkel på flyfoto nedenfor.

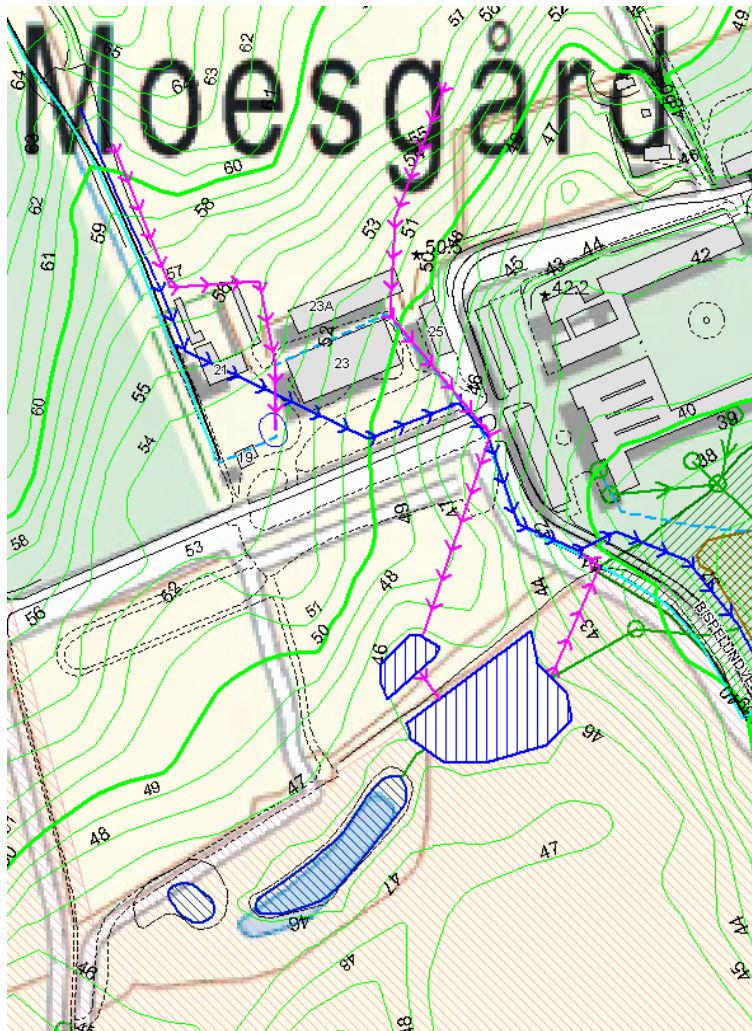

Beskrivelse af det ansøgte

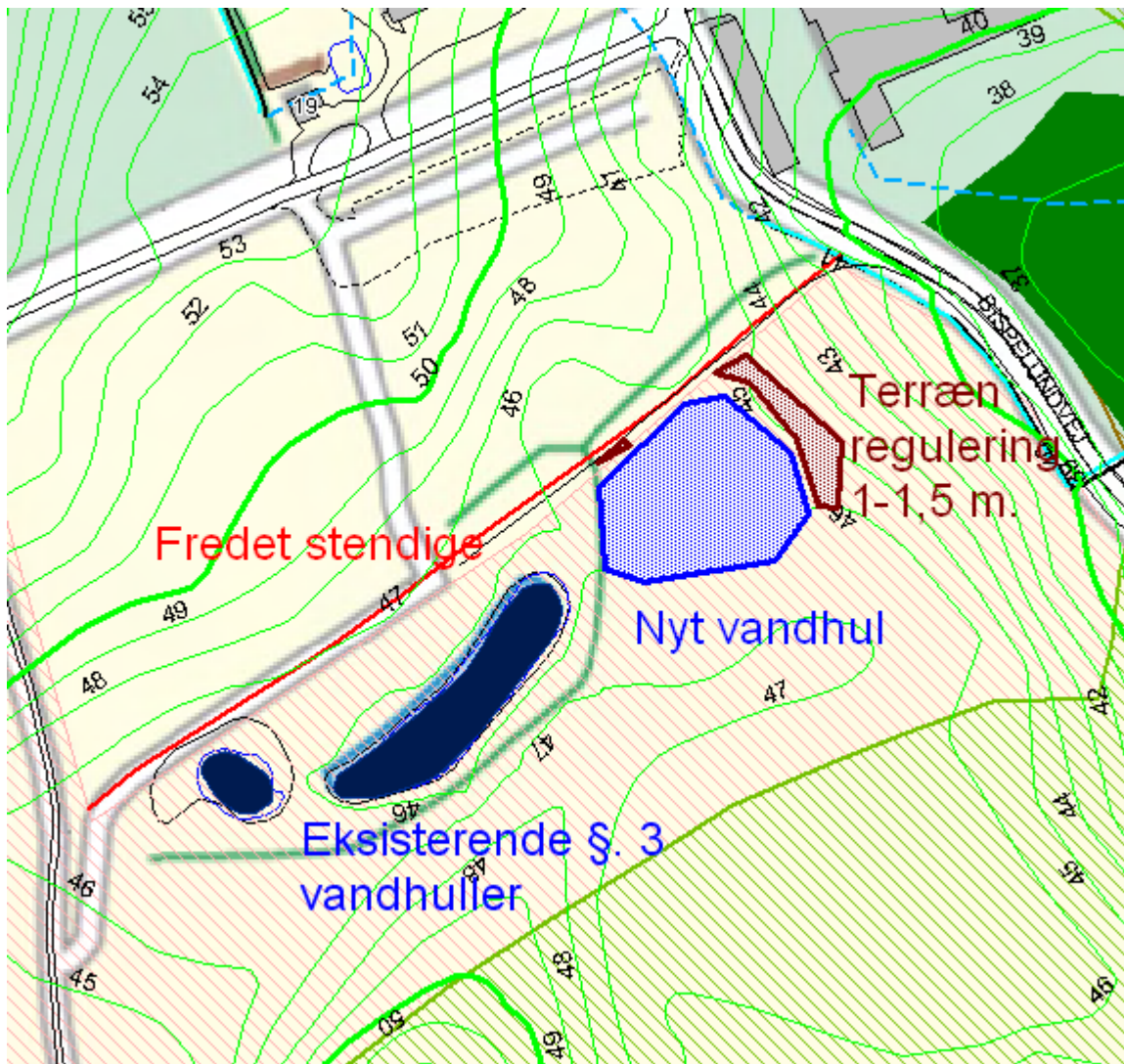
Natur og Miljø ønsker som led i udvidelse og ombygning af Moesgård Museum at sikre, at vandkvaliteten i det A-målsatte vandløb Ellerenden kan opfylde målsætningen, jf. Regionplan og kommende vandplaner. Dette gøres ved at genåbne rørlagte strækninger af Ellerenden ved Moesgård Museum, og herefter sikre at kvaliteten af vandet som strømmer til Ellerenden er af en så god kvalitet, at dette svarer til en naturlig tilstrømning. Det er samtidig målet at vandhullet skal kunne forsyne Ellerenden med vand i tørre perioder, så dette er mindre udsat for sommerudtørring.

Ved etablering af vandhullet er det også Natur og Miljøes ønske, at forbedre levevilkårene og opvækstarealerne for områdets eksisterende bestand af løvfrøer. Det er planen at fordoble opvækstarealet, og både forbedre og sikre løvfrøernes levesteder, samt muligheder for yderligere spredning. Vandhullet etableres derfor efter Natur og Miljøes egen vejledning for etablering af vandhuller.

Oversigtskort over området. Planlagte regnvandsbassin og vandhul er indtegnet med Skraveret blå farve. Ellerenden indtegnet med mørkeblå og regnvandssystemet med lilla.

Planlagte Vandhul og terrænreguleringer :

Det er planen at vandhullet etableres ved kun at bortgrave en mindre mængde jord og anvende dette til at bygge brinker i vandhullets østlige ende og i mindre grad i lavning ved vandhullets nordøstlige ende. Vandhullet etableres i eksisterende lavning, hvor eksisterende terræn forventes at udgøre vandhullets kanter.

Andre tilladelser

Såfremt Fredningsnævnet meddeler tilladelse til det ansøgte, vil kommunen tage stilling efter planlovens § 35.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 18. januar 2011.

Danmarks Naturfredningsforening ville ikke modsætte sig ansøgningen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet kan tiltræde indstillingen fra Aarhus Kommune og meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 tilladelse til det ansøgte, der ikke ses at være i strid med fredningens formål.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse sendes pr. mail til:

Århus Kommune, Natur og Miljø, Vandmiljø og Landbrug, Valdemarsgade 18, 8000 Århus C, {
HYPERLINK "mailto:nm@aarhus.dk" }

Hanne Kirstine Øster, samme, { HYPERLINK "mailto:hkoe@aarhus.dk" }

Lisbeth Roi Madsen, samme, { HYPERLINK "mailto:lrn@aarhus.dk" }

Moesgård Museum, Moesgård Allé 20, 8270 Højbjerg, { HYPERLINK
"mailto:moesgms@hum.au.dk" }

Jan Skamby, Moesgård Museum, { HYPERLINK "mailto:madsen@hum.au.dk" }

Annette Dam, Moesgård Museum, { HYPERLINK "mailto:fakad@hum.au.dk" }

Karsten Thorlund, Arkitekt Kristine Jensens Tegnestue, Mejlgade 50 BB, st. 8000 Århus C., {
HYPERLINK "mailto:kj@kristinejensen.dk" }

Århus Kommune, Trafik og Veje, Grøndalsvej 1, 8260 Viby J, { HYPERLINK
"mailto:tov@aarhus.dk" }

Bent Fredshavn, samme, { HYPERLINK "mailto:befr@aarhus.dk" }

Århus Kommune, Planlægning og Byggeri, Kalkværksvej 10, 8100 Århus C, { HYPERLINK
"mailto:pob@aarhus.dk" }

Peter Christoffersen, samme, { HYPERLINK "mailto:pech@aarhus.dk" }

Henrik Fode, Århus Bymuseum, Carl Blochs Gade 28, 8100 Århus C, { HYPERLINK
"mailto:hfb@bymuseet.dk" }

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk"](mailto:dn@dn.dk) }

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst, { [HYPERLINK "mailto:Soeren.Hoejager@skolekom.dk"](mailto:Soeren.Hoejager@skolekom.dk) } og Poul-Henrik Knuhtsen, { [HYPERLINK "mailto:knuhtsen@hotmail.com"](mailto:knuhtsen@hotmail.com) }

By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { [HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk"](mailto:blst@blst.dk) }

Det ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, { [HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com"](mailto:jytte.heslop@gmail.com) }

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Eva Tørnæs, Engskovvænget 82, 8541 Skødstrup, evatornes@webspeed.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
Århus C

Stine og Ole Aagaard Nielsen
Fuldenvej 50
830 Beder

E-mail:
pho@domstol.dk

Den 31. august 2011.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2009.150, ansøgning om dispensation fra fredning til bibeholdelse af løsdriftsstald, Fuldenvej 50, 8330 Beder.

Skanderborg Kommune har til fredningsnævnet fremsendt følgende:

"Ansøgning

Århus Kommune har den 6. oktober 2009 modtaget en ansøgning fra Stine og Ole Aagaard Nilsen, om tilladelse til at forlænge en tidsbegrænset tilladelse til en løsdriftsstald på ejendommen matr. nr. 10 i, Fulden By, Beder, med adressen Fuldenvej 50, 8330 Beder.

Fredningsnævnet meddelte den 11. august 1997 en tidsbegrænset tilladelse på 10 år til et læskur/løsdriftsstald på 75 m² og på vilkår at bygningen skulle nedrives, såfremt dyrehold på arealet ophørte inden tidsfristens udløb.

Det fremgår af ansøgningen, at løsdriftsstalden stadig anvendes til kreaturer, ca. 3-5 amme kreaturer med kalve. Kreaturerne græsser de udyrkede engarealer, så de ikke gror til i ukrudt, og i vinterhalvåret er løsdriftsstalden nødvendig for at kreaturerne kan blive fodret og gå i læ.

Fredningen

Ejendommen ligger inden for Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden.

Ifølge fredningsbestemmelserne må der ikke opføres ny bebyggelse inden for fredningen (herunder skure, boder eller lignende indretninger).

Fredningen er dog ikke til hinder for, at der på en landbrugsejendom efter tilladelse fra Fredningsnævnet kan opføres ny bebyggelse:

Fredningsnævnets tilladelse kræves dog ikke, såfremt følgende 3 betingelser **alle** er opfyldt:

- Bebyggelsen er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens landbrugsmæssige drift
- Bebyggelsen opføres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen eller er et læskur for kreaturer og
- Bebyggelsen ikke er til gartneridrft eller kræver godkendelse efter Miljøbeskyttelseslovens kap. V.

Såfremt Fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelse kun nægtes

- Hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostning kan modsvare det ansøgte, eller
- Hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Vurdering

Århus Kommune vurderer i lighed med tidligere, at en forlængelse af tilladelsen til løsdriftsstalden kræver Fredningsnævnet tilladelse, idet udformningen og størrelsen af løsdriftsstalden ikke kan betragtes som et læskur for kreaturer, og idet stalden ikke er placeret i tilknytning til øvrig bebyggelse på ejendommen.

Århus Kommune har ikke kendskab til, at der i den forløbne 10 års periode har været klager over stalden og dens placering.

Vi anbefaler Fredningsnævnet, at meddele tilladelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at bibeholde løsdriftsstalden, men på betingelse af at bygningen fjernes for ejers regning, når bygningen ikke længere anvendes til dyrehold.

Kopi af ansøgningen samt oversigtskort fremsendes til Fredningsnævnets behandling.

Andre tilladelser

Såfremt Fredningsnævnet meddeler tilladelse til det ansøgte, vil kommunen tage stilling efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Det ansøgte kræver endvidere kommunens tilladelse efter planlovens § 35, samt byggetilladelse."

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.

Nævnet er enig i, at forlængelse af tilladelsen af de af kommunen nævnte grunde kræver dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Nævnet finder, at der på baggrund af, at der ikke i den forløbne 10 års periode har været indsigelse mod løsdriftsstalden, kan meddeles tilladelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at bibeholde løsdriftsstalden, men på betingelse af at bygningen fjernes for ejers regning, når bygningen ikke længere anvendes til dyrehold.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.

Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.

Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,

ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

offentlige myndigheder,

lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:

Stine og Ole Aagaard Nielsen, Fuldenvej 50, 8330 Beder. stine@agaarden.net

Aarhus Kommune, Teknik og Miljø, Vandmiljø og Landbrug, vandmiljo@mtm.aarhus.dk

Lisbeth Roi Madsen, samme, lrn@aarhus.dk

Bygningsinspektoret, Aarhus Kommune, bygninginspektorat@mtm.aarhus.dk

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk

Det ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, jytte.heslop@gmail.com

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Eva Tørnæs, evatornes@webspeed.dk

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, Søren Højager,

Soeren.Hoejager@skolekom.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
Århus C

Aqua Consult
aquaconsult@mail.dk

E-mail:
pho@domstol.dk

Den 6. september 2011.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2011.65, Ansøgning om tilladelse til etablering af vandhul å" matr. nr. 3 k Langballe By, Mårslet, Langballevej 109, 8320 Mårslet.

Fredningsnævnet modtog den 10. maj 2011 følgende fra Aqua Consult:

"Ansøgning vedr. etablering af sø indenfor Fulden-fredningen.

Hermed ansøges om etablering af lavvandet sø på ca. 750 m², beliggende på matr. 3 k, Langballe By, Mårslet.

Ansøgningen sker på vegne af ejer Anne-Mette Bay Bjørn, Langballevej 109, 8320 Mårslet, der har bedt undertegnede om at forestå etableringen af søen.

Ligeledes sker etableringen i samarbejde med Århus Kommune, Vandmiljø og Landbrug som finansierer etableringen af søen.

Etableringen af den lavvandede sø foretages på et fugtigt braklagt areal, hvor der kun afgraves i gennemsnit ca. 50 cm på et 750 m² stort areal. Maksimal dybde bliver ca. 70 cm og gennemsnitsdybden ca. 40 cm.

Etableringen af søen sker af hensyn til Løvfrø som findes i området.

Al afgravet jord planeres i et tyndt lag på maksimalt 30 cm på dyrket mark mod vest.

Der medsendes kort over den ønskede beliggenhed af søen, og desuden kopi af en del af fredningsbestemmelserne (§ 2), hvori det bl.a. hedder at "Uanset foranstående er fredningen ikke til hinder for restaurering af tilgroede eller opfyldte damme og mosehuller og etablering af kunstige damme og søer under forudsætning af Fredningsnævnets godkendelse....."

Århus Kommune, Bygningsinspektoratet har sendt sagen til udtalelse i fredningsnævnet efter følgende indstilling fra Århus Kommune, Natur og Miljø:

Den ønskede placering af vandhullet er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23.

november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Århus Kommune. Fredningens formål er at bevare området i dets nuværende tilstand. Der gælder (jf. § 3 i fredningsbestemmelserne vedrørende terrænændringer), at "ændringer i terrænet eller terrænformerne ikke er tilladt.

Fredningen er dog ikke til hinder for genoprettelse af tilgroede eller opfyldte damme og mosehuller".

Da det ansøgte drejer sig om nyetablering af et vandhul, vurderer Natur og Miljø, at etableringen kræver en dispensation fra ovennævnte fredningsbestemmelse....."

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.

Nævnet er enig i, at det ansøgte om en nyetablering af vandhul kræver dispensation fra fredningsbestemmelserne

Da etablering af vandhullet sker på et fugtigt braklagt areal af hensyn til Løvfrø i området, finder nævnet, at det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål, hvorfor der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 meddeles tilladelse til det ansøgte.

Det bemærkes, at Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har tilsluttet sig dispensationen.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.

Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.

Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,

ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

offentlige myndigheder,

lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:

Aqua Consult, Bispevej 37 G, 8260 Viby J., aquaconsult@mail.dk

Aarhus Kommune, Teknik og Miljø, Vandmiljø og Landbrug, Valdemarsgade 18, 8000 Aarhus C. vandmiljo@mtm.aarhus.dk

Keld Henriksen, samme, kehe@aarhus.dk

Aarhus Kommune, Planlægning og Byggeri, Bygningsinspektoratet, Kalkværksvej 10, Postboks 539, 8100 Aarhus C., planlaegningogbyggeri@aarhus.dk og bygninginspektorat@mtm.aarhus.dk

Anders Iversen, samme, aiv@aarhus.dk

Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk

Det ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, jytte.heslop@gmail.com

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Eva Tørnæs, evatornes@webspeed.dk

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, Søren Højager, Soeren.Hoejager@skolekom.dk

NATUR- OG
MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

21. september 2011 • J.nr.: NMK-522-00030 • Ref.: RTS

Afgørelse i sag om fældning af træer ved Moesgaard Museum

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter § 78, stk. 3, jf. § 50, stk. 1, i lov om naturbeskyttelse¹.

Natur- og Miljøklagenævnet opretholder Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels, afgørelse af 28. januar 2011 om, at fældning af træer omfattet af deklaration tinglyst 6. november 1940 ikke kræver fredningsnævnets dispensation.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. planlovens § 62.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. september 2009 af lov om naturbeskyttelse

² Lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Aarhus har gjort gældende, at de pågældende træer er fredet ved deklaration tinglyst den 6. november 1940, og at en fældning derfor forudsætter fredningsnævnets tilladelse, uanset at Aarhus Byråd er angivet som eneste påtaleberettigede. Deklarationen har ifølge foreningen et klart fredningsindhold. Det anføres, at Aarhus Kommune sammen med godsets ejer har forpligtet sig til at bevare træerne på samme måde som øvrige fredede allétræer og stendiger m.m. i området. Der henvises i den sammenhæng til to deklarationer fra henholdsvis 1932 og 1943, der bl.a. omfatter stendiger og andre allétræer i området, og som angiver fredningsnævnet som påtaleberettiget. I klagen henvises også til bemærkninger i afgørelser fra bl.a. fredningsnævnet og Naturklagenævnet, herunder Naturklagenævnets afgørelse af 14. december 2010.

Sagens oplysninger

Aarhus Kommune har den 5. november 2010 meddelt dispensation fra museumslovens § 29a, stk. 1, til fire digegennembrud (A-D) og dispensation i henhold til deklaration tinglyst 6. november 1940 til fældning af træer på en 15 m lang strækning ved et af de fire gennembrud (A). Digegennembrud og fældning af træer ønskes gennemført for at kunne etablere forskellige adgangsveje til et nyt museum ved Moesgård, herunder en ny busvej ved digegennembrud A.

De 15 m allétræer, som ønskes fældet ved digegennembrud A, er omfattet af en deklaration tinglyst den 6. november 1940 med Aarhus Byråd som eneste påtaleberettiget. Deklarationen har følgende ordlyd:

"I anledning af, at der mellem Aarhus Byraad og Maarslet Sogneraad er oprettet overenskomst angående Fredning af de paa den gamle Odder Landevej fra Skovfogedhuset til Samshuset staaende Træer samt angaaende Træerne paa den saakaldte Kildevej fra Moesgaard Alle mod Giber Aa til Sogneskillet mod Beder-Malling Kommune, saaledes at Ejendomsretten over de paa de paagældende Vejstrækninger staaende Træer er overgaaet til Aarhus Kommune, forpligter underskrevne Godsejerinde (...), der ejer Arealerne paa begge sider af de nævnte Vejstrækninger (...) mig og efterfølgende Ejere (...) til ingensinde at forlange nogen af de paagældende Træer fjernet eller at forlange andre Forandringer foretaget ved Træerne end uvæsentlige beskæringer til Fjernelse af Grene, der er særlig generende for de til Vejen stødende Jorder. Dette skal ogsaa gælde, selv om de paagældende Vejstrækninger skulde blive nedlagt som offentlige Biveje, og selv om Vejarealerne, efter at Vejene er nedlagte som offentlige Biveje, af Maarslet Sogneraad skulde blive overdraget til den eller dem, der da maatte eje de ovennævnte tilstødende Jorder, ligesom Aarhus Kommunes Ejendomsret over Træerne i øvrigt selvfølgelig ogsaa i saa Fald maa respekteres. I tilfælde af, at Vejarealerne overtages af Ejeren eller Ejerne af de tilstødende Jorder, skal Aarhus Kommune dog naarsomhelst have Adgang til Træerne for at foretage fornøden Pasning og Fjernelse deraf."

Andre allétrækninger i området er omfattet af deklarationer af henholdsvis 1. februar 1932 og 27. juli 1927, som begge angiver fredningsnævnet som påtaleberettiget. Det fremgår af deklarationen af 1. februar 1932, at daværende Maarslet Sogneråd ikke ønskede alléerne i området fredet, og at fredningsnævnet afviste, at frede alléen fra Samshuset til Skovfogedhuset. Ved en efterfølgende deklaration af 27. juli 1943 er en del af alléen - men ikke den i denne sag omhandlede strækning - undergivet fredning

Det fremgår af sagens akter, at Aarhus Kommune på baggrund af ordlyden af deklarationen fra 1940 har administreret den uden inddragelse af fredningsnævnet, og at dette er en videreførelse af praksis fra Aarhus Amt, som også betragtede Aarhus Kommune som eneste påtaleberettigede i henhold til den pågældende deklaration. Det fremgår også, at By- og Landskabsstyrelsen i forbindelse med kommunens behandling af den aktuelle sag har udtalt, at deklarationen ikke ses at være en fredningsdeklaration i den forstand, at påtaleretten skulle tilkomme fredningsnævnet. Deklarationen er ikke optaget i Det Centrale Fredningsregister.

Naturklagenævnet har i afgørelse af 14. december 2010 henvist Danmarks Naturfredningsforening til fredningsnævnet for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt der måtte gælde en fredning for de pågældende træer. Foreningen har på den baggrund indbragt spørgsmålet for fredningsnævnet.

Fredningsnævnet har den 28. januar 2011 afvist sagen med henvisning til, at fredningsnævnet ikke findes at være påtaleberettiget efter deklarationen tinglyst 6. november 1940 og ikke finder, at der i øvrigt foreligger fredningsbestemmelser, hvorefter nævnet har kompetence til at afgøre spørgsmål om fældning af træer i forbindelse med digegennembrud A.

Fredningsnævnet har ved anden afgørelse af 28. januar 2011 meddelt dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til fældning af allétræer omfattet af andre deklarationer.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse:

Efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

De omhandlede allétræer ved digegennembrud A er omfattet af deklaration tinglyst d. 6. november 1940. Efter ordlyden af deklarationen forpligtes daværende godsejer til ikke at forlange nogle af de pågældende træer fjernet eller at forlange andre forandringer foretaget ved træerne end uvæsentlige beskæringer til fjernelse af grene, der er særlig generende for de til vejen stødende jorder.

Natur- og Miljøklagenævnet er enig i, at der ikke er tale om en deklaration om fredning, men om en privatretlig deklaration tinglyst med Aarhus Byråd som påtaleberettiget. At der som baggrund for deklarationen henvises til en aftale mellem daværende Aarhus Byråd og Maarslet Sogneråd om "fredning (...) således at ejendomsretten (...) er overgået til Aarhus Kommune" kan ikke føre til et andet resultat. Heller ikke det forhold, at andre allétræer i området er omfattet af egentlige fredningsdeklarationer med fredningsnævnet som påtaleberettiget, jf. deklaration af 1. februar 1932 og 27. juli 1943, kan føre til et andet resultat. De i denne sag omhandlede træer er således ikke fredet, og fældning af træerne kræver ikke dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1. Det bemærkes, at Naturklagenævnet ikke med afgørelsen af 14. december 2010 har taget stilling til, om der måtte gælde en fredning for de pågældende træer, men alene at spørgsmål herom må indbringes for fredningsnævnet som første instans.

På ovenstående baggrund opretholder Natur- og Miljøklagenævnet Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels, afgørelse af 28. januar 2011 om, at fældning af træer omfattet af deklaration tinglyst 6. november 1940 ikke kræver fredningsnævnets dispensation.

Lars Busck
Kommitteret

Rasmus Thougard Svendsen
Specialkonsulent

/

Denne afgørelse er sendt til:

- Danmarks Naturfredningsforening i Aarhus v. Søren Højager, Mejløvænget 4, 8381 Tilst.
- Aarhus Kommune, Natur og Miljø, Hanne Øster vandmiljo@mtm.aarhus.dk
- Naturstyrelsen, nst@nst.dk
- Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, formand Per Holkmann Olsen, pho@domstol.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Nørregade 1, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjylldoest@fredningsnaevn.dk

Aarhus Kommune
Trafik og Veje
Teknik og Miljø
Grøndalsvej 1
8260 Viby J.
Pr. mail

Den 10. august 2012.

Vedrørende journal nr. FN 2012.101, ansøgning om tilladelse til sydlig forlægning af Moesgård Allé.

Aarhus Kommune, Trafik og Veje, har den 5. juli 2012 fremsendt følgende anmodning til nævnet:

"Anmodning til Fredningsnævnet om dispensation

Aarhus Kommune ansøger hermed om dispensation fra Fulden-fredningen til en sydlig forlægning af Moesgård Allé, på en delstrækning beliggende mellem Oddervej og Ny Moesgårdvej.

Fredningsnævnet har i marts 2011 fået forskellige forløb af Moesgård Allé forelagt til drøftelse. Ved brev af 1. juli 2011 anbefalede Fredningsnævnet Aarhus Kommune at arbejde videre med forslaget, hvor der etableres et nyt vejforløb syd for den eksisterende allé, og den gamle allé bevares og vejen benyttes til sti.

BAGGRUNDEN

Baggrunden for vejforlægningen er, at Moesgård Museum bygger et nyt museum og i den forbindelse vil de samlede faciliteter og funktioner i området blive udvidet. Endvidere vil Aarhus Universitet udvide sine faciliteter, idet de også tager det nuværende museums bygninger i brug.

Plangrundlaget for det nye museum er - udover en helhedsplan for området fra 2002 - lokalplan nr. 822 "Nyt Moesgård Museum", som blev vedtaget i februar 2009. Vejbetjeningen af det nye museum og tilslutningerne til det eksisterende vejnet – herunder de trafikale reguleringer – er fastlagt i lokalplanen.

Både i forbindelse med udarbejdelsen af helhedsplanen for området og den endelige vedtagelse af lokalplanen er de overordnede vejadgangsforhold drøftet – primært de afledte trafikale problemstillinger udenfor lokalplanområdet omkring udbygningsbehov for Moesgård Allé.

Moesgård Allé er en meget smal vej. Allétræerne er fredede og da vejen også indgår som en del af det rekreativ cykelrutenet, er det fundet nødvendigt at forbedre vej- og stibetjeningen af Moesgård Allé på strækningen mellem Oddervej og Ny Moesgårdvej.

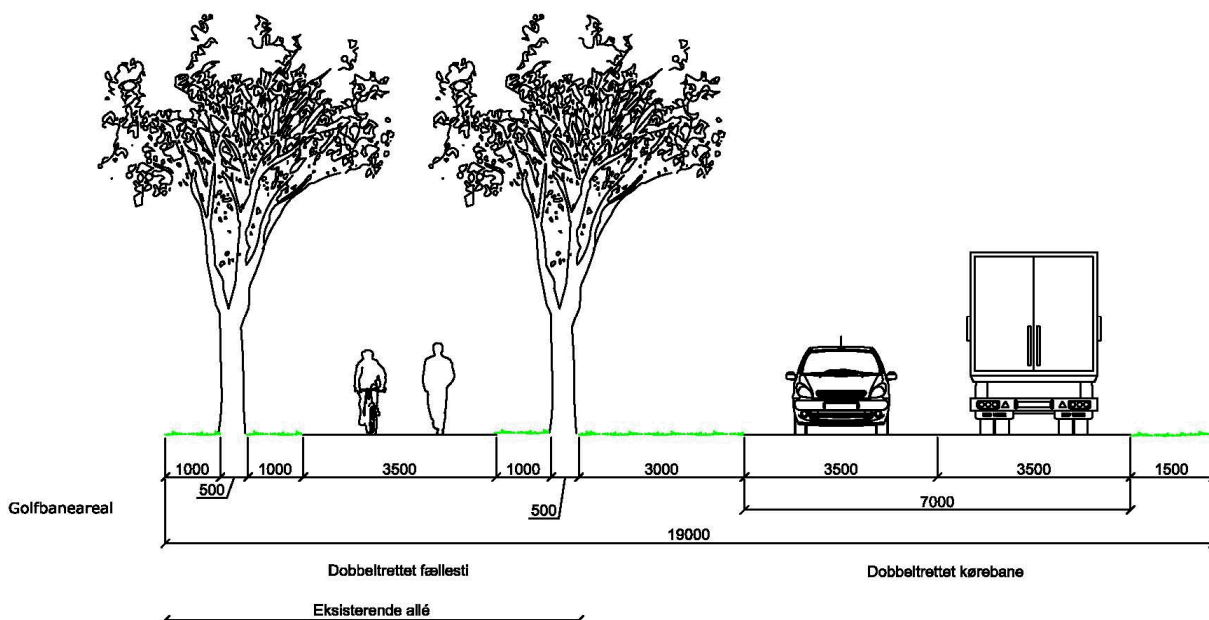
Trafik og Veje har udarbejdet forskellige løsningsmodeller, som alle grundlæggende bygger på den af Byrådet vedtagne helhedsplan for området, hvor museumsområdet overordnet skal betjenes med biltrafik fra Oddervej ad Moesgård Allé, mens Ny Moesgårdvej hovedsagelig skal anvendes som sti og til bybustrafik.

Fredningsmæssige, landskabelige og arealmæssige forhold i området har gjort det vanskeligt at finde en optimal løsning, men Teknik og Miljø og Teknisk Udvalg er nået frem til at en sydlig forlægning af Moesgård Allé er den mest optimale løsning i forhold til både det trafikale, landskabelige og det naturmæssige.

PROJEKTFORSLAGET

Forslaget anvender den eksisterende Moesgård Allé som sti, mens der syd for alléen anlægges en ny 2-sporet vej til biltrafikken. Den eksisterende allé-beplantning bibeholdes.

Forlægningen af Moesgård Allés samlede udlæg vil blive 11,5 meter, og selve vejen anlægges i en bredde på 7 meter i 2 spor. Der er ikke i dette udlæg taget hensyn til evt. areal til terrænudligning. Et tværsnit ses nedenfor. Hastighedsbegrænsningen vil blive 50 km/t. Strækningen fra Oddervej til Ny Moesgårdvej er ca. 700 meter.

Moesgård Allé har i dag en årsdøgntrafik på ca. 1.100 biler i døgnet. Trafikken er meget sæsonbetonet – både i forhold til årstid og ugedag, hvilket skyldes dels besøg i skovområdet samt at en del af museumsgæsterne kommer i weekenden. Der er også i dag en vis andel af gennemkørende trafik, som fortsætter ad Ny Moesgårdvej.

I fremtiden vil den del af den gennemkørende trafik, der kører via Ny Moesgårdvej ikke være mulig, da Ny Moesgårdvej lukkes umiddelbart nord for den nye adgangsvej fra museet. Til gengæld vurderes det, at museets og universitetets udvidede aktiviteter og funktioner i området vil give en øget trafik på Moesgård Allé. Trafikken på Moesgård Allé vil nok i højere grad blive sæsonpræget afhængig af udstillinger og andre aktiviteter i området. Et skøn over den fremtidige trafik er, at årsdøgntrafikken vil være 1.000-1.500 biler i døgnet.

Stiforbindelsen, der etableres i eget tracé gennem den eksisterende allé, vil trafiksikkerhedsmæssigt være en stor forbedring for både gående og cyklende fra Oddervej til både Universitet, skovområdet og museet. Stien vil på den østligste strækning få et forløb i nordsiden af Moesgård Allé, hvor den vil berøre et smalt bælte af eksisterende beplantning.

Da terrænet syd for den eksisterende Moesgård Allé ikke er så kuperet som arealet nord for, vil vejanlægget kun resultere i et meget beskedent omfang af jordflytning – se vedlagte længdeprofil.

Den nye vej kan passere ejendommen Moesgård Allé 18, men det vil være nødvendigt at indskrænke grunden mod nord. Adgangsforholdene til ejendommen Moesgård Allé 18 vil svare til eksisterende forhold. Det vurderes dog p.t. om ejendommen bør nedlægges i forbindelse med projektet.

PLANFORHOLD

En meget lille del af stianlægget vil i den østligste del berøre en del af beplantningen, som er indeholdt i lokalplan nr. 76 "Golfbane på en del af Moesgård jorder". Det er i det sydøstligste hjørne af lokalplanområde nr. 76. Endvidere forløber stien samme sted ind i lokalplanområdet for museet (lokalplan nr. 822).

Trafik og Veje har hos Planlægning og Byggeri ansøgt om dispensation fra begge disse lokalplaner, i forhold til bevaring af beplantning.

Byplanlægning og Jura har forhåndsvurderet, at en forlægning syd for den eksisterende allé ikke vil være lokalplanpligtig.

LANDSKAB OG FREDNING

Det ansøgte er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Aarhus Kommune. I henhold til fredningen skal alléerne bevares. Desuden gælder det, at der ikke må anlægges nye veje over de fredede arealer.

Aarhus Kommune har vurderet, at det ansøgte vejforløb er den mest nænsomme løsning, hvis vi skal sikre, at den gamle allé kan bevares og ikke ødelægges af trafikken gennem alléen.

Den nye vej vil være et stort indgreb i det åbne fredede landskab syd for alléen, men vil i videst muligt omfang følge det eksisterende terræn. Da den gamle allé bibeholdes, vil hovedindtrykket af herregårdslandskabet bevares.

Terrænet syd for den eksisterende Moesgård Allé er ikke så kuperet, som arealet nord for. På den måde vurderes omfanget af jordflytninger, som værende mindre end hvis vejen placeres nord for alléen.

Der vil for de kørende på vejen blive en vidtstrakt udsigt over landskabet i Fulden-fredningen.

Aarhus Kommune finder, at der er tale om en forlægning af det eksisterende vejforløb, som sikrer, at den gamle allé ikke ødelægges af trafik.

Sagen overdrages til Fredningsnævnets vurdering og afgørelse i henhold til fredningen.”

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet har behandlet sagen på det foreliggende skriftlige grundlag, idet bemærkes, at nævnet er bekendt med området, bl.a. fra tidligere besigtigelser og drøftelser om alléen.

Nævnet kan i det hele tiltræde indstillingen fra Aarhus Kommune. Ny vej findes nødvendig af hensyn til trafikbelastningen på den eksisterende allé og nævnet finder, at etablering som ansøgt er det mindst indgribende i området, lige som nævnet er enig i, at der fra den nye parallelvej vil blive en vidtstrakt udsigt over landskabet i Fulden-fredningen, hvilket er et af formålene med fredningen. Nævnet finder ikke, at det ansøgte vil være i strid med fredningens formål, lige som afgørelsen findes at kunne træffes som en dispensationsafgørelse.

Der meddeles derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.

Klage skal sendes til fredningsnævnet, så vidt muligt elektronisk på ovennævnte e-mail adresse, og ellers på fredningsnævnets ovennævnte adresse

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klager indbetaler et gebyr på 500 kr.

Klager modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Klager skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret

ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,

ejer af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,

lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:

Aarhus Kommune, Trafik og Veje v/ Tina Samsing Hansen, tsh@aarhus.dk

Naturstyrelsen, nst@nst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling, Søren Højager, Soeren.Hoejager@skolekom.dk
og Poul-Henrik Knuhtsen, knuhtsen@hotmail.com

Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk

Dansk Ornitologisk Forening Aarhus, Aarhus@dof.dk

Moesgård Museum, moesgms@hum.au.dk

Jan Skamby, Moesgård Museum, madsen@hum.au.dk

Henrik Fode, Århus Bymuseum, hf@bymuseet.dk

Det ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, jytte.heslop@gmail.com

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Eva Tørnæs, evt@aarhus.dk

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

13. maj 2013 • J.nr.: NMK-522-00118 • Ref.: Lisbeth Toft-Petersen, LTP-NMKN

AFGØRELSE **i sag om en vejforlægning i Aarhus kommune**

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Natur- og Miljøklagenævnet ophæver Fredningsnævnet for Midtjylland, Østlig del's dispensation af 10. august 2012 fra Fulden-fredningen til en sydlig forlægning af Moesgård Allé - på en delstrækning mellem Oddervej og Ny Moesgårdvej - og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet¹. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 5 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

¹ Lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Afgørelsen er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af Danmarks Naturfredningsforening. Foreningen har i klagen navnlig gjort gældende, at der ikke kan meddeles dispensation, idet anlæg af den ansøgte vej er i strid med intentionerne i fredningen. Der er i fredningen gjort endeligt op med hvilke veje og stier, der kan anlægges i området. Anlæg af vejen vil således kræve, at der rejses en ny fredningssag med henblik på at udtage det berørte areal af fredningen.

Sagens oplysninger

Aarhus Kommune har den 5. juli 2012 ansøgt fredningsnævnet om dispensation fra Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Aarhus Kommune til en sydlig forlægning af Moesgård Allé - på en del af strækningen mellem Oddervej og Ny Moesgårdvej - i forbindelse med opførelse af et nyt Moesgård Museum.

Det fremgår af sagen, at fredningsnævnet i marts 2011 havde fået forelagt forskellige forløb af Moesgård Allé til drøftelse. Med brev af 1. juli 2011 anbefalede fredningsnævnet kommune at arbejde videre med forslaget, hvor der etableres et nyt vejforløb syd for den eksisterende allé og hvor den gamle allé bevares.

Fredningen tilsigter især af hensyn til de landskabelige værdier i området og i øvrigt af hensyn til de videnskabelige og pædagogiske interesser for så vidt angår geologi, plantevækst og arkæologi, der er knyttet til området, at bevare dette i dets nuværende tilstand samt at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området.

Det fremgår af Overfredningsnævnets afgørelse, at fredningsnævnets afgørelse bl.a. blev påklaget af en række lodsejere i området, der ønskede, at de udlagte stier blev opgivet, idet spørgsmålet om fastlæggelse af stier gennem området må være et kommunalt anliggende.

Overfredningsnævnet udtalte i forbindelse med behandlingen af fredningssagen, at "byrådet har beføjelse til om fornødent efter ekspropriation at anlægge stier i området, og under hensyn til fredningens særlige betydning for beboere i Århus kunne det være nærliggende at overlade byrådet det fulde ansvar for planlægningen og udførelsen af de anlæg i området, som er ønskelige af hensyn til befolkningens friluftsliv. Under hensyn til fredningens formål findes der imidlertid ikke at burde åbnes adgang for kommunen til at anlægge stier, hvor som helst i området og med en udførelse, som helt er overladt til byrådets beslutning. Det findes på den anden side heller ikke hensigtsmæssigt, at kommende stianlæg, der antagelig måtte nødvendiggøre tilvejebringelse af lokalplan, tillige ville være afhængig af, at fredningsmyndighederne giver tilladelse hertil efter reglerne i naturfredningslovens §§ 34 og 34a. Det findes herefter rigtigst, at spørgsmålet om adgang for offentligheden til færdsel i området ud over den allerede eksisterende i videst muligt omfang løses efter den afvejning af modstående hensyn og interesser som sker under Overfredningsnævnets behandling af fredningssagen, og på en sådan måde, at eventuelle senere ønsker om en væsentlig udvidelse af den offentlige adgang vil nødvendiggøre rejsning af en ny fredningssag, jf. naturfredningslovens § 34a.

Det tiltrædes således, at der som led i fredningen gives bestemmelser om offentlighedens adgang til færdsel af eksisterende veje og nyudlagte stier. Overfredningsnævnet har dog fundet anledning til at foretage en del ændringer i disse bestemmelser."

Ifølge fredningens § 1 skal det fredede område bevares i dets nuværende tilstand.

Det følger af § 1, at der ikke må etableres nye levende hegn, og at bestående levende hegn ikke må fjernes, men at udskiftning kan finde sted. Heller ikke allétræer langs vejene må fjernes. Udgåede allé-træer kan genplantes ved fredningsmyndighedernes foranstaltning og for det offentliges regning, jf. § 2c.

Det følger også af § 1, at ændringer i terrænet eller i terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden, opfyldning og planering samt fjernelse af stendiger og jordgærder ikke er tilladt, jf. § 3.

Det følger ligeledes af § 1, at der ikke må anlægges nye veje over de fredede arealer. Fredningen er dog ikke til hinder for anlæg af mindre, private veje, der følger det naturlige terræn. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der i forbindelse med en forlægning af landevejen Århus-Odder etableres nødvendige omlægninger af tilkørsler og veje til de fredede arealer langs landevejen, jf. § 6.

På fredningskortet er vist de veje og stier, hvor offentligheden kan færdes i fredningsområdet.

Plangrundlaget for det nye museum er – udover en helhedsplan for området fra 2002 – lokalplan nr. 822 – Nyt Moesgård Museum.

Lokalplanen omfatter et ca. 14 ha stort område beliggende ved Moesgård Museum nord og syd for Moesgård allé og øst for Ny Moesgårdvej.

Lokalplanen skal åbne mulighed for, at der kan opføres et nyt Moesgård Museum nord for Moesgård Allé og den nuværende museumsbygning. Planen giver mulighed for at få en tiltrængt udvidelse af museet og få samlet alle museumsaktiviteter, der i dag har til huse på Moesgård, i den nye bebyggelse. Opførelse af et nyt museum åbner samtidig mulighed for udvidelse af Århus Universitets afdelinger på Moesgård. Vejadgangen til lokalplanområdet sker af Moesgård Allé. Vejbetjeningen af det nye museum og tilslutningerne til det eksisterende vejnet er fastlagt i lokalplanen.

Det fremgår af ansøgningen, at kommunen både i forbindelse med udarbejdelse af helhedsplanen for området og den endelige vedtagelse af lokalplanen drøftede de overordnede vejadgangsforhold – primært de afledte trafikale problemstillinger udenfor lokalplanområdet omkring behovet for udbygning af Moesgård Allé.

Moesgård Allé er en meget smal vej og da den også indgår som en del af det rekreative cykelrutenet er det efter kommunens opfattelse nødvendigt at forbedre vej- og stibetjeningen ad Moesgård Allé på strækningen mellem Oddervej og Ny Moesgårdvej.

Kommunen har udarbejdet forskellige løsningsmodeller, som alle grundlæggende bygger på helhedsplanen for området, hvor museumsområdet overordnet skal betjenes med biltrafik fra Oddervej ad Moesgård Allé, mens Ny Moesgårdvej hovedsagelig skal anvendes som sti og til bybustrafik.

Fredningsmæssige, landskabelige og arealmæssige forhold i området har gjort det vanskeligt at finde en optimal løsning, men kommunens Teknik og Miljø og Teknisk Udvalg er nået frem til, at en sydlig forlægning af Moesgård Allé er den mest optimale løsning i forhold til både de trafikale, landskabelige og naturmæssige forhold.

Ifølge det udarbejdede projektforslag skal den eksisterende Moesgård Allé herefter benyttes som sti. Syd for alléen anlægges en ny 2 sporet vej til biltrafikken. Den eksisterende allé-beplantning bibeholdes. Forlægningen vil blive på 11,5 meter og selve vejen vil blive anlagt i en bredde på 7 meter i to spor. Strækningen fra Oddervej til Ny Moesgårdvej er på ca. 700 meter.

Moesgård Allé har en årsdøgntrafik på ca. 1.100 biler i døgnet. Trafikken er meget sæsonbetonet – både i forhold til årstid og ugedag. Der er også en vis gennemkørende trafik som fortsætter ad Ny Moesgårdvej, men som fremover ikke vil være mulig, da Nye Moesgårdvej lukkes umiddelbart nord for den ny adgangsvej fra museet. Til gengæld er det kommunens vurdering, at museets og universitetets udvidede aktiviteter og funktioner i området vil give en øget trafik på Moesgård Allé. Et skøn over den fremtidige trafik er en årsdøgntrafik på 1.000 til 1.500 biler i døgnet.

Stiforbindelsen gennem den eksisterende allé vil i trafiksikkerhedsmæssig henseende være en stor forbedring for både gående og cyklende fra Oddervej til både universitetet, skovområdet og museet. Da terrænet syd for Moesgård Allé ikke er så kuperet som terrænet nord for alléen vil vejanlægget kun resultere i et meget beskedent omfang af jordflytning, jf. et vedlagt længdeprofil.

Kommunen har vurderet, at vejanlægget ikke er lokalplanpligtigt.

Kommunen har i relation til fredningen vurderet, at det ansøgte projekt er den mest nænsomme løsning, hvis man skal sikre, at den gamle allé bevares og ikke ødelægges af trafikken gennem alléen.

Ifølge kommunen vil den nye vej være et stort indgreb i det åbne fredede landskab syd for alléen, men vejen vil i videst muligt omfang følge det eksisterende terræn. Jordflytningerne vurderes at være mindre end hvis vejen placeres nord for alléen. Da den gamle allé bevares, vil hovedindtrykket af herregårdsskabet blive bevaret. Der vil for de kørende blive en vidtstrakt udsigt over landskabet i Fulden-fredningen.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på det foreliggende skriftlige grundlag, og har i den forbindelse bemærket, at nævnet er bekendt med området, bl.a. fra tidligere besigtigelser og drøftelser om alléen.

Nævnet har i afgørelsen anført, at man i det hele kan tiltræde indstillingen fra Aarhus Kommune. En ny vej findes nødvendig af hensyn til trafikbelastningen på den eksisterende allé og nævnet finder, at det ansøgte anlæg er det mindst indgribende i området, ligesom nævnet er enig i at der fra den nye parallelvej vil blive en vidtstrakt udsigt over landskabet i Fulden-fredningen, hvilket er et af formålene med fredningen.

Nævnet finder ikke, at det ansøgte er i strid med fredningens formål, hvorfor der vil kunne meddeles dispensation. Fredningsnævnet har herefter meddelt dispensation til det ansøgte.

Danmarks Naturfredningsforening har i klagen bemærket, at man er uforstående overfor, at lokalplanen ikke omfatter vejadgangen til museet, hvilket foreningen har påtalt overfor kommunen.

Foreningen har endvidere med henvisning til § 6 i fredningen anført, at da der hverken er tale om nødvendige omlægninger af tilkørsler og veje i forbindelse med forlægning af landevejen Århus-

Odder eller om anlæg af "en mindre, privat vej", men om en 7 meter bred asfalteret, offentlig vej, kan der ikke meddeles dispensation, idet det ansøgte er i strid med intentionerne i fredningen.

Anlæg af en ny vej det pågældende sted vil således kræve, at der rejses en ny fredningssag med henblik på at udtage det omhandlede areal af fredningen.

Udsigten fra Moesgård Allé mod syd over det fredede område er ganske enestående og den vil blive afgørende skændet af det påtænkte vejanlæg. Foreningen er uforstående overfor, at denne løsning af fredningsnævnet betegnes som "den mindst indgribende i området".

Da afgørelsen er truffet på baggrund af det foreliggende skriftlige grundlag uden besigtigelse med deltagelse af Danmarks Naturfredningsforening, har foreningen ikke haft mulighed for at drøfte alternative løsningsmuligheder med nævnet inden afgørelsen blev truffet.

Der kan peges på flere løsningsmuligheder, der samtidig også respekterer det unikke herregårdslandskab, således, at de fredede allétræer og alléens funktion bevares.

En mulighed kunne være at ensrette trafikken ad Moesgård Allé, så man kører til museet ad denne vej fra Oddervej. Kørsel fra museet kunne ske ad Ny Moesgårdvej og mest oplagt videre ad en ny vej, som er skitseret i kommuneplan 2009 som "planlagt stor trafikvej" placeret nord for golfbanen med forbindelse fra Ny Moesgårdvej til Oddervej. Et problem med den kollektive trafikdækning af beboelsesområderne ved Ny Moesgårdvej vil i givet fald kunne løses ved hjælp af blinklys på denne vej, så de meget få busser kan køre mod ensretningen.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

I sagens behandling har deltaget Natur- og Miljøklagenævnets 10 medlemmer: Lars Busck (formand), Ole Pilgaard Andersen, Martin Glerup, Leif Hermann, Per Larsen, Marion Pedersen, Poul Søgaard, Peter Thyssen, Jens Vibjerg og Henrik Waaben.

Natur- og Miljøklagenævnet har den 23. april 2013 besigtiget området og holdt møde med sagens parter.

Natur- og Miljøklagenævnet udtaler herefter:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, samt helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5 kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Aarhus Kommune.

Fredningsafgørelsen tilsigter især af hensyn til de landskabelige værdier i området og i øvrigt af hensyn til de videnskabelige og pædagogiske interesser for så vidt angår geologi, plantevækst og arkæologi, der er knyttet til området, at bevare dette i dets nuværende tilstand samt at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området.

Ifølge fredningens § 1 skal det fredede område bevares i dets nuværende tilstand.

Det følger af § 1, at der ikke må etableres nye levende hegn, og at bestående levende hegn ikke må fjernes, men at udskiftning kan finde sted. Heller ikke allétræer langs vejene må fjernes. Udgåede allé-træer kan genplantes ved fredningsmyndighedernes foranstaltning og for det offentlige regning, jf. § 2c.

Det følger også af § 1, at ændringer i terrænet eller i terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden, opfyldning og planering samt fjernelse af stendiger og jordgærder ikke er tilladt, jf. § 3.

Det følger ligeledes af § 1, at der ikke må anlægges nye veje over de fredede arealer. Fredningen er dog ikke til hinder for anlæg af mindre, private veje, der følger det naturlige terræn. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der i forbindelse med en forlægning af landevejen Århus-Odder etableres nødvendige omlægninger af tilkørsler og veje til de fredede arealer langs landevejen, jf. § 6.

Det fremgår af sagen, at kommunen i forbindelse med udarbejdelse af en helhedsplan for området og vedtagelse af en lokalplan for museumsudvidelsen har drøftet vejadgangsforholdene til området – herunder behovet for en udvidelse af Moesgård Allé. Alle kommunens løsningsmodeller bygger på helhedsplanen, hvorefter det er hensigten, at museumsområdet skal betjenes med biltrafik fra Odervej ad Moesgård Allé, mens Ny Moesgårdvej hovedsagelig skal anvendes som sti og til bybustrafik.

Da Moesgård Allé er meget smal, og i øvrigt indgår i det rekreative cykelrutenet, har kommunen ansøgt fredningsnævnet om dispensation fra fredningen til at anlægge en ny 2 sporet vej til biltrafik syd for den eksisterende Moesgård Allé.

Det fremgår af sagen, at fredningsnævnets afgørelse er truffet på det foreliggende skriftlige grundlag uden besigtigelse og uden inddragelse af Danmarks Naturfredningsforening og repræsentanter for Moesgård Museum.

Foreningens forslag til alternativ vejbetjening ses ikke at være indgået i fredningsnævnets behandling af sagen.

Under besigtigelsen gav museets repræsentanter udtryk for, at de fandt den ansøgte og tilladte løsning uhensigtsmæssig. Museet foretrækker en løsning, hvor Moesgård Allé udvides og der plantes en ny allé på strækningen.

På den baggrund har Natur- og Miljøklagenævnet fundet det rigtigst at hjemvise sagen til fredningsnævnet til fornyet behandling efter en nærmere drøftelse af de foreslåede alternativer med Danmarks Naturfredningsforening og Moesgård Museum samt Århus Kommune.

Herefter ophæves Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del's dispensation af 10. august 2012 fra Fulden-fredningen til en sydlig forlægning af Moesgård Allé og sagen hjemvises til fornyet behandling i fredningsnævnet.

På Natur- og Miljøklagenævnets vegne

Lisbeth Toft-Petersen
Fuldmægtig

Afgørelsen er sendt pr. mail til:

Aarhus Kommune, Trafik og Veje v/Bent Fredshavn – befr@aarhus.dk – TOV/11/00858-048

Moesgård Museum, moesgaard@moesmus.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus, Soeren.Hoejager@skolekom.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk – j.nr. FN 2012.101

Naturstyrelsen, Fredningsregistret, nst@nst.dk

Den 18. februar 2013

FN 2012.2 og 2012.40: Ansøgning fra Lars og Helle Bjerrehave om lovliggørelse af to læskure og om opførelse af maskinhus på ejendommen matr. nr. 12d Fulden By, Beder beliggende Skovmøllevej 75, 8330 Beder

Fredningsnævnet har den 10. januar 2012 modtaget en udtalelse fra Aarhus Kommune i anledning af en mulig overtrædelse af fredningsbestemmelserne for fredning af arealer omkring Fulden i form af et opført læskur for heste og et læskur under opførelse for heste på ejendommen matr. nr. 12d Fulden By, Beder beliggende Skovmøllevej 75, 8330 Beder.

Fredningsnævnet har endvidere den 10. april 2012 modtaget en udtalelse fra Aarhus Kommune i anledning af en ansøgning om dispensation til opførelse af et maskinhus på samme ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at fredningen især af hensyn til de landskabelige værdier i området tilsigter at bevare dets nuværende tilstand. Der må ikke ske terrænændringer. Der må som udgangspunkt ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden. Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger eller anbringes plankeværker, mure, tårne og lignende eller master.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis der skal ske lovliggørelse og gives tilladelse til opførelse i henhold til ansøgningerne.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 23. november 1979 fredede Overfredningsnævnet arealer omkring Fulden. Om baggrunden for fredningen er det bl.a. anført, at den især af hensyn til de landskabelige værdier i området tilsigter at bevare dets nuværende tilstand. Det fremgår i overensstemmelse hermed af fredningsbestemmelserne, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. I afsnittet om terrænændringer er det anført, at ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden, opfyldning og planering samt fjernelse af stendiger og jordgærder ikke er tilladt. I afsnittet om bebyggelse mv. er anført følgende:

”a. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

...

c. Fredningen er heller ikke til hinder for, at der på en landbrugsejendom efter tilladelse fra fredningsnævnet opføres ny bebyggelse, herunder ved tilbygning, eller foretages ombygning af eksisterende bebyggelse.

Fredningsnævnets tilladelse kræves dog ikke, når følgende 3 betingelser alle er opfyldt:

- 1) at bebyggelsen er erhvervsmæssigt nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom,
- 2) at bebyggelsen opføres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen eller er et læskur for kreaturer, og
- 3) at bebyggelsen ikke er til gartneridrift eller kræver godkendelse i medfør af miljøbeskyttelseslovens kap. 5.

I de tilfælde, hvor fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelse kun nægtes,

- 1) hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostning kan modsvare det af ejeren ønskede, eller
- 2) hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål, eller
- 3) hvis bebyggelsen er til gartneridrift eller kræver godkendelse i medfør af miljøbeskyttelseslovens kap. 5.

...

g. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område heller ikke må etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. ... Der må heller ikke anbringes plankeværker ... og der må opsættes de faste hegn, som er nødvendige for en ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom."

Det er i Region Midtjyllands brev af 11. august 2010 til Lars Bjerrehave bl.a. anført, at regionen har truffet afgørelse om ikke at kortlægge ejendommen Skovmøllevej 75 og 77, 8330 Beder efter lov om forurennet jord. Det er om grundlaget for afgørelsen anført, at regionen har vurderet oplysninger fra Aarhus Kommune, om at der er givet tilladelse til anvendelse af slagge til indbygning under maskinhus og i en hestefold, hvor slagge vil blive afdækket med et dæklag.

Ved brev af 23. november 2011 til Aarhus Kommune anførte Lars Bjerrehave bl.a. følgende:

"I 2009 fik vi tilbudt slagge fra Århus atletikbane – gratis – de ville være perfekte som drænlag i en hestefold. I 2010 lavede vi arbejdet.

De eksisterende skrænter blev reguleret dvs. råmulden blev skrabt af. Vi har den stadig liggende, det er meningen at den skal bruges til at ligge rundt om maskinhuset når vi har fået det bygget. Derefter blev der udlagt dræn og file tex imellem dræn. Så kom slagge i og der ovenpå drænsand.

I den forbindelse fik vi tilladelse til brug af slaggerne i hestefold og under maskinhus. Se vedlagt brev af 11/8 2010. Derefter har vi så opført ... læskur som følger kravene for hestehold. Der er ikke elektricitet og der er 5 cm luft imellem tag/vægge/jorden. Det er 50 m² stort og den ene side har ingen væg dvs. det er åbent og har udhæng og vi har prøvet at opføre det så det passer ind i de smukke omgivelser herude. Det har minimum højdemål for heste og er lavet af lærketræsplanker med et tag af tagpap.

Vi havde planlagt 2 af dem og nr. 2 er næsten færdigt nu.

Jeg har indhentet oplysninger hos mine naboer der begge har opført maskinhus og eller hestefold og læskur. De gav begge de samme råd, at der skulle søges om maskinhus, men at hestefold/læskur ikke behøvede noget. Så jeg troede desværre alt var godt.

Jeg håber du kan hjælpe mig så det hele kan blive gjort på den rigtige måde.”

I et internt brev af 16. december 2011 mellem afdelinger i Aarhus Kommune er det af afdelingen for Teknik og Miljø bl.a. anført, at man er blevet gjort opmærksom på, at der på ejendommen uden tilladelse er igangsat opførelse af to læskure til heste samt udlægning af slagger. Det er videre anført, at der på ejendommen er landbrugspligt, men at ejendommen ikke er registreret som stutteri i BBR eller anden form for ”hestelandbrug”.

Den 10. januar 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Aarhus Kommune:

”Aarhus Kommune, Natur og Miljø, modtog den 21. december 2011 fra Aarhus Kommune, Bygningsinspektoratet en oplysning om en mulig overtrædelse af fredningsbestemmelserne for fredning af arealer omkring Fulden.

Bygningsinspektoratet har konstateret, at der i 2011 er opført/igangværende bebyggelse på ejendommen Skovmøllevej 75-77, 8330 Beder, matr. nr. 12d Fulden By, Beder. Bygningsinspektoratet har efterfølgende efterspurgt oplysninger om byggeriet fra ejer. Ejer oplyser, at der er opført et 50 m² stort læskur for heste, og at endnu et læskur for heste af samme størrelse er under opførelse. Ejer troede ikke, at det var nødvendigt at søge dispensation fra fredningsbestemmelserne til opførelse af de to læskure.

Lovgivning

Kommunen skal påse, at fredningsbestemmelserne overholdes, samt foranledige at et ulovligt forhold lovliggøres, medmindre forholdet har underordnet betydning (Naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 1 og stk. 5).

Fredningen

Ejendommen ligger inden for Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Aarhus Kommune.

Fredningen er en tilstandsfredning, hvor der af § 1 fremgår, at ”det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand”.

I henhold til fredningens bestemmelser om bebyggelse m.v. er jf. § 5c gældende, at fredningen ikke er til hinder for, at der på en landbrugsejendom efter tilladelse fra Fredningsnævnet opføres ny bebyggelse, herunder ved tilbygning, eller foretages ombygning af eksisterende bebyggelse.

Fredningsnævnets tilladelse kræves dog ikke, når følgende tre betingelser alle er opfyldt:

1. at bebyggelsen er erhvervsmæssigt nødvendig for den pågældende ejendoms drift som landbrugsejendom, og
2. at bebyggelsen opføres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen eller er et læskur for kreaturer, og
3. at bebyggelsen ikke er til gartneridrift eller kræver godkendelse i medfør af Miljøbeskyttelsesloven.

Vurdering

Natur og Miljø har besigtiget den opførte/igangværende bebyggelse fra offentlig vej og fra skoven den 2. januar 2012. Der er opført et skur/udhus med et areal på cirka 70 m² og en maksimal højde på ca. 4 m. Taget er beklædt med sort tagpap og ydervæggene er beklædt med brede lyse træplanker. Desuden er endnu et skur/udhus med nogenlunde samme dimensioner under opførelse cirka 20 m mod øst. De to skure/udhuse er opført henholdsvis cirka 50 og 70 m fra de to stuehuse på ejendommen.

Bygningsinspektoret oplyser, at der på ejendommen er landbrugspligt, men at ejendommen ikke er registreret som stutteri eller anden form for "hestelandbrug" i BBR. Bygningsinspektoret vurderer derfor, at der ikke er tale om "erhvervsmæssigt nødvendige driftsbygninger". Yderligere vurderer Bygningsinspektoret samt Natur og Miljø, at den opførte/igangværende bebyggelse ikke kan betragtes som læskure for heste, men som almindelige skure/udhuse.

Desuden vurderer Natur og Miljø, at de to skure/udhuse ikke er opført i umiddelbar tilknytning til eksisterende bygninger på ejendommen.

Natur og Miljø anmoder derfor Fredningsnævnet om at vurdere, hvorvidt den opførte/igangværende bebyggelse er i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne."

I brev modtaget i fredningsnævnet den 27. januar 2012 anførte Lars og Helle Bjerrehave følgende:

"Vi må beklage at vi er kommet helt forkert fra start med vores læskur. Det er en meget beklagelig fejl som vi nu må forsøge at råde bod på.

Vi har desværre forespurgt ved vores nabo på den anden side af vejen, omkring hestehold, men har først nu opdaget at han bor i en trekant langs kvægdriften der i modsætning til os er fritaget for Fuldenfredningen.

Den 16-01-12 har vi anmodet om registrering som stutteri i BBR – se vedlagt mail til Teknik og Miljø Aarhus. Vi har siden september 2011 været i dialog med bygningsinspektoret i Aarhus om opførelse af et nyt maskinhus på Skovmøllevej 75, og ville gerne have vores læskure udenfor det nye maskinhus. Vi håber at byggeansøgningen for maskinhuset er endeligt klar denne uge.

Vi undskylder meget at vi ikke har gjort tingene i den rigtige rækkefølge, og vi skal gøre alt for at rette det op. I den forbindelse søger vi om dispensation for læskurene indtil alle andre tilladelser er på plads."

Den 10. april 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Aarhus Kommune:

"Aarhus Kommune, Natur og Miljø modtog den 21. marts 2012 en ansøgning fra Aarhus Kommune, Bygningsinspektoret på vegne af ejer om dispensation til opførelse af maskinhus inden for skovbyggelinie og delvis inden for åbeskyttelseslinie på matr. nr. 12d Fulden By, Beder. Ejendommen er beliggende på Skovmøllevej 75, 8330 Beder.

Ejendommen er omfattet af Fulden-fredningen, og forholdet skal således behandles i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 73 stk. 6.

Der ansøges om at opføre et maskinhus med et areal på 462 m² og en højde på 7,68 m. Materialevalget til maskinhuset er kampesten, træbeklædning og stålplader til ydervæggen samt bølgeplader på taget. I forbindelse med opførelsen nedrives et eksisterende maskinhus, der fremtræder som et skur med næsten fladt tag, et areal på ca. 60 m² og en højde på knap 4 m.

...

Vurdering/udtalelse

Bygningsinspektoret vil give tilladelse i forhold til Planloven til opførelse af maskinhuset, idet det vurderes at være en nødvendig driftsbygning.

Natur og Miljø er imidlertid i tvivl om, hvorvidt et maskinhus med de ansøgte dimensioner er nødvendigt for driften af den pågældende ejendom. Vi anmoder derfor fredningsnævnet om at vurdere, om der i det ansøgte tilfælde er tale om "en erhvervsmæssigt nødvendig driftsbygning".

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 23. oktober 2012, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejeren af ejendommen ved arkitekt Jonas Reindorf, Aarhus Kommune ved Hanne Øster og Danmarks Naturfredningsforening ved Søren Højager.

Jonas Reindorf foreviste området med terrænændringer, læskure og påtænkt placering af et maskinhus og oplyste, at han ikke har et fyldestgørende kendskab til projektet. Det har alene Lars Bjerrehave, der er ude at rejse. Han oplyste, at ejendommen drives som et erhvervsmæssigt stutteri med vistnok 12 heste. En del af terrænændringen er lavet inden for det seneste år. Den resterende del af terrænændringen er lavet for nogle år siden.

Søren Højager oplyste, at terrænændringen er i direkte strid med fredningsbestemmelserne. Placeringen af et maskinhus virker fornuftig.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer omkring Fulden er en tilstandsfredning, således at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må ikke ske terrænændringer. Der må som udgangspunkt ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden. Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger eller anbringes plankeværker, mure, tårne og lignende eller master. Dog må

der på en landbrugsejendom efter tilladelse fra Fredningsnævnet i visse tilfælde opføres ny bebyggelse, herunder ved tilbygning, eller foretages ombygning af eksisterende bebyggelse.

Terrænændringer, opførelse af læskure og opførelse af et maskinhus forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det kunne under besigtigelsen konstateres, at der på ejendommen er udført meget omfattende terrænændringer, hvoraf en del var af nyere dato, mens en del var udført tidligere og var delvist bevokset med græs. Der var endvidere på det terrænændrede areal indrettet ridebane, ligesom der var to færdige læskure. Der var yderligere sket udgravning til et maskinhus.

De skete terrænændringer er i strid med fredningsbestemmelserne, og fredningsnævnet lovliggør ikke terrænændringerne og meddeler således ikke dispensation. Der skal derfor ske retablering, hvilket i sig selv medfører, at i hvert fald ét af de to læskure fjernes.

I det omfang det mest sydlige læskur er opført på ikke terrænændret areal, finder fredningsnævnet dog konkret at kan lovliggøre og således meddele dispensation til dette ene læskur.

Der drives fra ejendommen et stutteri, og fredningsnævnet finder derfor, at det er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift, at der er et maskinhus på ejendommen. Der er dog efter oplysningerne om driften ikke grundlag for at nå frem til, at det er nødvendigt for driften med et maskinhus på 462 m².

Fredningsnævnet kan således meddele principptilladelse til opførelse af et maskinhus, men ikke til et maskinhus af den ansøgte størrelse. Ansøgeren må således indsende et revideret projekt til Aarhus Kommune med henblik på fredningsnævnets efterfølgende stillingtagen til projektet.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må en dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

En dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Aarhus, aarhus@dn.dk
Aarhus Kommune, Natur og Miljø, hkoe@aarhus.dk
Naturstyrelsen nst@nst.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, aarhus@dof.dk
Arkitekt Jonas Reindorf, jnr@haws.dk

Helle og Lars Bjerrehave, Skovmøllevej 75, 8330 Beder

Den 2. april 2013

FN 2013.12: Ansøgning fra Kirsa Just og Michael Leisgaard Just om opsætning af solceller på ejendommen matr.nr. 12b Fulden By, Beder beliggende Bispelundvej 85, 8330 Beder

Fredningsnævnet har den 21. januar 2013 modtaget en udtalelse fra Aarhus Kommune i anledning af en ansøgning fra Kirsa Just og Michael Leisgaard Just om opsætning af solceller på ejendommen matr.nr. 12b Fulden By, Beder beliggende Bispelundvej 85, 8330 Beder.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at fredningen især af hensyn til de landskabelige værdier i området tilsigter at bevare dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden. Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger eller anbringes plankeværker, mure, tårne og lignende eller master. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelser i eksisterende haver.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 20. februar 2013 og har herefter besluttet ikke at meddele dispensation i sagen. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 23. november 1979 fredede Overfredningsnævnet arealer omkring Fulden. Om baggrunden for fredningen er det bl.a. anført, at den især af hensyn til de landskabelige værdier i området tilsigter at bevare dets nuværende tilstand. Det fremgår i overensstemmelse hermed af fredningsbestemmelserne, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. I afsnittet om bebyggelse mv. er anført følgende:

”a. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område ikke må opføres ny bebyggelse (herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse). Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

...

e. Fredningen er i øvrigt ikke til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelser i eksisterende haver.

...

g. Det følger af § 1, at der inden for det fredede område heller ikke må etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. ... Der må heller ikke anbringes plankeværker ... og der må opsættes de faste hegn, som er nødvendige for en ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom.”

Den 21. januar 2013 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Aarhus Kommune:

”Aarhus Kommune, Natur og Miljø modtog den 15. januar 2013 en ansøgning om dispensation til etablering af et solcelleanlæg på matr. nr. 12b Fulden By, Beder, beliggende på Bispelundvej 85. Den ønskede placering af solcelleanlægget er omfattet af Fulden-fredningen, og forholdet skal således behandles i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 73 stk. 6.

Der ansøges om at etablere et solcelleanlæg i haven på nævnte adresse. Anlægget fylder et areal på 9 m x 18 m, og det får en maksimal højde på 0,53 m over terræn.

Fredningen

Ejendommen ligger inden for Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Aarhus kommune.

Fredningen er en tilstandsfredning, hvor der af § 1 fremgår, at ”det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand”.

I henhold til fredningens bestemmelser om bebyggelse m.v. er jf. § 5e gældende, at fredningen ikke er til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelser i eksisterende haver.

Vurdering/udtalelse

Natur og Miljø vurderer, at det ansøgte solcelleanlægs placering i tilknytning til eksisterende bebyggelse samt dets størrelse og udformning ikke væsentligt vil påvirke landskabet i området.

Natur og Miljø anbefaler derfor Fredningsnævnet, at give dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 til etablering af solcelleanlægget.

./ Ansøgning med bilag fremsendes til Fredningsnævnets behandling.

Andre tilladelser

Såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation til det ansøgte, skal Aarhus Kommune, Natur og Miljø behandle ansøgningen efter Naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinie). Natur og Miljø er indstillet på at dispensere fra bestemmelsen i Naturbeskyttelseslovens § 17.”

Udtalelsen var vedlagt luftfoto med følgende angivelse af solcellernes placering:

Udtalelsen var endvidere vedlagt en beskrivelse af solcelleanlægget og følgende foto af solcellerne:

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 20. februar 2013, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet Kirsa Just med Børge Just og Danmarks Naturfredningsforening ved Poul-Henrik Knuhtsen.

Under besigtigelsen foreviste Kirsa Just den påtænkte placering af solcellerne. Der er tale om flytbare lave kasser, hvori solcellerne placeres. Der skal dog ikke flyttes rundt på solcellerne. Der er tale

om den nyeste type solceller, der har mindst mulig genskin. Der er stort set permanent overfladevand i det område, solcellerne skal placeres op imod.

Poul-Henrik Knuhtsen henstillede, at der til en tilladelse stilles vilkår om, at kasserne skal fjernes, når de ikke længere skal bruges til formålet.

Det ministerudpegede medlem af fredningsnævnet havde forfald og deltog ikke i besigtigelsen, men har kunnet behandle sagen på baggrund af sagens oplysninger og en efterfølgende besigtigelse af ejendommen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer omkring Fulden er en tilstandsfredning, således at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden. Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger eller anbringes plankeværker, mure, tårne og lignende eller master. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der anbringes mindre drivhuse, havehuse og lignende bebyggelser i eksisterende haver.

Opsætning af solcelleanlægget forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det er fredningsnævnets praksis, at opstilling af alternative energiforsyningsanlæg som udgangspunkt bør behandles lempeligere end andre typer anlæg i fredede områder, men at dette formål dog ikke ubetinget kan tilsidesætte de landskabelige interesser, der skal varetages indenfor fredningen.

Det er således praksis, at der som udgangspunkt kan meddeles dispensation til opsætning af sorte solceller med sorte strømstriber, matsorte rammer og antirefleksivt glas, medmindre solcellerne konkret virker skæmmende ved den landskabelige oplevelse.

Det må efter besigtigelsen lægges til grund, at det ikke er muligt at opsætte solceller på bygningerne, idet de er med stråtag. Det må videre lægges til grund, at solcellerne, i hvert fald når der ikke er blade på træerne, vil kunne ses fra den nærliggende sti, der fra skoven grænser umiddelbart op til haven, og hvorfra der er kig på det areal, hvor solcellerne påtænkes opsat, med bagvedliggende flot natur i form af træer og vand.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at et sådant anlæg med de ansøgte solceller vil virke skæmmende i de landskabelige omgivelser, men at det også vil være tilfældet, selv om solcellerne fremtræder helt sorte som beskrevet ovenfor.

Fredningsnævnet finder på den baggrund, at de landskabelige hensyn må veje tungere end hensynet til energiforsyningen af én ejendom.

Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Kirsa Just og Michael Leisgaard Just, Bispelundvej 85, 8330 Beder.
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomiteé Aarhus, aarhus@dn.dk
Aarhus Kommune, kehe@aarhus.dk
Naturstyrelsen nst@nst.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, aarhus@dof.dk

Den 10. juli 2014

FN 2014.76: Etablering af ledningsanlæg

Fredningsnævnet har den 6. juni 2014 modtaget en udtalelse fra Aarhus Kommune og en ansøgning fra Orbicon A/S om dispensation til etablering af et ledningsanlæg på ejendommen matr. nr. 2f Langballe By, Mårslet.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at fredningen især af hensyn til de landskabelige værdier i området tilsigter at bevare dets nuværende tilstand. Der må bl.a. ikke ske terræændringer.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 23. november 1979 fredede Overfredningsnævnet arealer omkring Fulden. Om baggrunden for fredningen er det bl.a. anført, at den især af hensyn til de landskabelige værdier i området tilsigter at bevare dets nuværende tilstand. Det fremgår i overensstemmelse hermed af fredningsbestemmelserne, at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

I afsnittet om terræændringer er det anført, at ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden, opfyldning og planering samt fjernelse af stendiger og jordgærder ikke er tilladt.

Den 6. juni 2014 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Aarhus Kommune:

”Aarhus Kommune, Center for Miljø og Energi modtog den 9. maj 2014 en ansøgning fra Orbicon A/S om dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3 til at etablere et ledningsanlæg ved underboring på eng. Engarealet er beliggende på matr. nr. 2f Langballe By, Mårslet og er omfattet af Fuldenfredningen. Forholdet skal således eventuelt lovliggøres i henhold til Naturbeskyttelseslovens § 73 stk. 6.

Ledningsanlægget vil blive etableret som en styret underboring i en dybde af ca. 2 m under terræn.

Fredningen

Engarealet ligger inden for Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Aarhus kommune.

Fredningen er en tilstandsfredning, hvor der af § 1 fremgår, at ”det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand”.

Vurdering/udtalelse

Kommunen vurderer, at en underboring af engen ikke er i strid med bestemmelserne i Fuldenfredningen, da engens tilstand ikke ændres.

Kommunen anbefaler derfor Fredningsnævnet, at give dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 til det ansøgte.

Ansøgningen fremsendes til Fredningsnævnets behandling.

Andre tilladelser

Såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation til det ansøgte, vil Kommunen behandle ansøgningen efter Naturbeskyttelseslovens § 3 (beskyttede naturtyper). Kommunen er indstillet på at dispensere fra bestemmelsen i Naturbeskyttelseslovens § 3.”

I ansøgningen fra Orbicon A/S er anført følgende om projektet:

”I forbindelse med nedlæggelse af de sydlige renseanlæg i Aarhus Kommune, skal der etableres en ny ø200 mm pe trykledning fra Beder renseanlæg til Mårslet renseanlæg.

Anlægstrace krydser et fredet område/eng (matrikel 2f) umiddelbart vest for Beder renseanlæg. Ledningen bliver udført som en styret underboring med anlægsgrube vest for Oddervej og helt ind på Beder renseanlæg. Ledning etableres i en dybde af ca. 2 meter under terræn.

Der søges hermed om dispensation fra Naturbeskyttelseslovens §3 for etablering af ledningsanlæg over engarealet.

Ledning krydser desuden vandløbet Kapelbæk. Derfor søges der ligeledes tilladelse til krydsning af Kapelbæk. Krydsning foretages som styret underboring ca. 1,5 meter under vandløbets bund.”

Aarhus Kommune har den 19. juni 2014 supplerende oplyst, at ledningsanlægget i det hele vil være underjordisk, og at der således ikke vil være forandringer over jordoverfladen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer omkring Fulden er en tilstandsfredning, således at det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må ikke ske terrænændringer.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at ledningsanlægget ikke vil være synligt efter etableringen og ikke medfører ændringer engens tilstand. På den baggrund og i lyset af projektet og begrundelsen for projektet kan fredningsnævnet godkende dette og således meddele dispensation i sagen, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må en dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

En dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Orbicon A/S, odhj@orbicon.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og aarhus@dn.dk
Aarhus Kommune, naturogmiljo@aarhus.dk og kehe@aarhus.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og aarhus@dof.dk
Friluftsrådet, aarhus@friluftsradet.dk
Region Midtjylland, kontakt@regionmidtjylland.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og silkeborg@dof.dk

Den 22. december 2014

FN 2014.129:

Ansøgning om lovliggørelse af opførelse af læskur og opstilling af to skurvogne på matr.nr. 11 Moesgård Hgd., Mårslet, der er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden

Fredningsnævnet har modtaget en udtalelse af 24. september 2014 fra Aarhus Kommune om lovliggørelse af opførelse af læskur og opstilling af to skurvogne på matr.nr. 11 Hgd. Moesgård, Mårslet, der er ejet af Aarhus Kommune.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden, og fredningsnævnet skal meddele dispensation, hvis der skal ske lovliggørelse af læskuret og skurvognene.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 2. december 2014 og har besluttet at meddele dispensation til læskuret og ikke at meddele dispensation til skurvognene. Baggrunden for fredningsnævnets afgørelse er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Fredningen af arealer ved Fulden har til formål at sikre, at arealerne forbliver i deres nuværende tilstand. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse. Der er for så vidt angår landbrugs- og skovejendomme særlige undtagelser, herunder at der med fredningsnævnets tilladelse kan opføres ny bebyggelse. Tilladelse er dog ikke påkrævet, hvis bebyggelsen er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom, hvis bebyggelsen opføres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen eller er læskur for kreaturer, og hvis bebyggelsen ikke er til gartneridrift eller kræver særlig godkendelse i medfør af miljøbeskyttelsesloven.

I Aarhus Kommunes udtalelse af 24. september 2014 er medtaget følgende billeder af læskur og skurvogne:

Naturstyrelsen har i en udtalelse af 31. oktober 2014 oplyst, at ejendommen, der består af 11 matrikler, er en landbrugsejendom på 167 ha, hvoraf matr.nr. 11 har et areal på 57,6 ha.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 2. december 2014. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet forpagter Morten Laursen og Danmarks Naturfredningsforening ved Søren Højager. Det ministerudpegede medlem af fredningsnævnet havde forfald, men har i øvrigt deltaget i fredningsnævnets afgørelse med sit kendskab til området, herunder fra andre sager.

Morten Laursen oplyste, at han forpagter jorden fra Aarhus Kommune. Skurvognene har stået der i 6 – 7 år, men er i øvrigt blevet flyttet lidt væk fra den nærliggende sti efter henvendelse fra Danmarks Naturfredningsforening. De bruges til opbevaring af udstyr i form af sadler mv. og til opbevaring af tilskudsfoder. Jorden er på 18 ha og bruges om sommeren af op til 20 forskellige hesteejere. Der er derfor brug for opbevaringspladsen. Læskuret er bygget i efteråret 2014. De vil påbegynde permanent afgræsning året rundt, og der er derfor lovmæssigt krav om et shelter til dyrene.

Søren Højager anførte, at der ikke er bemærkninger til læskuret. Skurvognene er skæmmende tæt på stien, og det ville være bedre, hvis de blev placeret på den anden side af læskuret.

Forholdene blev drøftet, og der blev fundet frem til en løsning, hvorefter skurvognene fjernes og erstattes af yderligere en bygning i form og materialer svarende til læskuret, og som placeres i forlængelse af læskuret væk fra stien.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer omkring Fulden betyder, at lovliggørelse af det opsatte læskur og de to skurvogne kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Ejendommen benyttes til afgræsning ved brug af heste, og fredningsnævnet kan på den baggrund og efter læskurets placering og udseende godkende dette i fredningen. Fredningsnævnet finder derimod, at skurvognene er fremmedartede og skæmmende i fredningen, og at de derfor ikke kan tillades i fredningen.

Fredningsnævnet meddeler derfor lovliggørende dispensation til læskuret, men meddeler ikke lovliggørende dispensation til skurvognene, der skal fjernes.

Der kan imidlertid forventes meddelt dispensation til yderligere et skur med den placering og det udseende, der blev aftalt ved besigtigelsen, og med en størrelse, der skal godkendes af fredningsnævnet, og som er afpasset det konkrete behov til ejendommens brug.

Skurvognene skal være fjernet senest den 31. maj 2015.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagen kan sendes til Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling. For at fredningsnævnet kan videresende klagen, er det nødvendigt, at klager oplyser sit CPR-nummer eller CVR-nummer. Klager kan undgå at oplyse sit CPR-nummer til fredningsnævnet ved selv at indsende klagen ved brug af Natur- og Miljøklagenævnets klageportal, www.nmkn.dk. Her kan borgere klage ved brug af link via borger.dk. Virksomheder kan klage ved brug af link via virk.dk.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Indgives klagen via klageportalen, skal klagegebyret betales ved brug af betalingskort, inden klageansøgningen afsluttes. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Såfremt klage indgives, må en dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

En dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

- Jytte Heslop,
- Eva Tørnæs,
- Naturstyrelsen,
- Naturstyrelsen, Det Åbne Land,
- Århus Kommune,
- Danmarks Naturfredningsforening, København,
- Danmarks Naturfredningsforening, Århus,
- Dansk Ornitologisk Forening, København,
- Dansk Ornitologisk Forening, Århus,
- Friluftsrådet, Århus,
- Morten Laursen,
- Kulturstyrelsen,
- Region Midtjylland.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 13. maj 2015

FN 2015.42. Opførelse af skur

Fredningsnævnet traf den 22. december 2014 følgende afgørelse om lovliggørelse af et læskur og opstilling af to skurvogne:

Fredningsnævnet har modtaget en udtalelse af 24. september 2014 fra Aarhus Kommune om lovliggørelse af opførelse af læskur og opstilling af to skurvogne på matr.nr. 11 Hgd. Moesgård, Mårslet, der er ejet af Aarhus Kommune.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden, og fredningsnævnet skal meddele dispensation, hvis der skal ske lovliggørelse af læskuret og skurvognene.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 2. december 2014 og har besluttet at meddele dispensation til læskuret og ikke at meddele dispensation til skurvognene. Baggrunden for fredningsnævnets afgørelse er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Fredningen af arealer ved Fulden har til formål at sikre, at arealerne forbliver i deres nuværende tilstand. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og andre lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse. Der er for så vidt angår landbrugs- og skovejendomme særlige undtagelser, herunder at der med fredningsnævnets tilladelse kan opføres ny bebyggelse. Tilladelse er dog ikke påkrævet, hvis bebyggelsen er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom, hvis bebyggelsen opføres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen eller er læskur for kreaturer, og hvis bebyggelsen ikke er til gartneridrift eller kræver særlig godkendelse i medfør af miljøbeskyttelsesloven.

I Aarhus Kommunes udtalelse af 24. september 2014 er medtaget følgende billeder af læskur og skurvogne:

Naturstyrelsen har i en udtalelse af 31. oktober 2014 oplyst, at ejendommen, der består af 11 matrikler, er en landbrugsejendom på 167 ha, hvoraf matr.nr. 11 har et areal på 57,6 ha.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 2. december 2014. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet forpagter Morten Laursen og Danmarks Naturfredningsforening ved Søren Højager. Det ministerudpegede medlem af fredningsnævnet havde forfald, men har i øvrigt deltaget i fredningsnævnets afgørelse med sit kendskab til området, herunder fra andre sager.

Morten Laursen oplyste, at han forpagter jorden fra Aarhus Kommune. Skurvognene har stået der i 6 – 7 år, men er i øvrigt blevet flyttet lidt væk fra den nærliggende sti efter henvendelse fra Danmarks Naturfredningsforening. De bruges til opbevaring af udstyr i form af sadler mv. og til opbevaring af tilskudsfoder. Jorden er på 18 ha og bruges om sommeren af op til 20 forskellige hesteejere. Der er derfor brug for opbevaringspladsen. Læskuret er bygget i efteråret 2014. De vil påbegynde permanent afgræsning året rundt, og der er derfor lovmæssigt krav om et shelter til dyrene.

Søren Højager anførte, at der ikke er bemærkninger til læskuret. Skurvognene er skæmmende tæt på stien, og det ville være bedre, hvis de blev placeret på den anden side af læskuret.

Forholdene blev drøftet, og der blev fundet frem til en løsning, hvorefter skurvognene fjernes og erstattes af yderligere en bygning i form og materialer svarende til læskuret, og som placeres i forlængelse af læskuret væk fra stien.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer omkring Fulden betyder, at lovliggørelse af det opsatte læskur og de to skurvogne kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en fredningsbestemmelse, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Ejendommen benyttes til afgræsning ved brug af heste, og fredningsnævnet kan på den baggrund og efter læskurets placering og udseende godkende dette i fredningen. Fredningsnævnet finder derimod, at skurvognene er fremmedartede og skæmmende i fredningen, og at de derfor ikke kan tillades i fredningen.

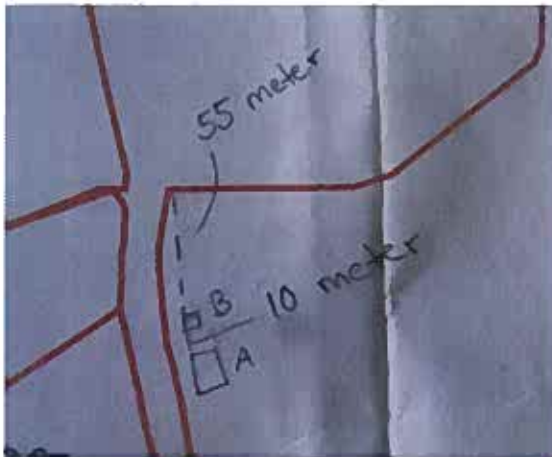
Fredningsnævnet meddeler derfor lovliggørende dispensation til læskuret, men meddeler ikke lovliggørende dispensation til skurvognene, der skal fjernes.

Der kan imidlertid forventes meddelt dispensation til yderligere et skur med den placering og det udseende, der blev aftalt ved besigtigelsen, og med en størrelse, der skal godkendes af fredningsnævnet, og som er afpasset det konkrete behov til ejendommens brug.

Skurvognene skal være fjernet senest den 31. maj 2015.

Fredningsnævnet har den 20. april 2015 via Aarhus Kommune fået følgende ansøgning om opførelse af et nyt skur på godt 11 m²:

”Placering af redskabsskur i forbindelse med de afgræssende heste.

B: Det nye skur vi ønsker at bygge til udstyr foder mm.

A: Det nuværende læskur

Afstanden fra hjørnestolpen til B: ca. 55 meter

Afstanden fra B til A: 10 meter.

Afstanden til grænsen ud mod grusvejen er ikke målt op – da der var tilgroet og vi ikke helt kunne finde ud af hvor markens grænse præcist er, men afstanden fra skur B til træer og buske er 1-2 meter (vinterbevoksning – det plejer at sprede sig).

Skur B

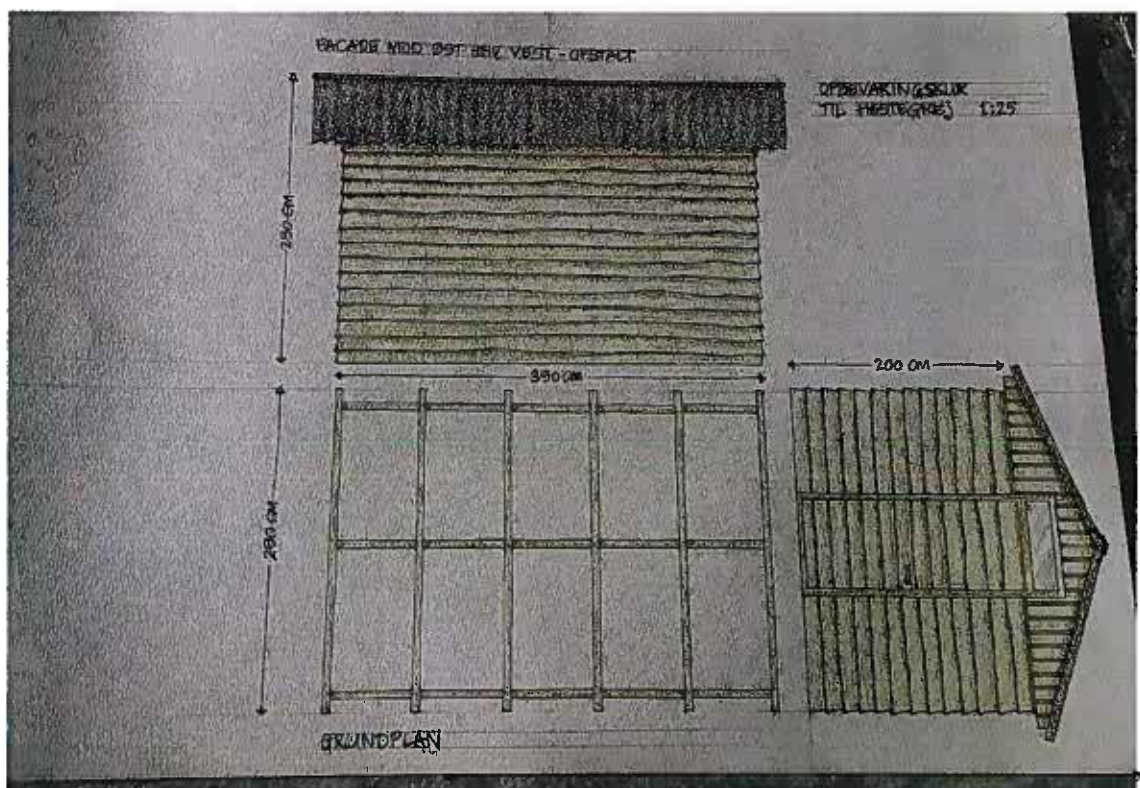
Skuret kommer til at stå her, men flugte lige med bagkanten af marken.

Skuret vi ønsker at bygge er dette

Mål: (b, l, h) 290, 390, 290 på højeste sted)

Materiale: træ

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan med henvisning til afgørelsen af 22. december 2014 meddele dispensation til, at det ansøgte skur kan erstatte de to skurvogne, der skal fjernes.

Den ansøgte placering er en anden placering end den, der blev aftalt ved fredningsnævnets besigtigelse af arealet, og der er ikke anført nogen begrundelse til støtte for en sådan placering, der i fredningen vil være mere synlig i landskabet og vil vende ud til den nærliggende sti.

Fredningsnævnet meddeler således dispensation til opførelse af det ansøgte skur, men ikke til den ansøgte placering, men derimod til en placering umiddelbart på den anden side af læskuret.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

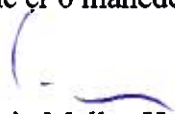
Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til fredningsnævnet. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for fredningsnævnet i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 500 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til fredningsnævnet, der videresender anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Såfremt en klage indgives, må en dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

En dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

- Jytte Heslop,
- Eva Tørnæs,
- Naturstyrelsen,
- Århus Kommune,

- Danmarks Naturfredningsforening, København,
- Danmarks Naturfredningsforening, Århus,
- Dansk Ornitologisk Forening, København,
- Dansk Ornitologisk Forening, Århus,
- Friluftsrådet, Århus,
- Morten Laursen,
- Kulturstyrelsen,
- Region Midtjylland.

Den 30. november 2015

FN-MJØ 2015.76: Ny pumpestation

Fredningsnævnet har den 6. juli 2015 fra Aarhus Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til efter nedrivning af eksisterende byggeri at opføre en ny pumpestation på matr.nr. 2d Langballe By, Mårslet, Fuldenvej 18, 8330 Beder.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden i Århus Kommune. Fredningen er en tilstandsfredning. Der må ikke opføres ny bebyggelse eller tilbygninger til eksisterende bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Aarhus Kommune har oplyst, at der ansøges om at etablere en pumpestation med tilhørende underjordisk tank og en teknikbygning over terræn. Eksisterende bygværker og bygninger nedrives i forbindelse med etableringen. Det ansøgte etableres inden for det afgrænsede område med Beder Renseanlæg og må anses for at være nødvendigt for nedlæggelsen af renseanlægget. Der nedrives ret omfattende byggeri i form af bygværker og tanke i forbindelse med etableringen. Det eksisterende tilbageblivende byggeri er på 60 m², medens nybygningen er på 20 m².

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 13. november 2015. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Aarhus Vand A/S ved Holger Corydon Dybdahl, Aarhus Kommune ved Iben Knudsen og Danmarks Naturfredningsforening ved Poul-Henrik Knuhtsen.

Det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet havde forfald, men har deltaget i sagens afgørelse på baggrund af sit kendskab til det fredede område.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Fulden er en tilstandsfredning, der indeholder bestemmelser om opførelse af ny bebyggelse, tilbygning til eksisterende bygninger og ombygninger af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden. Projektet kræver derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Projektet vil medføre en markant mindre bygnings- og anlægsmasse, og fredningsnævnet finder på den baggrund og i lyset af formålet med projektet, at der kan meddeles dispensation.

Der er tale om en uheldig hegning om et område i et fredet landskab, og den ændrede udformning frigør en større del af det areal, der nu er indhegnet som en del af det samlede anlæg. Fredningsnævnet finder derfor som foreslået af Danmarks Naturfredningsforening under besigtigelsen, at den arealmæssigt mindre udnyttelse af området bør udmøntes i øget tilgængelighed og øget natur i landskabet.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation på vilkår om, at der efterfølgende forelægges fredningsnævnet et sådant projekt – gerne efter drøftelse med en landskabsarkitekt.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Jytte Heslop,
2. Eva Tørnæs,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Aarhus Kommune, sag 15/19995-3,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
9. Friluftsrådet, Aarhus,
10. Kulturstyrelsen,
11. Region Midtjylland,
12. Dansk Botanisk Forening, att. Flemming Thorning-Lund,
13. Aarhus Kommune, Byggeri (byggesag@mtm.aarhus.dk)
14. Aarhus Kommune, Byggeri, att. Jakob Larsen, (jakla@aarhus.dk)
15. Aarhus Kommune, Vandmiljø, (kehe@aarhus.dk)
16. Aarhus Vand v/ Holger Corydon Dybdahl, (hcd@aarhusvand.dk)

Den 4. april 2016

FN-MJØ 2016.15: Åbent vandtracé til vandløbet Ellerenden

Fredningsnævnet har den 29. januar 2016 fra Aarhus Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at etablere et nyt forløb af Ellerenden på matr.nr.11 Moesgård Hgd., Mårslet.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af arealerne besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden, der er en tilstandsfredning med bestemmelser om, at vandløb og andre vandarealer inden for området skal bevares i deres nuværende tilstand. Der må således ikke foretages foranstaltninger, der ændrer vandstanden, vandløbenes forløb eller breddernes karakter, bortset fra normal vedligeholdelse og oprensning.

Aarhus Kommune har anført, at Ellerenden i sin nuværende tilstand er rørlagt på en længere strækning, der er udpeget til genåbning i 1. generation af de statslige vandplaner. Med baggrund i opførelse af det nye Moesgaard Museum og tilhørende parkeringsarealer og anden infrastruktur vurderes det vanskeligt at genåbne Ellerenden, og der skal i stedet arbejdes med en løsning, hvor Ellerenden føres mod vest og forbindes til den nærtliggende Langballe Bæk. De pågældende vandløb findes syd for Aarhus mellem Moesgaard og Fulden. Vandløbene er en del af Giber Å systemet, og begge vandløb har deres udspring omkring golfbanen. Ellerenden er i dag rørlagt på en kortere strækning i nærheden af Moesgaard Museum, inden den bliver en vejgrøft og ledes ud på engen syd for det gamle Moesgaard i et diffust forløb. Langballe Bæk udgøres på de øvre stræk af en nordlig og en østlig forgrening, der efter sammenløbet forløber i et forholdsvis kanaliseret forløb mod Giber Å. Langballe Bæk er rørlagt på en ca. 300 meter lang strækning. Projektet skal føre Ellerenden, der har sit udspring ovenfor Danmarkslunden, mod vest, til den rammer den østlige gren af Langballe Bæk. Når den rørlagte strækning af Langballe Bæk åbnes i forbindelse med Vandplanperiode II, får Ellerenden og Langballe Bæk åbne forløb med høj vandkvalitet fra deres respektive udspring til sammenløbet med Giber Å ved Fulden Mølle. Etableringen af Ellerendens nye forløb for at tilkoble til Langballe Bæks østlige tilløb indebærer, at der skal etableres et naturligt indpasset åbent vandløbstracé med en dybde på 20-30 cm og en bredde på 50-80 cm over en strækning på 235 m gennem afgræsset eng i Fuldenfredningen.

Det er kommunens vurdering, at det ikke er muligt at åbne og restaurere Ellerenden som et velfungerende naturligt vandløb, såfremt dette skal følge den oprindelige strømningsretning, idet vandløbet i så fald skal ligge meget dybt og passere adskillige cykelstier, alléer og parkeringspladser samt skal forcere en 6 meter høj skrænt langs Bispelunden, inden vandløbet som en vejgrøft skal krydse vejen og ende på engen syd for det gamle Moesgaard. Føres vandløbet i den anden retning og sammen med Langballe Bæk skabes derimod mulighed for et naturligt åbent vandløb, der kan indpasses i områdets åbne landskabelige udtryk og genskabe slugtens oprindelige og naturlige vandtransporterende funktion.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 1. marts 2016. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Aarhus Kommune ved Peter Søgaard og Lars Spring, forpagter Morten Laursen og i en del af besigtigelsen Danmarks Naturfredningsforening ved Poul-Henrik Knuhtsen. Projektet blev gennemgået. Der var blandt deltagerne tilslutning til projektet. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Fulden betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler i lyset af formålet med projektet dispensation til dette, da det findes at ville fremme oplevelsen af landskabet og naturen i fredningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage,

før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Eva Tørnæs,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Aarhus Kommune, Vandmiljø og Landbrug v/ Peter Søgaard,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
7. Dansk Ornitologisk forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Friluftsrådet, Aarhus,
11. Region Midtjylland,
12. Kulturstyrelsen,
13. Morten Laursen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 28. juni 2016

FN-MJØ-172-2014: Afgørelse i sag om frilægning af vandløb, etablering af vandhuller samt lovliggørelse af terrænændringer i forskellige former og fældning af bevoksning

Fredningsnævnet udtalte den 28. april 2016 følgende i sagen:

”Fredningsnævnet modtog den 17. december 2014 fra Aarhus Kommune en udtalelse om forhold på matr.nr. 27 Fulden By, Beder, Beder Landevej 1, 8330 Beder, der ejes af Johnny Hansen. Det fremgik nærmere af udtalelsen, at der uden fredningsnævnets dispensation var sket terrænregulering og fældning af bevoksning i form af træer og hegn, og at kommunen forelagde sagen for fredningsnævnet til vurdering af, om forholdene var i strid med Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer ved Fulden, som er en tilstandsfredning med bl.a. forbud mod terrænændringer og fjernelse af levende hegn, idet der dog kan ske udskiftning af levende hegn.

Fredningsnævnet besigtigede ejendommen den 3. februar 2015 med deltagelse af to ud af fredningsnævnets tre medlemmer, Johnny Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Poul-Henrik Knuhtsen. I fredningsnævnets notat af 5. februar 2015 er herefter anført følgende:

”Ved besigtigelsen redegjorde Johnny Hansen for forholdene. Han købte ejendommen i maj 2014. Han kontaktede efterfølgende Hedeselskabet for en gennemgang af træerne. De træer, der blev vurderet til ikke at kunne bevares, blev fældet. Der var både før og efter fældningen træer, der var i en sådan stand, at de væltede i stormvejr. Terrænændringen bagved skuret på et område, hvor der kan gå får, blev lavet af den tidligere ejer. Han har alene rettet kanterne til. Han har lavet afgravningen mellem søen og huset, hvor der tidligere var jord ind til huset. Han gjorde det, fordi vandet bogstaveligt talt stod ind gennem væggen og forårsagede de store synbare skader, der ses efter husets frilægning. Han har lavet to delvise overdækninger af vandløbet fra huset til åen, så der ikke længere er tale om åbne vandløb på strækningen. På den ene af de to strækninger var der dog i forvejen bl.a. store kampesten. Han lavede overdækningerne og placerede plastikrør til vandets løb for at hæve vandstanden, idet vandløbet ellers tørrede ud, så haletudser mv. døde. Overdækningen ned til åen skete dog også for at gøre det muligt at køre hen til den ene af bygningerne. Det er hensigtsmæssigt, da den ene ejendom er til bolig, mens den anden er til erhverv.

Han var ikke klar over fredningens konsekvenser for sådanne arbejder på grunden. Han har kendt til stedet, siden han var barn og har altid været glad for det. Da det blev sat til salg, købte han det. Det er hans hensigt at bringe området tilbage til den tidligere naturtilstand. Han har i den forbindelse bl.a. fået lov af Aarhus Kommune til at oprense søen. Han ringede til kommunen, der sagde, at han bare kunne gå i gang. Han vil gerne have vandstanden sænket, så søen kan genskabes. Det var den sø, der tidligere drev møllen på ejendommen. Han har aftalt et møde med Keld Henriksen fra kommunen i næste uge for en drøftelse af forholdene omkring vandløbet.

Forholdene blev drøftet. Poul-Henrik Knuhtsen anførte, at der er tale om meget drastiske ændringer i strid med fredningen. Det er dog positivt, hvis der arbejdes hen mod en naturgenopretning fra tidligere tider. Danmarks Naturfredningsforening kan i det lys acceptere, at en stillingtagen til de påpegede forhold kan afvente, at der udarbejdes en egentlig plan for de forskellige tiltag på ejendommen med det sigte at opnå en genopretning af tidligere tiders tilstande.

Deltagerne i besigtigelsen kunne tilslutte sig en sådan fremgangsmåde. Johnny Hansen oplyste, at han vil drøfte processen med udarbejdelsen af en sådan plan for ejendommen med Aarhus Kommune på mødet i næste uge.

Johnny Hansen blev gjort bekendt med, at han ikke må foretage yderligere ændringer i området i strid med fredningen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelsen fastsat en frist til den 1. juni 2015 for forelæggelse af en samlet løsning for ejendommen. Planen skal sendes til fredningsnævnet via Aarhus Kommune. Det må forventes, at fredningsnævnet i modsat fald vil træffe afgørelse i relation til fysisk lovliggørelse af forhold i strid med fredningen.”

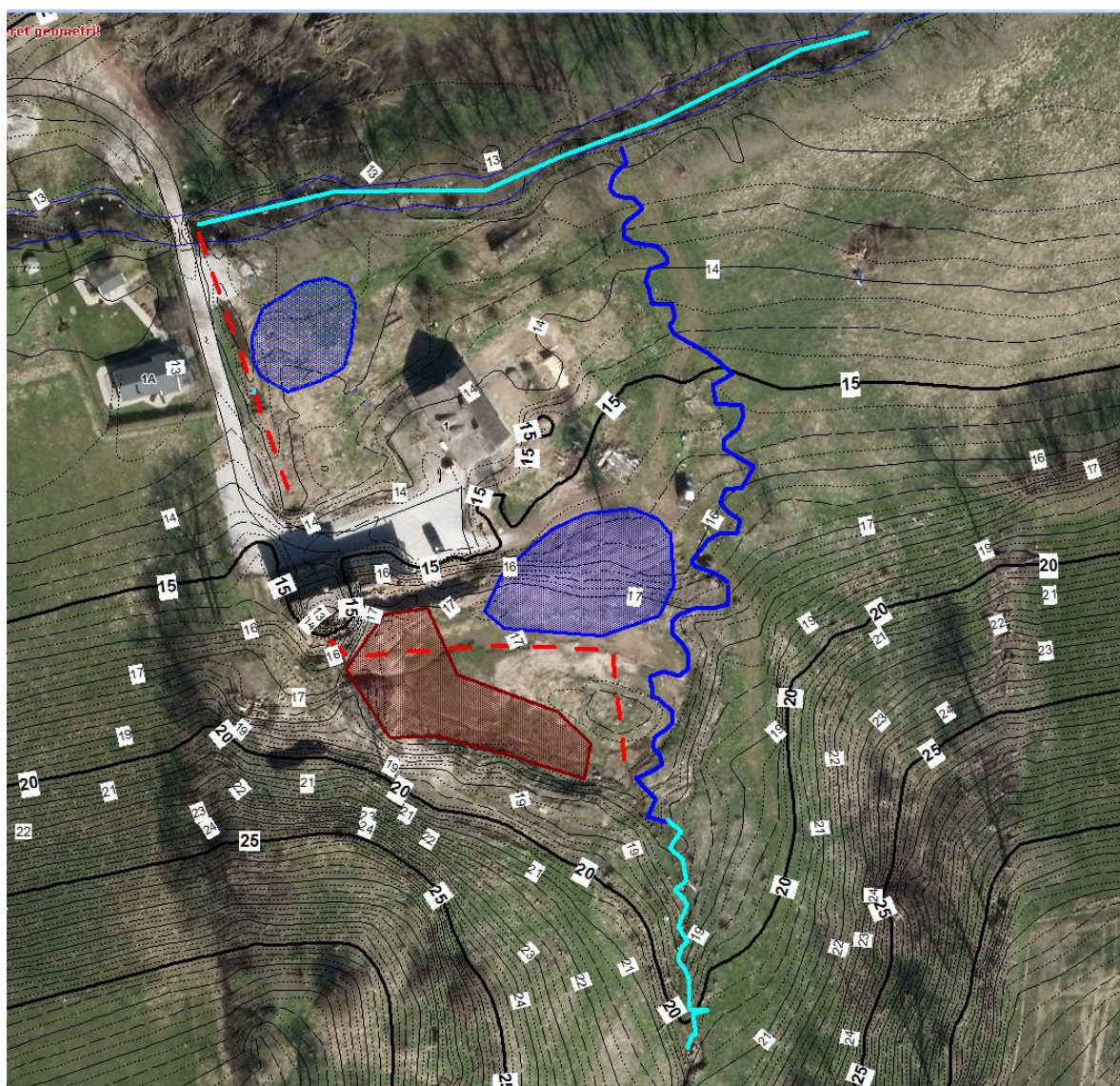
Fredningsnævnet modtog den 1. juni 2015 via Aarhus Kommune en samlet løsning for forholdene på ejendommen.

Fredningsnævnet foretog den 25. august 2015 endnu en besigtigelse af forholdene på ejendommen med deltagelsen af fredningsnævnets medlemmer, Johnny Hansen, Aarhus Kommune ved Lene Vinther Larsen og Danmarks Naturfredningsforening ved Poul-Henrik Knuhtsen. Ved besigtigelsen blev Johnny Hansens projekt drøftet. Der blev endvidere drøftet de forhold, der blev omtalt under fredningsnævnets besigtigelse den 3. februar 2015. Johnny Hansen oplyste, at han er indstillet på at fritlægge den del af vandløbet fra ejendommen mod åen, som han har rørlagt og overdækket. Han vil endvidere ændre en del på placeringen af den vold, der var ved hans overtagelse af ejendommen, så der også kan etableres en sø. Han er indstillet på, at en passage mod den anden bygning kan ske via en bro, der krydser det fritlagte vandløb. Det blev aftalt, at Johnny Hansen forelagde en fuldstændig plan med korrigerede tegninger for Aarhus Kommune, således at kommunen forinden sagens fornyede fremsendelse som dispensationsansøgning til fredningsnævnet kunne foretage den fornødne myndighedsbehandling.

Fredningsnævnet besluttede efterfølgende, at forelæggelsen for kommunen af et fuldstændigt projekt skulle ske senest med udgangen af oktober 2015.

Fredningsnævnet modtog den 6. november 2015 via Aarhus Kommune et forslag om frilægning af vandløbet på ejendommen og om opfyldning af resterne af den gamle mølledam på vilkår om etablering af to nye vandhuller som vist på en oversigtstegning. Kommunen anførte, at forslaget var udarbejdet i samarbejde med kommunens vandløbsmyndighed. Det blev vurderet, at terrænændringen var acceptabel i forhold til fredningsbestemmelserne, hvorfor fredningsnævnet blev anmodet om at give tilladelse til forslaget.

Projektet blev illustreret ved følgende oversigtstegning, hvor de blå områder illustrerer ønskede nye søer, den røde stiplede linje er det ønskede nedlagte vandløb, den blå linje er det ønskede nyt vandløb, mens den brune farve markerer, hvor der eventuelt kan deponeres jord:

Fredningsnævnet foretog den 1. marts 2016 yderligere en besigtigelse af forholdene på ejendommen med deltagelsen af fredningsnævnets medlemmer, Aarhus Kommune ved Lars Spring og Danmarks Naturfredningsforening ved Poul-Henrik Knuhtsen. Johnny Hansen var indkaldt til besigtigelsen, men deltog ikke.

Fredningsnævnet har i øvrigt ved sagens behandling i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4 anmodet Naturstyrelsen om at yde teknisk bistand i sagen. Naturstyrelsen har i den forbindelse bl.a. anført følgende om fredningen, Natura 2000 og bilag IV-arter:

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 vedr. Fulden. Fredningens formål er ikke helt entydigt beskrevet, men det fremgår, at fredningen især tilsigter af hensyn til de landskabelige værdier i området og i øvrigt af hensyn til de videnskabelige og pædagogiske interesser for så vidt angår geologi, plantevækst og arkæologi, der er knyttet til området, at bevare dette i dets nuværende tilstand samt at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand. Arealerne må ikke tilplantes. Nyanlæg af skov, juletræ- og pyntegrøntkulturer samt frugtplantager ved tilplantning eller såning er således ikke tilladt. Tilplantning er dog tilladt i eksisterende haver. Der må ikke etableres nye levende hegn, og bestående levende hegn må ikke fjernes, men udskiftning kan finde sted. Vandløb og andre vandarealer inden for området skal bevares i deres nuværende tilstand. Der må således ikke foretages foranstaltninger, der ændrer vandstanden, vandløbenes forløb eller breddernes karakter, bortset fra normal vedligeholdelse og oprensning. Rørlægning af åbne grøfter og vandløb må kun udføres efter tilladelse fra fredningsnævnet, medmindre rørlægningen finder sted i forbindelse med sti- eller vejoverføringer over vandløb og ikke ændrer vandløbets vandstand. Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder udnyttelse af forekomster i jorden, opfyldning og planering samt fjernelse af stendiger og jordgærder er ikke tilladt. Fredningen er dog ikke til hinder for genoprettelse af tilgroede eller opfyldte damme og mosehuller. Der må ikke anlægges nye veje over de fredede arealer. Fredningen er dog ikke til hinder for anlæg af mindre, private veje, der følger det naturlige terræn.

Det ansøgte er ikke beliggende i et Natura 2000 område, men særligt den del af ansøgningen, der vedrører søen, kan muligvis påvirke bilag IV arter (padder Spidsnudet frø, stor vandsalamander, løvfrø og løvfrø). Aarhus kommune bør derfor som tilsynsmyndighed redegøre for, om disse arter forekommer i forbindelse med søen. Såfremt arterne forekommer ved søen eller i nærområdet, bør der stilles vilkår i forbindelse med en eventuel dispensation om, at søen kun må tørlægges i perioden fra 1. oktober til 1. marts, hvor padderne overvintrer på land.

Fredningsnævnets bemærkninger

Fredningsnævnet har flere gange besøgt ejendommen i forbindelse med ændrede projekter på ejendommen. Der er tale om både lovliggørelse af forhold, som er foretaget i strid med fredningen, og nye forhold, som ønskes etableret, og der er behov for en snarlig samlet løsning for forholdene på ejendommen.

Fredningsnævnet kan derfor udtale om et samlet projekt for en løsning, at der skal ske fornyet beplantning efter Aarhus kommunes anvisninger de steder, hvor beplantning/træer er blevet fjernet. Søen kan fjernes under forudsætning af, at det sker i perioden fra 1. oktober til 1. marts, hvis fjernelsen kan påvirke bilag IV-arter. Der skal i stedet etableres en sø foran ejendommen mod åen som illustreret på oversigtstegningen. Der kan ikke ske omlægning af åens forløb, der således fortsat skal passere gennem møllen. Der skal ske retablering i form af fritlægning af vandløbet fra møllen og helt til åen, idet der kan etableres en træbro til overkørsel til den anden ejendom. Det materiale, der afgraves ved fjernelse af søen, kan ikke lægges på markerne mod åen, men kan bruges til at retablere den afgravning, der er lavet bagved huset, og i øvrigt eventuelt bruges til en oprydning på arealet. Der skal ske fjernelse af gammelt byggeaffald, ligesom fredningsnævnet henstiller, at der sker fjernelse eller udskiftning af et gammelt ødelagt drivhus.

Fredningsnævnet fastsætter frist til den 1. august 2016 for, at Aarhus kommune forelægges en samlet plan, der beskriver disse forhold på en for en entreprenør gennemførlig måde. Hvis en sådan plan ikke modtages, må det forventes, at fredningsnævnet træffer afgørelse om retablering af de forhold, der er foretaget i strid med fredningen.

Fredningsnævnet opfordrer Aarhus Kommune til straks at indberette til fredningsnævnet, hvis fristen ikke overholdes.”

Fredningsnævnet har den 10. juni 2016 modtaget en udtalelse fra Aarhus Kommune med følgende indhold:

”Aarhus Kommune, Teknik og Miljø har den 10. juni 2016 ved møde med ejer af nævnte ejendom Johnny Hansen drøftet og aftalt et samlet projekt for en løsning vedrørende de aktiviteter, der er foretaget på ejendommen. Ejendommen er omfattet af Fuldenfredningen af 23. november 1979.

Samlet projekt

Det samlede projekt knytter sig naturligvis til fredningsnævnets bemærkning i brev af 28. april 2016 til Aarhus Kommune, Teknik og Miljø samt til ejer.

Der blev aftalt:

1. Der genplantes på arealer, hvor træer er fældet. Der plantes de samme arter, som der er fældet. Til hjælp modtog ejer også et luftfoto, der viser omfanget af den fældede beplantning af træer
2. Møllesøen bevares, men restaureres. Dette kræver en dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3, og en ansøgning skal sendes til Aarhus Kommune, Teknik og Miljø. En restaurering af Møllesøen kræver ikke fredningsnævnets tilladelse, da fredningen ikke omfatter restaurering af tilgroede eller opfyldte damme
3. Der etableres et mindre vandhul i haven nord for ejendommen ned mod Giber Å. Denne etablering kræver en tilladelse fra Planlovens § 35, og en ansøgning skal sendes til Aarhus Kommune, Byggeri
4. Strækningen af bækken fra Møllen og helt ned til Giber Å frilægges, idet der dog etableres en træbro til overkørsel til anden ejendom
5. Gammelt byggeaffald fjernes
6. Et gammelt drivhus fjernes eller udskiftes med en konstruktion med samme dimensioner.

Udtalelse

Aarhus Kommune, Teknik og Miljø skal anmode fredningsnævnet om at tage stilling til ovennævnte samlede projekt. Især ønskes det præciseret, om etablering af et mindre vandhul i haven kun kan tillades, hvis dette vandhul skal fremtræde som et erstatningsvandhul.

Der blev aftalt på mødet med ejer, at nævnte punkter 1, 4, 5 og 6 kan udføres senest inden den 1. december 2016. Restaurering af Møllesøen samt etablering af et vandhul i haven er afhængig af anden lovgivning, men ansøgninger vil blive sendt til kommunen, så snart fredningsnævnet eventuelt har godkendt etableringen af vandhullet.”

Fredningsnævnets bemærkninger

Det er fredningsnævnets opfattelse, at projektet som beskrevet af Aarhus Kommune er i overensstemmelse med de principper for opnåelse af en fredningsdispensation, som tidligere er meddelt af fredningsnævnet.

På den baggrund og under forudsætning af, at Aarhus Kommune som tilsynsmyndighed påser, at projektet gennemføres som beskrevet, meddeler fredningsnævnet dispensation, herunder til etablering af det omtalte vandhul, idet projektet ikke findes at være i strid med fredningen, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Fredningsnævnet forudsætter herved, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og stk. 3.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Eva Tørnæs,
3. Naturstyrelsen,
4. Aarhus Kommune, 14/034702-21, og Vandmiljø og Landbrug v/ Lars Spring.
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
9. Dansk Botanisk Forening,
10. Friluftsrådet, Aarhus,
11. Region Midtjylland,
12. Kulturstyrelsen,
13. Johnny Hansen.

Den 2. juni 2017

FN-MJØ-138-2016. Enfamiliehus og garage

Fredningsnævnet har den 29. november 2016 fra Aarhus Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til efter nedrivning af eksisterende byggeri at opføre et enfamiliehus med garage på matr.nr. 12c Fulden By, Beder, beliggende Bispelundvej 63, 8330 Beder. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Anne Hauge Fynbo og Peter Grønberg Hansen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden, der er en tilstandsfredning. Fredningen er ikke til hinder for, at der på en landbrugsejendom efter fredningsnævnets tilladelse opføres ny bebyggelse, herunder ved tilbygning eller foretages ombygning af eksisterende bebyggelse.

Aarhus Kommune har oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom. Der søges om at opføre et enfamiliehus med overdækning og garage efter nedrivning af eksisterende bebyggelse. Det ansøgte nye byggeri placeres på arealet med eksisterende bebyggelse og byggeriets proportioner udføres som den eksisterende beboelsesejendom. Eksisterende beplantning mod nord og vest bibeholdes, og der foretages ikke terrænændringer på mere end +/- 0,5 m.

Det fremgår at sagens materiale, at eksisterende bebyggelse med beboelse og to udhuse til henholdsvis landbrug og gartneri nedrives. Nybygningen bliver symmetrisk trelænget med et boligareal på 207,4 m², en overdækning på 8,2 m² og en garage på 70,0 m² eller i alt 285,6 m². Ejendommen ønskes opført med arkitektur svarende til udtrykket i en staklade med sadeltag. Ydervægge beklædes med træ, en-på-to lodret bræddetbeklædning, og taget beklædes med tagpap med listedækning, så bygningen ikke får større tyngde end det oprindelige hus. Taghældningen bliver mindst 40 grader og har minimalt tagudhæng. Tværfløjen forskydes med et overdækket areal, så facaden forskydes lidt. Byggeriet udføres i dæmpede farver, og der anvendes ikke reflekterende eller blændende materialer.

Aarhus Kommune har anbefalet, at der meddeles dispensation.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 24. maj 2017. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Anne Hauge Fynbo og Peter Grønberg Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Poul-Henrik Knuhtsen. Anne Hauge Fynbo og Peter Grønberg Hansen redegjorde for projektet. Det blev bl.a. oplyst, at der i forhold til det indsendte projekt bliver tale om opførelse af ejendommen med røde mursten og rødt tegltag, idet det vil passe bedre ind i omgivelserne og den eksisterende bebyggelse i området. I det indsendte projekt er bygningsmassen størrelsesmæssigt anført som 207,4 m² enfamilieshus, 8,2 m² overdækning og 70 m² garage/værksted. Det ønskes ændret til henholdsvis 229 m², 9 m² og 51,8 m². Byggeriets ydre fremtræden vil i øvrigt være uændret. Poul-Henrik Knuhtsen bemærkede, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har bemærkninger til projektet, hvis det i lyset af byggeriets placering og størrelse anføres i afgørelsen, at der – som også anført af ejerne – skal ske opretholdelse og vedligeholdelse af den nuværende skærmende beplantning mod vest og nord. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation i overensstemmelse hermed.

Fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen af arealer ved Fulden betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet bemærker, at der tidligere har været en trelænget gård med nogenlunde samme placering som det nu ansøgte byggeri. På den baggrund og idet fredningsnævnet ikke har indvendinger mod byggeriets ydre fremtræden, meddeler fredningsnævnet dispensation til projektet på vilkår om opretholdelse og vedligeholdelse af den nuværende skærmende beplantning mod vest og nord.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklage-

nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Eva Tørnæs,
3. Anne Hauge Fynbo og Peter Grønberg Hansen,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Aarhus Kommune, sag 16/054415-2,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
10. Dansk Botanisk Forening,
11. Friluftsrådet, Aarhus,
12. Region Midtjylland,
13. Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 12. september 2017

FN-MJØ-73-2017. Træbænke

Fredningsnævnet har den 4. juli 2017 fra Aarhus Kommune modtaget kommunens ansøgning om at opsætte to træbænke langs stien Kvægdriften på matr.nr.10c Fulden By, Beder, 8330 Beder.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af arealerne besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Arealerne er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 12. maj 1964 om fredning af arealer ved Fulden. Fredningen tilsigter - især af hensyn til de landskabelige værdier i området og i øvrigt af hensyn til de videnskabelige og pædagogiske interesser for så vidt angår geologi, plantevækst og arkæologi, der er knyttet til området - at bevare området i dets nuværende tilstand samt at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg.

Aarhus Kommune har anført, at Kvægdriften er en meget benyttet offentlig cykel- og vandresti. Opstilling af bænke vil understøtte fredningsformålet, da bænke vil forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området. Fra bænke vil der være udsyn til nogle af de flotte landskaber, man gennem fredningen tilsigter at bevare. Arealet fra Kvægdriften ned til Giber Å er indhegnet, og der går kvæg på arealet. Af de to træbænke, der ønskes opstillet, er én uden for indhegningen mod syd og én lige inden for hegningen mod nord. Der er adgang til indhegningen via stenter, der er placeret, hvor bænken ønskes opstillet. De skal laves af to træstubbe med et bredt bræt over. De bliver ca. 2 m lange. Bænkenes udformning er meget neutral og vil derfor ikke skæmme naturindtrykket på strækningen. De ønskes opstillet for at tilføje værdi/muligheder til det rekreative forløb mellem Skovmøllen og Fulden, som Kvægdriften er en del af. Bænken er illustreret ved følgende billede, idet de konkrete bænke dog er noget kortere med kun to træstubbe under brættet.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 5. september 2017. I besigtigelsen deltog endvidere Aarhus Kommune ved Kit Dyhr Laursen og Danmarks Naturfredningsforening ved Søren Højager. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation. Det kunne konstateres, at der var opstillet en solcelle med en meget fremtrædende placering i landskabet. Der blev aftalt en anden diskret placering, hvorefter fredningsnævnet endvidere tilkendegav, at der kan meddeles lovliggørende dispensation til solcellen med denne anden placering.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Fulden betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til opstilling af de to bænke, da de er diskret udformet med en placering, som giver offentligheden mulighed for at nyde naturen og landskabet i fredningen. Fredningsnævnet meddeler endvidere lovliggørende dispensation til en opstillet solcelle på vilkår om, at den får en anden mindre fremtrædende placering, som denne placering blev aftalt med Aarhus Kommune ved besigtigelsen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for

efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen
2. Eva Tørnæs,
3. Aarhus Kommune, sag. 15/009505-57,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Aarhus Kommune,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
10. Dansk Botanisk Forening,
11. Friluftsrådet, Aarhus,
12. Region Midtjylland,
13. Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 10. december 2017

FN-MJØ-110-2017. Jordvarmeanlæg

Fredningsnævnet har den 23. november 2017 fra Aarhus Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om etablering af et jordvarmeanlæg på matr.nr. 12c Fulden By, Beder, beliggende Bispelundvej 63, 8330 Beder. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Peter Grønberg Hansen.

Fredningsnævnet meddelte den 2. juni 2017 dispensation til at opføre et enfamilieshus med garage på ejendommen (FN-MJØ-138-2016). Det fremgår af denne sags akter, at jordvarmeanlægget var indtegnet på de plancher, som blev brugt til præsentation af projektet. Jordvarmeanlægget er dog ikke nævnt i hverken den udtalelse fra Aarhus Kommune, som var sendt til fredningsnævnet, eller i fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden, der er en tilstandsfredning. Der må ikke foretages terrænændringer.

Aarhus Kommune har oplyst, at jordvarmeanlægget består af 400 meter jordslanger med en diameter på 40 mm, som bliver gravet 1,2 meter ned i jorden. Området vil blive retableret, når arbejdet er færdigt. Kommunen har anbefalet, at der meddeles dispensation, da jordvarmeanlægget ikke strider mod fredningens formål, da området vil blive retableret, og da jordvarmeanlægget ikke vil være synligt i landskabet efter etableringen.

Aarhus Kommune har anført, at området er ca. 450 meter fra nærmeste Natura 2000 område, som er Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker (H234) med omgivelser. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke udpegningsgrundlaget væsentligt.

Fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen af arealer ved Fulden betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til projektet, da der alene er tale om en midlertidig terrænændring i umiddelbar tilknytning til beboelsesbygningen, og da ingen del af jordvarmeanlægget vil være synlig efter etableringen.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. § 10, stk. 5 i forretningsordenen for fredningsnævn.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Eva Tørnæs,
3. Anne Hauge Fynbo og Peter Grønberg Hansen,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Aarhus Kommune, sag 17/052765-3,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
10. Dansk Botanisk Forening,
11. Friluftsrådet, Aarhus,
12. Region Midtjylland,
13. Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 13. marts 2018

FN-MJØ-2-2018. Fjernelse af et læhegn

Fredningsnævnet har den 5. januar 2018 modtaget en udtalelse fra Aarhus Kommune om en ansøgning om tilladelse til at fjerne et læhegn på matr.nr. 8e Fulden By, Beder. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Claus Kjær Boisen, Fuldenvvej 65, 8330 Beder, efter at Danmarks Naturfredningsforening havde kontaktet kommunen om en iværksat rydning af læhegnet.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af området besluttet ikke at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelse er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer ved Fulden. Det fremgår af afgørelsen, at fredningen især tilsiger af hensyn til de landskabelige værdier i området og i øvrigt af hensyn til de videnskabelige og pædagogiske interesser for så vidt angår geologi, plantevækst og arkæologi, der er knyttet til området, at bevare dette i dets nuværende tilstand samt at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området. Der må ikke etableres nye levende hegn. Bestående levende hegn må ikke fjernes, men udskiftning kan finde sted. Det fremgår i øvrigt af afgørelsen, at Samsvej kun er åben for gående færdsel.

Aarhus Kommune har anført, at baggrunden for ansøgningen om at fjerne læhegnet er angivet at vedrøre dels en problematik med afvanding af mark med matr.nr. 8e Fulden By, Beder ved den øverste del af læhegnet, dels en problematik med den parallelle gennemgående vej (Samsvej), som breder sig mere og mere væk fra det voksende læhegn og ud på naboens mark på matr.nr. 9d Fulden By, Beder. Arbejdet med at gøre vejen privat er sat i gang, så den ikke bliver brugt som genvej af motorkøretøjer op mod Moesgård Museum. Ejeren vurderer, at læhegnet er af nyere dato og selvsået, men ved kommunens undersøgelse af gamle luftfotos tyder det på, at læhegnet har været til stede siden fredningen. Kortene kan dog være svære at tyde, og hegnet er desuden vokset og blevet noget fyldigere i tidens løb, især efter at kommunen for nogle år siden stoppede med at klippe det årligt. Ejeren ønsker at fjerne læhegnet med rod for derefter at grave grøften ud, så den kan fungere som afvanding langs hele marken igen. Det er ejerens opfattelse, at et levende hegn ved selvsåning vil vokse frem igen samme sted. Der er på strækningen to store egetræer og ét æbletræ, som ejeren ønsker at bevare. Da der er læhegn flere steder på de omkringliggende marker, er det i øvrigt ejerens opfattelse, at en fjernelse af læhegnet vil ikke medføre negativ påvirkning på fugle- og dyreliv.

Aarhus Kommune har anbefalet, at fredningsnævnet meddeler dispensation med vilkår om såning af et nyt læhegn. Kommunen vil i givet fald stille vilkår om, at rydning sker udenfor fuglenes yngletid, så der ikke sker skade på fugle eller reder. Der er 150 meter til nærmeste Natura 2000 område (Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker). Det er kommunens vurdering, at rydning af læhegnet ikke vil kunne påvirke udpegningsgrundlaget.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 9. marts 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Aarhus Kommune ved Iben Knudsen og Pernille Skafsgaard og Danmarks Naturfredningsforening ved Søren Højager. Ejendommens ejer Claus Kjær Boisen var indkaldt til besigtigelsen, men deltog ikke i den. Aarhus Kommune gjorde opmærksom på, at der allerede er sket fjernelse af dele af læhegnet. Danmarks Naturfredningsforening henviste til sin skriftlige indsigelse og fremhævede, at læhegnet er vigtig for fugle og som spredningskorridor. Der er ikke indvendinger mod en nødvendig beskæring. Fredningsnævnet tilkendegav, at der ikke vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Fulden betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår af fredningen, at bestående levende hegn ikke må fjernes, men at udskiftning kan finde sted. Der er søgt om dispensation til fjernelse af læhegnet, men ikke i tilknytning til genplantning. Fredningsnævnet meddeler derfor ikke dispensation. Det er en konsekvens heraf, at der ikke må ske hel eller delvis fjernelse af læhegnet, og at der efter Aarhus Kommunes nærmere godkendelse af sorter skal ske genplantning i relation til den del af læhegnet, der allerede er fjernet. Genplantningen skal være gennemført senest i efteråret 2018.

Hvis læhegnet fortsat ønskes fjernet, henvises ejeren til at indsende en ny ansøgning til Aarhus Kommune med angivelse af en plan for genplantning til brug for kommunens og fredningsnævnets stillingtagen hertil.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Søren Bundgaard Poulsen,
3. Claus Kjær Boisen,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Aarhus Kommune, sagsnr. 17/056338-6
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, Kreds Midtjylland,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 14. maj 2018

FN-MJØ-34-2018. Ombygning af to bygninger

Fredningsnævnet har den 27. marts 2018 fra Aarhus Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til at foretage ydre ombygning af to bygninger på matr.nr. 12b Fulden By, Fulden, Bispelundsvej 85, 8330 Beder. Ansøgningen er indsendt af arkitektfirmaet Frost Larsen for ejeren Michael Leisgaard Just.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer ved Fulden, der er en tilstandsfredning. Ombygning af beboelsesbygninger og driftsbygninger, hvorved disses ydre ændres, må ikke iværksættes, før tegninger udvisende placering og udseende er godkendt af fredningsnævnet.

Aarhus Kommune har anført, at bygningernes ydre udseende ikke vil blive ændret væsentligt. De ydre ændringer består i, at to vinduer ændres til terrassedøre i gavlen mod syd, at der etableres et vinduesparti i stuen mod gårdsiden og isættes en dør mod øst.

Aarhus Kommune har videre anført, at der er over 800 meter til nærmeste Natura2000-område (Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker). Det er vurderingen, at udpegningsgrundlaget ikke påvirkes.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 4. maj 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Michael Leisgaard Just, Aarhus Kommune ved Pernille Skafsgaard og Danmarks Naturfredningsforening ved Poul-Henrik Knuthsen. De ansøgte ydre bygningsændringer og allerede gennemførte ydre bygningsændringer, som bestod i isætning af døre, blev gennemgået. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Fulden betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til de anførte ændringer og lovliggørende dispensation til de allerede gennemførte ændringer, som er uden betydning for oplevelsen af fredningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Søren Bundgaard Poulsen,
3. Michael Leisgaard Just,
4. arkitekt Svend Christensen,
5. Miljøstyrelsen, København,
6. Aarhus Kommune, sagsnr. 18/011378,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Århus Bugt,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 12. oktober 2020

FN-MJØ-082-2020. Drikkested/vandingssted til kreaturer i Giber å

Fredningsnævnet modtog den 23. juli 2020 Aarhus Kommunes udtalelse om en ansøgning om at etablere et drikkested/vandingssted til kreaturer i Giber å på matr.nr. 10a Fulden By, Fulden. Ejendommen ejes af Erik Jakobsen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men den tilsigter især af hensyn til de landskabelige værdier i området og i øvrigt af hensyn til de videnskabelige og pædagogiske interesser for så vidt angår geologi, plantevækst og arkæologi, der er knyttet til området, at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet og at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. Fredningen er ikke til hinder for, at der foretages sædvanlige driftsomlægninger, eller at hidtil dyrkede arealer overgår til græsning. Vandløb og andre vandarealers tilstand skal bevares. Der må således ikke foretages foranstaltninger, der ændrer vandstanden, vandløbenes forløb eller breddernes karakter, bortset fra normal vedligeholdelse og oprensning. Der må ikke foretages terrænændringer.

Aarhus Kommune har oplyst, at drikkestedet ønskes etableret et sted ved vandløbet, hvor der er flad vandløbsbrink, og hvor der dermed laves minimal skade af brinken. Drikkestedet etableres ved at udlægge sten og grus på flad vandløbsbrink, og det sikres med en fast forkant, som forhindrer dyrene i at træde ud i vandløbet og mindsker tilførslen af sand og jord til vandløbet. Det bliver ca. 1½ meter bredt. Giber å er i vandområdeplan 2015-2021 målsat til god økologisk tilstand. En undersøgelse af smådyrsfauna og fisk giver Giber å en god økologisk tilstand. Vandingsstedet kan etableres på brinken af Giber å, uden at vandføringen i vandløbet påvirkes. Vandingsstedet vurderes ikke at være til hinder for, at Giber å opnår den gode økologiske tilstand.

Kommunen har illustreret følgende eksempler på vandingssteder:

Aarhus Kommune har videre taget følgende fotos af det sted i Giber å, hvor vandingsstedet kan etableres, uden at det vil medføre større skade på brinken eller påvirke tilstanden af eng- og mosearealet og vandløbet:

Aarhus Kommune har endvidere oplyst, at det nærmeste Natura 2000-område er område nr. 234, Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker ca. 276 meter fra projektområdet. Projektet vurderes ikke at have negativ indflydelse på de arter og naturområder, der udgør udpegningsgrundlaget, eller på bilag IV-arter.

Aarhus Kommune har anbefalet, at der meddeles dispensation. Ved at lave et vandingssted til kreaturerne sikres det, at de ikke ødelægger brinken ved åen, når de skal drikke. Det vurderes, at vandingsstedet ikke vil påvirke tilstanden i Giber å. Vandingsstedet vil endvidere ikke kunne ses fra de omkringliggende arealer og vurderes derfor ikke skæmmende for oplevelsen af fredningen.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Aarhus Kommune har ikke kunnet deltage i den nedenfor omtalte besigtigelse og har derfor skriftligt anført, at foreningen forlader sig på kommunens vurdering af, at et vandingssted ikke vil have nævneværdige konsekvenser for selve vandløbet eller for den terrestriske natur langs brinken. Foreningen ser dog af rent æstetiske årsager helst, at etableringen af en simpel mule-

pumpe overvejes, da den efter foreningens opfattelse vil opfylde samme behov, men være væsentligt mindre iøjnefaldende.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 4. september 2020. I besigtigelsen deltog endvidere Erik Jacobsen og Aarhus Kommune ved Kristiina Mardi. Erik Jacobsen bemærkede, at vandstanden på ejendommen er markant lavere end tidligere, og at han hellere så, at de kommunale tiltag, der er skyld heri, blev ændret. Han vil dog ikke protestere mod løsningen, da det er nødvendigt for afgræsningen.

Fredningsnævnets ministerudpegede og kommunalt valgte medlemmer deltog ikke i besigtigelsen, men har deltaget i sagens afgørelse.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer omkring Fulden betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Afgræsning er i overensstemmelse med fredningens intentioner, og projektet udføres, så det alene får en mindre betydning for en lille del af brinken. På den baggrund og da det på grund af den manglende tilgængelighed med vand på ejendommen er nødvendigt med en anden kilde til drikkevand til de græssende dyr, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førstestansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Søren Bundgaard Poulsen,
2. Erik Jakobsen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Aarhus Kommune, sagsnr. 20/061681-1,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,

11. Friluftsrådet, kreds Århus Bugt,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. maj 2021

FN-MJØ-002-2021. Læskur til heste

Fredningsnævnet modtog den 5. januar 2021 Aarhus Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre et læskur til heste på matr.nr. 1c Vilhelmsborg Hgd., Mårslet, kaldet Rockballe Eng. Ansøgningen er indsendt af Maria Gabriela Goslar, som er kommende lejer af ejendommen. Den ejes af Aarhus Kommune.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation, men med ændringer i læskurets størrelse og placering i forhold til det ansøgte. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men den tilsigter især af hensyn til de landskabelige værdier i området og i øvrigt af hensyn til de videnskabelige og pædagogiske interesser for så vidt angår geologi, plantevækst og arkæologi, der er knyttet til området, at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet og at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. Fredningen er ikke til hinder for, at der foretages sædvanlige drifts-omlægninger, eller at hidtil dyrkede arealer overgår til græsning. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og lignende indretninger. Fredningen hindrer ikke, at der på en landbrugsejendom efter fredningsnævnets tilladelse opføres ny bebyggelse. Fredningsnævnets tilladelse kræves dog ikke, når bebyggelsen er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom, når bebyggelsen opføres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen eller er et læskur for kreaturer, og bebyggelsen ikke er til gartneridrift eller kræver godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5. I de tilfælde hvor fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelse bl.a. kun nægtes, hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostninger kan modsvare det af ejeren ønskedes, eller hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomisk formål. Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Der må opsættes de faste hegn, som er nødvendige for en ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom.

Fredningsnævnet meddelte den 13. maj 2015 dispensation til at opføre et skur med en bredde på 2,90 meter, en længde på 3,90 meter og en højde på op til 2,90 meter på en landbrugsejendom indenfor fredningen, matr.nr. 1l Moesgård Hgd., Mårslet. Der var tale om et lovpligtigt læskur til brug ved permanent græsning året rundt (FN 2015.42).

Aarhus Kommune har oplyst, at der skal gå heste både på matr.nr. 1c og 1ah Vilhelmsborg Hgd., Mårslet. Læskuret, der placeres på matr.nr. 1c Vilhelmsborg Hgd., Mårslet, bliver på maksimalt 40 m² og påtænkes bygget i kalmarbrædder. Lejeren er ikke tilknyttet en landbrugsejendom, hvorfor hesteholdet vil være på hobbybasis. Der forventes ca. fire heste om vinteren og højst otte heste om sommeren.

Aarhus Kommune har videre oplyst, at det nærmeste Natura 2000-område er område nr. 234, Giber Å, Ene-mærket og Skåde Havbakker. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke udpegningsgrundlaget eller bilag IV-arter væsentligt.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. april 2021. I besigtigelsen deltog endvidere Maria Gabriela Goslar og Jakob Asmussen, Aarhus Kommune ved Peter Christian Trolle og Pernille Skafsgaard og Danmarks Naturfredningsforening ved Poul-Henrik Knuthsen. Projektet blev gennemgået. Peter Christian Trolle oplyste, at der er tale om landbrugspligtig jord, som ejes af kommunen. Der er ved kommunens beslutning om at udleje arealet til ansøgerne lagt vægt på problemerne med af få afgræsset kommunens arealer. Ansøgerne oplyste, at ejendommen er på ca. 2,2 ha. De er nået frem til, at der højst skal være fire heste på arealet. De har opstillet en pavillon på det sted, kommunen har anvist, dog således at anvisningen går på en placering langs hegnet væk fra åen og ikke nødvendigvis præcis det sted, de har opsat pavillonen. Dyreværnslovgivningen kræver, at der er et læskur til hestene. Det er nok ikke nødvendigt med et læskur på 40 m², og hvis det er tilstrækkeligt til at opfylde kravene, kan de nøjes med et læskur på 20 m². Pernille Skafsgaard oplyste, at den placering, kommunen har anvist, er sket efter naturafdelingens vurdering i relation til § 3 og åbeskyttelseslinjen. Der blev drøftet andre placeringer. Poul-Henrik Knuthsen bemærkede herved, at læskuret bør placeres mere skjult i beplantningen tættere på den nærtliggende bebyggelse. Ansøgerne var enige heri, hvis arealet ikke er for blødt for hestene. Der var i øvrigt opsat et almindeligt landbrugs-hegn (trådhegn) omkring arealet.

Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation til et læskur på 20 m² med den i øvrigt ansøgte udformning, men at fredningsnævnet forinden afgørelsen vil overveje læskurets placering.

Maria Gabriela Goslar og Jakob Asmussen har efterfølgende oplyst, at der anmodes om et læskur på enten 27 m² eller 36 m², da der er krav om 9 m² pr. hest.

Aarhus Kommune har den 7. maj 2021 udtalt, at der ikke kan meddeles dispensation i relation til naturbeskyttelseslovens § 3 til en placering længst mod øst. En placering umiddelbart vest for vandhullet er uønsket landskabeligt set. En opstilling ca. 30 meter vest for den opstillede pavillon kan accepteres i relation til naturbeskyttelseslovens § 3 og § 16, men landskabeligt set vil den mindst generende opstilling af læskuret være i hjørnet af engen helt mod vest, hvor grusvejen begynder.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer omkring Fulden betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Afgræsning er i overensstemmelse med fredningens intentioner, og fredningsnævnet er derfor indstillet på at meddele dispensation til et læskur til brug herfor.

På baggrund af ejendommens størrelse og placering i landskabet og oplysningerne fra Aarhus Kommune meddeles der herefter dispensation til et læskur på enten 27 m² eller 36 m² med den i øvrigt ansøgte ydre fremtræden med en placering længst mod vest på markens hjørne, hvor grusvejen starter. Denne placering blev i øvrigt også besigtiget af fredningsnævnet i umiddelbar forlængelse af mødet med besigtigelse.

Fredningsnævnet overlader det således til Aarhus Kommunes naturafdeling at tage stilling til, om det er mest hensigtsmæssigt med tre eller fire afgræssende heste på arealet.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødeva-

reklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Søren Bundgaard Poulsen (kommunalt valgt medlem af fredningsnævnet),
2. Maria Gabriela Goslar,
3. Miljøstyrelsen,
4. Aarhus Kommune, sagsnr. 20/163795-2,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Århus Bugt,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 15. marts 2022

FN-MJØ-009-2022. Ride- og løsdriftshal

Fredningsnævnet modtog den 8. februar 2022 Aarhus Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre en ride- og løsdriftshal på matr.nr. 11i Fulden By, Beder, Bispelundvej 44, 8330 Beder. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Mads Borg.

Fredningsnævnet meddeler dispensation på vilkår om fjernelse af andre bygninger. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men den tilsigter især af hensyn til de landskabelige værdier i området og i øvrigt af hensyn til de videnskabelige og pædagogiske interesser for så vidt angår geologi, plantevækst og arkæologi, der er knyttet til området, at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet og at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at området skal bevares i dets tilstand på fredningstidspunktet. Arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. Fredningen er ikke til hinder for, at der foretages sædvanlige driftsomlægninger, eller at hidtil dyrkede arealer overgår til græsning. Arealerne må ikke tilplantes udenfor eksisterende haver. Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder opfyldning og planering er ikke tilladt. Oprettelse af fjerkræ-, svine- eller pelsdyrfarme eller oprettelse af nye landbrug eller drivhusgartnerier er ikke tilladt. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og lignende indretninger. Fredningen hindrer ikke, at der på en landbrugsejendom efter fredningsnævnets tilladelse opføres ny bebyggelse. Fredningsnævnets tilladelse kræves dog ikke, når bebyggelsen er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom, når bebyggelsen opføres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen eller er et læskur for kreaturer, og bebyggelsen ikke er til gartneridrift eller kræver godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5. I de tilfælde hvor fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelse bl.a. kun nægtes, hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostninger kan modsvare det af ejeren ønskedes, eller hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomisk formål. Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Der må opsættes de faste hegn, som er nødvendige for en ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom.

Fredningsnævnet meddelte den 14. juni 2004 dispensation til Mads Borg om at opføre en tilbygning på 84 m² til stuehuset på 63 m² på ejendommen, således at det samlede grundareal blev på 150 m² og det samlede boligareal på 240 m². Der blev endvidere meddelt dispensation til som erstatning for en eksisterende udhusbygning og drivhusfundament at etablere en driftsbygning på 275 m² med et halvtag på 20 m² til benyttelse som løsstalddrift for 10-12 islandske heste, til opbevaring af landbrugsmaskiner og til en garage på 65 m². Fredningsnævnet anførte i sin begrundelse for afgørelsen bl.a., at bygningerne ikke vedrørte erhvervsmæssige nødvendige driftsbygninger, og at projektet derfor krævede fredningsnævnets dispensation. Det fremgår af afgørelsen, at Århus Amt havde udtalt, at ejendommen måtte karakteriseres som fritidslandbrug og ikke som en decideret landbrugsejendom, hvorfor der ikke var tale om erhvervsmæssige nødvendige driftsbygninger (journal nr. 53/04).

Fredningsnævnet meddelte den 16. november 2005 dispensation til et revideret projekt, således at der i stedet for én tilbygning på 84 m² til stuehuset kunne opføres to tilbygninger på hver 54 m². Dispensationen blev meddelt på vilkår om, at garagen på 65 m² blev inddraget til benyttelse i forbindelse med ejendommens drift som landbrug (j.nr. 11.01.2005-68).

Sagens baggrund

Det fremgår af ansøgningen, at ejerne siden 2005 har drevet professionel hestehold af islandske heste, herunder opstaldning, stutteri, træning, undervisning, hingstestation og hestewellness.

Aarhus Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter en tilladelse efter husdyrbruglovens § 16b, herunder om en ny ride- og løsdriftshal. Der ønskes opført nye træningsfaciliteter i form af en ny hal på 45 x 20 meter, som primært skal anvendes til træning af stutteriets heste og en ny løsdrift i den sydlige ende. Den opføres i grå antracit eller sort. Den skal give mulighed for indendørs longering i roundpen, til uddannelse og klargøring af avlsheste og supplement til trænings- og wellnesscenter for heste.

Aarhus Kommune har om ejendommen og landskabet oplyst, at ejendommen er beliggende i et område med særlig god landskabskarakter. I områder med særlig god landskabskarakter skal større byggeri og anlæg i henhold til kommuneplanen undgås, og byggeri og anlæg skal udformes med særlig hensyntagen til landskabet og dokumentation for bygge- og anlægsprojektets visuelle indvirkning på særlige karaktergivende landskabselementer. Området er også udpeget som et område med særlig geologisk interesse. Indenfor området skal landskabsformer og blottede profiler mv., som særlig tydeligt afspejler landskabets opbygning og de geologiske processer, besvares og beskyttes. Byggeri og anlægsarbejder, beplantning mv., som kan sløre landskabets dannelsesformer, bør undgås. Ejendommen ligger i et kuperet morænelandskab delvist på et plateau i landskabet. Mod nordvest er et stærkt skrånende terræn ned mod Giber Ådal, og sydvest for stiger terrænet op mod Fulden Byvej. Særligt karakteristisk for området er herregårdslandskabet med store skovområder, store landbrugsflader, et kuperet terræn med langstrakt udsyn og Giber å. Nær matriklen er også en sti, der forbinder Bispelundvej og Fulden Byvej via Kvægdriften.

Aarhus Kommune har herefter som sin vurdering af erhvervsmæssig nødvendighed udtalt, at den samlede virksomhed, inkl. hingstestation og stutteriaktivitet fremstår som rentabel. Der er tale om en landbrugsmæssig virksomhed og ikke et projekt at hobbypræget karakter, og byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt. Bygningen integrerer både ride/træningsaktivitet, dybstrøelsesstald og diverse opbevaring og klargøring i én bygning på ca. 900 m². Bygningens størrelse fremstår ikke uforholdsmæssig stor i forhold til det forventede behov.

Det er derfor Aarhus Kommunes vurdering, at bygningen ikke kræver fredningsnævnets dispensation efter den første af undtagelsesbestemmelserne.

Aarhus Kommune har om alternative placeringer anført, at der i første omgang var ansøgt om en placering tættere på nabobeboelsen på Kvægdriften 13. Denne blev dog ændret til den nu ansøgte placering, idet kommunen ikke havde mulighed for at dispensere til en placering nærmere end 50 meter fra naboejendommens beboelse. Det er kommunens vurdering, at den ene af de to placeringer ikke var at foretrække fremfor den anden set i forhold til landskabelig påvirkning. Der er på den baggrund ikke egnede alternative placeringer til den ansøgte placering ca. 14 meter fra nærmeste eksisterende bygning og dermed i tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen.

Det er derfor videre Aarhus Kommunes vurdering, at bygningen heller ikke kræver fredningsnævnets dispensation efter den anden af undtagelsesbestemmelserne.

Aarhus Kommune har som sin vurdering af landskabelige forhold anført, at den omkringliggende beplantning og det kuperede terræn er med til at sløre og skærme for udsynet til anlægget, hvorfor det ikke vurderes at være synligt i landskabet og derfor ikke vil have en væsentlig indvirkning i landskabet. Den nye hal vil ikke

ændre landskabet markant, herunder sløre landskabets dannelsesformer, og områdets særlige gode landskabskarakter vil ikke påvirkes væsentligt. Der vil med to vilkår i en kommende § 16-miljøtilladelse ikke ske en væsentlig påvirkning af landskabet som følge af hallens opførelse. Der vil blive stillet vilkår om, at udformning, arkitektur og materialevalg skal være i overensstemmelse med beskrivelserne i ansøgningsmaterialet og tillige sådan, at hallen opføres i naturlige og afdæmpede farver og med mørke eller gråtonede tagflader uden refleksion. Ovenlys på hallen skal være i ikke reflekterende materiale. Der vil endvidere blive stillet vilkår om, at den nuværende beplantning rundt om ejendommen i form af fælleshegn i skel skal bibeholdes, eller at der skal foretages ekstra beplantning med en tilsvarende synsmæssig sløring.

Aarhus Kommune har om miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 anført, at nogle forhold, som på fredningstidspunktet krævede godkendelse efter disse bestemmelser, er overført til husdyrbrugloven og svarer til en godkendelse efter lovens § 16a, stk. 2. Det ansøgte projekt kræver dog ikke en sådan godkendelse.

Det er derfor yderligere Aarhus Kommunes vurdering, at bygningen heller ikke kræver fredningsnævnets dispensation efter den tredje af undtagelsesbestemmelserne.

Aarhus Kommune har videre oplyst, at projektområdet er 165 meter fra Natura 2000-område nr. 234, Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke udpegningsgrundlaget væsentligt eller at kunne påvirke bilag IV-arter.

Aarhus Kommune har sammenfattende vurderet, at projektet ikke kræver fredningsnævnets godkendelse, men at sagen alligevel forelægges for fredningsnævnet, idet klageinstansen i afgørelse nr. NMK-522-00012 har kritiseret, når sådanne sager ikke forelægges fredningsnævnet. Det anbefales, at der meddeles dispensation, hvis fredningsnævnet finder, at en sådan er nødvendig.

Bygningens placering og ydre fremtræden er illustreret på bl.a. følgende måde:

Aarhus Kommune har supplerende oplyst, at der er en række ikke lovlige bygninger på ejendommen. Det drejer sig om et løsdriftsafsnit på sydvestsiden af en stald (BBR bygning 3), ¼ af en bygning, som bruges til løsdriftsstald (BBR bygning 4) og et læskur til heste (BBR bygning 5).

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 28. februar 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjarne Golles og Katrine Skov-Hansen. Endvidere deltog Mads Borg, Aarhus Kommune ved Iben Knudsen og Mille Maria Louise Rasch og Danmarks Naturfredningsforening ved Sebastian Jonshøj og Søren Højager. Projektet blev gennemgået. Mads Borg oplyste, at bygningen ikke kan være mindre til den påtænkte brug. Den kan ikke ses fra vejen som følge af beplantningen eller fra den nærliggende offentlige sti. Bygning 3 og 5 vil blive fjernet. Hvis bygningen ikke udføres med ovenlys, vil det kræve et meget stort energiforbrug at lyse den op. Danmarks Naturfredningsforening havde ikke indvendinger mod bygningen, men udtrykte betænkelighed ved ovenlysvinduernes betydning for synligheden fra omgivelserne. Aarhus Kommune oplyste, at der vil blive stillet vilkår om, at ovenlyset bliver udført i ikke-reflekterende materiale og i øvrigt om bevarelse af beplantningen langs vejen. Mads Borg oplyste i øvrigt, at de altid har drevet ejendommen erhvervsmæssigt. De har alene ændret i terrænformerne ved selve ridebanen, hvor de udførte en mindre ændring allerede, da de overtog ejendommen. De øvrige arealer er alene ændret ved hestenes slid, så de ikke fremstår som græsarealer.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at ejendommen ikke blev drevet erhvervsmæssigt i relation til hestehold på fredningstidspunktet, og det er derfor fredningsnævnets opfattelse, at ride- og løsdriftshallen kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er anført i fredningen, at den ikke hindrer, at der på en landbrugsejendom opføres ny bebyggelse med fredningsnævnets tilladelse.

Fredningsnævnet meddeler herefter med henvisning til ejendommens mangeårige brug til hestehold, ejendommens placering i landskabet og bygningens ydre fremtræden dispensation til den ansøgte ride- og løsdriftshal på betingelse af, at der sker fjernelse af alle ikke lovlige driftsmæssige bygninger.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,

- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Katrine Skov-Hansen,
2. Mads Borg,
3. Miljøstyrelsen,
4. Aarhus Kommune, sagsnr. 22/014297-2,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,

6. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Århus Bugt,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 15. marts 2022

FN-MJØ-175-2021. Tilbygning

Fredningsnævnet modtog den 15. december 2021 Aarhus Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre en tilbygning til stuehuset og om tre overdækninger på matr.nr. 16a Fulden By, Beder, Beder Landevej 11, 8330 Beder. Ejendommen ejes af Trine Ginnerup Thuesen og Niels Burtenshaw Thuesen.

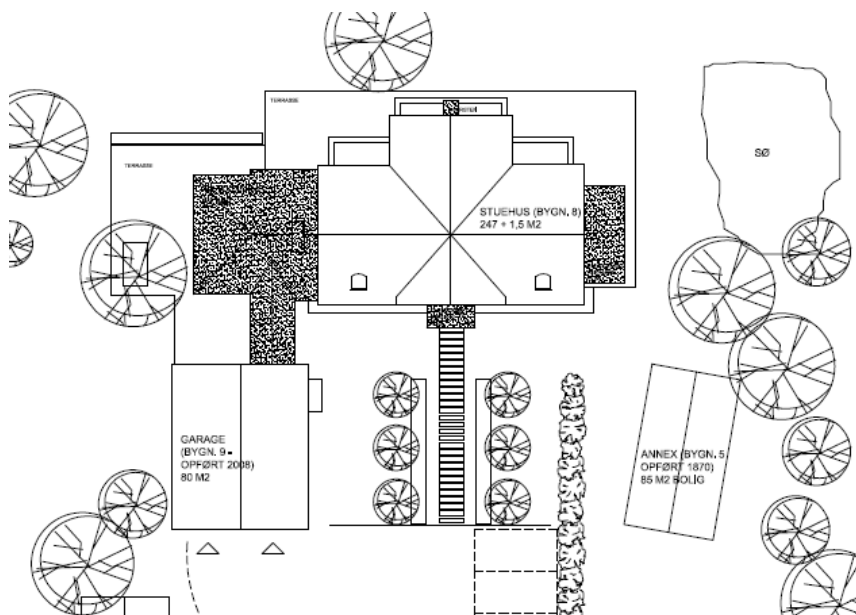
Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men den tilsigter især af hensyn til de landskabelige værdier i området og i øvrigt af hensyn til de videnskabelige og pædagogiske interesser for så vidt angår geologi, plantevækst og arkæologi, der er knyttet til området, at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet og at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og lignende indretninger. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Aarhus Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter en tilbygning til stuehuset og overdækning af tre arealer på henholdsvis 15 m², 4 m² og 6 m². Tilbygningen sker ved forlængelse af det eksisterende stuehus mod øst, hvorfra der skal være en overdækket gang, der forbinder stuehuset med garagen. Der udføres derudover en overdækning af indgangen og en overdækket terrasse på stuehusets østlige side. Projektet er illustreret ved følgende situationsplan, hvor de mørkskraverede områder er tilbygningen og de overdækkede arealer.

Det fremgår af situationsplanen, at de derpå indtegnede bygninger er et stuehus på 247 m², et anneks med 85 m² bolig og en garage på 80 m². Det fremgår videre af ansøgningsmaterialet, at der på ejendommen yderligere er to stalde på henholdsvis 225 m² og 192 m² og et erhvervsudhus på 105 m². Det fremgår yderligere af ansøgningsmaterialet, at den ansøgte tilbygning er på 51 m².

Aarhus Kommune har videre oplyst, at det nærmeste Natura 2000-område er område nr. 234, Giber Å, Ene-mærket og Skåde Havbakker ca. 1,8 km øst for ejendommen. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke udpegningsgrundlaget eller bilag IV-arter væsentligt.

Aarhus Kommune har som sin vurdering anført, at der kan meddeles dispensation, da der er tale om en tilbygning til det eksisterende byggeri og en overdækning af en indgang og mellem stuehuset og garagen. Projektet etableres på en måde, så det ikke vil virke skæmmende og stadig vil bevare landskabets tilstand. Byggeriet vil kun være synligt, når man er på ejendommen og kan ikke ses udefra. Samtidig vil tiltagene falde naturligt i med det eksisterende byggeri. Der skal sættes som en betingelse, at etablering af terrassen ikke må påvirke søen eller tilstanden heraf hverken i anlægsfasen eller bagefter. Der må derfor ikke terrænreguleres eller laves en konstruktion, der risikerer, at grus eller lignende skrider ned mod søen, eller at der sker en påvirkning af brinken, ligesom der i anlægsfasen ikke må køres med maskiner eller lignende, der påvirker søen eller brinken. Samtidig anbefales det, at terrassen ikke kommer tættere på søen end den eksisterende terrasse, der er udvidet mod søen i 2021.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 28. februar 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjarne Golles og Katrine Skov-Hansen. Endvidere deltog Trine Ginnerup Thuesen med arkitekt Louise Aggerholm, arkitekt Jesper Back og TLL Byg ved Thomas Lindberg, Aarhus Kommune ved Mille Maria Louise Rasch og Danmarks Naturfredningsforening ved Sebastian Jonshøj og Søren Højager. Projektet blev gennemgået. Det blev præciseret, at der ingen påvirkning bliver af søen. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer omkring Fulden betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

De ansøgte tiltag ved ejendommens beboelsesbygning har ingen betydning for oplevelsen af fredningen. På den baggrund og efter projektets udformning meddeler fredningsnævnet dispensation på de vilkår, der er anført af Aarhus Kommune til sikring af det nærtliggende vandhul.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale

selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Katrine Skov-Hansen,
2. Trine Ginnerup Thuesen og Niels Burtenshaw Thuesen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Aarhus Kommune, sagsnr. 21/112756-2,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Århus Bugt,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. april 2022

FN-MJØ-049-2022. Udbygning og dele af bygning

Fredningsnævnet meddelte den 15. marts 2022 dispensation til at opføre en ride- og løsdriftshal på matr.nr. 11i Fulden By, Beder, Bispelundvej 44, 8330 Beder (FN-MJØ-009-2022). Ejendommens ejes af Mads Borg.

I afgørelsen blev anført følgende begrundelse og resultat:

”Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at ejendommen ikke blev drevet erhvervsmæssigt i relation til hestehold på fredningstidspunktet, og det er derfor fredningsnævnets opfattelse, at ride- og løsdriftshallen kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de planterarter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

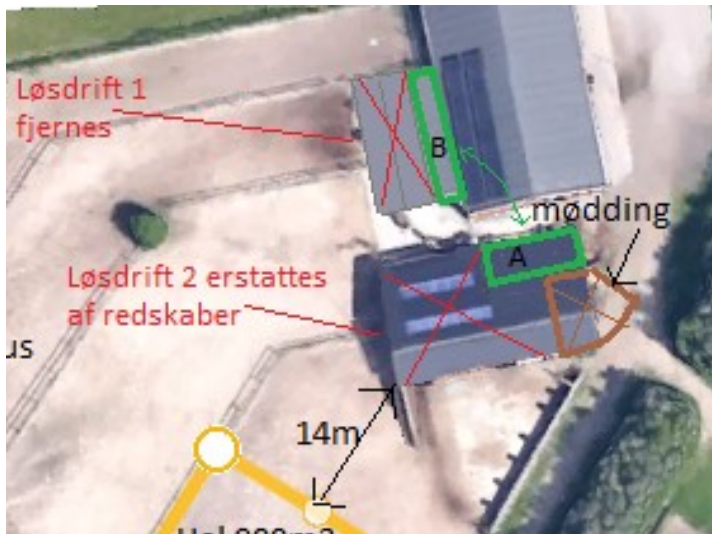
Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er anført i fredningen, at den ikke hindrer, at der på en landbrugsejendom opføres ny bebyggelse med fredningsnævnets tilladelse.

Fredningsnævnet meddeler herefter med henvisning til ejendommens mangeårige brug til hestehold, ejendommens placering i landskabet og bygningens ydre fremtræden dispensation til den ansøgte ride- og løsdriftshal på betingelse af, at der sker fjernelse af alle ikke lovlige driftsmæssige bygninger.”

Mads Borg har efterfølgende den 21. marts 2022 anført, at den ansøgning, der dannede grundlag for fredningsnævnets afgørelse, omfattede lovliggørelse af ¼ af bygning 4, der på det nedenfor anførte kort benævnes ”A” i en grøn ramme. Han vil været meget ked af at fjerne den del af bygningen i forhold til logistikken og staldens funktion. Han ønsker derfor oplyst, om der er tale om en fejl ved afgørelsen, eller om der kan foretages en revurdering af lovligheden. Han vil i den forbindelse gerne fjerne hele udbygningen på vestsiden af bygning 3, inkl. tagfladen benævnt ”B” i en grøn ramme på kortet, selvom denne ellers ikke skulle være fjernet.

Forholdene er illustreret på følgende måde:

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet bemærker indledningsvis, at der ikke var tale om en fejl ved fredningsnævnets afgørelse, idet det var en konsekvens af dispensationen til en yderligere og stor bygning, at der skete fjernelse af alle bygninger, som ikke var lovlige i fredningen.

Det er imidlertid uden betydning for fredningen eller landskabsoplevelsen, om det er den ikke lovlige bygningsdel A eller den lovlige bygningsdel B, som fjernes.

Fredningsnævnet meddeler derfor lovliggørende dispensation til den anførte ¼ af bygning 4 på vilkår om, at løsdrift 1 (bygning 3), inkl. overdækning B fjernes.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjørn Rømer Westh (ministerudpeget medlem),
2. Katrine Skov-Hansen (kommunalt valgt medlem),
3. Mads Borg,
4. Miljøstyrelsen,
5. Aarhus Kommune, sagsnr. 22/014297-2,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Århus Bugt,
13. Region Midtjylland,

14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandouest@fredningsnaevn.dk)

Den 29. august 2022

FN-MJØ-106-2022. Møddingsplads

Fredningsnævnet modtog den 23. august 2022 Aarhus Kommunes udtalelse om en ansøgning om at flytte en møddingsplads på matr.nr. 11i Fulden By, Beder, Bispelundvej 44, 8330 Beder. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Mads Borg.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men den tilsigter især af hensyn til de landskabelige værdier i området og i øvrigt af hensyn til de videnskabelige og pædagogiske interesser for så vidt angår geologi, plantevækst og arkæologi, der er knyttet til området, at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet og at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at området skal bevares i dets tilstand på fredningstidspunktet. Arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. Fredningen er ikke til hinder for, at der foretages sædvanlige driftsomlægninger, eller at hidtil dyrkede arealer overgår til græsning. Arealerne må ikke tilplantes udenfor eksisterende haver. Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder opfyldning og planering er ikke tilladt. Oprettelse af fjerkræ-, svine- eller pelsdyrfarme eller oprettelse af nye landbrug eller drivhusgartnerier er ikke tilladt. Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og lignende indretninger. Fredningen hindrer ikke, at der på en landbrugsejendom efter fredningsnævnets tilladelse opføres ny bebyggelse. Fredningsnævnets tilladelse kræves dog ikke, når bebyggelsen er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom, når bebyggelsen opføres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen eller er et læskur for kreaturer, og bebyggelsen ikke er til gartneridrift eller kræver godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5. I de tilfælde hvor fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelse bl.a. kun nægtes, hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostninger kan modsvare det af ejeren ønskedes, eller hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomisk formål. Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Der må opsættes de faste hegn, som er nødvendige for en ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom.

Fredningsnævnet meddelte den 14. juni 2004 dispensation til Mads Borg om at opføre en tilbygning på 84 m² til stuehuset på 63 m² på ejendommen, således at det samlede grundareal blev på 150 m² og det samlede boligareal på 240 m². Der blev endvidere meddelt dispensation til som erstatning for en eksisterende udhusbygning og drivhusfundament at etablere en driftsbygning på 275 m² med et halvtag på 20 m² til benyttelse som løsstalddrift for 10-12 islandske heste, til opbevaring af landbrugsmaskiner og til en garage på 65 m². Fredningsnævnet anførte i sin begrundelse for afgørelsen bl.a., at bygningerne ikke vedrørte erhvervsmæssige nødvendige driftsbygninger, og at projektet derfor krævede fredningsnævnets dispensation. Det fremgår af afgørelsen, at Århus Amt havde udtalt, at ejendommen måtte karakteriseres som fritidslandbrug og ikke som en decideret landbrugsejendom, hvorfor der ikke var tale om erhvervsmæssige nødvendige driftsbygninger (journal nr. 53/04).

Fredningsnævnet meddelte den 16. november 2005 dispensation til et revideret projekt, således at der i stedet for én tilbygning på 84 m² til stuehuset kunne opføres to tilbygninger på hver 54 m². Dispensationen blev meddelt på vilkår om, at garagen på 65 m² blev inddraget til benyttelse i forbindelse med ejendommens drift som landbrug (j.nr. 11.01.2005-68).

Fredningsnævnet meddelte den 15. marts 2022 dispensation til en ny ride- og løsdriftshal på 45 x 20 meter på ejendommen på vilkår om fjernelse af andre bygninger (FN-MJØ-009-2022). Der blev den 25. april 2022 meddelt dispensation til en mindre ændring i relation til fjernelse af bygninger (FN-MJØ-049-2022).

Sagens baggrund

Aarhus Kommune har oplyst, at kommunen for nylig har sendt et udkast til afgørelse om bl.a. møddingspladsen i nabo/partshøring. Der blev af to naboer fremsat indvendinger mod den først ansøgte placering 4 meter fra naboskel. Kommunen har herefter med ejeren fundet en alternativ placering i tilknytning til den nye ride- og løsdriftshal. Den imødekommer indvendingerne og har efter kommunens opfattelse den væsentlige fordel, at den overholder det generelle afstandskrav på 30 meter til naboskel. Den placeres ikke i tilknytning til ejendommens nuværende bygningsmasse, men i tilknytning til ejendommens kommende bygningsmasse i form af den nye ride- og løsdriftshal. Den udformes med et grundareal på højst 38 m², og så den overholder betingelserne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, herunder hældning til afløb og bund af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt. Den udformes enten med mindst 1 meter høj mur på tre af dens fire sider eller ved placering af en lukket container på det befæstede areal.

Den ansøgte placering er markeret med lilla farve nederst i følgende billede:

Aarhus Kommune oplyste ved behandlingen af FN-MJØ-009-2022, at projektområdet er 165 meter fra Natura 2000-område nr. 234, Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker. Projektet vurderedes ikke at kunne påvirke udpegningsgrundlaget væsentligt eller at kunne påvirke bilag IV-arter.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer omkring Fulden betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til møddingspladsen, der med sin placering på ejendommen og ved den øvrige bebyggelse ingen betydning har for oplevelsen af fredningen. Hvis den udføres som en container, meddeles dispensationen på vilkår om, at den beklædes med træ i jordfarve.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjørn Rømer Westh,
2. Katrine Skov-Hansen,
3. Mads Borg,
4. Miljøstyrelsen,
5. Aarhus Kommune, GEO-2021-007640,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Århus Bugt,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 16. maj 2023

FN-MJØ-009-2023. Ovalspor/ridebane og roundpen

Fredningsnævnet modtog den 2. februar 2023 Aarhus Kommunes udtalelse om en ansøgning om lovliggørende dispensation til et ovalspor/en ridebane og en roundpen på matr.nr. 11i Fulden By, Beder, Bispelundvej 44, 8330 Beder. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Mads Borg.

Fredningsnævnet meddeler lovliggørende dispensation til ridebanen, men ikke til belysningen ved ridebanen. Fredningsnævnet meddeler endvidere dispensation til en roundpen. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen og fredningsnævnets praksis

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men den tilsigter især af hensyn til de landskabelige værdier i området og i øvrigt af hensyn til de videnskabelige og pædagogiske interesser for så vidt angår geologi, plantevækst og arkæologi, der er knyttet til området, at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet og at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at området skal bevares i dets tilstand på fredningstidspunktet. Arealerne må anvendes som hidtil, således at almindelig landbrugsdrift på de eksisterende landbrugsarealer kan fortsætte. Fredningen er ikke til hinder for, at der foretages sædvanlige driftsomlægninger, eller at hidtil dyrkede arealer overgår til græsning. Arealerne må ikke tilplantes udenfor eksisterende haver. Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder opfyldning og planering er ikke tilladt. Der må opsættes de faste hegn, som er nødvendige for en ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom.

Det fremgår videre om fredningsbestemmelserne om bebyggelse mv., at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og lignende indretninger. Fredningen hindrer ikke, at der på en landbrugsejendom efter fredningsnævnets tilladelse opføres ny bebyggelse. Fredningsnævnets tilladelse kræves dog ikke, når bebyggelsen er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom, når bebyggelsen opføres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen eller er et læskur for kreaturer, og bebyggelsen ikke er til gartneridrift eller kræver godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5. I de tilfælde hvor fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelse bl.a. kun nægtes, hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostninger kan modsvare det af ejeren ønskedes, eller hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomisk formål. Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger.

Fredningsnævnet har i andre landskabsfredninger truffet afgørelse om belysning placeret andre steder end ved bebyggelse:

Fredningsnævnet traf den 20. marts 2018 afgørelse om ikke at meddele lovliggørende dispensation til 6-7 opsatte lamper langs indkørslen til en ejendom i fredningen af Daugård Strand. Lamperne var ca. 1 meter høje og kobberfarvede. (FN-MJØ-100-2017). Fredningsnævnet begrundede afgørelsen på følgende måde:

"Fredningen ved Daugård Strand indeholder ikke direkte bestemmelser om forbud mod opsætning af lamper, men det er fredningsnævnets opfattelse, at bestemmelserne om bevarelse af områdets tilstand og de landskabelige værdier, som er baggrunden for fredningen, betyder, at der i fredningen kan indfortolkes et forbud mod at opsætte lamper uden for haverne og således i selve landskabet, og at lamperne således kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningen formål.

Selv om fredningsnævnet er enig i, at den konkrete udformning af belysningen er diskret, meddeler fredningsnævnet herefter ikke dispensation til lamperne, som er opsat langs en markvej til ansøgerens hus, idet de findes fremmedartede i en landskabsfredning. Hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning, hvorefter området ville kunne blive fyldt med belysning i landskabet, er indgået med betydelig vægt ved afgørelsen."

Miljø- og Fødevarerklagenævnet stadfæstede afgørelsen den 27. april 2021.

Fredningsnævnet traf den 14. juli 2021 afgørelse om ikke at meddele dispensation til at etablere lys på adgangsvejen til og omkring en fold/ridebane i fredningen af Jeksendalen, idet det var i strid med de hensyn, der skal varetages ved en landskabsfredning (FN-MJØ-075-2021).

Fredningsnævnet har i øvrigt tidligere behandlet en række sager på matr.nr. 11i Fulden By, Beder:

Der blev den 14. juni 2004 meddelt dispensation til Mads Borg om at opføre en tilbygning på 84 m² til stuehuset på 63 m² på ejendommen, således at det samlede grundareal blev på 150 m² og det samlede boligareal på 240 m². Der blev endvidere meddelt dispensation til som erstatning for en eksisterende udhusbygning og drivhusfundament at etablere en driftsbygning på 275 m² med et halvtag på 20 m² til benyttelse som løsestald drift for 10-12 islandske heste, til opbevaring af landbrugsmaskiner og til en garage på 65 m² (journal nr. 53/04).

Der blev den 16. november 2005 meddelt dispensation til et revideret projekt, således at der i stedet for én tilbygning på 84 m² til stuehuset kunne opføres to tilbygninger på hver 54 m². Dispensationen blev meddelt på vilkår om, at garagen på 65 m² blev inddraget til benyttelse i forbindelse med ejendommens drift som landbrug (j.nr. 11.01.2005-68).

Der blev den 15. marts 2022 meddelt dispensation til en ny ride- og løsdriftshal på 45 x 20 meter på ejendommen på vilkår om fjernelse af andre bygninger. Spørgsmålet om udførte terræændringer ved ridebanen var ikke omfattet af ansøgningen eller afgørelsen, men Mads Borg oplyste ved fredningsnævnets forudgående besigtigelse, at der alene var ændret i terræformerne ved selve ridebanen, hvor der blev udførte mindre ændringer allerede ved deres overtagelse af ejendommen. Han oplyste videre, at de øvrige arealer alene er ændret ved hestenes slid, så de ikke fremstår som græsarealer (FN-MJØ-009-2022).

Der blev den 25. april 2022 meddelt dispensation til en mindre ændring i relation til fjernelse af bygninger (FN-MJØ-049-2022).

Der blev den 29. august 2022 meddelt dispensation til en ændret placering af en møddingplads (FN-MJØ-106-2022).

Sagens baggrund

Aarhus Kommune har oplyst, at det i ansøgningen om lovliggørelse er oplyst, at ovalsporet/ridebanen og roundpen blev etableret i 2004. Der blev som illustreret på følgende foto gravet ca. 1 meter jord af fra den sydlige del af banen (rød markering) til den nordlige del af banen (blå markering). Banen har tidligere været oplyst af punktbelysning, men belysningen er indenfor de sidste år udskiftet med LED lys, hvor der af hensyn til omgivelserne er opsat skærm omkring. Ovalsporet/ridebanen og roundpen danner eksistensgrundlag for stutieret.

Aarhus Kommune har videre oplyst, at nærmeste Natura 2000-område nr. 234, Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker er ca. 160 meter fra ovalsporet/ridebanen. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke udpegningsgrundlaget eller den økologiske funktionalitet for bilag IV-arter.

Aarhus Kommune har som sin samlede vurdering og anmodning anbefalet, at der meddeles lovliggørende dispensation, hvis fredningsnævnet mener, at projektet kan sidestilles med bygninger og derfor er omfattet af undtagelsesbestemmelserne mod forbuddet mod at opføre bygninger. Det vurderes således, at ovalsporet/ridebanen og roundpen tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål i forbindelse med stuttedriften på ejendommen og derfor er erhvervsmæssig nødvendige.

Aarhus Kommune har efter sagens indsendelse til fredningsnævnet oplyst, at kommunen som følge af oplysninger fra en nabo har gennemført en besigtigelse på ejendommen den 1. februar 2023. Ejeren oplyste i den forbindelse, at det i ansøgningen om lovliggørende dispensation er angivet, at der er terrænreguleret ca. 1 meter, men der er foretaget en terrænregulering på op til ca. 1,5 – 2 meter i det sydvestlige hjørne af banen. Der blev ved besigtigelsen ikke registreret andre forhold, som indikerede, at der var foretaget terrænnændringer. Luftfotos viser, at der er opsat hegn om folde. Det er kommunens vurdering, at der ikke er foretaget terrænnændringer i forbindelse med hegningen. Der er efter kommunens viden ikke foretaget andre tiltag på ejendommen, som kunne være i strid med fredningens formål, og som ikke behandles eller har været behandlet af fredningsnævnet.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 10. maj 2023 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Torben Wandall. Endvidere deltog Mads Borg, Aarhus Kommune ved Iben Knudsen og Danmarks Naturfredningsforening ved Poul-Henrik Knuthsen.

Forholdene blev gennemgået og drøftet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer omkring Fulden betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det bemærkes indledningsvis, at ridebaneanlægget ikke er omfattet af fredningens bestemmelser om bebyggelse.

Der er tale om en meget omfattende terrænændring, men da den er foretaget for 19 år siden, og da en retablering vil betyde en meget voldsom indgriben i de nuværende forhold, herunder eksisterende beplantning på skrænten, meddeler fredningsnævnet efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen lovliggørende dispensation til terrænændringen.

Det findes derimod i overensstemmelse med fredningsnævnets praksis at være afgørende i strid med de hensyn, der skal varetages i en landskabsfredning, at tillade belysning på en ridebane, og der meddeles derfor ikke lovliggørende dispensation til belysningen.

Belysningen skal derfor i det hele fjernes, og fristen for lovliggørelse fastsættes til den 1. august 2023.

Der blev ved besigtigelsen konstateret en nedtaget roundpen i stål. Det er fredningsnævnets opfattelse, at en sådan stålkonstruktion er uheldig i en landskabsfredning, og der meddeles derfor ikke dispensation til at opsætte denne. Der meddeles derimod dispensation til at opsætte en tilsvarende roundpen i træ, da den med en sådan fremtræden tilsvarende ejendommens træhegn i øvrigt ikke har væsentlig betydning for oplevelsen af fredningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle

pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Torben Wandall,
3. Mads Borg,
4. Miljøstyrelsen,
5. Aarhus Kommune, GEO-2022-014297,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Århus Bugt,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 6. december 2023

FN-MJØ-099-2023. Enfamiliehus

Fredningsnævnet modtog den 19. september 2023 Aarhus Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre et nyt enfamiliehus på matr.nr. 11b Fulden By, Beder, Bispelundvej 40, 8330 Beder. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Philip Nordstrøm Munck og Holger Nordstrøm Munck.

Fredningsnævnet træffer afgørelse om, at projektet ikke kræver fredningsnævnets dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men den tilsigter især af hensyn til de landskabelige værdier i området og i øvrigt af hensyn til de videnskabelige og pædagogiske interesser for så vidt angår geologi, plantevækst og arkæologi, der er knyttet til området, at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet og at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at området skal bevares i dets tilstand på fredningstidspunktet. Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt. Der må ikke etableres nye levende hegn, og bestående levende hegn på ikke fjernes. Heller ikke álletræer langs vejene må fjernes.

Der er herudover bl.a. en række bestemmelser om bebyggelse mv.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder og lignende indretninger samt tilbygning til eksisterende bebyggelse. Der må heller ikke foretages ombygning af eksisterende bygninger, hvis der derved sker ændring i bygningens ydre fremtræden.

Hverken fredningen eller bestemmelserne i naturfredningslovens kapitel VI er dog til hinder for bebyggelse indenfor det på fredningskortet viste delområde ved den nordøstlige ende af "Kvægdriften".

Fredningen er heller ikke til hinder for, at der på en landbrugsejendom efter fredningsnævnets tilladelse opføres ny bebyggelse. Fredningsnævnets tilladelse kræves dog ikke, når bebyggelsen er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom, når bebyggelsen opføres i umiddelbar tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen eller er et læskur for kreaturer, og bebyggelsen ikke er til gartneridrift eller kræver godkendelse efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5. I de tilfælde hvor fredningsnævnets tilladelse herefter er nødvendig, kan tilladelse bl.a. kun nægtes, hvis helhedsindtrykket vil blive ændret i væsentlig grad og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostninger kan modsvare det af ejeren ønskedes, eller hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomisk formål. Der må ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger. Der må opsættes de faste hegn, som er nødvendige for en ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom.

Det fremgår af Overfredningsnævnets begrundelse for afgørelsen bl.a., at

"I betragtning af karakteren af arealerne ved den nordøstlige ende af "kvægdriften" og navnlig den eksisterende bebyggelse på disse arealer findes spørgsmålet om tilladelse til ombygninger eller opførelse af ny bebyggelse på de pågældende parceller at burde afgøres på grundlag af by- og landzoneloven. Hverken fredningen eller bygge-

og beskyttelseslinjerne efter naturfredningslovens kap. VI skal derfor være til hinder for ombygninger eller opførelse af ny bebyggelse inden for det delområde, som er vist på fredningskortet med særlig signatur."

Aarhus Kommune har oplyst, at ejendommen er beliggende i det område af fredningen, som har særbestemmelser for "Kvægdriften".

Aarhus Kommunes udtalelse

Aarhus Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter et enfamiliehus, hvor der tidligere har været et hus. Det gamle hus havde et aftryk på 78 m² og et udhus på 12 m². Det ansøgte nye hus har et aftryk på 106 m² med en 1. sal på 124 m² og carport/skur på 53 m². Den nye bebyggelse er i sortmalet lodret træbeklædning med fladt tag. Indkørslen til huset flyttes mod syd, og der bliver hermed bedre oversigtsforhold i begge retninger af Bispelundvej.

Projektet er illustreret ved følgende situationsplan, hvor det eksisterende byggeri er markeret med stiplet rød linje, mens det ansøgte byggeri er markeret med gråt.

Ansøgningen i øvrigt

Det fremgår i øvrigt af ansøgningen, at det er ejerens opfattelse, af projektet ikke kræver fredningsnævnets dispensation som følge af fredningens særbestemmelse om "Kvægdriften". Overkørslen fra grunden flyttes en smule mod syd på grunden, hvor der er betydeligt bedre oversigtsforhold i begge retninger af Bispelundvej og dermed mindre behov for fældning af bevoksning.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 16. november 2023 ved Martin Møller-Heuer og Knud Erik Hesselbjerg. Endvidere deltog Philip Nordstrøm Munck og Holger Nordstrøm Munck, Aarhus Kommune ved Iben Knudsen og Danmarks Naturfredningsforening ved Søren Højager.

Det blev supplerende oplyst, at terrænændringerne alene skyldes ejendommens terrænforhold med henholdsvis afgravning og påfyldning til terrænnivellering, og at den nye udkørsel blot følger terrænet ud til vejen. Det blev endvidere oplyst, at andre ejendomme indenfor Kvægdriften er bebygget uden forelæggelse for fredningsnævnet.

Fredningsnævnets kommunalt valgte medlem Marius Enzo deltog ikke i besigtigelsen, men har deltaget ved sagens afgørelse.

Fredningsnævnets afgørelse

Det fremgår af fredningsbestemmelserne i fredningen af arealer omkring Fulden bl.a., at der ikke må opføres ny bebyggelse eller foretages ombygninger af eksisterende bygninger, men at fredningen dog ikke er til hinder for bebyggelse indenfor det på fredningskortet viste delområde ved den nordøstlige ende af Kvægdriften.

Det fremgår uddybende af Overfredningsnævnets begrundelse for at indføre en særbestemmelse for dette område indenfor Kvægdriften, at spørgsmålet om tilladelse til ombygninger eller opførelse af ny bebyggelse i betragtning af karakteren af arealerne og navnlig den eksisterende bebyggelse på arealerne burde afgøres på grundlag af by- og landzoneloven.

Det er på den baggrund fredningsnævnets opfattelse, at opførelse af ny bebyggelse til erstatning for eksisterende bebyggelse indenfor den nordøstlige ende af Kvægdriften ikke kræver fredningsnævnets dispensation.

Det kan ikke føre til et andet resultat, at der skal ske ikke uvæsentlige terrænændringer som en nødvendig del af projektet, eller konkret at der skal ske ændringer i ejendommens adgangsforhold, idet denne ændring udføres i det terræn i vejniveau, som fremkommer ved de terrænændringer, der sker ved byggeriet.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Marius Enzo,
3. Philip Nordstrøm Munck og Holger Nordstrøm Munck,
4. Miljøstyrelsen,
5. Aarhus Kommune, GEO-2023-005047,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,

8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Århus Bugt,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjylendoest@fredningsnaevn.dk)

Den 19. juni 2024

FN-MJØ-052-2024. Sløjfning af dræn og etablering af vandhuller og lavt kvashegn

Fredningsnævnet modtog den 16. april 2024 Aarhus Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at sløjfe dræn, etablere vandhuller og etablere kvashegn på kommunens ejendom matr.nr. 1l Moesgaard Hgd., Mårslet.

Projektområdet er indtegnet med rød og vandhuller som blå pletter på følgende luftfoto:

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 23. november 1979 om fredning af arealer omkring Fulden. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men den tilsigter især af hensyn til de landskabelige værdier i området og i øvrigt af hensyn til de videnskabelige og pædagogiske interesser for så vidt angår geologi, plantevækst og arkæologi, der er knyttet til området, at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet og at forbedre offentlighedens rekreative udnyttelse af området.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at området skal bevares i dets tilstand på fredningstidspunktet. Arealerne må ikke tilplantes. Der må ikke etableres nye levende hegn. Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt. Fredningen er dog ikke til hinder for genoprettelse af tilgroede eller opfyldte damme og mosehuller.

Aarhus Kommunes udtalelse

Aarhus kommune ønsker at etablere mere naturlig hydrologi på det tidligere dyrkede areal sydvest for Moesgaard. Der ønskes etableret en række lavvandede vandhuller i fugtige områder uden beskyttet natur. Flere af vandhullerne ligger i drænede eller formodet drænede områder, hvor dræn eftersøges og nødvendigvis afbrydes for at sikre vandspejl. Flere af vandhullerne forventes at blive temporære. Øvrige dræn i området sløjfes ligeledes. Afvandingen fra dræn, der afvander uden for projektområdet, sikres ved afledning til terræn. Resten knuses på strategiske steder. I det nordlige hjørne ønskes et lavt kvashegn på op til 100 meter i længden og op til 1 meters højde. I samme område ønskes også muligheden for at udlægge et par store træstammer eventuelt fra alléen langs med Moesgaard Allé. Begge tiltag er for at øge biodiversiteten i området. Planen er at udvide den fine natur, der i findes i det afgræssede areal langs Langballe Bæk, til resten af projektområdet.

Nærmeste Natura 2000-område er Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker med omgivelser, som ligger 100 meter fra projektområdet. Udpegningsgrundlaget for området er 19 forskellige naturområder: enårig vegetation på stenede strandvolde, flerårig vegetation på stenede strande, klinter eller klipper ved kysten, kalkrige søer og vandhuller med kransnålsalger, næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks, brunvandede søer og vandhuller, overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund, tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, hængesæk og andre kærsamfund dannet i flydende vand, vandløb med vandplanter, kilder og væld med kalkholdig vand, rigkær, bøg på mor med kristtorn, bøg på mor, bøg på muld, bøg på kalk, elle- og askeskove, skovbevoksede tørvemoser, ege-blandskov og to arter: stor vandsalamander og odder. Odder har levesteder i Giber Å-systemet. Der er registreret stor vandsalamander i projektområdet.

På grund af projektets karakter vurderes det ikke at kunne påvirke udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området væsentligt.

Der er observeret følgende bilag IV-arter og bilag II-arter i eller i umiddelbar nærhed af projektområdet: brun flagermus, løvfrø, odder og stor vandsalamander. Projektet omfatter ikke fældning af større og gamle træer, og derfor vurderes der ikke at være risiko for negativ påvirkning af flagermus. Det ansøgte vurderes ikke at have negativ indflydelse på eventuelle vandhuller nær projektområdet, som er levesteder for stor vandsalamander og løvfrø. Etableringen af nye vandhuller vil være til gavn for både stor vandsalamander og løvfrø i området. Odder er en mobil art, som færdes langs Giber Å syd for projektområdet. Projektet vurderes ikke at have en negativ påvirkning på odder.

Det er kommunens vurdering, at sløjfning af dræn og etablering af vandhuller kræver fredningsnævnets dispensation, og kommunen anbefaler, at der gives dispensation.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 21. maj 2024 ved Martin Møller-Heuer og Knud Erik Hesselbjerg. Fredningsnævnetsmedlemmet Marius Enzo Drouin-Mortensen deltog ikke i besigtigelsen, men har deltaget i sagens afgørelse. I besigtigelsen deltog endvidere Aarhus Kommune ved Carsten Monsrud, Nicolai Munk, Kristian Skau Bjerreskov og Tue Skov, Danmarks Naturfredningsforening ved Poul-Henrik Knuthsen og Museum Moesgaard ved Marlene Sørensen.

Projektet blev gennemgået. Det blev oplyst, at 10 af vandhullerne får størrelser mellem 150 m² og 350 m², mens et af vandhullerne bliver mellem 800 m² og 1.000 m². De kan ikke etableres alene ved at sløjfe eksisterende dræn, så der skal også graves af. Der ønskes endvidere afskrabet jord i en dybde på 20-30 cm i tre

områder á ca. 50 x 50 meter. Der er tale om en forsøgsordning med det formål at udpine jorden for at fremme biodiversiteten.

Poul-Henrik Knuthsen bemærkede, at alt afgravet jord bør spredes i et tyndt lag i stedet for at blive placeret i en bunke.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer omkring Fulden betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Projektet søger at fremme områdets biodiversitet og det på en måde og med et indhold, som ikke har nogen negativ betydning for landskabsoplevelsen. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til projektet på vilkår om, at afgravet materiale ved etableringen af vandhuller og den afskrabede jord udlægges i området som et tyndt lag jord.

Det er ikke nødvendigt på ny at forelægge sagen for fredningsnævnet, hvis Aarhus Kommunes erfaringer ved projektets udførelse alene giver anledning til mindre betydende ændringer i søernes antal og størrelse eller i områderne for afskrabning.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle

pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Marius Enzo Drouin-Mortensen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Aarhus Kommune, GEO-2024-021801,
5. Aarhus Kommune, att.: Carsten Monsrud,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Aarhus,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Aarhus,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Århus Bugt,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen,

15. Museum Moesgaard, att.: museumsinspektør Marlene Sørensen.